निवेदन.

श्री अध्यात्मज्ञानप्रसारकमंडळ तरफथी श्रीमद् बुद्धिसागरसूरिग्रन्थमाळाना ग्रन्थांक नं. ६९-७०-७१-७२ तरीके शुद्धोपयोग, दयाग्रन्थ, श्रेणिकसुबोध, अने कृष्णगीता. ए चार आध्यात्मिक संस्कृतग्रन्थ बहार पाडवामां आव्या छे. तेनी किम्मत ०-१२-० राखवामां आवी छे. अध्यात्मज्ञानप्रसारकमंडळ तरफथी सस्ता किंमते पुस्तको बहार पाडवामां आवे छे के जेथी वाचकोमां तेओनो बहोळो फेलावो थाय. जैनधर्मीबंधुओए आवां पुस्तको छपाववामां द्रव्यनी सहाय आपवी जोइए. जैनअध्यात्मज्ञाननो प्रकाश करनारां आवां उपयोगीपुस्तकोनो बहोळो प्रचार करवामां अमारा धर्मीबंधुओए अर्पाइ जवुं जोइए.

अध्यात्मज्ञानप्रसारक मंडळ.

हा. वकील शा. मोहनलाल हिमचंद.

मु. पादरा (गुजरात)





प्रस्तावना.

वि. सं. १९७९ नी सालनुं चोमासुं विजापुरमां कर्युं. चोमासामां शुद्धोपयोग नामनो ग्रन्थ लखवामां आव्यो तेमां आध्यात्मिकदृष्टिनी अनेकांत अपेक्षाए मुख्यता छे. ७९ दयाग्रन्थमां दयाना अनेक भेदोनुं वर्णन करवामां आव्युं छे. दयाना अने हिंसाना अनेकप्रकारोनुं अनेक नयदृष्टिओनी अपेक्षाए वर्णनकर्युं छे. जेटला दयाना भेदो छे तेटला स्हामा हिंसाना भेदो छे. हिंसा अने अहिंसा अपेक्षाए छे. हिंसानां अने अहिंसानां लक्षणोने अनेकनयदृष्टिए जणाव्यां छे. भजनसंग्रह नवमाभागमां गुजरातीभाषामां श्रेणिकसुबोधग्रन्थ रच्यो छे तेनुं सुधारा वधारा साथे संस्कृत भाषांतर, पद्यमां कर्युं छे. नोवेलनी दृष्टिए तथा वस्तुतः आध्यात्मिक औपदेशिक दृष्टिए कृष्णगीता. वि. सं. १९७५मां पादरामां चोमासुं कर्युं हतुं ते वख्ते रची हती. दयाग्रन्थ महुडीमां रच्यो छे. श्रेणिकसुबोधसंस्कृत ग्रन्थ विजापुरना वि. सं. १९७९ ना चोमासामां रचवामां सुधारा वधारा साथे आव्यो छे. भूलचूक दोष वगेरेनो द्वितीया वृत्तिमां सुधारो करवामां आवशे. सुज्ञो जे कंइ सूचनाओ करशे ते संबंधी द्वितीयावृत्तिमां

खुलासो सुधारो वधारो करवामां आवशे. संस्कृ
ग्रन्थोमां जे कंइ अशुद्धियो थइ छे तेनुं अशुद्धि शुद्धि
पत्रक करवामां आव्युं छे. छापाना घसायला टाइपो वगे
रेथी जे स्खलनाओ थइ छे, तेओनो द्वितीयावृत्तिमां सुधार
करवामां आवशे. वीतरागनी आज्ञाविरुद्ध कंइ लखा
होय तेनो संघनी आगळ प्रथमथी मिच्छामिदुक्क
देवामां आवे छे. श्रीगौतमप्रभुनी अनुपयोगे आनंद
श्रावक साथे वातचित करतां भूल थइ तो मारा जेव
पामरनी भूल थाय ते संबंधी म्हने सूचनाओ जेओ करशे
तेनो द्वितीया वृत्तिमां सुधारो करवामां आवशे.

वि. सं. १९८० — मु. प्रांतिज.
फाल्गुन पूर्णिमा. — ले. बुद्धिसागर.



श्री अध्यात्मज्ञानप्रसारक मंडळ तरफथी

श्रीमद् बुद्धिसागरसूरिजीग्रन्थमाळामां

प्रगटथयेला ग्रन्थो.

ग्रथांक	पृष्ठ	किंमत.
१ क भजन संग्रह भाग १ लो.	२००	०-८-०
* १ अध्यात्म व्याख्यानमाळा.	३३६	०-४-०
* २ भजनसंग्रह भाग २ जो.	३३६	०-८-०
* ३ भजनसंग्रह भाग ३ जो.	२१५	०-८-०
* ४ समाधिशतकम्.	६१२	०-८-०
५ अनुभवपचिशी.	२४८	०-८-०
६ आत्मप्रदीप.	३१५	०-८-०
* ७ भजनसंग्रह भाग ४ थो.	३०४	०-८-०
८ परमात्मदर्शन.	४००	० १२-०
* ९ परमात्मज्योति.	५००	०-१२-०
* १० तत्त्वबिंदु.	२३०	०-४-०
* ११ गुणानुराग. (आवृत्ति बीजी)	२४	०-१-०
* १२-१३. भजनसंग्रह भाग ५ मो तथा ज्ञानदीपिका.	१९०	०-६-०
* १४ तीर्थयात्रानुं विमान (आ. बीजी)	६४	०-२-०

* १५ अध्यात्मभजनसंग्रह	१९०	०–६–०
* १६ गुरुबोध.	१७४	०–४–०
ग्रंथांक	पृष्ठ	किंमत
* १७ तत्त्वज्ञानदीपिका	१२४	०–६–०
१८ गहूंलीसंग्रह भा. १	११२	०–३–०
* १९–२० श्रावकधर्मस्वरूप भाग १–२ (आवृत्ति त्रीजी)	४०–४०	०–१–०
* २१ भजनपदसंग्रह भाग ६ ठो.	२०८	०–१२–०
२२ वचनामृत.	८३०	०–१४–०
२३ योगदीपक.	३०८	०–१४–०
२४ जैनऐतिहासिक रासमाळा.	४०८	१–०–०
* २५ आनन्दघनपद (१०८) संग्रह भावार्थ सहित.	८०८	२–०–०
* २६ अध्यात्मशान्ति (आवृत्ति बीजी)	१३२	०–३–०
२७ काव्यसंग्रह भाग ७ मो.	१५६	०–८–०
* २८ जैनधर्मनी प्राचीन अने अर्वाचीनस्थिति.	९६	०–२–०
* २९ कुमारपाल (हिंदी)	२८७	०–६–०
३० थी ४–३४ सुखसागर गुरुगीता.	३००	०–४–०
३५ षड्द्रव्यविचार.	२४०	०–४–०
* ३६ विजापुरवृत्तांत.	९०	०–४–०
३७ साबरमतीकाव्य.	१९६	०–६–०
३८ प्रतिज्ञापालन.	११०	०–५–०

३९-४०-४१ जैनगच्छमनप्रबंध, संघप्रगति, जैनगीता.	३०४	१-०-०
४२ जैनधातुप्रतिमा लेखसंग्रह भा. १		१-०-०
४३ मित्रमैत्री.		०-८-०
४४ शिष्योपनिपद्.	४८	०-८-०
४५ जैनोपानपद्.	४८	०-२-०
४६-४७ धार्मिक गद्यसंग्रह तथा सद्उपदेश भाग १ लो.	९७६	३-०-०
४८ भजनसंग्रह भा. ८	९७६	३-०-०
४९ श्रीमद् देवचंद्र भा. १	१०२८	२-०-०
५० कर्मयोग.	१०१२	३-०-०
५१ आत्मतत्त्वदर्शन.	११६	०-१०-०
५२ भारतसहकारशिक्षण काव्य	१६८	०-१०-०
५३ श्रीमद् देवचंद्र भा. २	१२००	३-८-०
५४ गहुंली संग्रह भा. २	१३०	०-४-०
५५ कर्मप्रकृतिटीकाभाषांतर	८००	३-०-०
५६ गुरुगीत गुंहलीसंग्रह.	१९०	०-१२-०
५७-५८ आगमसार अने अध्यात्मगीता	४३०	०-६-०
५९ देववंदन स्तुति स्तवन संग्रह.	१७५	०-४-०
६० पूजासंग्रह भा. १ लो.	४१६	१-०-०
६१ भजनपदसंग्रह भा. ९	५८०	१-८-०
६२ भजनपदसंग्रह भा. १०	२००	१-०-०

३९-४०-४१ जैनगच्छमतप्रबंध, संघप्रगति, जैनगीता.	३०४	१-०-०
४२ जैनधातुप्रतिमा लेखसंग्रह भा. १		१-०-०
४३ मित्रमैत्री.		०-८-०
४४ शिष्योपनिषद्.	४८	०-८-०
४५ जैनोपनिषद्.	४८	०-२-०
४६-४७ धार्मिक गद्यसंग्रह तथा सदुपदेश भाग १ लो.	९७६	३-०-०
४८ भजनसंग्रह भा. ८	९५६	३-०-०
४९ श्रीमद् देवचंद्र भा. १	१०२८	२-०-०
५० कर्मयोग.	१०१२	३-०-०
५१ आत्मतत्त्वदर्शन.	११२	०-१०-०
५२ भारतसहकारशिक्षण काव्य	१६८	०-१०-०
५३ श्रीमद् देवचंद्र भा. २	१२००	३-८-०
५४ गहुंली संग्रह भा. २	१३०	०-४-०
५५ कर्मप्रकृतिटीकाभाषांतर	८००	३-०-०
५६ गुरुगीत गुंहलीसंग्रह.	१९०	०-१२-०
५७-५८ आगमसार अने अध्यात्मगीता	४७०	०-६-०
५९ देववंदन स्तुति स्तवन संग्रह.	१७५	०-४-०
६० पूजासंग्रह भा. १ लो.	४१६	१-०-०
६१ भजनपदसंग्रह भा. ९	५८०	१-८-०
६२ भजनपदसंग्रह भा. १०	२००	१-०-०

६३ पद्मस्पुरेश भा. २ ०.३.१ १.८.०

नीचेना ग्रन्थो वे मासमां बहार पडशे.

६४ प्रातुस्मिकालेन संग्रह भाग २

६५ मैनरसिंह ईशावास्योपनिषद् भावार्थविवेचन.

६६ पूजासंग्रह द्वितीयावृत्ति तथा अन्यपूजाओ सहित—भाग १ बीजो.

६७ स्नात्रपूजा. ०—२—०

६८ श्रीमद् देवचंद्रजी अने तेमनुं जीवनचरित्र.

संस्कृत ग्रन्थो.

नं. ६९ [illegible] ७३ [illegible]

७० [illegible] ७४ प्रजासमाजकर्तव्य

७१ [illegible] ७५ [illegible]

७२ [illegible] ७६ [illegible]

७२ [illegible].

हाल छपाता ग्रन्थो.

[illegible]. [illegible].

[illegible]. [illegible].

[illegible]. [illegible]

* आ [illegible]

उपरनां पुस्तको मळवानुं ठेकाणुं.

वकील मोहनलाल हीमचंद.

(गुजरात) पादरा

शा. आत्माराम खेमचंद.

माणंद.

भांखरीया-मोहनलाल नगीनदास.

मुंबइ कोटबजार गेट नं. १९२-९४

बुकसेलर, मेघजी हीरजी.

पायधुनी मुंबइ.

शेठ नगीनदास रायचंद भांखरीया.

मु. मेसाणा.

शेठ रतिलाल केशवलाल

मु. प्रांतिज.

शेठ चन्दुलाल गोकळदास

मु. विजापुर (गुजरात)

जैनज्ञानमन्दिर ॥



आत्मशुद्धोपयोगादिग्रन्थानां शुद्धिपत्रम्.



पृष्ठं	पंक्तिः	श्लोकः	अशुद्धिः	शुद्धिः
१	१८	९	क्ष्ण	क्ष्णं
२	५	१७	मस्थित:	संस्थित:
३	४	२३	प्रामा	प्रामो
३	१८	३०	बहिर्मुखां	बहिर्मुखा
५	१९	५५	आत्मनां	आत्मना
६	२	५८	मण्डलस्वर्गा	मंडलस्वर्गा
६	९	६२	मणां	नृणां
६	१८	६६	मत्र	मंत्र
६	१९	६७	ज्ञानानिनां	ज्ञानाग्यमी
७	१३	७६	मार्ग	मार्गे
८	७	८५	दुप्रेन	प्रेन
८	१८	९०	मग्नानां	मग्नानां
९	११	९९	म:	म
१०	६	१०८	प्रानक्षणं	प्रतिक्षणं
१०	१०	११०	भिमत्त	निमित्त
१०	१४	१११	स्वर्गाद	स्वर्गादि
१०	१५	११३	चारत्र	चारित्र
१०	१६	०१३	निमत्ता	निमित्ता
१०	१०	११५	युद्रत:	वृद्धित:
१०	११	११६	संभय	संभूय
१०	११	११६	मलन्ति	मिलन्ति
११	१	११८	वृत्त	वृत्तिः
११	११	१२३	मात्यक:	मारियक:
११	१४	१२४	थामनां	धामनां
११	१४	१२९	स्थरो	स्थिरो
११	८	१३३	संस्थत	संस्थित:
११	१०	१३९	तरो	निरो

पृष्ठं	पंक्तिः	श्लोकः	अशुद्धिः	शुद्धिः
१३	१	१४१	नेच्छात	नेच्छति
१३	१०	१४८	कांक्षिाम	कांक्षिभिः
१३	११	१५१	भोगेऽाप	भोगेऽपि
१३	११	१५१	कारणाम	कारिणाम
१३	१	१५४	नश्यात	नश्यति
१४	२	१५४	निकाचत	निकाचितं
१४	६	१५६	बध्नाात	बध्नाति
१४	१०	१५८	भयाक्लनः	भयेक्लिनः
१४	२१	१६४	मंघा	मंघां
१५	८	१६९	धृात्त	धृत्तिः
१५	१०	१७०	शाान्त	शान्ति
१५	१७	१७४	।शार्ष	शिर्ष
१५	१८	१७४	।भन्न	भिन्न
१५	१९	१७५	द्वेष	द्वेषां
१५	२२	०	०	१७६
१६	३	१७९	हृाद	हृदि
१६	४	१७९	सम्यक्त्वस्पृहा	सम्यकस्पृहा
१६	५	१८०	धर्मााद	धर्मादि
१६	७	१८१	सम्यग	सम्यग
१६	८	१८१	दृाष्ट	दृष्टि
१६	९	१८२	सम्यक्त्व	सम्यक
१६	९	१८२	सद्याप	सद्यपि
१६	१०	१८२	।मथ्या	मिथ्या
१६	१०	१८२	दृाष्ट	दृष्टि
१६	१४	१८४	भना	भृना
१७	८	१९३	विवेकम	विवेकेन
१७	९	१९४	।कांश्चत्	किंश्चित्
१७	१९	१९९	जामन	जामन्
१८	१७	०	०	२०३
१८	२३	२१३	मना	मना

पृष्ठं	पंक्तिः	श्लोकः	अशुद्धिः	शुद्धिः
१९	४	२१८	२८ दशा	२१८ दशां
१९	१२	२१९	क	कः
२०	१३	२३२	शुद्धयार्थ	शुद्धयर्थ
२०	१९	२३८	भाम्य	भावम्य
२१	२	२३८	जायन्तो	जीयन्तो
२१	१०	२४२	इंद्रज	इन्द्रग
२२	६	२५२	स्मृति	स्मृति
२२	१	२५०	शाताऽशाता	साताऽसातो
२२	३	२५१	शातो	सातो
२३	५	२६४	यतिनाम	यतिनाम
२३	१३	२६८	तत्त	तत्तु
२३	१५	२६९	काटि	कोटि
२४	६	२७६	यागतो	योगतो
२४	२४	२८५	आयथर्भूतो	आविर्भूतो
२६	१५	३०२	माम्प्रात	सम्प्रति
२६	१५	३०२	यागिनः	योगिनः
२६			कपायेन	कषायेण
२९	७	३३४	यागेभ्यः	योगेभ्यः
२९	९	३३५	भतेपु	भूतेषु
२९	२२	३४१	मा	आ
३०	१९	३५२	इयंमा	इयमा
३१	२	३५५	विरुद्वेषु	विरुद्धेषु
३३	११	३८४	मणां	मृणां
३४	६	३९३	जीयन्ता	जीयन्त
३४	८	३९४	जायन्ता	जीयन्तां
३४	१८	३९९	आत्मधामा	आत्माधीमा
३५	९	४०७	प्रभुलिप्सु	प्रभुलीप्स
३५	१०	४०७	प्रभुता	प्रभुतां
३५	२४	४१४	भिन्नां	भिन्नो

पृष्ठ	पङ्क्तिः	श्लोकः	अशुद्धिः	शुद्धिः
३६	३	४१६	कालता शुभः	कालताऽशुभः
३६	१०	४१९	रूपेभ्या	रूपेभ्यां
३६	१२	४२०	ल्लाभार्थ	ल्लाभार्थ
३६	१३	४२१	दाष्ट	दृष्टि
३६	२१	४२५	ज्ञाताऽज्ञाता	ज्ञाताऽज्ञात
३६	२१	४२५	शुद्धयार्थं	शुद्ध्यर्थं
३७	१	४२७	जात	जाति
३७	१०	४३१	सम्यग्	सम्यक्
३७	१३	४३३	तथा	तथां
३८	१२	४४४	सां	स
३९	२२	४६१	मुक्ति	मुक्तिः
४०	२	४६३	भाक्त	भक्ति
४०	३	४६४	भाक्त	भक्ति
४०	९	४६७	मातृतांह	मातृतांहि
४०	१२	४६८	सात्त्विका	सात्विका
४०	१६	४७१	नियंधन	निबंधन
४१	१	४७५	ध्यद्वान	प्रद्वान
४१	२	४७५	चारित्र	चारित्र
४१	१९	४९०	मृत्युता	मृत्युतां
४३	१	४९९	सापांऽस्त	सापांऽस्ति
४३	१३	५०५	ध्रुण	ध्रुव
४४	१४	६१६	सर्वा	सूर्ण
४४	१९	६२०	विसप्यान	विमाद्धयान
४९	२	५६१	सापक्ष	सापेक्ष
५०	९	५९७	सुपुस्यांच	सुपुस्यांच
५०	१२	४८८	नजा	निजा
५०	१९	५८२	सां	से
५०	१९	५९२	सांबाप्यां	बोध्यतः
५१	६	६९७	सां	स
५१	९	५९९	नामान	नामानि

पृष्ठे	पंक्तिः	श्लोकः	अशुद्धिः	शुद्धिः
१९	४	२१८	१८, इशा	२१८, इशां
१९	१७	२१९	क	कः
२०	१३	२३२	शुद्धयार्थ	शुद्धयर्थ
२०	१९	२३५	माम्य	मायम्य
२१	१	१३८	जायन्तो	जीयन्तो
२१	१०	२४२	इन्दुज	इन्दुग
२२	६	२५२	म्तुमि	म्तुमि
२२	१	२५०	शानाऽशातो	मानाऽमानो
२२	३	२५१	शातो	मानो
२३	५	२६४	यतिनाम	यतिनाम
२३	१३	२६८	नत्त	नतु
२३	१५	२६९	काटि	कोटि
२४	६	२७६	यागतो	योगतो
२४	२४	२८५	आयथर्मुतो	आविर्भूतो
२६	१५	३०२	माम्प्रात	मम्प्रति
२६	१५	३०२	यागिनः	योगिनः
२६			कपायेन	कपायेण
२९	७	३३४	यागेभ्यः	योगेभ्यः
२९	९	३३५	भतेपु	भूतेपु
२९	२२	३४१	भा	आ
३०	१९	३५२	इयंमो	इयमा
३१	२	३५५	विरुद्धेपु	विरुद्धेपु
३३	११	३८४	नणां	नृणां
३४	६	३९३	जीवन्ता	जीवन्त
३४	८	३९४	जायन्तो	जीवन्तो
३४	१८	३९९	आत्मधाता	आत्माधीना
३५	९	४०७	प्रवृत्तिप्पु	प्रवृत्तीन्व
३५	१०	४०७	प्रवृत्ता	प्रवृत्तौ
३५	२४	४१४	भिन्नां	भिन्ना

पृष्ठ	पंक्तिः	श्लोकः	अशुद्धिः	शुद्धिः
३६	३	४१६	कान्ता शुभः	कान्ताऽशुभः
३६	१०	४१९	रूपेभ्या	रूपेभ्यो
३६	१२	४२०	स्वाभार्थ	स्वाभार्थ
३६	१३	४२१	दृष्ट	दृष्टि
३६	२१	४२५	ज्ञाताऽज्ञाता	मानाऽमान
३६	२१	४२५	शुद्ध्यार्थं	शुद्ध्यर्थं
३७	१	४२७	ज्ञान	ज्ञाति
३७	१०	४३१	सम्यग्	सम्यक्
३७	१३	४३३	तपा	तपो
३८	१०	४४४	सो	स
३९	२२	४६१	मुक्ति	मुक्तिः
४०	२	४६३	भाक्त	भक्तिः
४०	३	४६४	भाक्त	भक्ति
४०	९	४६७	सावृतांद	सावृतादि
४०	१२	४६८	स्वात्यका	स्वात्मिका
४०	१६	४७१	निर्बोधन	निर्बोधन
४१	१	४७५	धद्धान	श्रद्धान
४१	२	४७५	चारित्र	चारित्रं
४१	१५	४९३	मृत्पुता	मृत्पुतो
४३	१	४९९	सापांऽस्म	सापोऽस्मि
४३	१३	४०५	द्रण	द्रेण
४४	१४	६१६	सर्ण	सूर्ण
४४	१९	६२०	विमण्यान	विमाद्यण्याम
४९	२	५६१	सापक्ष	सापेक्ष
५०	९	५९७	गुपुण्येव	सुपुण्येव
५०	१२	४८८	सज्ञा	निज्ञा
५०	१९	५८२	सो	ते
५०	१९	५९२	सोयोप्यो	योप्यःस
५१	६	६९७	सो	स
५१	९	५९९	सामान	सामानि

पृष्ठं	पंक्तिः	श्लोकः	अशुद्धिः	शुद्धिः
१९	४	२१५	१५ दशा	२१५ दशां
१९	१२	२१९	क	कैः
२०	१३	२३२	शुद्धयार्थ	शुद्ध्यर्थ
२०	१९	२३५	भास्य	भावस्य
२१	१	२३८	जायन्तो	जीयन्तो
२१	१०	२४२	ईमूज	इमुग्
२२	६	२५२	म्नृसि	म्नृमि
२२	१	२५०	शाताऽशातो	माताऽमातो
२२	३	२५१	शातो	मातो
२३	५	२६४	यतिनाम	यर्तिनाम
२३	१३	२६८	नत्त	नत्तु
२३	१५	२६९	काटि	कॉटि
२४	६	२७६	यागतो	योगतो
२४	२४	२८५	आयथर्मूतो	आविर्भूतो
२६	१५	३०२	माम्प्राम	मम्प्रति
२६	१५	३०२	यागिनः	योगिनः
२६			कषायेन	कषायेण
२९	७	३३४	यागेभ्यः	योगेभ्यः
२९	९	३३०	भलेपु	भूलेपु
२९	२२	३४१	भा	आ
३०	१९	३५२	रयेमो	रयमा
३१	२	३५५	पिरडेपु	त्रिकद्रेपु
३३	११	३८४	मणां	मृणां
३४	६	३९३	जीवन्मा	जीवन्म
३४	८	३९४	आवन्मा	जीवन्मा
३४	१८	३९९	आत्मधाना	आत्मार्थाना
३५	९	४०७	मनूनित्प	मनूनोन
३५	१०	४०७	मनूना	मनूर्णा
३५	१४	४१५	भिन्नो	भिन्नो

पृष्ट	पंक्ति	श्लोकः	अशुद्धिः	शुद्धिः
३६	३	४१६	कालता शुभः	कालताऽशुभः
३६	१०	४१९	रूपेभ्या	रूपेभ्यो
३६	१२	४२०	लाभार्थ	लाभार्थ
३६	१३	४२१	दाष्ट	दृष्टि
३६	२१	४२५	ज्ञाताऽज्ञाता	ज्ञाताऽज्ञात
३६	२१	४२५	शुद्ध्यार्थ	शुद्ध्यर्थ
३७	१	४२७	जात	जाति
३७	१०	४३१	सम्यग्	सम्यक्
३७	१३	४३३	तपा	तपो
३८	१२	४४४	मो	म
३९	२२	४६१	मुक्ति	मुक्तिः
४०	२	४६३	भाक्त	भक्ति
४०	३	४६४	भाक्त	भक्ति
४०	९	४६७	नामृतांद	नामृतांदि
४०	१२	४६८	मान्थका	मान्थिका
४०	१६	४७१	निर्वाधन	निर्वाधन
४१	१	४७५	धद्धाम	द्धाम
४१	२	४७५	धारन्ध	धारिध
४१	१८	४९७	मृत्युता	मृत्युतो
४३	१	४९९	पापोऽस्त	पापोऽस्ति
४३	१३	५०५	छप	छप
४४	१४	६१६	तर्ण	पूर्ण
४४	१९	६२०	विनव्यान	विमायव्यान
४९	२	५६१	सापक्ष	सापेक्ष
५०	९	५९७	सुपूर्णाव	सुपूर्णाव
५०	१२	४८८	नज्ञा	निज्ञा
५०	१९	५८२	मो	मे
५०	१९	५९२	सोर्षाव्यां	र्षाव्यःम
५१	६	६९७	मो	म
५१	९	५९९	मामान	मामानि

पृष्ठं	पंक्तिः	श्लोकः	अशुद्धिः	शुद्धिः
१९	४	२१५	१५ दशा	२१५ दशां
१९	१२	२१९	क	कैः
२०	१३	२३२	गुढयार्थ	गुढगर्थ
२०	१९	२३५	भास्य	भायस्य
२१	१	१३८	जायन्तो	जीयन्तो
२१	१०	२४२	ईदृज	इदृग्
२२	६	२५२	स्मृमि	स्मृमि
२२	१	२५०	शाताऽशातो	माताऽमातो
२२	३	२५१	शातो	मातो
२३	५	२६४	यतिनाम	यतिनाम
२३	१३	२६८	नत्त	नत्तु
२३	१५	२६९	काटि	कोटि
२४	६	२७६	यागतो	योगतो
२४	२४	२८५	आधयर्मूतो	आधिर्भूतो
२६	१५	३०२	माम्प्रात	मम्प्रति
२६	१५	३०२	यागिनः	योगिनः
२६			कपायेन	कपायेण
२९	७	३३४	यागेभ्यः	योगेभ्यः
२९	९	३३५	भतेपु	भूतेपु
२९	२२	३४१	श्रा	आ
३०	१९	३५२	दयंमो	दयमा
३१	२	३५५	थिरद्रेपु	थिरद्रेपु
३३	११	३८४	नणां	नृणां
३४	६	३९३	जीयन्ता	जीयन्त
३४	८	३९४	जायन्तां	जीयन्तां
३४	१८	३९९	आत्मधाना	आत्माधीना
३५	९	४०७	प्रवृत्तिषु	प्रवृत्तीव
३५	१०	४०७	प्रवृत्ता	प्रवृत्तौ
३५	२४	४१४	भिन्नां	भिन्नो

पृष्ट	पंक्तिः	श्लोकः	अशुद्धिः	शुद्धिः
३६	३	४१६	कालता शुभः	कालताऽशुभः
३६	१०	४१९	रूपेभ्या	रूपेभ्यो
३६	१२	४२०	लाभार्थ	लाभार्थं
३६	१३	४२१	दाष्ट	दृष्टि
३६	२१	४२८	शाताऽशाता	साताऽसात
३६	२१	४२८	शुद्धयार्थं	शुद्धयर्थं
३७	१	४२७	ज्ञान	जाति
३७	१०	४३१	सम्यग्	सम्यक्
३७	१३	४३३	तपा	तपो
३८	१२	४४४	मो	म
३९	२२	४६१	मुनि	मुक्तिः
४०	२	४६३	भाक्त	भक्ति
४०	३	४६४	भाक्त	भक्ति
४०	९	४६७	नावृतांह	नावृतोहि
४०	१२	४६८	साम्यका	सात्त्विका
४०	१६	४७१	निर्योधल	निर्योधल
४१	१	४७५	धद्धान	श्रद्धान
४१	२	४७५	चारित्र	चारित्रं
४१	१५	४९०	मृत्युता	मृत्युतां
४३	१	४९९	सापोऽस्त	सापोऽस्ति
४३	१३	५०५	द्रव	द्रव
४४	१४	६१६	पूर्ण	पूर्णं
४४	१९	६२०	विमन्यान	विनाशन्यान
४९	२	५६१	सापक्ष	सापेक्ष
५०	९	५९७	सुपूर्णोव	सुपूर्णैव
५०	१२	४८८	मजा	निजा
५०	१९	५८२	मो	तं
५०	१९	५९२	मोयोग्यां	योग्यःस
५१	६	६९७	मो	म
५१	९	५९९	सामान	सामानि

पृष्ठे	पंक्तिः	श्लोकः	अशुद्धिः	शुद्धिः
१९	४	२१८	१८ दृशा	२१८ दृशां
१९	१२	२१९	क	कैः
२०	१३	२३२	गुह्यार्थं	गुह्यमर्थं
२०	१९	२३३	भाग्य	भागस्य
२१	१	१३८	जायन्तां	जीयन्तां
२१	१०	२४२	ईदृज	ईदृग
२२	६	२५२	स्मृमि	स्मृमि
२२	१	२५०	शाताऽशातां	माताऽमातां
२२	३	२५१	शातां	मातां
२३	५	२६४	वनिनाम	मनिनाम
२३	१३	२६८	मत	मतु
२३	१८	२६९	कादि	कांदि
२४	१	२७३	यागनां	योगनां
२४	२४	२८९	भावयमूर्तां	भाविभूंतां
२६	१०	३०२	माम्प्रान	सम्प्रति
२६	१०	३०७	यागिनः	योगिनः
२६			कणायेन	कणायेण
२७	३	३३४	यागिन्यः	योगिन्यः
२७	०	३३५	भनेषु	भूतेषु
२९	२३	३४१	भा	भा
३०	१९	३६२	दर्शमा	दशमा
३१	७	३६६	विरुद्धेषु	विरुद्धेषु
३३	११	३८४	मगां	मृगां
३४	६	३९३	भीषण्मा	भीषण
३४	८	३९४	भावण्मा	भीषण्मा
३६	१८	३०९	आत्मयाता	आत्मार्थता
३८	९	४०३	मधुभिन्दु	मधुभीष
३८	१०	४०३	मधुमा	मधुमां
[illegible]	[illegible]	४१४	निवर्त	निवर्त

पृष्ठ	पंक्तिः	श्लोकः	अशुद्धिः	शुद्धिः
३६	३	४१६	काल्तता शुभः	काल्तताऽशुभः
३६	१०	४१९	रूपेभ्या	रूपेभ्यो
३६	१२	४२०	स्नाभार्थ	स्नाभार्थ
३६	१३	४२१	द्राष्ट	दृष्टि
३६	२१	४२८	शानाऽशाना	मानाऽमान
३६	२१	४२९	शुड्यार्थ	शुद्ध्यर्थ
३७	१	४२७	ज्ञान	जाति
३७	१०	४३१	सम्यग	सम्यक्
३७	१३	४३३	नपा	नपां
३८	१२	४४४	मां	म
३९	२२	४६१	मुक्ति	मुक्तिः
४०	२	४६३	भाक्त	भक्ति
४०	३	४६४	भाक्त	भक्ति
४०	९	४६७	माधृनांह	माधूनांहि
४०	१२	४६८	मान्थका	मात्थिका
४०	१६	४७१	नियोधन	निर्योधन
४१	१	४७५	धद्धान	श्रद्धान
४१	२	४७५	चारश्र	चारित्र
४१	१०	४९७	मृत्युना	मृत्युनां
४३	१	४९९	नापांऽस्म	नापांऽस्मि
४३	१३	५०८	द्रग	द्रेग
४४	१४	६१६	नर्ण	नूर्ण
४४	१९	६२०	विमग्यान	विमाग्रयान
४९	२	५६१	मापश्च	मापेक्ष
५०	९	५९७	सुपूर्णव	सुपुर्णव
५०	१२	४८८	नज्ञा	निज्ञा
५०	१९	५८२	मां	मे
५०	१९	५९२	मांयांग्यां	यांग्यःम
५१	६	६९७	मां	म
५१	९	५९९	नामान	नामानि

पृष्ठं.	पंक्तिः	श्लोकः	अशुद्धिः	शुद्धिः
१९	४	२१५	१५ दशा	२१५ दशां
१९	१२	२१९	क	कः
२०	१३	२३२	शुद्रयार्थ	शुद्धयर्थ
२०	१९	२३५	भास्य	भावस्य
२१	१	२३८	जायन्तो	जीवन्तो
२१	१०	२४२	ईदृज	इदृग्
२२	६	२५२	म्तृमि	म्तृमि
२२	१	२५०	शाताऽशातां	माताऽमातां
२२	३	२५१	शातां	मातां
२३	५	२६४	वतिनाम	वर्तिनाम
२३	१३	२६८	तत्त	तत्तु
२३	१५	२६९	काटि	कोटि
२४	६	२७६	यागतो	योगतो
२४	२४	२८५	आयवर्भुतां	आविर्भूतां
२६	१५	३०२	माम्प्रात	मम्प्रति
२६	१५	३०२	यागिनः	योगिनः
२६			कपायेन	कषायेण
२९	७	३३४	यागेभ्यः	योगेभ्यः
२९	९	३३५	भतेषु	भूतेषु
२९	२२	३४१	भा	आ
३०	१९	३५२	दयमा	दयमा
३१	२	३५०	विरुद्धेषु	विरुद्धेषु
३३	११	३८४	नणां	गुणां
३४	६	३९३	जीवन्ता	जीवन्त
३४	८	३९४	जावन्तां	जीवन्तां
३४	१८	३९९	आत्मधाता	आत्माधीता
३५	९	४०७	मवृत्तिषु	मवृत्तीष
३५	१०	४०७	मवृत्ता	मवृत्तौ
३५	१४	४१४	भिन्नां	भिन्नां

पृष्ठं	पंक्तिः	श्लोकः	अशुद्धिः	शुद्धिः
			दयाप्रश्नः	
६१	१४	७	ममाचरम	ममाचर
७०	२	१०	हिमश्रा	हिंमश्रा
७१	४	२१	पुण्यापर्थ	पुण्यापर्थं
७१	२४	२१	मः	म
७२	१६	१७	प्रभी	प्रभी
७१	६	१४	शौचार्थ	शौचार्थं
७१	६	२५	कशौच	कशौच
७१	११	२७	हिमये	हिंमये
७१	१६	२९	ईचर	ईश्वर
७१	१६	२९	प्रीतये	प्रीतये
७१	१८	३०	देवी	देवी
७१	२१	३२	गयादी	गयादि
७२	३	३२	गुर	गुरु
७२	८	३७	गुर	गुरु
७२	१०	३९	ध्रवम	ध्रुवम्
७२	१७	४२	वृद्धर्थ	वृद्धयर्थ
७२	१७	४२	धमिणः	धर्मिणः
७२	१८	४२	गुर	गुरु
७२	२३	४२	दुष्टि	दुष्ट
७२	१९	४३	पूरुष्य	पुरुष्य
७२	२३	४२	नास्तव	नास्तिक
७२	२४	४४	हिसा	हिंसा
७३	२	४६	वृद्ध	वृद्धि
७३	७	४९	धरिषु	धैर्येषु
७३	१८	५५	रक्षणो	रक्षिणी
७४	१	५८	शाम्यां	शाम्या
७४	५	६०	नाति	नास्ति
७४	१५	६५	बुद्धयादि	बुद्धयादि
७५	४	७१	बुद्धि	बुद्धिं

पृष्ठं	पंक्तिः	श्लोकः	अशुद्धिः	शुद्धिः
५२	११	६१२	कर्त्री	कर्त्री
५२	२०	६१६	कमाणि	कर्माणि
५३	९	६२३	यल	यलं
५३	१४	६२५	मम्यगशु	मम्यक्कुशु
५२	१५	६२६	जीवनो	जीवनो
६४	१२	६३७	जापन	जापेन
५४	२२	६४१	वीग	वीरः
५६	१४	६७३	मो	म
५८	८	६८२	प्रमाणं	प्रमाण .
६८	२१	६८९	पदार्थं	पदार्थैं
५९	१७	६९९	शमा	शमी
५९	१८	६९९	मो	म
५९	२२	६०२	दूशां	दशां
६०	१९	७१२	शत्रुर्नं ।	शत्रुंन
६१	२१	७२५	येयं	पथ
६१	२२	७२५	द्वेपिणा	द्वेपिणा
६२	७	७३०	शमादि	शर्मादि
६३	१	७३९	ना कोऽपि	नोकोऽपि
६५	१६	७७०	आत्मैव	आत्मैव
६५	२१	७७३	कृत्य .	कृत्वा
६६	५	७७७	गुर	गुरु
६७	७	७९०	गर्वा	गुर्वा
६७	१०	७९१	गुर	गुरु
६७	११	७९२	गरु	गुरु
६७	१४	७९२	शान्ति	शान्ति
६८	१	७९९	वेशः	सर्वेशः
६८	४	८००	धर्म्मार्थं	धर्म्मार्थं
६८	७	८०२	अपू	अप
६८	१०	८०३	वृद्धि	वृद्धि

पृष्ठ	पंक्तिः	श्लोकः	अशुद्धिः	शुद्धिः
			दयाप्रश्न:	
६९	१४	७	समाधरम	समाधर
७०	२	१०	हिंसका	हिंसका
७१	४	२३	पुण्यार्थं	पुण्यार्थ
७१	२४	२१	सः	स
७२	१६	१७	प्रभां	प्रभां
७१	६	१४	शौचार्थं	शौचार्थ
७१	६	२५	क्रोध	क्रोध
७१	११	२७	हिंसये	हिंसके
७१	१६	२९	ईश्वर	ईश्वर
७१	१६	२९	प्रीतये	प्रीतये
७१	१७	३०	देवी	देवी
७१	२१	३२	गयादी	गयादि
७२	३	३५	गुर	गुरु
७२	८	३७	गुर	गुरु
७२	१०	३९	प्रथम	प्रथम
७२	१७	४२	पूजार्थं	पूजार्थ
७२	१७	४२	धर्मिणः	धर्मिण.
७२	१८	४२	गुर	गुरु
७२	२३	४५	दुष्टि	दुष्ट
७२	१९	४३	पूजन	पूजन
७२	२३	४५	नास्तक	नास्तिकः
७२	२४	४४	हिंसा	हिंसां
७३	२	४६	वृद्ध	वृद्धि
७३	७	४९	धरिपु	धरिपु
७३	१८	५५	रक्षणी	रक्षिणी
७४	१	५८	शास्त्रो	शास्त्रा
७४	५	६०	नास्ति	नास्ति
७४	१५	६५	वृद्ध्यादि	वृद्ध्यादि
७५	४	७१	बुद्धि	बुद्धि

पृष्ठे	पंक्तिः	श्लोकः	अशुद्धिः	शुद्धिः
५२	११	६१२	कर्त्रो	कर्त्री
५२	२०	६१६	कमाणि	कर्माणि
५३	९	६२३	गल	थले
५३	१४	६२५	मम्यगशु	मम्यक्शु
५३	१८	६२६	जीयमें	जीयमें
५४	१७	६३७	आपन	आपेन
५४	२२	६४१	मीर	मीरः
५६	१४	६७३	मो	म
५८	८	६८२	प्रमाणं	प्रमाण
५८	२१	६८९	पदार्थे	पदार्थे
५९	१७	६९९	ग्रामा	ग्रामी
५९	१८	६९९	मो	म
५९	२२	७०२	दृशां	दशां
६०	११	७१२	शाश्वतं ।	शाश्वत
६१	[illegible]	[illegible]	गन्धे	गन्ध
६१	[illegible]	[illegible]	ब्रंणिणा	ब्रणिणा
६२	३	७३०	शामादि	शामादि
६३	१	७३९	मा कांडपि	मांकांडपि
६०	[illegible]	[illegible]	आगमेन	आगमेन
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	गुर	गुन
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	गुर	गुह
[illegible]	[illegible]	[illegible]	गह	गुह
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

पृष्ठ	पंक्तिः	श्लोकाः	अशुद्धिः	शुद्धिः
			दयाग्रन्थः	
६९	१४	७	समाधरम	समाधर
७०	२	१०	हिमका	हिमका
७१	४	१३	पुण्यार्थ	पुण्यार्थ
७१	२४	२१	म॰	म
७२	१६	१७	प्रभां	प्रभां
७१	६	१४	दीवार्ध	दीवार्थ
७१	६	२०	कठाम	काठीम
७१	११	२७	हिमयं	हिमवं
७१	१६	२९	ईघर	ईश्वर
७१	१६	२९	प्रीतयं	प्रीतये
७१	१७	३०	देवी	देवी
७१	२१	३२	गयादी	गयादि
७२	३	३५	गुर	गुरु
७२	८	३७	गुर	गुरु
७२	१०	३९	प्रथम	प्रथम
७२	१७	४२	गुदर्थ	गुदर्थ
७२	१७	४२	धर्मिण॰	धर्मिण
७२	१८	४२	गुर	गुरु
७२	२३	४०	दुहि	दुष्ट
७२	१९	४३	दूरस्थ	दूरस्थ
७२	२३	४५	नारदव	नारदिव
७२	२४	४४	हिता	हिता
७३	२	४६	बुध	बुद्धि
७३	७	४९	बरिपु	धरिपु
७३	१८	५५	दरयां	दरिदी
७४	१	५८	लाम्बां	लाम्बा
७४	५	६०	नाति	नाति
७४	१५	६५	बुद्ध्यादि	बुद्ध्यादि
७५	४	७१	दुद्दि	दुद्दि

पृष्ठं	पंक्तिः	श्लोकः	अशुद्धिः	शुद्धिः
५२	११	६१२	कत्री	कर्त्री
५२	२०	६१६	कमाणि	कर्माणि
५३	९	६२३	यल	यलं
५३	१४	६२५	मम्यगशु	मम्यक्कु
५२	१५	६२६	जीयन्तो	जीयन्तो
६४	१२	६३७	जापन	जापॅन
५४	२२	६४१	धीर	धीरः
५६	१४	६७३	मो	म
५८	८	६८२	प्रमाणं	प्रमाण
६८	२१	६८९	पदार्थै	पदार्थै
५९	१७	६९९	शम्मा	शम्मी
५९	१८	६९९	मो	म
५९	२२	६०२	द्दशां	दशां
६०	१९	७१२	शात्रुर्न ।	शात्रुंन
६१	२१	७२८	गेवं	एव
६१	२२	७२५	ह्रेपिणा	ह्रेपिणा
६२	७	७३०	शमादि	शर्मादि
६३	१	७३९	ना कोऽपि	नोकोऽपि
६५	१६	७७०	आत्मैव	आत्मैव
६५	२१	७७३	कृत्य	कृत्या
६६	५	७७७	गुर	गुरु
६७	८	७९०	गर्या	गुर्या
६७	१०	७९१	गुर	गुरु
६७	११	७९७	गरु	गुरु
६७	१४	७९२	शान्ति	शान्ति
६८	१	७९९	यंशः	मयंशः
६८	४	८००	सम्राकं	सम्राजं
६८	७	८०२	अघृ	अघ
६८	१०	८०३	युद्धि	बुद्धि

पृष्ट	पंक्तिः	श्लोकः	अशुद्धिः	शुद्धिः
			दयाग्रन्थः	
६९	१४	७	समाचरम	समाचर
७०	२	१०	हिमका	हिंमका
७१	४	२३	पुण्यार्थ	पुण्यार्थ
७१	२४	२१	मः	म
७२	१६	१७	प्रभो	प्रभो
७१	६	१४	शौचार्थ	शौचार्थ
७१	६	२५	कछोघ	कछोघ
७१	११	२७	हिमये	हिंमयेः
७१	१६	२९	ईघर	ईश्वर
७१	१६	२९	प्रीतये	प्रीतये
७१	१७	३०	देषी	द्वेषी
७१	२१	३२	गयादी	गयादि
७२	३	३५	गुर	गुरु
७२	८	३७	गुर	गुरु
७२	१५	३९	प्रथम	धुपम्
७२	१७	४२	वृदर्य	वृदधर्य
७२	१७	४२	धमिण·	धर्मिणः
७२	१८	४२	गुर	गुरु
७२	२३	४५	दुष्टि	दुष्ट
२	१९	४३	दूरस्य	गुरुस्य
२	२३	४५	नास्तक	नास्तिक
७२	२४	४४	हिंसा	हिंसां
७२	२	४६	वृद्ध	वृद्धि
३	७	४९	परिपु	वैरिपु
७३	१८	५५	रक्षणा	रक्षिणी
७४	१	५८	ग्राम्यां	ग्राम्या
७४	५	६०	माति	नास्ति
७४	१५	६५	युद्धयादि	युद्धयादि
७५	४	७१	बुद्धि	बुद्धि

पृष्ठे	पंक्तिः	श्लोकः	अशुद्धिः	शुद्धिः
५२	११	६१२	कर्त्री	कर्त्री
५२	२०	६१६	कमाणि	कर्माणि
५३	९	६२३	यल्न	यलं
५३	१४	६२५	सम्यगुशु	सम्यक्शु
५२	१५	६२६	जीवनो	जीवनो
५४	१२	६३७	जापन	जापेन
५४	२२	६५१	धीर	धीरः
५६	१४	६७३	मो	म
५८	८	६८२	प्रमाणे	प्रमाण
५८	२१	६८९	पदार्थ	पदार्थं
५९	१७	६९९	शामा	शामी
५९	१८	६९९	मो	म
५९	२२	७०२	दृशां	दशां
६०	१९	७१७	शाप्नुर्म ।	शाप्नुन
६१	२१	७२५	मंषे	मषे
६१	२२	७२५	प्रेणिणा	प्रेणिणा
६२	३	७३०	शमादि	शमादि
६३	१	७३९	मा कांऽपि	मांकांऽपि
६०	१६	७४०	आग्मेन	आग्मेन
६०	२१	७४३	कृष्ण	कृष्णा
६१	[illegible]	७४७	गुर	गुरु
६३	८	७५०	गर्भा	गुर्भा
६३	१०	७७१	गुर	गुरु
६३	११	७७२	गरु	गुरु
६३	१४	७७६	शालिन	शालिन
६८	१	७९९	भैक्ष:	भैक्ष:
६८	४	८००	कल्पार्थ	कल्पार्थ
६८	३	८००	अनु	अनु
६८	१०	८०३	मूर्ति	मूर्ति

दयादय:

पृष्ठ	पंक्ति:	श्लोक	अशुद्धि:	शुद्धि:
११	१४	८	समाचरम्	समाचर
८०	४	१०	हिंसका	हिंसका
८१	४	२१	पुण्यार्थं	पुण्यार्थं
८१	२४	४१	स	स
८८	११	१८	प्रर्भा	प्रभा
७१	१	१४	शौचार्थं	शौचार्थं
	१	४४	कठोष	कठोप
८१	११	४९	हिंसबं	हिंसकः
७१	१६	६०	ईश्वर	ईश्वर
८१	१६	६०	प्रीणये	प्रीणये
८१	१८	३०	ईर्षा	ईर्षा
	२१	३८	गधादी	गधादि
८०	३	३०	शुष	शुद्ध
८०	८	३७	शुष	शुद्ध
८८	२०	३९	प्रथम	प्रथम
८८	१७	४२	शुद्धर्थ	शुद्धयर्थ
	१७	४०	धर्मिण॰	धर्मिण॰
८०	१८	४२	शुष	शुष
	२३	४०	शुद्धि	शुद्ध
८८	१९	४३	शुष्य	शुद्ध्य
	२३	४०	नास्तक:	नास्तिक:
	२४	४४	हिंसा	हिंसा
	२	४६	शुद्ध	शुद्धि
	७	४९	धरिपु	धरिपु
	१८	५५	रक्षणी	रक्षिणी
	१	५८	शाम्यां	शाम्या
	२	६०	माति	मास्ति
	१५	६५	बुद्धयादि	बुद्धयादि
	४	७१	बुद्धि	बुद्धि

पृष्ठे	पंक्तिः	श्लोकः	अशुद्धिः	शुद्धिः
५२	११	६१२	कत्री	कर्त्री
५२	२०	६१६	कमाणि	कर्माणि
५३	९	६२३	यल	यलं
५३	१४	६२५	मम्यग्शु	मम्यक्शु
५३	१८	६२६	जीयमां	जीयनां
५४	१२	६३७	आपन	आपेन
५४	२२	६४१	धीर	धीरः
५५	१४	६७३	मां	म
५८	८	६८२	प्रमाणं	प्रमाण
५८	२१	६८९	पदार्थं	पदार्थे
५९	१७	६९९	शामा	शामी
५९	१८	६९९	मां	म
५९	२२	७०२	पृशां	पशां
६०	१९	७१२	शाष्र्वं ।	शाश्र्वन
६१	२१	७२५	तेषं	एषं
६१	२२	७२५	क्षेणिणा	क्षेणिणा
६२	७	७३०	शामादि	शामादि
६३	९	७३९	मा कांडगि	मांकांडगि
६५	१६	७३०	आग्मेय	आग्नेय
६५	२१	७३३	[illegible]	[illegible]
६६	५	७३७	गुर	गुद
६७	७	७४०	गर्वी	गुर्वी
६७	१०	७४१	गुर	गुद
६७	११	७४२	गद	गुद
६७	१४	७४५	शालिन	शालिन
६८	१	७७७	[illegible]	[illegible]
६८	४	८००	[illegible]	[illegible]
६८	३	८०२	अप्	अप
६८	१०	८०३	[illegible]	[illegible]

पृष्ठ	पंक्ति	अंक	अशुद्धि	शुद्धि:
६१	१४	८	इयादत्य:	
३०	४	१०	समाचारम	समाचार
८१	४	२१	हिमवा	हिमवा
८१	१४	३१	पुण्यापर्यं	पुण्यापर्य
९०	११	१८	म.	म
७१	६	१५	प्रभां	प्रभां
	६	२०	शौचार्थं	शौचार्थं
८१	११	२८	कांडास	कांडम
७१	१६	४०	हिमवं	हिमवं
८१	१६	४०	ईयर	ईयर
८१	१८	३०	मौनवं	मौनवं
९२	२१	३२	ईर्षा	ईर्षा
	३	३६	गयादी	गयादि
९२	८	३७	गुर	गुरु
	१०	३९	गुर	गुर
	१७	४२	प्रथम	प्रथम
९२	१७	४२	गुर्वर्थ	गुर्वर्थ
	१८	४२	धमिण.	धर्मिण.
	२३	४२	गुर	गुर
	१९	४३	गुदि	गुरु
	२३	४२	गुरस्य	गुरस्य
	२४	४४	मानस्य	मानिस्य
	५	४६	हिमा	हिमां
	७	४९	गुद	शुद्धि
	१८	५२	वरिगु	वरिगु
	१	५८	रक्षणों	रक्षिणी
	५	६०	शाम्यां	शाम्या
	१५	६६	मानि	मान्नि
	४	७१	गुरूपादि शुद्धि	गुरूपादि शुद्धि

पृष्ठं	पंक्तिः	श्लोकः	अशुद्धिः	शुद्धिः
५२	११	६१२	कत्री	कर्त्री
५२	२०	६१६	कमाणि	कर्माणि
५३	९	६२३	यल	यलं
५३	१४	६२५	मम्यग्शु	मम्यक्शु
५२	१५	६२६	जीयनो	जीयनो
५४	१२	६३७	जापन	जापेन
५४	२२	६४१	यीर	योरः
५६	१४	६७३	मो	म
५८	८	६८२	प्रमाणं	प्रमाण
५८	२१	६८९	पदार्थ	पदार्थं
५९	१७	६९९	शामा	शामी
५९	१८	६९९	मो	म
५९	२२	६०२	दृशां	दशां
६०	१९	७१२	शार्नुर ।	शार्नुन
६१	२१	७२५	पर्थ	पर्थ
६१	२२	७२५	प्रेणिणा	प्रेणिणा
६२	७	७३०	शामादि	शार्मादि
६३	१	७३९	ना कांऽपि	नांकांऽपि
६५	११	७७०	आत्मेव	आत्मेव
६५	२१	७७३	कृष्य	कृष्या
६६	५	७७७	गुर	गुरु
६७	८	७९०	गर्वा	गुर्वा
६७	१०	७९१	गुर	गुरु
६७	११	७९२	गर	गुरु
६७	१४	७९२	शाग्नि	शाग्नि
६८	१	७९९	वेशः	सर्वेशः
६८	४	८००	पन्थानं	पन्थानं
६८	७	८०२	अत्र	अत्र
६८	१०	८०३	बुद्धि	बुद्धि

दयाग्रन्थ

पृष्ठं	पंक्ति	श्लोकः	अशुद्धि	शुद्धि
८५	१९	१९९	विन्धपुण्येन	वन्धिपुण्येन
८५	२४	२०१	ससम्प्राप्त्या	सम्प्राप्त्या
८६	५	२०४	दृष्ट्यालाभ	दृष्टयादिलाभ
८६	१४	२०८	प्रवलन्ते	प्रवर्तन्ते
८६	१६	२०९	कुवन्तु	कुर्वन्तु
८६	१८	२१०	स्थिरीभय	स्थिरीभूय
८७	५	२१५	सर्वे	सर्वे
८७	८	२१६	कतव्यं	कर्तव्यं
८७	१३	२१९	जोवान	जीवन
८७	१७	२२०	सहर्त्ता	संहर्त्ता
८७	२२	२३२	विश्वस्मिन	लोकेषु
८८	५	२२७	हय	हिंस्र
८८	१२	२३०	रक्षाथ	रक्षार्थ
८८	१६	२३२	धमिण	धर्मिण:
८८	१९	२३४	वुध्या	बुद्धया
८८	२४	२३६	धजनम्	धर्जनम
९	३	२३८	युध्या	बुद्धया
९	११	२४२	भांति	भीति
९	१४	२४३	देप	द्वेष
९	१४	२४३	वर्तव्यंच	वर्तितव्यं
९	१५	२४४	दान	दानं
९	१३	२४३	धमिपु	धर्मिषु
९	१८	२४५ ४४५	वित्तं	२४५ वित्तं
९	१९	२४७ ४४६	पारतांय	२४६ पारतंत्र्यं
०	१	२४९	रै.हि	र्गेहि
०	२	२५९	हिमा	हिंसा
०	२२	२५९	स्वार्थेण	स्वार्थेन

दयाग्रन्थ

पृष्ठ	पंक्तिः	श्लोकः	अशुद्धिः	शुद्धिः
७६	८	८५	निर्दंभ	निर्दंभ
७७	८	८७	आर्यदेशो	आर्यदेशो
७७	१३	१००	स्याऽधिकारे	स्याऽधिकारे
७८	३	१०७	युद्धाः	शुद्धाः
७८	१२	१११	जीमानां	जीवानां
७८	२४	११७	जीयन्तु	जीवन्तु
७९	६	१२०	वणित	वर्णित
७९	१८	१२६	मजिविका	माजीविका
८०	३	१३१	यज्ञार्थ	यज्ञार्थं
८०	४	१३१	रुधिर	रुधिरं
८०	१९	१३९	यया	यया
८१	१	२४२	भक्षणार्थ	भक्षणार्थं
८१	२	१४२	धीरेण	धीरेण
८१	८	१४५	सम्यज	सम्यग्
८२	१७	१६२	युद्धया	युद्धया
८३	७	१६९	आहमा	अहिंमा
८३	११	१७१	युद्धार्थ	युद्धार्थं
८३	१७	१७४	हमक	हिंसक
८३	१९	१७५	हिमक	हिंसक
८४	२	१७८	दारुणां	दारुणा
८४	१२	१८३	ज्ञानिष	ज्ञानिषु
८४	१३	१८४	दयाकार्षु	दयाकार्येषु
८४	१८	१८५	कुरु	कुरु
८४	१९	१८७	[illegible]	[illegible]
८४	१९	१८९	[illegible]	[illegible]
८५	१	१९०	स्वार्थ	स्वार्थं
८५	४	१९१	कुरुष	कुरुष्व
८५	१४	१९६	स्यात्समानाद्	स्याऽत्समानार्द

पृष्ठ	पंक्ति	श्लोक	अशुद्धि	शुद्धि
			इत्यादस्य	
५	१०	१०६	विभ्युरुषेण	वनिपुरुषेण
५	१४	२०१	नमप्राज्या	नमप्राज्या
६	५	२०४	दुष्पादलाभ	दुष्पादिलाभ
६	१५	२०८	प्रवमानं	प्रवर्तमानं
६	१६	२०९	गृधन्तु	गुर्वन्तु
६	१८	२१०	विपरीमव	विपरीमुव
७	६	२१५	नर्वे	नर्वे
७	८	२१६	वनार्थ	वनैर्थ
७	१२	२१६	सांधाम	संधाम
७	१५	२२०	सहर्मा	संहर्मा
७	२२	२३५	विभ्रविमन	संभेषु
८	५	२२७	रद्य	हिद्य
८	१२	२३०	नद्याध	नद्यार्थ
८	१६	२३२	धमिण	धर्मिण.
८	१०	२३४	पृष्पा	पुष्पा
८	२४	२३६	वजमम	वर्जमम
९	३	२३८	पृष्पा	पुष्पा
९	११	२४०	भांति	भांति
९	१४	२४३	हेंग	हेंग
९	१४	२४३	वर्मस्थेव	वर्मिमस्थ
९	१८	२४४	दाम	दामं
९	१३	२४३	धर्मिपु	धर्मिपु
९	१८	२४८ ४४८	विमं	२४८ विमं
९	१०	२४७ ४४६	पारतांय	२४६ पारतंस्यं
९	१	२४९	हें.हि	हैंहि
९	५	२५१	हिमा	हिमा
९	२२	२५१	-स्वार्थिण	स्वार्थेन

पृष्ठ	पंक्तिः	श्लोकः	अशुद्धिः	शुद्धिः
			दयाग्रन्थः	
७६	८	८५	निर्दंभ	निर्दंभ
७७	८	८७	आर्यदेशी	आर्यदेशो
७७	१३	१००	स्यार्ऽथिकारे	स्यार्ऽधिकारे
७८	३	१०७	युद्धाः	युद्धाः
७८	१२	१११	जीयानां	जीयानां
७८	२४	११७	जीयन्तु	जीयन्तु
७९	६	१२०	यणित	यणित
७९	१८	१२६	मजीविका	माजीविका
८०	३	१३१	यज्ञार्थ	यज्ञार्थ
८०	४	१३१	रुधिर	रुधिरं
८०	१९	१३९	यया	यया
८१	१	१४२	भक्षणार्थ	भक्षणार्थ
८१	२	१४२	घोरेण	घोरेण
८१	८	१४५	सम्यज	सम्यग्
८२	१७	१६२	बुद्ध्या	बुद्ध्या
८३	७	१६९	आहमा	अहिंमा
८३	११	१७१	युद्धार्थ	युद्धार्थ
८३	१७	१७४	हमक	हिंसक
८३	१९	१७५	हिमक	हिंसक
८४	२	१७८	शाम्रणां	शास्रणां
८४	१२	१८३	जातिप	जातिपु
८४	१३	१८४	दयाकापु	दयाकार्येपु
८४	१८	१८५	कुरु	कुरु
८४	१९	१८७	तोर्ग	तीर्ग
८४	१९	१८७	रक्तो	रक्तो
८५	१	१९०	स्वार्थ	स्वार्थ
८५	४	१९१	कुण्य	कुरुष्य
८५	१४	१९६	स्यात्मानन्द	स्याऽऽत्मानन्दं

पंक्तिः	श्लोकः	अशुद्धि	शुद्धि
		दयाग्रन्थ	
१९	१९९	विन्धपुण्येन	बन्धिपुण्येन
२४	२०१	समप्राप्त्या	सम्प्राप्त्या
२	२०४	दुष्प्यालाभ	दुष्टयादिलाभ
१४	२०८	प्रवतन्ते	प्रवर्तन्ते
१६	२०९	कुयन्तु	कुर्वन्तु
१८	२१०	स्थिरीभय	स्थिरीभूय
५	२१५	सर्वे	सर्वै
८	३१६	कतव्यं	कर्तव्यं
१३	२१९	जीयान	जीयन
१५	२२०	सहर्त्ता	संहर्त्ता
२२	२३२	विश्वस्मिन	लोकेषु
५	२२७	हस्र	हिंस्र
१२	२३०	रक्षाथ	रक्षार्थ
१६	२३२	धर्मिण	धर्मिणः
१९	२३४	बुध्या	शुद्धया
२४	२३६	वजनम्	वर्जनम
३	२३८	बुध्या	बुद्धया
११	२४२	भांति	भीति
१४	२४३	द्वेष	द्वेष
१४	२४३	वतव्यंच	वर्तितव्यं
१८	२४४	दान	दानं
१३	२४३	धर्मिषु	धर्मिषु
१८	२४५ ४४५	वित्तं	२४५ वित्तं
१९	२४७ ४४६	पारतांय	२४६ पारतंत्र्यं
१	२४९	रै.हि	रैहि
२	२५९	हिसा	हिंसा
२२	२५९	स्वार्थेण	स्वार्थेन

पृष्ठ	पंक्तिः	श्लोकः	अशुद्धिः	शुद्धिः
			दयाग्रन्थः	
७६	८	८५	निर्दभ	निर्दंभ
७७	८	८७	आर्यदेशो	आर्यदेशो
७७	१३	१००	स्वाऽविकारे	स्वाऽधिकारे
७८	३	१०७	वुद्राः	बुद्धाः
७८	१२	१११	जांवानां	जीवानां
७८	२४	११७	जांवन्तु	जीवन्तु
७९	६	१२०	घणित	वर्णित
७९	१८	१२६	मजिविका	माजीविका
८०	३	१३१	यज्ञार्थ	यज्ञार्थं
८०	४	१३१	रुधिर	रुधिरं
८०	१९	१३९	यया	यथा
८१	१	२४२	भक्षणार्थ	भक्षणार्थं
८१	२	१४२	धोरेण	वीरेण
८१	८	१४५	मम्यज	सम्यग
८२	१७	१६२	वुद्धया	बुद्धया
८३	७	१६९	आहमा	अहिंमा
८३	११	१७१	युद्धार्थं	युद्धार्थ
८३	१७	१७४	हमक	हिंसक
८३	१९	१७५	हिमक	हिंमक
८४	२	१७८	शत्रणां	शत्रूणां
८४	१२	१८३	जातिग	ज्ञातिषु
८४	१३	१८४	दयाकापु	दयाकार्येषु
८४	१८	१८५	कुर	कुरु
८४	१९	१८७	तोर्ग	तीर्थ
८४	१९	१८७	रमो।	रमो।
८५	१	१९०	स्वार्थ	स्वार्थ
८५	४	१९१	कुग्य	कृगय
८५	१४	१९६	स्वात्मानन्द	स्वाऽऽत्मानन्दं

पंक्ति	पृष्ठ	अशुद्धि	शुद्धि
		दृष्टान्त	
१०	५००	निश्चपुण्येन	बन्धिपुण्येन
२४	५०१	समप्रास्या	समप्रास्या
७	५०४	दुष्पादिनाम	दुष्पादिनाम
१४	५०८	प्रवनसं	प्रवंसं
१६	५०९	पूर्वेषु	पूर्वेषु
१८	५१०	निर्दोषत	निर्दोषत्व
७	५१७	सर्वे	सर्वे
८	५१६	कर्मण्ये	कर्मण्ये
१३	५१९	आयाम	आयाम
१७	५२०	संहर्ता	संहर्ता
२०	५३५	विश्वविमम	व्याघ्रेषु
७	५०७	हिम	हिम
१५	५३०	गृहार्थ	गृहार्थ
१६	५३५	धर्मिण	धर्मिणः
१०	५३४	मृदया	मृदया
२४	५३६	वर्णनम	वर्णनम
३	५३८	मृदया	मृदया
११	५४२	भाति	भाति
१४	५४३	द्विग	द्विग
१४	५४३	नतिमत्येव	नतिमत्य
१२	५४४	दान	दानं
१३	५४३	धर्मिषु	धर्मिषु
१८	५४५, ५४५	विर्त	५४५, विर्त
१९	५४७ ५४६	पारतंत्र	५४६ पारतंत्र्ये
३	५४९	रैहि	रैहि
७	५५०	हिमा	हिमा
२२	५५०	स्वार्थेन	स्वार्थेन

पृष्ठ	पंक्तिः	श्लोकः	अशुद्धिः	शुद्धिः
			दयाग्रन्थः	
७६	८	८५	निर्दंभ	निर्दंभ
७७	८	८७	आर्वदेशो	आर्यदेशो
७७	१३	१००	स्वाऽविकारे	स्वाऽधिकारे
७८	३	१०७	चुद्राः	सुद्राः
७८	१२	१११	जोयानां	जीवानां
७८	२४	११७	जोवन्तु	जीवन्तु
७९	६	१२०	वणित	वर्णित
७९	१८	१२६	मज्ञिविका	माजीविका
८०	३	१३१	यज्ञार्थ	यज्ञार्थ
८०	४	१३१	रधिरं	रुधिरं
८०	१९	१३९	यया	यया
८१	?	२४२	भक्षणार्थ	भक्षणार्थ
८१	२	१४२	वोरेण	धीरेण
८१	८	१४५	सम्यज्	सम्यग्
८२	१७	१६२	युद्ध्या	युद्ध्या
८३	७	१६९	आहमा	अहिंमा
८३	११	१७१	युद्धार्थं	युद्धार्थं
८३	१७	१७४	हमक	हिंमक
८३	१९	१७५	हिमक	हिंमक
८४	२	१७८	शत्रणां	शत्रूणां .
८४	१०	१८३	जातिप	जातिषु
८४	१३	१८४	दयाकापु	दयाकार्येषु
८४	१८	१८५	क्रूर	क्रूर
८४	१९	१८७	नोर्गं	नीर्गं
८४	१९	१८७	रुमो	रूमो
८५	१	१९०	स्वार्थ	स्वार्थ
८५	४	१९१	कुण्य	कुरुष्व
८५	१४	१९६	स्याम्मानन्द	स्याऽऽस्मानन्दं

पंक्तिः	श्लोकः	अशुद्धि	शुद्धि
		दयाग्रन्थ	
१९	१९९	विन्धपुण्येन	ग्रन्थिपुण्येन
२४	२०१	समप्राप्या	सम्प्राप्या
५	२०४	दृस्याालाभ	दृश्यादिलाभ
१४	२०८	प्रवतन्ते	प्रवर्तन्ते
१६	२०९	कुयन्तु	कुर्वन्तु
१८	२१०	स्थिरीभय	स्थिरीभूय
५	२१५	सर्व्रे	सर्वे
८	२१६	कतव्यं	कर्तव्यं
१३	२१९	ओपान	जीवन
१७	२२०	सहर्त्ता	संहर्त्ता
२२	२३२	धिश्वस्मिन	लोकेषु
५	२२७	हय	हिंस्र
१२	२३०	रक्षाथ	रक्षार्थ
१६	२३२	धमिण	धर्मिण:
१९	२३४	बुध्या	बुद्धया
२४	२३६	वजनम्	वर्जनम्
३	२३८	बुध्या	बुद्धया
११	२४२	भाति	भीति
१४	२४३	देप	द्वेप
१४	२४३	वर्तव्यंच	वर्तितव्यं
१५	२४४	दान	दानं
१३	२४३	धमिपु	धर्मिपु
१८	२४५ ४४५	विर्त	२४५ वित्तं
१९	२४७ ४४६	पारतांय	२४६ पारतंत्र्यं
१	२४९	रै.हि	रैहि
२	२५९	हिसा	हिंसा
२२	२५९	स्वार्थेण	स्वार्थेन

पृष्ठं	पंक्तिः	श्लोकः	अशुद्धिः	शुद्धिः
		[illegible]		
९१	५	२६३	गुप्त्या	गुह्यया
९१	७	२६४	यत्त्याः	गैरयाः
९१	१२	२६६	कम	कर्म
९१	१५	२६८	धर्मिमि	धर्मिभि.
९१	१६	२६८	धर्मिभि	धर्मिभि
९१	२०	२७०	सः	स
९१	२२	२७१	शास्त्रु	शास्त्रेषु
९२	१२	२७८	हिमा	हिंसा
,,	१८	२७९	,,	,,
९३	२	२८५	कार्यं	कार्यं
,,	१६	२९२	अरिष्ट	अरिष्ट
९७	१	३३३	यावद्धिमा	यावद्धिंसा
९७	१७	३५३	याग	योग
९९	१	३५७	रीश्वरो	रीश्वरो
,,	२	,,	यिता	पिता
,,	५	३५९	गुर	गुरु
,,	१९	३६६	तेः	ते
१००	९	३७३	कर्मं	कर्म
,,	१७	३७७	त्रिचे	र्विधे
१०२	२९	४०३	श्रि	स
१०३	१०	४०९	सत्य	सत्ये
१०४	१६	४२५	ह्रिता	ह्रिती

श्रेणिकसुबोध ग्रन्थः

पृष्टं	पंक्तिः	श्लोकः	अशुद्धिः	शुद्धि
१०६	२	६	स्मनि	स्मन
१०८	१०	२०	यास्त्व	यास्थ
१०९	४	२४	मव	मर्व
,,	२०	२७	पिस्ति	पिद्धि
११०	१५	३३	मप	भूप
१११	६	३७	ततमा	तमा
११२	६	४३	ततादु	मतादु
११३	९	५०	षर्णी	षर्णा
११४	६	५२	भोगु	भोगे
११४	१४	५७	मात्री	मात्री
११५	१७	६४	ग्विलां	ग्विला
११७	१३	७५	स्यामाऽस्माय	यमाऽऽस्मा
१२२	६	१०३	धम	धर्म
,,	१४	१०५	दुःगि	दु'गि
१२३	१५	१११	कुर	कुरु
,,	२४	११३	भूतं	भूतं
१२४	१	११४	यशा	यशाः

[illegible] शुद्धिपत्र

पृष्ठ	पङ्क्ति	श्लोक	अशुद्धि	शुद्धि
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	यदि
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

जन्ममृत्युजरातीत-माधिव्याधिविवर्जितम् ।
चक्षुर्मनोवचोऽतीतं, जडभिन्नमनिर्भयम् ॥१०॥
वर्णातीतं निराकारं, निर्विकारं निरामयम्
नामरूपविनिर्मुक्तं,-विशुद्धरूपमाऽऽत्मनः ॥११॥
मत्त्वेनजगत्स्वप्नं, ज्ञानेऽभ्यस्तेऽखिलिनः
शुद्धोऽसौ क्षणमात्रेण, भवत्याऽऽत्मा स्वयेदृकः ॥१२॥
शुद्धोपयोगिनांनित्यं, साधनमप्रयोजनम्
सर्वसाधनसाध्यत्वा, शुद्धोपयोगसाधना ॥१३॥
शुद्धोपयोगसंप्राप्तो । मुक्ताऽऽत्माऽऽगमगर्भितम् ।
देवमानविबोधो, जीवन्मुक्तस्वभावेन ॥१४॥
सर्वज्ञानीश्वरस्थ-विकल्पोपशमादपि
गुणातीतस्वभावः सम्भावानुभवती ॥१५॥
निर्विकल्पसमाधेस्तु-शक्तानंतसमुद्भवम् ।
अकारलयमात्मा-शुद्धाऽऽत्मानिःस्पृहोनिश ॥१६॥
शुद्धाऽशुद्धपरिणामां, निजात्मैनसंगतैः,
सम्बन्धकारणत्यागो, सदाऽऽत्मानमनावभाषणा ॥१७॥
सर्वद्रव्यराशीनां, सम्यग्दर्शनविनोदनम्
शुद्धाऽशुद्धविचारेषु, समत्वं नहि मुक्तता ॥१८॥
शुद्धाशुद्धपरिणाम-अर्थशुद्धोपयोगिनः ।
आनन्दशुद्धस्वभावानां, [illegible] ॥१९॥
शुद्धाऽशुद्धस्वरूपाणां, इति [illegible]
[illegible] ॥२०॥
[illegible]
[illegible] ॥२१॥

क्षायोपशमिकध्यान–कालेशुद्धोपयोगता,
अन्तर्मुहूर्तमात्रंच, यातिनश्यत्यनेकशः ॥२२॥
आत्मशुद्धोपयोगस्तु, सर्वयोगशिरोमणिः
यत्प्रासावियतेनैव, निमित्तानांप्रयोजनम् ॥२३॥
शुद्धोपयोगएवास्ति, शुद्धोपादानकारणम्
हृदिशुद्धोपयोगश्चे, दग्रमुक्तिसुखंध्रुवम् ।२४॥
शुद्धोपयोगऐश्वर्य, यस्याऽसौ भगवान् स्वयम्
क्षायोपशमिकध्यानी, जीवन्मुक्तोयपेक्षया ॥२५॥
शुद्धोपयोगवेलाया, मात्मनः परमात्मता,
चिदानन्दस्वरूपेण, व्यक्ताऽनुभूयते मया ॥२६॥
शुद्धोपयोगसामर्थ्य, मनन्तं कर्मनाशकृत्
अनन्तशक्तिरूपाऽऽत्मा, तत्समःकोऽपिनोमहान्॥२७॥
आत्मन आत्मनोद्धार, आत्मनिक्रियते ध्रुवम्
भवोऽशुद्धोपयोगेन, मुक्तिः शुद्धोपयोगतः ॥२८॥
आत्मानमुद्धरंदाऽऽत्मा, स्वाऽऽत्मधर्मोपयोगतः
नाऽन्यः शक्तः समुद्धर्तुं, ज्ञातुमाऽऽत्मानमुद्धर ॥२९॥
अन्तर्मुखोपयोगेन, स्वाऽऽत्मारामोभवेत् प्रभुः
बहिर्मुखोपयोगेन, जन्मदुःखपरम्परा ॥३०॥
परात्मानंहृदिध्यात्वा, स्वाऽऽत्माव्यक्तो भवेत् प्रभुः
आत्मानमन्तरामर्षा, कोऽपिनाऽस्तिप्रकाशकः ॥३१॥
शुद्धोपयोगवेलायां, पूर्णानन्दप्रकाशना ।
व्यक्ताभवेद्धृदि स्पष्टा, प्रत्यक्षमनुभूयते ॥३२॥
जडविषयविभोगेषु, सत्यानन्दो न वर्तते ।
भोगेरोगश्चदुःखश्च, जन्ममृत्युपरम्परा ॥३३॥

वपुरिन्द्रियभोगेन, सुखं तु दुःखमेव च
स्वप्नोपमं प्रविज्ञाय, योगीतत्र न मुह्यति ॥३४॥

लाभेऽलाभेसुखेदुःखे, मानेऽमानेशुभाशुभम्,
कल्पितंमोहबुद्ध्यायत्, तत्रज्ञानी न मुह्यति ॥३५॥

निन्दायांनैवशोकोऽस्ति, स्तुतौगर्वो न जायते,
मोहो न नामरूपेषु, ज्ञानीमुक्तस्तदाभवेत् ॥३६॥

शुद्धोपयोगिनः शुद्धिः कृतेषु सर्वकर्मसु
स्वज्ञानाद्देमपश्यन्सः क्षुधाऽपि नैव मुह्यति ॥३७॥

आत्मरसंसमास्वाद्य, पश्चाद्भोगे न मुह्यति,
ज्ञानीभोगेषु निर्भोगी, निर्मोहवृत्तियोगतः ॥३८॥

यथाब्धौसरितोयान्ति, सर्वयोगास्तथाऽऽत्मनि,
शुद्धोपयोगसंप्राप्तौ, नान्ययोगप्रयोजनम् ॥३९॥

सर्वोपाधिसमाधिभ्य, शान्तिशुद्धाऽऽत्मसंस्थितौ ॥
वैयक्तिकस्माः सर्वे, निवर्तन्ते स्वभावतः ॥४०॥

स्वप्रभुत्वमहासिद्धिः, शुद्धोपयोगयोगिनाम् ॥
शुद्धोपयोगमाश्रित्य, राजयोगः समाधिदा ॥४१॥

शुद्धोपयोगतः सिद्धिः स्याऽऽत्मना स्वनुभूयते ॥
सोऽहंमन्त्रावलंबेन, क्रियते नैवसाधकः ॥४२॥

आद्यः शुद्धोपयोगस्तु, सविकल्पः प्रजायते
निर्विकल्पात्मकं, पश्चात्, घातिकर्मविनाशकृत् ॥४३॥

सम्यग्दृष्टिमनुष्याणां, शुद्धस्त्रिधा प्रजायते
शुद्धा[illegible]ः सर्वे, भवन्ति [illegible] ॥४४॥

शुद्धोपयोगसंप्राप्ति, सद्गुणादिनामकलम्
सर्वोपायः शुद्धभक्तिः, शुद्धोपयोगसम्मुखः ॥४५॥

आत्मज्ञानीभवत्येव, शुद्धोपयोगवान्जनः
स्वाधिकारेणकर्माणि, कुर्वन्नपिसनिष्क्रियः ॥४६॥
पूजादिधर्मकार्येषु, भक्त्यादिपरिणामतः
यावतोहिंसकोऽपिस्यात्, सनिर्हिंसकभाववान् ॥४७॥
व्यक्तेस्वाऽऽत्मोपयोगे तु, सक्रियोवाऽपिनिष्क्रियः
गृहीत्यागीजनःकोऽपि, मुक्ताऽऽत्माजायते जिनः॥४८॥
मुक्तिरसंख्ययोगैः स्याज्जिनेन्द्रैः परिभाषिता ।
असंख्यदृष्टियोगानां, सापेक्षीस्याऽऽत्मयोगिराट् ॥४९॥
अतआत्मोपयोगेन, ज्ञानीशुद्धोपयोगवान् ।
सर्वत्रसर्वथाकर्म-, निर्जराकृदबन्धकः ॥५०॥
आत्मोन्नतिकर्मयुक्तः सम्यग्दृष्टिर्यदातदा ।
यत्रतत्रस्थितः कर्म-कुर्वन्मुक्तोभवेन्नयात् ॥५१॥
यादृक्तादृगवस्थाया, माऽऽत्मज्ञानीस्वभावतः
यावतउच्चनीचोऽपि, मुक्तःस्यात्कर्मभोगवान् ॥५२॥
कर्मोपाधिकृताभावा, स्तद्भिन्नोनिश्चयात्स्मृतः
सोऽर्हत्तत्त्वमभिप्रोक्त आत्माऽसंख्यप्रदेशकः ॥५३॥
अनन्तदर्शनज्ञान,-चारित्रवीर्यवान् स्वयम्
अनन्तगुणपर्यायै, रुत्पादव्ययधारकः ॥५५॥
आत्मनांसत्तयाध्रौव्य, मेकत्वं च प्रवर्तते
अनित्यत्वं स्वपर्याय-गुणैराऽऽत्मसु वर्तते ॥५५॥
नित्योऽनित्यः स्वभावेन, सदसन्निर्व्ययोव्ययः
अनक्षरोऽक्षरोव्याप्यो, व्यापकोऽस्तिव्यपेक्षया ॥५६॥
सर्वदर्शनधर्माणां, दृष्टियुक्तो नयैर्मतः
नयभङ्गविकल्पेभ्यो, भिन्नोऽस्तिनिर्विकल्पकः ॥५७॥

कृत्स्नकर्मक्षयोमोक्ष, एवलक्ष्यस्यधारकः
मोक्षलक्ष्योऽस्तियच्चित्ते, सम्यग्दृष्टिःस धर्मवान् ॥५८॥
शुभःशुद्धोपयोगश्च, स्वर्गदोमोक्षदः क्रमात् ।
सम्यग्दृष्टिमनुष्याणां, द्वयोःप्राप्तिरनुक्रमात् ॥५९॥
लक्ष्यीकृत्यस्वमुक्तिं ये, स्वाऽधिकारप्रवर्नकाः
आत्मशुद्धिक्रमंयाताः कुर्वन्ति कर्मनिर्जराम् ॥६०॥
जीवाऽजीवादितत्त्वानां, ज्ञानविश्रामकारिणाम्
हेयोपादेयबुद्धीनां, सम्यग्दृष्टिः प्रजायते ॥६१॥
सम्यग्दृष्टिमतांनृणां, दूरासन्नादिभेदतः
नूनंमोक्षोभवत्येव, मिथ्यात्वगामिनामपि ॥६२॥
एकशोऽपि यदा यस्य, सम्यग्दृष्टिः प्रजायते
तदाऽऽत्मनोध्रुवंमोक्षो, जायते घोरकर्मिणः ॥६३॥
आत्मशुद्धोपयोगेन, त्वनन्तभवकर्मणाम् ,
क्षयोक्षणाद्भवत्येव, तत्रकिञ्चिन्नसंशयः ॥६४॥
स्वाऽऽधिकारेणकर्माणि, कुर्वतांसर्वदेहिनाम्
आत्मशुद्धोपयोगोऽस्ति, सतथोंमोक्षदायकः ॥६५॥
सच्चिदानन्दरूपोऽस्ति, चाऽऽत्मोपयोग ...
आत्मोपयोगिनामग्रे, किंचिन्न कर्मणोबलम्
जानातियोकनाऽऽत्मानं, सर्वंजानातिसोनरः
सर्वजानातिसएक, साऽऽत्मानंवेत्तिवस्तुतः
आत्मनिपरितोज्ञाते, नयनिक्षेपभङ्गतः
सर्वज्ञातंश्रुतज्ञाने, सविकल्पसमाधिकृत्
आत्मनिपरितोज्ञाते, ९५।७।८ ...
सविकल्पशुभध्यानं, निर्विकल्पं ॥७५

आत्मोपयोगरूपोऽस्ति, ध्यानवृत्तिर्मनीषिणाम्;
आत्मशुद्धोपयोगेऽस्य-, भावं याति समाश्रयः ॥७०॥
कषायोपशमे जाते, चित्तवृत्तिसमाश्रयः
प्रादुर्भवन्ति शान्तानां, योगिनामुपयोगतः ॥७१॥
आत्मोपयोग एवाऽस्ति, समाधि शालिनां सदा
[illegible] स्मान्, ज्ञानीमन्यसमाधिमान् ॥७२॥
[illegible] ऽस्ति, शुद्धोपयोग आत्मनः
[illegible] शुद्धोपयोग आन्तरः ॥७३॥
[illegible] ऽस्मात्, शुपयोगी भवेत्प्रभुः
निर्देही, सर्वविश्वंप्रकाशयेत् ॥७४॥
सर्वाभक्तिप्रतापनः
[illegible] आत्मनि ॥७५॥

॥७६॥

कृत्स्नकर्मक्षयोमोक्षः, एवंलक्ष्यस्यधारकः
मोक्षलक्ष्योऽस्तियच्चित्ते, सम्यग्दृष्टिःस धर्मवान् ॥२८॥

शुभःशुद्धोपयोगश्च, स्वर्गदोमोक्षदः क्रमात्।
सम्यग्दृष्टिमनुष्याणां, द्वयोःप्राप्तिरनुक्रमात् ॥२९॥

लक्ष्यीकृत्यस्वमुक्तिं ये, स्वाऽधिकारमवर्तकाः
आत्मशुद्धिकर्मध्यानाः कुर्वन्ति कर्मनिर्जराम् ॥३०॥

जीवाऽजीवादितत्त्वानां, ज्ञानविश्वासकारिणाम्
हेयोपादेयबुद्धीनां, सम्यग्दृष्टिः प्रजायते ॥३१॥

सम्यग्दृष्टिमतांनृणां, दूरासन्नादिभेदतः
नूनंमोक्षोभवत्येव, मिथ्यात्वगामिनामपि ॥३२॥

एकशोऽपि यदा यस्य, सम्यग्दृष्टिः प्रजायते
तदाऽऽत्मनोध्रुवंमोक्षो, जायते घोरकर्मिणः ॥३३॥

आत्मशुद्धोपयोगेन, त्वनन्तभवकर्मणाम्,
क्षयोक्षणाद्भवत्येव, नात्रकिञ्चिन्नसंशयः ॥३४॥

स्वाऽऽधिकारेणकर्माणि, कुर्वतांसर्वदेहिनाम्
आत्मशुद्धोपयोगोऽस्ति, समर्थोमोक्षदायकः ॥३५॥

सच्चिदानन्दरूपोऽस्ति, चाऽऽत्मोपयोग आन्तरः
आत्मोपयोगिनामग्रे, किंचिन्न कर्मणोबन्धम् ॥३६॥

ज्ञानानिनैकलाऽऽत्मानं, सर्वज्ञानानिमोनरः
सर्वज्ञानानिमएक, साऽऽत्मानंवेत्तियस्तुसः ॥३७॥

आत्मनिर्धारितोज्ञानं, नयनिक्षेपमानतः
सर्वज्ञानंश्रुतज्ञानं, सविकल्पसमाधिकृत ॥३८॥

आत्मनिर्धारितोज्ञानं, स्याद्वादश्रुतबोधतः
सविकल्पात्मध्यानं, निर्विकल्पं भवद्भवेत् ॥३९॥

आत्मोपयोगरूपाऽस्ति, ध्यानवृत्तिर्मनीषिणाम्;
आत्मशुद्धोपयोगेऽन्त–, र्भावं यांति समाधयः ॥७०॥
कषायोपशमेजाते, चित्तवृत्तिसमाधयः
प्रादुर्भवन्ति शान्तानां, योगिनामुपयोगतः ॥७१॥
आत्मोपयोगएवाऽस्ति, समाधि र्ज्ञानिनां सदा
सर्वकार्यमकुर्वन्सन, ज्ञानीमत्पसमाधिमान् ॥७२॥
हठादनंतशिष्टोऽस्ति, शुद्धोपयोगआत्मनः
हठयोगोपहिर्हेतुः शुद्धोपयोगआन्तरः ॥७३॥
स्मारंस्मारंचिदाऽऽत्मान, मुपयोगीभवेत्प्रभुः
देहस्थोऽपि स निर्देही, सर्वविश्वंप्रकाशयेत् ॥७४॥
अनन्तपुण्ययोगाच्च, सनांभक्तिप्रनापनः
सद्गुरोराशिषोव्यक्तः स्यादुपयोग आत्मनि ॥७५॥
कोटिकोटितपोयज्ञ–, तीर्थयात्रादिकर्मतः
अनन्तउत्तमः श्रेष्ठः शुद्धोपयोग आत्मनः ॥७६॥
शुद्धोपयोगतोमुक्तिः सर्वदर्शनधर्मिणाम्
समत्वमुपयोगोऽस्ति, लोकनालीनतानथा ॥७७॥
व्यक्तेसाम्योपयोगेहि, केवलज्ञानभास्करः
हृदिप्रादुर्भवत्येव, लोकालोकप्रकाशकः ॥७८॥
साम्योपयोगिनांमुक्तिः सर्वधर्मस्थदेहिनाम्;
अनार्याणांतथाऽऽर्याणां. नारीणांचनृणांभवेत् ॥७९॥
शुद्धाऽऽत्मनः स्मृतिंधृत्वा, हृदिशुद्धाऽऽत्मधारणम्;
कुर्वन्नाऽऽत्मनिमग्नोयः स शुद्धाऽऽत्माभवेद्द्रुतात्॥८०॥
शुद्धोपयोगिनो धर्म्य–, कर्मकुर्वन्तिभावतः
दानपूजादयार्थन्ते, कुर्वन्तिकर्मनिर्जराम् ॥८१॥

धर्म्ययुद्धादिकर्माणि, कुर्वन्तउपयोगतः
आत्मशुद्धिंप्रकुर्वन्ति, मोहासक्तिविवर्जकाः ॥८२॥
क्षेत्रकालानुसारेण, कर्तव्यमुपयोगतः
कुर्वन्तोमानवा मुक्तिं, यान्तिसर्वाश्रमस्थिनाः ॥८३॥
जैनधर्मस्यसारोऽस्ति, शुद्धोपयोग आत्मनः
शुद्धोपयोगलाभेन, नान्यधर्मप्रयोजनम् ॥८४॥
आत्मशुद्धोपयोगेन, संक्षयो द्वेषरागयोः
आत्मैवशुद्धसिद्धाऽऽत्मा, स्यात्पट्कारकवान्प्रभुः॥८५
सिद्धासिद्ध्यन्तिमेत्स्यन्ति, नग्नाश्चोपधिधारिणः
आत्मशुद्धोपयोगेन, त्यागिनश्चगृहस्थिताः ॥८६॥
पूर्णानन्दसमुल्लास, आत्मनिसंप्रकाशते
आत्मानुभवएवात्र, साक्षादाऽऽत्मनि वेद्यते. ॥८७॥
शुद्धब्रह्मरसास्वादं, कृत्वाशुद्धोपयोगिनः।
बाह्योपाधिंपरित्यज्य, भवन्तिध्यानतत्पराः ॥८८॥
शुद्धोपयोगएवास्ति, स्वाऽऽत्मानुभवआत्मनि।
आत्मानुभविभिर्वेद्य, आत्मैवानुभवः प्रभुः ॥८९॥
ज्ञानवैराग्ययोगैस्तु, ब्रह्मणि लीनताभवेत्।
ब्रह्मणिपूर्णमग्नानां, सर्वैश्वर्यं प्रकाशते. ॥९०॥
आदेयत्यागवृत्तिस्तु, नास्तिबाह्येषु योगिनाम्,
शुद्धोपयोगिनां त्याज्यं, ग्राह्यं च नैव मोहतः ॥९१॥
प्रारब्धाद्ग्रहणंत्यागो, मनोवाकायतोभवेत्;
कायादीनांप्रवृत्तिपु, साक्षी शुद्धोपयोगवान् ॥९२॥
दृश्याऽदृश्यपदार्थेषु, साक्षिणउपयोगिनः
मनोवाक्कायचेष्टासु, प्रारब्धेष्वपिसाक्षिणः ॥९३॥

विश्वंप्रभुमयंभाव्यं, परब्रह्मानुभूतये
अनुभूयपराऽऽत्मानं,स्वाऽऽत्मानंभावयेत्प्रभुम् ॥९४॥
विश्वेनसार्धमात्मैक्य, मनुभूय प्रभुर्भवेत्
आत्मशुद्धोपयोगेन,विश्वव्यानुभवोभवेत् ॥९५॥
शुद्धात्मनिमनोदत्वा, नान्यत्किञ्चिद्विचिन्तयेत्
यदास्थिरोपयोगीस्या, त्तदात्मेश्वरतां व्रजेत् ॥९६॥
आत्मानमन्तरा मह्यं, किञ्चित्सारो न भासते,
तदाब्रह्मानुभूत्यर्थं, योग्योभवतिमानवः ॥९७॥
यदाब्रह्मानुभूयेन, पूर्णानन्दरसोदधिः
तदाप्रसन्नाव्यक्तः शुद्धाऽऽत्माभवतिस्वयम् ॥९८॥
यदाब्रह्मरसोव्यक्तः स्यात्तदाऽऽत्मास्वयंप्रभुः
नेच्छतिजडभोगानसः जडानन्दविनिस्पृहः ॥९९॥
आत्मन्येवरतिंप्राप्य, स्वाऽऽत्मन्येवस्थिरोभवेत्,
नामरूपेपुनिर्मोह, आयुर्योगेनजीवति ॥१००॥
प्रारब्धकर्मनो दुःखं, सुखंभवेदयनस्वयम्,
आत्मोपयोगतः साक्षी, भूत्वाजीवति भूतले. ॥१०१॥
दुर्गुणव्यसनत्यागः ग्राह्यं सात्विकभोजनम् ।
सतांसंगाद्यचित्तस्य-, शुद्ध्या ब्रह्म प्रकाशते.॥१०२॥
रागद्वेषविमुक्ताऽऽत्मा, शुद्धब्रह्मस्वयंभवेत् ।
देशजात्यादिनिर्मोही, व्यक्तब्रह्ममहाप्रभुः ॥१०३॥
देहाध्यासादिनिर्मुक्तो, जीवन्मुक्तोभवेज्जनः
समः सर्वत्रभूतेषु, सर्वधर्मेषुचप्रभुः ॥१०४॥
व्यक्तः प्रभुर्निजाऽऽत्मैव, साम्यंप्राप्य प्रजायते ।
वीतरागः स्वयंबुद्धः शंकरः परमेश्वरः ॥१०५॥

आत्मोपयोगसामर्थ्या, दाऽऽत्माऽनन्तबलीभवेत् ।
अनेकलब्धिसम्पन्नो, भवत्येवनसंशयः ॥१०६

मंत्रयंत्रमहातंत्र-बलमाध्यात्मिकंमहत्,
आत्मन एव बोद्धव्य,-मनआत्मैव शक्तिमान् ॥१०७

स्थिरोपयोगतः स्थैय, मात्मन्यैवाऽऽत्मना स्वयम्
प्रानक्षणंनिजध्यानं, कर्तव्यंस्थिरदीपवत् ॥१०८

रागद्वेषनिरोधार्था, योगोमोक्षप्रदायकः
मनोवाक्काययोगानां, व्यापारो योग एवसः ॥१०९

यमानांनियमानांच, योगत्वमासनस्यच,
प्राणायामस्ययोगत्वं, ज्ञेयंनिमित्तहेतुतः ॥११०।

प्रत्याहारस्य योगत्वं, धारणायाश्चसम्मतम्
ध्यानान्तरसमाधेश्च, योगत्वमुपयोगिनाम्. ॥१११।

सम्यग्दृष्टिमनुष्याणां-योगा मोक्षस्यहेतवः
मिथ्यादृष्टिमनुष्याणां, स्वर्गादिभवहेतवः ॥११२।

दर्शनज्ञानचारित्र-तपोयोगो विवेकिनाम्:
उपादाननिमित्तास्ते, योगाः सम्यग्दृशांशुभाः॥११३॥

त्यागिनांचगृहस्थानां, व्रतादीनांसुयोगता,
स्वाधिकारेणधर्मस्य, साधकाउपयोगिनः ॥११४॥

आन्तराबाह्ययोगाये, विचाराचारभेदतः
सम्यग्दृशांचमोक्षार्थं, सन्तिसापेक्षबुद्धितः ॥११५॥

असंख्यामोक्षपन्थानः परब्रह्मप्रदायकाः
सम्भयसर्वयोगास्ते, साम्ययोगेमिलन्तिहि ॥११६॥

शुद्धोपयोगसंप्राप्तौ, नान्ययोगप्रसाधनम्
आत्मस्मृतिप्रवाहेण, वृत्तिरन्तर्मुखा सदा ॥११७॥

शुद्धात्मसंस्मृतिर्थैव, शुद्धोपयोग उच्यते.
औदयिकमनोवृत्त-निरोधस्तुनतोभवेत् ॥११८॥
आर्तध्यानविचाराणां, संरोधउपयोगतः
रौद्रध्यानविचाराणां, रोधः शुद्धोपयोगतः ॥११९॥
धर्मध्यानविचाराणां, प्राकट्यमुपयोगतः
शुक्लध्यानसमुत्पादः श्रुतज्ञानोपयोगतः ॥१२०॥
पिण्डस्थंचपदस्थंसद्-ध्यानंशुद्धोपयोगतः
रूपातीतंचरूपस्थं, ध्यानंशुद्धोपयोगता. ॥१२१॥
शुद्धाऽऽत्मनोविचाराणां, माताशुद्धोपयोगता,
आत्मशुद्धिकराः सर्वे, विचारा योगरूपिणः ॥१२२॥
सात्त्विकाऽऽहारबुद्धीनां, सात्त्विककर्मणांतथा,
सात्त्विकज्ञानभक्तीनां, हेतुतास्त्वाऽऽत्मशुद्धये. ॥१२३॥
आत्मशुद्धोपयोगेन, सर्वसम्यग्विमुक्तये,
जायतेकर्महेतूनां, मध्येऽपिवासिनां ध्रुवम्. ॥१२४॥
वनेनिवासिनांदुःखं, जायते ज्ञानमन्तरा,
यावतस्त्यागिनांमोहो, भवेद्धिज्ञानमन्तरा. ॥१२५॥
इन्द्रस्थाने वनेगेहे, शुद्धोपयोगमन्तरा,
आत्मानन्दोभवेन्नैव, दुःखंसर्वत्रमोहतः ॥१२६॥
चक्रिणांनसुखाऽवाप्ति, धनसत्तादिभोगतः,
आत्मन्येवसुखंसत्यं, नान्यत्रास्तिजगत्रये, ॥१२७॥
आत्मानमन्तराऽन्यत्र, मूढा भ्रमन्ति शर्मणे,
पूर्णानन्दमयस्त्वाऽऽत्मा, तत्राऽऽनन्दंप्रशोधय.॥१२८॥
देहेन्द्रियसुखभ्रान्त्या, भोगेपुभ्रमणंभृशम्;
केवलंदुःखभोगार्थं, ज्ञात्वाऽऽत्मनि स्थिरोभव॥१२९॥

आत्मोपयोगसामर्थ्या, दाऽऽत्माऽनन्तबलीभवेत् ।
अनेकलब्धिसम्पन्नो, भवत्येवनसंशयः ॥१०६॥

मंत्रयंत्रमहातंत्र–बलमाध्यात्मिकंमहत्,
आत्मन एव बोद्धव्य,–मतआत्मैव शक्तिमान् ॥१०७॥

स्थिरोपयोगतः स्थैर्य, मात्मन्येवाऽऽत्मना स्वयम्
प्रतिक्षणंनिजध्यानं, कर्तव्यंस्थिरदीपवत् ॥१०८॥

रागद्वेषनिरोधाख्यो, योगोमोक्षप्रदायकः
मनोवाकायपयोगानां, व्यापारो योग एवसः ॥१०९॥

यमानांनियमानांच, योगत्वमासनस्यच,
प्राणायामस्ययोगत्वं, ज्ञेयंनिमित्तहेतुतः ॥११०॥

प्रत्याहारस्य योगत्वं, धारणायाश्चसम्मतम्
ध्यानान्तरसमाधेश्च, योगत्वमुपयोगिनाम्. ॥१११॥

सम्यग्दृष्टिमनुष्याणां–योगा मोक्षस्यहेतवः
मिथ्यादृष्टिमनुष्याणां, स्वर्गादिभवहेतवः ॥११२॥

दर्शनज्ञानचारित्र–तपोयोगो विवेकिनाम्;
उपादाननिमित्तास्ते, योगाः सम्यग्दृशांशुभाः॥११३॥

त्यागिनांचगृहस्थानां, व्रतादीनांसुयोगता,
स्वाधिकारेणधर्मस्य, साधकाउपयोगिनः ॥११४॥

आन्तराबाह्ययोगाश्च, विचाराचारभेदतः
सम्यग्दृशांचमोक्षार्थं, सन्तिसापेक्षबुद्धितः ॥११५॥

सर्वव्यामोक्षपन्थानः परब्रह्मप्रदायकाः
सम्यगसंख्ययोगास्ते, साम्ययोगेभवन्तिहि ॥११६॥

शुद्धोपयोगसंप्राप्तौ, नान्ययोगप्रसाधनम्
आत्मस्मृतिप्रवाहेण, वृत्तिरन्तर्मुखा सदा ॥११७॥

शुद्धात्मसंस्मृतिश्चैव, शुद्धोपयोग उच्यते,
औदयिकमनोल्लास-निरोधस्तु मनोभवेत् ॥११८॥
आर्तध्यानविचाराणां, संरोधउपयोगतः
रौद्रध्यानविचाराणां, रोधः शुद्धोपयोगतः ॥११९॥
धर्मध्यानविचाराणां, माध्यस्थ्यमुपयोगतः
शुक्लध्यानसमुत्पादः शुद्धज्ञानोपयोगतः ॥१२०॥
पिण्डस्थपदस्थादि-ध्यानंशुद्धोपयोगतः
रूपातीतस्वरूपं, ध्यानंशुद्धोपयोगता. ॥१२१॥
शुद्धाऽऽत्मनोविचाराणां, समाशुद्धोपयोगता,
आत्मशुद्धिकराः सर्वे, विचारा योगरूपिणः ॥१२२॥
सात्त्विकाऽऽहारशुद्धीनां, सात्त्विककर्मणांतथा,
सात्त्विकज्ञानभक्तीनां, हेतुनास्याऽऽत्मशुद्धये. ॥१२३॥
आत्मशुद्धोपयोगेन, सर्वसम्यग्विशुद्धये,
जायतेधर्महेतूनां, सर्वेऽपियात्मिनां ध्रुवम्. ॥१२४॥
धर्मेनियामिनांदुःखं, जायते ज्ञानमन्तरा,
यादृशस्त्यागिनांमोहो, भवेद्विज्ञानमन्तरा. ॥१२५॥
इन्द्रस्थाने धनेगेहे, शुद्धोपयोगमन्तरा,
आत्मानन्दोभवेन्नैव, दुःखंसर्वंप्रमोहतः ॥१२६॥
चक्रिणामसुखाऽस्थासि, धनसत्तादिभोगतः,
आत्मन्येवसुखंसत्यं, नान्यत्रास्तिजगत्त्रये, ॥१२७॥
आत्मानमन्तराऽन्यत्र, मूढा भ्रमन्ति शर्मणे,
पूर्णानन्दमयस्त्वाऽऽत्मा, तत्राऽऽनन्दंप्रशोधय.॥१२८॥
देहेन्द्रियसुखभ्रान्त्या, भोगेषुभ्रमणंभृशम्;
केवलंदुःखभोगार्थं, ज्ञात्वाऽऽत्मनि स्थिरोभव॥१२९॥

भोगतृष्णोदधेः पारं, यातःकोऽपि न यास्यति,
ज्ञात्वाशुद्धोपयोगेन, भोगबुद्धिं निवारय ॥१३०॥

सच्चिदानन्दपूर्णोऽय, मात्मास्वाऽन्यप्रकाशकः
शुद्धोपयोगतोज्ञाता, कर्मनाशकरोभवेत्. ॥१३१॥

औदयिकेषुभावेषु, साक्षीसमोयदाभवेत्
आत्मातदास्वरूपस्य, स्यादनुभववान्स्वयम्. ॥१३२॥

षड्द्रव्यात्मकलोकोऽस्ति, द्रव्यरूपेण शाश्वतः ।
अनाद्यनन्तकालीनः पुरुषाकारसंस्थितः ॥१३३॥

पर्यायेणह्यनित्यः स, नित्योद्रव्यस्वरूपतः
अनाद्यनन्तकालीन–षड्द्रव्यात्मकसम्मतः ॥१३४॥

आत्मद्रव्याणिसन्त्यत्र, ह्यनन्तानि निबोधत ।
अनादिकर्मयुक्तानि, ज्ञानेनकर्मणः क्षयः ॥१३५॥

अनादिः कर्मयुक्तोऽपि, मुक्तः स्यात्कर्मनाशतः
सद्गुरुदेवधर्माणां, श्रद्धयाज्ञानमुद्भवेत् ॥१३६॥

देवेगुरौचधर्मेच, श्रद्धाभक्तिप्रतापतः
सम्यग्दर्शनसंप्राप्ति, र्भव्यानांजायतेशुभा ॥१३७॥

सम्यग्दर्शनसामर्थ्या–च्चारित्रमोहनाशतः
आत्मापराऽऽत्मतांयाति,शुद्धज्ञानादिसद्गुणैः॥१३८॥

आत्मास्वाऽन्यंयदासम्यग्, जानातिचेत्तदास्वयम् ॥
तिरोभूतगुणानांम, आविर्भावंकरोतिवै ॥१३९॥

तिरोभूतगुणानांपम्, प्राकट्यंसयथा भवेत्
मोक्ष एवपरिज्ञेय, आत्मनितत्त्ववेदिभिः ॥१४०॥

शुद्धोपयोगतोमोक्ष, आत्मनआत्मनि स्थितः
तज्ज्ञाता सिद्धिमाप्नोति,शुद्धाऽऽत्मरसवेदयान॥१४१॥

कामोदयस्य सङ्कल्पात्, निरोधयति योधनः
शब्दस्पर्शरसरूपान्, नेच्छातरतृष्णयबुद्धिमः ॥१४२॥
सर्वोपाधिषु निःसङ्गः स्वोत्कसङ्गविवर्जितः
हृदिस्थाक्षात्करोत्येव, स्वाऽऽत्मानंस्वात्मरङ्गयान ॥१४३॥
शुद्धाऽऽत्मचिन्तनस्य, योग्याहारविहारिणः
साक्षिभावोपयोगस्य, हृदि ब्रह्म प्रकाशते. ॥१४४॥
सदोदासकायगुप्तस्य, पंचसमितिधारिणः
शुद्धाऽऽत्मसंममन्नस्य, शुद्धब्रह्म प्रकाशते ॥१४५॥
कषायोत्पादकस्त्याज्यो, नृणांसङ्गो विवेकिभिः
गीतार्थसद्गुरोःसङ्गः कर्तव्यो मोक्षकाङ्क्षिभिः ॥१४६॥
शुद्धप्रेम दया सत्यं, क्षमा निर्लोभता तथा,
संयमश्च दमोदान. मात्माऽऽनन्दोऽस्तिमुक्तये ॥१४७॥
अविद्यामोहवृत्तीनां, क्षयेण स्याऽऽत्मशुद्धता,
आत्मनः पूर्णशुद्धिःसा, मुक्तिरेवसतांमता ॥१४८॥
चिन्तनमार्धवैकत्व, मात्मनो ब्रह्मणस्तथा ।
भावयन् व्यापकोऽथाऽऽत्मा, भवेद्याद्यान्तरोयिसुः१४०.
सर्वविषयकामेच्छा. सन्तरा सर्वदेहिनाम्,
सार्धं शुद्धात्मनःप्रीत्या, वर्तनंतत्तुमुक्तये ॥१५०॥
रागद्वेषौविना सर्व–,जीवैः सह प्रवर्तनम्,
सर्वेत्तुद्धोपयोगेन, मुक्तानां देहवर्तिनाम् ॥१५१॥
प्रारब्धकर्मभोगेऽपि, साक्षीभूयप्रवर्तिनाम् ॥
शुद्धोपयोगिनां मोहो, नोद्भवेत् कर्मकारणाम ॥१५२॥
कर्मविपाकरोधार्थं, ज्ञानवैराग्यवीर्यतः
कृतप्रयत्नेनैष्फल्यं, प्रारब्धं कर्म तन्मतम ॥१५३॥

भोगतृष्णोदधेः पारं, यातःकोऽपि न यास्यति,
ज्ञात्वाशुद्धोपयोगेन, भोगबुद्धिं निवारय ॥१३०॥

सच्चिदानन्दपूर्णोऽय, मात्मास्वाऽन्यप्रकाशकः
शुद्धोपयोगतोज्ञाता, कर्मनाशकरोभवेत्. ॥१३१॥

औदयिकेषुभावेषु, साक्षीसमोयदाभवेत्
आत्मातदास्वरूपस्य, स्यादनुभववान्स्वयम्. ॥१३२॥

षड्द्रव्यात्मकलोकोऽस्ति, द्रव्यरूपेण शाश्वतः ।
अनाद्यनन्तकालीनः पुरुषाकारसंस्थितः ॥१३३॥

पर्यायेणह्यनित्यः स, नित्योद्रव्यस्वरूपतः
अनाद्यनन्तकालीन-षड्द्रव्यात्मकसम्मतः ॥१३४॥

आत्मद्रव्याणिसन्त्यत्र, ह्यनन्तानि निबोधत।
अनादिकर्मयुक्तानि, ज्ञानेनकर्मणः क्षयः ॥१३५॥

अनादिः कर्मयुक्तोऽपि, मुक्तः स्यात्कर्मनाशतः
सद्गुरुदेवधर्माणां, श्रद्धयाज्ञानमुद्भवेत् ॥१३६॥

देवेगुरौचधर्मंच, श्रद्धाभक्तिप्रतापतः
सम्यग्दर्शनसंप्राप्ति, र्भव्यानांजायतेशुभा ॥१३७॥

सम्यग्दर्शनसामर्थ्या-च्चारित्रमोहनाशतः
आत्मापराऽऽत्मतांयाति,शुद्धज्ञानादिसद्गुणैः॥१३८॥

आत्मास्वाऽन्यंयदासम्यग्, जानातिचेत्तदास्वयम् ॥
तिरोभूतगुणानांस, आविर्भावंकरोतिवै ॥१३९॥

तिरोभूतगुणानांयत् , प्राकट्यंसर्वथा भवेत्
मोक्ष एवपरिज्ञेय, आत्मनितत्त्ववेदिभिः ॥१४०॥

शुद्धोपयोगतोमोक्ष, आत्मनआत्मनि स्थितः
तज्ज्ञाता सिद्धिमाप्नोति,शुद्धाऽऽत्मरसवेदवान्॥१४१॥

कामोदयस्यसङ्कल्पान्, निरोधयति योधतः
शब्दरूपरसस्पर्शान्, नेच्छातसुखबुद्धितः ॥१४२॥
सर्वोपाधिषु निःसङ्गः लोकसङ्गविवर्जितः
हृदिसाक्षात्करोत्येव,स्वाऽऽत्मानंस्वात्मरङ्गवान्॥१४३॥
शुद्धाऽऽत्मचित्तलग्नस्य, योग्याहारविहारिणः
साक्षिभावोपयोगस्य, हृदि ब्रह्म प्रकाशते. ॥१४४॥
मनोवाक्कायगुप्तस्य, पंचसमितिधारिणः
शुद्धाऽऽत्मप्रेममग्नस्य, शुद्धब्रह्म प्रकाशते ॥१४५॥
कषायोत्पादकस्त्याज्यो, नृणांसङ्गो विवेकिभिः
गीतार्थसद्गुरोःसङ्गः कर्तव्यो मोक्षकांक्षिभिः॥१४६॥
शुद्धप्रेम दया सत्यं, क्षमा निर्लोभता तथा,
संयमश्च दमोदान, मात्माऽऽनन्दोऽस्तिमुक्तये॥१४७॥
अविद्यामोहवृत्तीनां, क्षयेण स्वाऽऽत्मशुद्धता,
आत्मनः पूर्णशुद्धिःसा, मुक्तिरेवसतांमता ॥१४८॥
विश्वेनसार्धमेकत्व, मात्मनो ब्रह्मसत्तया ।
भावयन् व्यापकोह्याऽऽत्मा,भवेद्बाह्यान्तरोविभुः१४९.
सर्वविषयकामेच्छा मन्तरा सर्वदेहिनाम्,
सार्धं शुद्धात्मनःप्रीत्या, वर्तनंतत्तुमुक्तये ॥१५०॥
रागद्वेषौविना सर्व-,जीवैः सह प्रवर्तनम्,
भवेच्छुद्धोपयोगेन, मुक्तानां देहवर्तिनाम् ॥१५१॥
प्रारब्धकर्मभोगेऽपि, साक्षीभूयप्रवर्तिनाम् ॥
शुद्धोपयोगिनां मोहो, नोद्भवेत् कर्मकारिणाम्॥१५२॥
कर्मविपाकरोधार्थं, ज्ञानवैराग्यवीर्यतः
कृतप्रयत्नर्नैष्फल्यं, प्रारब्धं कर्म तन्मतम् ॥१५३॥

शुभाशुभानि कर्माणि, स्वगोपार्जितं नरः
बद्धं निकाचितं कर्म, ददाति स्वविपाकताम् ॥१३१॥
पापकर्मविपाकोत्थ शुभोदयाद्यशुभोद्भवेत्
वेदयन्ते सुखं दुःखं, ज्ञानी तत्र न मुह्यति ॥१३२॥
ज्ञानानन्देन जीवन्सन्, पक्वकर्मोदये सति ।
पुनः कर्म न बध्नाति, शुद्धात्मा स्वपदे स्थितः ॥१३३॥
तस्मादि शरणं ज्ञानी, समभावेन वर्तयन् ।
ज्ञाता [illegible] दान्तजीवनेन तरेत् ॥१३४॥
घातिकर्मविनाशेन, भावाघातिकर्मदेहिन,
सयोगी केवलज्ञानी, जीवन्मुक्तो भवेज्जनः ॥१३५॥
घातिकर्मक्षयेणैव, कृतकर्मक्षयात् प्रभुः
सिद्धबुद्धो महाशुद्धः शुद्धोऽस्ति निरञ्जनः ॥१३६॥
पूर्णानन्दमयाऽऽत्मा, पूर्णज्ञानप्रकाशवान्,
पूर्णानन्दस्वरूपात्मा ध्यातव्योऽसौ मुमुक्षुभिः ॥१३७॥
[illegible] ॥१३८॥
[illegible] ॥१३९॥
[illegible] ॥१४०॥
[illegible] ॥
[illegible] ॥१४१॥
[illegible] ।
[illegible] ॥१४२॥

शुद्धाऽऽत्मैवमहादेवः कर्मसृष्टिविनाशनात्
आत्मैवाऽस्तिमहारुद्रो, मोहशत्रुविनाशनात्, ॥१६६॥
रागद्वेषहरादात्मा, हरः क्षायिकलब्धिमान्:
दुष्टमोहोहृतोयेन, सआत्माहरिरुच्यते ॥१६७॥
आत्मैवशंकरः प्रोक्तः शुद्धशक्तिस्तुपार्वती:
आत्माऽऽनन्दोवृषोज्ञेयः स्वयंभुर्भगवान् हरः ॥१६८॥
आत्मैवश्रीहरिर्बोद्धयो, राधातुशुद्धचेतना ॥
रामआत्मैवसीताऽस्ति, शुद्धवृत्तिश्चिदात्मिका॥१६९॥
अल्लाखुदाऽस्तिसद्ब्रह्म, निराकारंनिरञ्जनम्
करीम्रहीम्चिदानन्द-वीर्याऽऽत्मासर्वशक्तिमान् १७०
आत्मनः शक्तयः सर्वा, एवदेव्यः सदान्तराः
मायतः प्रकृतेर्देव्यो, सन्त्यौदयिकशक्तितः ॥१७१॥
रजोगुणसमष्ट्याऽस्ति, मायब्रह्माऽगिनांगणः
मायोहरोऽस्तिजीवानां, संघस्तमःसमष्टितः ॥१७२॥
सर्वसात्त्विकजीवानां, संघो विष्णुर्हिमायनः
सर्वविश्वस्थजीवानां, त्रिदेवत्वंहिकल्पनात् ॥१७३॥
बौद्धा बुद्धमिति प्राहुः ।शयं शैवाश्च वैष्णवाः
हरिं प्राहु स्तथाराम, मात्मानं ।भद्रलक्षणः ॥१७४॥
आत्मना ज्ञायते देवः बसद्रूपनामपर्ययः
अन्यःकोऽपिनजानाति, स्वाऽऽत्मानमन्तरा प्रभुम्१७५
सत्याऽऽत्मनिजगत्सर्वं, भासते नान्यथा कदा
यज्ज्ञानेनचिजाऽऽत्मैव, ज्ञानाऽऽत्माभाषितः श्रुते
दर्शनज्ञानचारित्र-मनन्तशक्तिसंयुतम्
देहस्थं नित्यमाऽऽत्मानं,मूढा जानन्ति नो स्वयम्॥१७७॥

तद्भोगावलिकर्माऽस्ति, सर्वोपायैर्न नश्यति
यद् निकाचितं कर्म, ददाति स्वविपाकताम् ॥१४४

प्राप्तकर्मविपाकोयः शुभोवाप्यशुभोभवेत्
वेदयन्तं सुखं दुःखं, ज्ञानी तत्र न मुह्यति ॥१४५

ज्ञानानन्देनजीवन्सन्, पक्वकर्मोदये सति ।
पुनः कर्म न बध्नाति, शुद्धाऽऽत्मसाम्यदर्शकः॥१४६॥

जन्मनि मरणे ज्ञानी, समभावेन वर्तयन् ।
ज्ञानाऽऽनन्दसमुल्लासी, ह्यान्तरंजीवनंवहेत् ॥१४७

घातिकर्मविनाशेन, चाऽघातिकर्मवेदयन्,
सयोगी केवलज्ञानी, जीवन्मुक्तो भवेज्जिनः ॥१४८

अघातिकर्मसंभुज्य, कृत्स्नकर्मक्षयात् प्रभुः
सिद्धोबुद्धो भवेन्मुक्तः शुद्धोऽरूपीनिरञ्जनः ॥१४९॥

पूर्णोऽसंख्यप्रदेशाऽऽत्मा, पूर्णज्ञानप्रकाशवान्,
पूर्णानन्दमयोनित्यः सोऽहंध्येयो मुहुर्मुहुः ॥१५०॥

अनन्तवीर्य आत्माऽहं, अनन्तगुणभूपः प्रभुः
देहस्थोऽपिविदेहोऽहं, बहिरन्तःप्रकाशकः ॥१५१॥

सर्वधर्मानुसद्रूपाः आत्माऽऽधारप्रजीवकाः
ध्रौव्योत्पादव्ययीत्व, आत्माऽहं द्रव्यपर्ययैः ॥१५२॥

पर्यायैः सद्रूपैः सर्वविश्वगताविभुः
आत्माऽस्मिसत्तयापूर्णः, स्वस्मिन्समष्टिमानस्वयम् ॥१५३

सैवादिविश्वजीवानां, तेना वैराट्प्रभुर्महान् ॥
सद्रूपात्मकपर्यायैः, नागर्भेयसमष्टिमा ॥१५४

आत्मैवास्मिमहाब्रह्मा, केवलज्ञानतः स्वयम् ।
आत्मैवास्मिमहाविष्णुः शुद्धचारित्रयोगतः ॥१५५

शुद्धाऽऽत्मैवमहादेवः कर्मसृष्टिविनाशनात्
आत्मैवाऽस्तिमहारुद्रो, मोहशत्रुविनाशनात्, ॥१६६॥
रागद्वेषहरादात्मा, हरः क्षायिकलब्धिमान्:
दुष्टमोहोहृतोयेन, सआत्माहरिरुच्यते ॥१६७॥
आत्मैवशंकरः प्रोक्तः शुद्धशक्तिस्तुपार्वती:
आत्माऽऽनन्दोपूर्णोज्ञेयः स्वयंभुर्भगवान् हरः ॥१६८॥
आत्मैवश्रीहरिर्बोद्ध्यो, राधातुशुद्धचेतना ॥
रामआत्मैवसीताऽस्ति, शुद्धशक्तिश्चिदात्मिका ॥१६९॥
अल्लाखुदाऽस्तिसद्ब्रह्म, निराकारंनिरञ्जनम्
करीम्रहीम्चिदानन्द-वीर्याऽऽत्मासर्वशक्तिमान् १७०
. आत्मनः शक्तयः सर्वा, एवदेव्यः सदान्तराः
यावतः प्रकृतेर्देव्यो, सन्त्यौदयिकशक्तितः ॥१७१॥
रजोगुणसमष्ट्याऽस्ति, यावब्रह्मोऽगिनांगणः
यावोहरोऽस्तिजीवानां, संघस्तमःसमष्टितः ॥१७२॥
सर्वसात्त्विकजीवानां, संघो विष्णुर्हियावतः
सर्वविश्वस्थजीवानां, त्रिदेवत्वंहिकल्पनात् ॥१७३॥
बौद्धा बुद्धमिति प्राहुः ।शर्व शैवाश्च वैष्णवाः
हरिं प्राहु स्तथाराम, मात्मानं ।भद्रलक्षणैः ॥१७४॥
आत्मना ज्ञायते देवः यसद्रूत्यनामपर्ययैः
अन्यःकोऽपिनजानाति, स्वाऽऽत्मानमन्तरा प्रभुम् १७५
सत्याऽऽत्मनिजगत्सर्व, भासते नान्यथा कदा
यज्ज्ञानंनिजाऽऽत्मैव, ज्ञानाऽऽत्माभाषितः श्रुते
दर्शनज्ञानचारित्र-मनन्तशक्तिसंयुतम्
देहस्थं नित्यमाऽऽत्मानं,मूढा जानन्ति नो स्वयम्॥१७६॥

स्वाऽन्यप्रकाशकं ज्ञानं, प्रत्यक्षं वेद्यते हृदि ॥
तद्विज्ञानमयःस्वाऽऽत्मा, स्वेनाऽनुभूयते स्वयम्॥१७८

नयभङ्गप्रमाणैश्च, यदाऽऽत्मा ज्ञायते हृदि ।
तदाप्रकाशतेज्ञानं, सम्यक्छ्रद्धानपूर्वकम् ॥१७९

सर्वधर्मादिशास्त्राणां, नयैः सापेक्षवेदिनाम्
सम्यग्दृष्टिमनुष्याणां, ज्ञानंसम्यक्तयाभवेद् ॥१८०

सम्यग्दृष्टिजुषां सर्वं,– मिथ्याशास्त्रमपिस्वतः
सम्यग्ज्ञानतयाभाति, सम्यग्दृष्टिप्रतापतः ॥१८१

मिथ्यादृष्टिजुषांसम्य–क्शास्त्रं सर्वं।पमोहतः
मिथ्यारूपतयाभाति, मिथ्यादृष्टिप्रतापतः ॥१८२

देहादिवासनां मिथ्या, शास्त्रादिमोहवासनाम्
त्यजन्ति ज्ञानिनश्चैवं, दर्शनमोहवासनाम् ॥१८३

सात्त्विकज्ञानचारित्र–गुणेभ्य आत्मसद्गुणाः
भिन्ना आत्मविशुद्ध्यर्थं–हेतुभूताश्चधर्मिणाम्॥१८४

ज्ञानदर्शनचारित्र–वीर्याद्या आत्मसद्गुणाः
भक्तिदानदयाद्यास्तु, ज्ञातव्याः सात्त्विका गुणाः॥१८५

सात्त्विकाचारधर्मेषु, सात्त्विकसद्गुणेष्वपि
आत्मशुद्धिं न मन्यन्ते, ज्ञानी शुद्धोपयोगवान्॥१८६

सत्त्वरजस्तमोगुण्या, भिन्न आत्माऽस्तिवस्तुतः
ज्ञात्वैवमात्मनः शुद्धिं, कुर्वन्ति शुद्धयोगिनः ॥१८७

सात्त्विकगुणनिर्वाणि, कृत्वाशुद्धोपयोगिनः
स्वात्मप्रकाशं कुर्वन्ति, तेषुगुप्ताः स्वभावतः ॥१८८

स्वाऽऽत्मायत्तं मनः कृत्वा, शुद्धाऽऽत्मानं स्मर स्वयम्
आत्मन्येव स्थिरीभूय, शुद्धब्रह्म प्रविश्यति ॥१८९

सतां सङ्गं तु मा मुञ्च, व्यक्तशुद्धोपयोगिनाम्;
सतां सङ्गात् प्रभुर्व्यक्तो दीपाद्दीपो भवेद्यथा ॥१९०॥
एकक्षणं भवेत् प्रीत्या, यदा चेत् साधुसङ्गतिः
अनन्तभवपापानि, नश्यन्ति ब्रह्मबोधतः ॥१९१॥
सतांसङ्गः सदाकार्यः सन्तःसेव्या विवेकतः
सेवाकार्या सतांप्रीत्या, तेभ्य आत्मा प्रकाशते ॥१९२॥
साधवो बहुधा सन्ति, नानाचारविचारिणः
तेषां सङ्गो विवेकेन, कर्तव्य आत्मशुद्धये ॥१९३॥
सुखंभोगेषु नो किञ्चित्, स्वाऽऽत्माऽस्तिसुखसागरः
स्वाऽऽत्मन्येवस्थिरीभूय, सुखास्वादं करिष्यसि॥१९४॥
सर्वदर्शनशास्त्रेभ्यः सत्यंगृहाण बुद्धितः
गृहाण सत्यं धर्मेभ्यो, निन्दां माकुरु धर्मिणाम् ॥१९५॥
आत्मोपयोगतोजीव !! माजीव !!! मोहवृत्तितः
सुखार्थं जडेषु त्वं, ग्राह्यत्याज्यमतिं त्यज ॥१९६॥
जीवनं स्वाऽऽत्मभावेन, मृत्युर्हि मोहभावतः
मोहमृत्युं परित्यज्य, नित्यं जीव निजाऽऽत्मनि॥१९७॥
मोहभ्रान्त्या चिदाऽऽत्मानं, स्वाऽऽत्मानं नैव विस्मर !!!
स्वयंस्वाऽऽत्मनि विज्ञाय, स्वस्यस्मर्ता स्वयंभव ॥१९८॥
शुद्धोपयोगतोजाग्रन्, भव त्वं हि प्रतिक्षणम्,
ज्ञातेसर्वजडेकिंस्या, दात्मानंविद्धि बुद्धितः ॥१९९॥
ग्राह्यत्याज्यमनोवृत्ति, र्यावन्मोहात् प्रवर्तते;
तावदाऽऽत्मनिचाञ्चल्यं, पूर्णस्थैर्यं न जायते ॥२००॥
ग्राह्यत्याज्यप्रवृत्तिस्तु, यदाप्रारब्धकर्मतः
स्यात्तदास्याऽऽत्मनोमुक्ति,र्जीवन्मुक्तमहात्मनाम्.२०१

स्वाऽन्यप्रकाशकं ज्ञानं, प्रत्यक्षेणेति हृदि ॥
तद्विज्ञानमयःस्वाऽऽत्मा, ध्यानाऽनुभूयते स्वयम्॥१७८
नयभङ्गप्रमाणैश्च, यदाऽऽत्मा ज्ञायते हृदि ।
तदात्मप्रकाशतेज्ञानं, सम्यक्शुक्लानपूर्वकम ॥१७९
सर्वधर्मादिशास्त्राणां, सर्वैः सापेक्षवादिनाम्
सम्यग्दृष्टिमनुष्याणां, ज्ञानंसम्यक्तयाभवेत् ॥१८०
सम्यग्दृष्टिजुषां सर्व,- मिथ्याशास्त्रमपिस्थितः
सम्यग्ज्ञानतयाभाति, सम्यग्दृष्टिप्रतापतः ॥१८१
मिथ्यादृष्टिजुषामस्य—च्छास्त्रं तथाविमोहतः
मिथ्यारूपतयाभाति, मिथ्यादृष्टिप्रतापतः ॥१८२
देहादिवासनां मिथ्या, शास्त्रादिमोहवासनाम्
त्यजन्ति ज्ञानिनश्चैवं, दर्शनमोहवासनाम् ॥१८३
सात्त्विकज्ञानचारित्र- गुणेभ्य आत्मसद्गुणाः
भिन्ना आत्मविशुद्ध्यर्थ-हेतुभूताश्चधर्मिणाम्॥१८४
ज्ञानदर्शनचारित्र-वीर्याद्या आत्मसद्गुणाः
भक्तिदानदयाद्यास्ते, ज्ञातव्याः सात्त्विका गुणाः॥१८५
सात्त्विकाचारधर्मेषु, सात्त्विकसद्गुणेष्वपि
आत्मबुद्धिं न संदध्यात्, ज्ञानी शुद्धोपयोगवान्॥१८६
सत्त्वरजस्तमोवृत्त्या, भिन्न आत्माऽस्तिवस्तुतः
ज्ञात्वैवमाऽऽत्मनः शुद्धिं, कुर्वन्ति शुपयोगिनः ॥१८७
गीतार्थगुरुनिश्रायां, कृत्वाग्रह्योपयोगिनः
स्वाधिकारेण वर्तन्ते, तेस्युर्मुक्ताः स्वभावतः ॥१८८
स्वाऽऽत्मायत्तं मनः कृत्वा, शुद्धाऽऽत्मानं स्मर स्वयम्
आत्मन्येव स्थिरीभूय, शुद्धब्रह्म भविष्यसि ॥१८९॥

सतां सङ्गं तु मा मुञ्च, व्यक्तशुद्धोपयोगिनाम्;
सतां सङ्गात् प्रभुर्व्यक्तो दीपाद्दीपो भवेद्यथा ॥१९०॥
एकंक्षणं भवेत् प्रीत्या, यदा चेत् साधुसङ्गतिः
अनन्तभवपापानि, नश्यन्ति प्रज्ञयोधतः ॥१९१॥
सतांसङ्गः सदाकार्यः सन्तःसेव्या विवेकतः
सेवाकार्या सतांप्रीत्या, तेभ्य आत्मा प्रकाशते ॥१९२॥
साधवो बहुधा सन्ति, नानाचारविचारिणः
तेषां सङ्गो विवेकेन, कर्तव्य आत्मशुद्धये ॥१९३॥
सुखंभोगेषु नो किञ्चित्, स्वाऽऽत्माऽस्तिसुखसागरः
स्वाऽऽत्मन्येवस्थिरीभूय, सुखास्वादं करिष्यसि॥१९४॥
सर्वदर्शनशास्त्रेभ्यः सत्यंगृहाण युक्तितः
गृहाण सत्यं धर्मेभ्यो, निन्दां माकुरु धर्मिणाम् ॥१९५॥
आत्मोपयोगतोजीव !! माजीव !!! मोहवृत्तितः
सुखार्थं जडेषु त्वं, ग्राह्यत्याज्यमतिं त्यज ॥१९६॥
जीवनं स्वाऽऽत्मभावेन, मृत्युर्हि मोहभावतः
मोहमृत्युं परित्यज्य, नित्यं जीव निजाऽऽत्मनि॥१९७॥
मोहभ्रान्त्या चिदाऽऽत्मानं, स्वाऽऽत्मानं नैव विस्मर !!!
स्वयंस्वाऽऽत्मनि विज्ञाय, स्वस्वस्मर्ता स्वयंभव ॥१९८॥
शुद्धोपयोगतोजाग्रन्, भव त्वं हि प्रतिक्षणम्,
ज्ञातेसर्वजडेक्रिया, दात्मानंविद्धि युक्तितः ॥१९९॥
ग्राह्यत्याज्यमनोवृत्ति, र्यावन्मोहात् प्रवर्तते;
तावदाऽऽत्मनिचाञ्चल्यं, पूर्णस्थैर्यं न जायते ॥२००॥
ग्राह्यत्याज्यप्रवृत्तिस्तु, यदाप्रारब्धकर्मतः
स्यात्तदास्वाऽऽत्मनोमुक्तिर्, जीवन्मुक्तमहात्मनाम्.२०१

प्रारब्धादन्तरामोहं, ज्ञाताऽज्ञातासप्रवृत्तयः
सुखंदुःखं च जायेत, योग्यकर्मव्यवस्थितिः ॥२०२॥

समीभूय प्रवर्तस्व, प्रारब्धसर्वकर्मसु:
शुद्धोपयोगतः साक्षी. भूय कर्म समाचर ॥२०३॥

कोटिकोटिमहोपायै, र्भोगात् सुखं न लप्स्यसे:
आत्मन्येवसुखंपूर्ण, ज्ञात्वा तत्रस्थिरो भव ॥२०४॥

क्षायोपशमिकप्रज्ञा-ध्यानचारित्रयोगतः
अनुभूतं परब्रह्म-, ज्ञानानन्दं मयामयि ॥२०५॥

निजाऽऽत्मैव परब्रह्म, विज्ञाय स्वाऽऽत्मसंस्थितः
शुद्धोपयोगतः सत्यां, भावय ब्रह्मभावनाम् ॥२०६॥

स्थिरदीपकवद्ध्यान, मात्मनः स्याद्यदा तदा:
आत्माप्रकाशते साक्षात्-स्वस्मिन्स्वानुभवः स्वतः

यावतः कर्मकुर्वन्त्स, ह्याऽऽत्मानं हृदि चिन्तय;
स्वपरस्वस्मिन्परीणामी, भव शुद्धाऽऽत्मभावतः॥२०८॥

यावद्देपेपुर्नयाऽस्ति, किञ्चिदपिनिजाऽऽत्मनः
अनोपालंपुनोकुर्या, मत्तद्वृत्तिनु मोहतः ॥२०९॥

जडपदार्थविज्ञाने, कृत्वाम्याऽऽत्मोपयोगिनीम्,
प्रवृत्तिमाप्त स्वं ता, मात्मप्रगतिहेतवे ॥ २१० ॥

प्रतियन्धो न सर्वत्र, सर्वकर्मसु धर्मिणाम्:
प्रवृत्तिपुनिषेधेषु, निर्बन्धाः साधवः सदा ॥ २११ ॥

शुद्धोपयोगतः सन्तो, मुक्ता धार्मिकबन्धनैः
कथाऽपियन्धनाधारै, वर्तन्ते नेगमादया ॥ २१२ ॥

प्रमाधारेषु नैगम्यं, नोगुणानां निजाऽऽत्मनः
द्रव्यप्रतक्रियाधैस्तु, भिन्ना आत्मगुणाःसदा ॥२१३॥

एकान्तेन निमित्तत्त्वं, नैव वेपक्रियादिपु,
आत्मनः शुद्धयेज्ञेया, अकान्तात्सात्त्विकागुणाः ॥२१४
सर्वनिमित्तहेतूनां, निमित्तत्त्वमपेक्षया,
सम्यग्दशाभवत्येव, द्रव्यं भावस्यकारणम् ॥ १५॥
शुद्धोपयोगिनांनृणां, सर्वनिमित्तहेतवः
ग्राह्यास्त्याज्याश्च सापेक्षो-,पयोगत्वविवेकतः॥२१६॥
ग्राह्यास्तेऽपिचहेयाःस्युर्हेयाःस्युर्ग्राह्यरूपिणः
देशकालदशायैश्च, निमित्तानां च हेतुता ॥२१७॥
अतःस्याद्वादबोधेन, धर्मकर्मप्रवृत्तिपु ।
शुद्धोपयोगिनोलोका, वर्तन्ते च यथातथम् ॥२१८॥
शुद्धप्रेमदयादान-भक्तिसेवाप्रवृत्तिभिः
सात्त्विकैः सद्गुणैस्सन्तो, वर्तन्ते च यथातथम्॥२१९॥
असंख्यातनिमित्तानां, हेतुता स्वोपयोगिनाम्;
एकैकयोगनोजीवा, अनन्ता मुक्तिसंश्रिताः ॥२२०॥
शुद्धोपयोगिनां सर्वं, विश्वमाऽऽत्मविशुद्धये;
आस्रवाअपिमुक्त्यर्थं, परिणमन्तिभावतः ॥२२१॥
उत्तरोत्तरहेतूनां, हेयोपादेयता भवेत्;
नृणां नानाप्रभेदत्त्वं, हेतूनांचपरस्परम् ॥२२२॥
शुद्धोपयोगिनां यत्तद्, कर्तुयुज्येन वा न तद्,
अयोग्यंयद्योग्यंतद्, जानन्ति ते विवेकतः ॥२२३॥
शुद्धोपयोगिनां सर्वं, स्वाऽन्योपकृतिहेतवे;
स्वल्पदोषमहाधर्म-, हेतवेचयथातथम् ॥ २२४ ॥
ज्ञानानन्दमयंपूर्णं, मात्मानं हृदिचिन्तयः
स्वाभाविकविवेकस्तु, ततःसंजायते स्वयम् ॥२२५॥

प्रारब्धादन्तरामोहं, शाताऽशातप्रवृत्तयः
सुखंदुःखं च जायेत, योग्यकर्मव्यवस्थितिः ॥२०२॥
समीभूय प्रवर्तस्व, प्रारब्धसर्वकर्मसु
शुद्धोपयोगतः साक्षी, भूय कर्म समाचर ॥२०३॥
कोटिकोटिमहोपायैः, भोगात् सुखं न लप्स्यसे
आत्मन्येवसुखंपूर्णं, ज्ञात्वा तत्रस्थिरो भव ॥२०४॥
क्षायोपशमिकप्रज्ञा-ध्यानचारित्रयोगतः
अनुभूतं परब्रह्म-, ज्ञानानन्दं मयाऽपि ॥२०५॥
निजाऽऽत्मैव परब्रह्म, विज्ञाय स्वाऽऽत्मसंस्थितः
शुद्धोपयोगतः सत्यां, भावय ब्रह्मभावनाम् ॥२०६॥
स्थिरदीपकवद्ध्यान, मात्मनः स्यात्सदानघः
आत्मप्रकाशते साक्षात्-स्वस्मिन्स्वानुभवः स्वतः
बाह्यतः कर्मकुर्वन्स, ह्याऽऽत्मानं हृदि चिन्तय
स्वपर्यस्मिन्परीणामी, भव शुद्धाऽऽत्मभावनः ॥२०८॥
बाह्यद्रव्येषुनैवाऽस्ति, किञ्चिदपिनिजाऽऽत्मनः
अतोबाह्येषुनोकार्या, मत्तद्वृत्तिस्तु मोहतः ॥२०९॥
जडपदार्थविज्ञानं, कृत्वाऽप्यात्मोपयोगिनीम्,
प्रवृत्तिमाचर स्वैःता, मात्मप्रगतिहेतवे ॥२१०॥
प्रतिबन्धो न सर्वत्र, सर्वकर्मसु धर्मिणाम्:
प्रवृत्तिपुनिषेधेषु, निर्बन्धाः साधवः सदा ॥२११॥
शुद्धोपयोगतः सन्तो, मुक्ता धार्मिकबन्धनैः
सदाऽपिबन्धनाभावै, वर्तन्ते सर्वथान्यथा ॥२१२॥
प्रभावादिषु सर्वत्र, सद्गुणानां निजाऽऽत्मनः
व्यक्तक्रियावैस्तु, भिन्ना आत्मगुणाःसदा ॥२१३॥

एकान्तेन निमित्तत्त्वं, नैव वेपक्रियादिषु,
आत्मनः शुद्धयेज्ञेया, ह्येकान्तात्सात्त्विकागुणाः ॥२१४
सर्वनिमित्तहेतूनां, निमित्तत्त्वमपेक्षया,
सम्यग्दशाभवत्येव, द्रव्यं भावस्यकारणम् ॥ १५॥
शुद्धोपयोगिनांनृणां, सर्वनिमित्तहेतवः
प्रायास्त्याज्याश्च सापेक्षो–,पयोगत्वविवेकतः॥२१६॥
प्रायास्तेऽपिचहेयाःस्युर्हेयाःस्युर्ग्राह्यरूपिणः
देशकालदशायैश्च, निमित्तानां च हेतुता ॥२१७॥
अतःस्याद्वादपोधेन, धर्मकर्मप्रवृत्तिषु ।
शुद्धोपयोगिनोलोका, वर्तन्ते च यथातथम् ॥२१८॥
शुद्धप्रेमदयादान–भक्तिसेवाप्रवृत्तिभिः
सात्त्विकः सद्गुणस्सन्तो, वर्तन्ते च यथातथम्॥२१९॥
असंख्यातनिमित्तानां, हेतुता स्वोपयोगिनाम्;
एकैकयोगतोजीवा, अनन्ता मुक्तिसंश्रिताः ॥२२०॥
शुद्धोपयोगिनां सर्वं, *विश्वमाऽऽत्मविशुद्धये;*
आत्मवाअपिमुक्त्यर्थं, परिणमन्तिभावतः ॥२२१॥
उत्तरोत्तरहेतूनां, हेयोपादेयताभवेत्;
नृणां नानाप्रभेदत्वं, हेतूनांचपरस्परम् ॥२२२॥
शुद्धोपयोगिनां यत्तद्, कर्तुंयुज्येत वा न तद्,
अयोग्यंयच्चयोग्यंतद्, जानन्ति ते विवेकतः ॥२२३॥
शुद्धोपयोगिनां सर्वं, स्वाऽन्योपकृतिहेतवे;
स्वल्पदोषमहाधर्म–, हेतवेचयथातथम् ॥ २२४ ॥
ज्ञानानन्दमयंपूर्णं, मात्मानं हृदिचिन्तय;
स्वाभाविकविवेकस्तु, ततःसंजायते स्वयम् ॥२२५॥

प्रारब्धादन्तरामोहं, ज्ञानाऽज्ञानाप्रवृत्तयः
सुखंदुःखं न जानेन, योगयुक्तस्य योगिनः ॥१०२॥

समीभूय प्रवर्तस्व, प्रारब्धसर्वकर्मसु
शुद्धोपयोगतः साक्षी, भूय कर्म समाचर ॥१०३॥

कोटिकोटिसहस्रोपायैः, भोगात् सुखं न लप्स्यसे
आत्मन्येवसुखंपूर्णं, ज्ञात्वा तत्रस्थिरो भव ॥१०४॥

[illegible]-ध्यानधारिप्रयोगतः
अनुभवे परब्रह्म-, ज्ञानानन्दं समामपि ॥१०५॥

निजात्मैव परब्रह्म, विज्ञाय ध्याऽऽत्मशक्तिभिः
शुद्धोपयोगतः सम्यग्, भावय ब्रह्मभावनाम् ॥१०६॥

[illegible], आत्मनः स्याद्विकल्पतः
आत्मावबोधे साक्षात्-स्वस्मिन्स्वानुभवः सदा
बाह्यतः कर्म कुर्वन्, सोऽन्तरात्मा हृदि निर्मलः
[illegible], भव शुद्धाऽऽत्मभावनः ॥१०८॥

[illegible], [illegible]
[illegible], [illegible] मोहतः ॥१०९॥

[illegible], [illegible]
[illegible], आत्मज्ञानविवेकतः ॥११०॥

[illegible] न सदैव, सर्वकर्मसु भक्तिमान्
[illegible] विकल्पाः [illegible] सदा ॥१११॥

शुद्धोपयोगतः सम्यक्, [illegible]
[illegible], [illegible] ॥११२॥

[illegible] [illegible] निजात्मनः
[illegible], [illegible] ॥११३॥

एकान्तेन निमित्तत्त्वं, नैव वेपक्रियादिषु,
आत्मनः शुद्धयेज्ञेया, अैकान्तात्सात्त्विकागुणाः ॥२१४
सर्वनिमित्तहेतूनां, निमित्तत्वमपेक्षया,
सम्यग्दशाभवत्येव, द्रव्यं भावस्यकारणम् ॥ १५॥
शुद्धोपयोगिनांनॄणां, सर्वनिमित्तहेतवः
प्राग्रास्त्याज्याश्च सापेक्षो–,पयोगत्वविवेकनः॥२१६॥
प्राग्रास्तेऽपिचहेयाःस्युर्हेयाःस्युर्ग्राह्यरूपिणः
देशकालदशाद्यैश्च, निमित्तानां च हेतुता ॥२१७॥
अतःस्याद्वादबोधेन, धर्मकर्मप्रवृत्तिषु ।
शुद्धोपयोगिनोलोका, वर्तन्ते च यथातथम् ॥२१८॥
शुद्धप्रेमदयादान–भक्तिसेवाप्रवृत्तिभिः
सात्त्विकः सद्गुणैस्सन्तो, वर्तन्ते च यथातथम्॥२१९॥
असंख्यातनिमित्तानां, हेतुता स्वोपयोगिनाम्;
एकैकयोगतोजीवा, अनन्ता मुक्तिसंश्रिताः ॥२२०॥
शुद्धोपयोगिनां सर्वं, विश्वमाऽऽत्मविशुद्धये;
आस्त्रवाअपिमुक्त्यर्थं, परिणमन्तिभावतः ॥२२१॥
उत्तरोत्तरहेतूनां, हेयोपादेयताभवेत्;
नृणां नानाप्रभेदत्त्वं, हेतूनांचपरस्परम् ॥२२२॥
शुद्धोपयोगिनां यत्तद्, कर्तुंयुज्येत वा न तद्,
अयोग्यंयचयोग्यंतद्, जानन्ति ते विवेकनः ॥२२३॥
शुद्धोपयोगिनां सर्वं, स्वाऽन्योपकृतिहेतवे;
स्वल्पदोषमहाधर्म–, हेतवेचयथातथम् ॥ २२४ ॥
ज्ञानानन्दमयंपूर्ण, मात्मानं हृदिचिन्तय;
स्वाभाविकविवेकस्तु, ततःसंजायते स्वयम् ॥२२५॥

भावनायाःप्रवाहस्य, मन्नन्यायलभ्याऽऽत्मनः
प्रादुर्भवतिनूनंतद्, पूर्णमैश्वर्यकारकम् ॥ २२६ ॥

औपशमिकभावेन, क्षायोपशमिककन्यतः
क्षायिकभावसंजन्या, ज्ञानाद्याआत्मनोगुणाः॥२२७॥

क्षायोपशमिकत्वेन, सात्त्विकाश्चाऽऽत्मसद्गुणाः
प्रादुर्भवन्ति गीतार्था, जानन्ति सूत्रबोधतः ॥२२८॥

क्षयोपशमभावीय-, ज्ञानानन्दादिसद्गुणाः
आत्मन्येवसमुद्भूता, अनुभूताश्च सात्त्विकाः॥२२९॥

क्षयोपशमभावस्य, स्थिरत्वं न सदाभवेत्;
क्षायिकभावमासाद्य, स्थिरा आत्मगुणाः सदा॥२३०

मयाक्षायिकभावेन, प्राप्ता नो स्वाऽऽत्म सद्गुणाः
अनुभवोऽद्यपर्यन्त, मेवं शास्त्रादितस्तथा ॥२३१॥

तथाऽपिस्वाऽऽत्मशुद्ध्यर्थं, क्षयोपशमभावतः
ज्ञानसंयमयोगाना, मभ्यासः क्रियतेऽधुना ॥२३२॥

शुद्धाऽऽत्मरमणाऽभ्यासाज्ज्ञानध्यानोपयोगतः
क्षायिककेवलज्ञानं, प्राप्स्येऽहंभाविजन्मनि ॥२३३॥

क्षयोपशमजन्या ये, गुणास्तेक्षायिकान्प्रति;
आन्तराहेतवोनूनं, वीर्योत्साहप्रवाहतः ॥२३४॥

क्षयोपशमभावस्य, स्युर्येनिमित्तहेतवः
आलम्ब्याहेतवस्तेभ्यो जायन्ते स्वाऽऽत्मसद्गुणाः २३५

शुद्धाऽऽत्मजीवनं लक्ष्यं, कृत्वाजीवन्तिपुद्गलैः
आत्मजीवनलाभार्थं, जीवन्ति ते वपुःस्थिताः ॥२३६॥

शुद्धाऽऽत्मजीवनंलक्ष्यं, नास्तियेषांहृदिस्फुटम् ॥
जीवन्तोऽपिनजीवन्ति, पुद्गलैर्ज्ञानमन्तरा ॥२३७॥

जीवन्तोऽपिमृतास्तेस्यु, प्रेमजीवनमन्तरा;
शुद्धाऽऽत्मप्रेमयोधार्यः प्राणनाशेऽपिजीविनः॥२३८॥

संकीर्णदृष्टिमन्तोये, देशकालाद्युपाधिभिः
परब्रह्म न संयान्ति, जडव्यामोहधारकाः ॥ २३९ ॥

मत्तद्बुद्धिविनाशन्तो, मत्तद्भावोपचारिणः
व्यवहारात्प्रवर्तन्ते, यथायोग्यस्वकर्मसु ॥ २४० ॥

कषायाणांनिमित्तेभ्यो, येषांमोहोनजायते ॥
तेषांमोहनिमित्तानां, संगेऽपिनैवदोषता ॥ २४१ ॥

मोहनिमित्तसंस्थोऽपि, निर्मोहीशोपयोगतः
ईदृग्ज्ञानी भवेन्मुक्तो भोग्यविभोगवर्जितः ॥२४२॥

स्थूलभद्रादिवत्स्वाना, माऽऽत्मशुद्धोपयोगिनाम्;
सर्वदासर्वथाब्रह्म, पूर्णं हृदि प्रकाशते ॥ २४३ ॥

कामरसो न भोगेषु, यस्य ब्रह्मरसोद्भवः
कामोत्पादकसङ्गोऽपि, तस्यनिष्कामकारणम् ॥२४४॥

अनुभूय निजाऽऽत्मानं, पूर्णानन्दमयंप्रभुम् ।
बहिरन्तश्चसर्वत्र, पूर्णानन्दमयोभव ॥२४५॥

शब्दरूपरसस्पर्श-गन्धेषु साम्यभावतः
प्रारब्धेन प्रवृत्तिःस्या-त्तदाब्रह्मरसोद्भवः ॥२४६॥

क्षयोपशमभावेतु, स्याऽऽत्मानन्दः प्रजायते;
वेदनीयविपाकेन, सुखं दुःखं च वर्तते ॥ २४७ ॥

केवलिनां सुखं दुःखं, वेदनीयविपाकतः
पूर्णानन्देसमुत्पन्ने, सन्निमर्दपिजायते ॥ २४८ ॥

क्षयोपशमभावीय-, ज्ञानध्यानोपयोगतः
आत्मानन्दस्तथादुःखं, सुखं च वेदते मया ॥२४९॥

ज्ञानाऽज्ञानोद्गतानन्दं, दृष्ट्वाऽऽत्मोपयोगिनाम्।
आत्मानन्दरसास्वादः, येन स्यानुभवोऽस्ति ॥२५०॥

ज्ञानोद्योतसमुत्पन्ने, शुभे चाऽऽत्मोपयोगिनाम्;
यावच्छुभे न रागः स्यात्, महानन्दस्य भोगतः ॥२५१॥

पूर्णब्रह्मनिमग्नोऽस्मि, पूर्णानन्दस्वरूपकः
पुद्गलैः पुद्गलास्तृप्तिं, यान्त्यात्माऽऽत्मा निजाऽऽत्मना॥२५२

आत्मनः सत्यतृप्तिस्तु, स्वाऽऽत्मानन्देन जायते;
आत्मानन्दरसास्वादैः पुद्गलेच्छा विनश्यति ॥२५३॥

क्षयोपशमभावीय-, ज्ञानचारित्रयोगतः
आत्मन्येव सुखाम्भोधिः स्वयंस्येनाऽनुभूयते ॥२५४॥

क्षणिकं हृदि विज्ञाय, सर्वं वैषयिकं सुखम्;
आत्मानन्दस्य भोगार्थं, स्वात्मन्येव स्थिरीभव ॥२५५॥

अनन्तगुणपर्याय, शक्तिरूपं सनातनम्;
देहस्थं तं विजानीया, देहाध्यासं भृशं त्यज ॥२५६॥

मा मुह जडभोगेषु, किञ्चिद्यऽपि ततः सुखम्;
न स्यात्परन्तु दुःखानां, प्राप्तिः पश्चात्समुद्भवेत्॥२५७

भोगाद् रोगादिदुःखानां, पारम्पर्यं प्रजायते;
भोगे रोगभयोत्पादो, देहनाशोऽल्पसौख्यता ॥२५८॥

जायते च महादुःखं, विश्रान्तिरपि नोद्भवेत्
भोगजन्यसुखं दुःख, मेवजानीहि, निश्चयात् ॥२५९॥

भुक्ता अनादितो भोगाः प्रत्युत दुःखदाः सदा ।
ज्ञात्वैवंकामभोगांस्त्वं, त्यजाऽऽत्मसुखनिश्चयात्॥२६०

जन्ममृत्यु जरादुःखं, व्याधिदुःखं पुन भृशम्;
आधिजं सर्वं सम्बन्ध-जन्यं दुःखमुपाधिकम्॥ २६१ ॥

स्तिशमंच पुत्रार्थं, लंक्ष्मीदारादिभिर्न च:
गोविद्यादिभिर्नास्ति, किञ्चिन्न यावत्वस्तुभिः ॥२६२॥
नेन सुखंनाऽस्ति, प्रत्युत दुःखकृद् भवेत्:
येयायययोगेन, ब्रह्माराधननः सुखम् ॥ २६३ ॥
नां यावमौच्यार्थ, सर्वत्र चक्रवर्तिनाम्:
लिता सत्यशान्तिर्नो, सत्यशान्तिर्निजाऽऽत्मनि॥२६४॥
यिकस्य शर्माशा-, सागरोऽस्ति भयङ्करः
पारंकोऽपि न प्राप्तः पारं यास्यसि नो ध्रुवम् ॥२६५॥
नन्दाप्तये यत्, कल्प्यते तत्तु दुःखकृत्:
यतेऽनुभवं प्राप्य, तत्रकिं परिमुह्यसि ॥ २६६ ॥
ःसन्मानकीर्त्यर्थं, नामरूपप्रमोहनः
ं यत्तन्न शान्त्यर्थं, स्यात्प्रत्युतच दुःखकृत् ॥२६७॥
ह्यानन्दाय यच्च, क्रियते तत्त दुःखकृत्:
यते मोहिनां नृणां, नच ब्रह्मसुखैषिणाम्ः ॥२६८॥
टिकोटिमहोपायं, नित्यानन्दो न यावतः
त्मन्येव सुखं सत्यं, बाह्ये त्वं मा परिभ्रम ॥२६९॥
यया न सुखं सत्यं, नच शान्तिरविघ्नया:
क्षिभ्यो न सुखं शान्ति, र्विवादाच न जायते ॥२७०॥
स्वरजस्तमोजन्यं, सुखं तु नैव नात्त्विकम्ः
स्यादिप्रकृतेर्भिन्न, मात्मसुखं प्रवेदय ॥ २७१ ॥
भाऽशुभमनोवृत्ति-लयेनैव प्रकाश्यते:
र्विकल्पं सुखं सत्य, मात्मनःस्वनुभूयते ॥ २७२ ॥
न्नर्यहिश्च सर्वत्र, सुखमाऽऽत्मोपयोगिनाम्ः
र्वथा सर्वदा नित्य, मस्ति भोगासिमन्तरा ॥२७३॥

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] ॥

[illegible]

[illegible] ॥

[illegible]

[illegible] ॥

[illegible]

[illegible] ॥

[illegible]

[illegible] ॥

[illegible]

[illegible] ॥

[illegible]

[illegible] ॥

[illegible] भोगा [illegible]

[illegible] ॥

आपने च महादुःखं, [illegible]

भोगज [illegible] ॥

मुक्ता भनादिनां भोगाः [illegible]

ज्ञान्यं [illegible] ॥

जन्ममृत्यु जराद्यं वै, व्याधिदुःखं पुनःपुनः;

आधिजं सर्वं सम्पन्न-जन्यं दुःखमुपाधिकम्॥ २३१

नास्तिशर्मैव पुत्राद्यैं, लक्ष्मीदारादिभिर्न च;
यशोविद्यादिभिर्नास्ति, किञ्चिन्न बाह्यवस्तुभिः ॥२६२॥

मैथुनेन सुखं नाऽस्ति, प्रत्युत दुःखकृद् भवेत्;
मनोवाक्काययोगेन, ब्रह्माराधनतः सुखम् ॥ २६३ ॥

भ्रमतां बाह्यसौख्यार्थं, सर्वत्र चक्रवर्तिनाम्;
मिलिता सत्यशान्तिर्नो, सत्यशान्तिर्निजाऽऽत्मनि॥२६४॥

वैषयिकस्य शर्माशा-, सागरोऽस्ति भयङ्करः
तत्पारं कोऽपि न प्राप्तः पारं यास्यसि नो ध्रुवम् ॥२६५॥

जडानन्दाशये यद्यत् , कल्प्यते तत्तु दुःखकृत्;
जायतेऽनुभवं प्राप्य, तत्रापि परिमुह्यसि ॥ २६६ ॥

यशःसन्मानकीर्त्यर्थं, नामरूपप्रमोहतः
कृतं यत्तन्न शान्त्यर्थं, स्यात्प्रत्युत च दुःखकृत् ॥२६७॥

बाह्यानन्दाय यच्च , क्रियते तत्तु दुःखकृत्;
जायते मोहिनां नृणां, न च ब्रह्मसुखैषिणाम्; ॥२६८॥

कोटिकोटिमहोपायै, र्नित्यानन्दो न बाह्यतः
आत्मन्येव सुखं सत्यं, बाह्ये त्वं मा परिभ्रम ॥२६९॥

विद्यया न सुखं सत्यं, न च शान्तिरविद्यया;
शास्त्रेभ्यो न सुखं शान्ति, र्विवादाच्च न जायते ॥२७०॥

सत्त्वरजस्तमोजन्यं, सुखं तु नैव तात्त्विकम्;
सत्त्वादिप्रकृतेर्भिन्न, मात्मसुखं प्रवेदय ॥ २७१ ॥

शुभाऽशुभमनोवृत्ति-लयेनैव प्रकाश्यते;
निर्विकल्पं सुखं सत्य, मात्मनःस्वनुभूयते ॥ २७२ ॥

अन्तर्बहिश्च सर्वत्र, सुखमाऽऽत्मोपयोगिनाम्;
सर्वथा सर्वदा नित्य, मस्ति भोगाप्तिमन्तरा ॥२७३॥

ज्ञानाऽज्ञातोदयात्कर्म, दुःखंचाऽऽत्मोपयोगिनाम्।
आत्मानन्दरसास्वाद, एवं स्वानुभवो हृदि ॥२५०॥

ज्ञानोदयेसमुत्पन्ने, सुखे चाऽऽत्मोपयोगिनाम्:
बाह्यसुखे न रागःस्याद्, ब्रह्मानन्दस्यभोगतः ॥२५१॥

पूर्णब्रह्मनिमग्नोऽस्मि, पूर्णब्रह्मस्वरूपतः
पुद्गलैःपुद्गलानांतृप्तिं, यान्तिस्वाऽऽत्मानिजाऽऽत्मना॥२५२॥

आत्मनः सत्यतृप्तिस्तु, स्वाऽऽत्मानन्देन जायते;
आत्मानन्दरसावाप्तेः पुद्गलेच्छा विनश्यति ॥२५३॥

क्षयोपशमभावीय-, ज्ञानचारित्रयोगतः
आत्मन्येव सुखाम्भोधिः स्वयंस्वेनाऽनुभूयते ॥२५४॥

क्षणिकं हृदि विज्ञाय, सर्वं वैषयिकं सुखम्।
आत्मानन्दस्यभोगार्थं, मात्मन्येव स्थिरो भव ॥२५५॥

अनन्तगुणपर्याय, शक्तिरूपं सनातनम्।
देहस्थं तं विजानीया, देहाध्यासं मुदा त्यज ॥२५६॥

मा मुह जडभोगेषु, किञ्चिन्नाऽपि ततः सुखम्;
न [illegible] दु मानो, प्रातिः [illegible]॥२५७॥

भोगात् रोगादिदुःखानां, पारम्पर्यं प्रजायते:
भोगे रोगभयंस्यादो, देहनाशोऽन्त[illegible] ॥२५८॥

[illegible] च महादुःखं, विश्रान्तिरपि नो भवेत्
भोगजन्यसुखं दुःखं, [illegible] निश्चयात् ॥२५९॥

भुक्ता अनादिनां भोगाः [illegible] दुःखदाः सदा।
[illegible]॥२६०॥

[illegible]
[illegible]॥२६१॥

भिमुंगताः शान्ताऽऽत्मानो मत्पंगः
जिनाः शुक्ता. ईश्वरा देहसंस्थिताः ॥ २८६ ॥
गतयुता. ईश्वरा मायरूपिणः
भिर्गो धर्मो. जैनधर्मोऽस्ति शाश्वतः ॥ २८७ ॥
वीतरागा ये. सर्हि विश्वदेहिनाम्;
व्यापिनो धर्मो.-जैनधर्मः स उच्यते ॥ २८८ ॥
र्गो च गुणस्थानां. व्याधिकाराद् द्विधाशुभः
त्यागिभिः सेव्यो. जैनधर्मः स्वमुक्तये ॥ २८९ ॥
नेषु सम्यं यत . सापेक्षनयबोधनः
रक्षणया मार्य. गीतार्थगुरुनिश्रया ॥ २८७ ॥
रयोगिनां सर्व.-जगत् सम्यग्दृशां सदा,
नन्दस्य हेत्वर्थ. सर्व सम्यक्तया स्थितम् ॥२८८॥
गाद् व्यवहाराभ्यां. जैनधर्मो द्विधा सदा;
हारो न मोक्षाख्यो. निश्चयदृष्टिधारिभिः ॥२८९॥
हारनयोच्छेदा. उर्जैनधर्मक्षयो भवेत्;
तीर्थक्षयोऽपि, सर्वार्हद्भिः प्रभाषितम् ॥२९०॥
योपयोगलाभार्थ. व्यवहारस्य हेतुता;
त्मनो निश्चयोधर्मः शुद्धोपयोग आत्मनि ॥२९१॥
योगाऽऽत्मनो धर्मः शुद्धोपयोग इष्यते;
निनां सर्व, विश्वमानन्दहेतवे ॥ २९२ ॥
योगार्थ, निमित्तं च जगद्भवेद्;
सर्व, शुभाय स्वोपयोगिनाम् ॥२९३॥
न्नि, सर्वापि शर्महेतवे;
नि, आन त्मनि ॥२९४॥

कामभोगादितोजातं, सुखं स्वप्नोपमं मतम्ः
तन्नो मुह्यति ज्ञानी, शुद्धोपयोगशक्तिनः ॥ २७४ ॥
काम्यस्पर्शेषु मामुह्य, रूपादिरूपेषुमुह्य मा;
जडत्वं स्पर्शरूपेषु, तेभ्यः शर्म न जायते ॥ २७५ ॥
सुखत्वं न जडेष्वेव, तेभ्यः शर्म कथं भवेत्?
आत्मोपयोगतोज्ञात्वा, ज्ञानी तत्र न मुह्यति ॥ २७६ ॥
आत्मायत्तं मनः स्याच्चे-दिन्द्रियाणि तथाऽऽत्मनः
वश्यानि तर्हि साधूना, मत्रैवमुक्तिसिद्धयः ॥ २७७ ॥
रागद्वेषविनिर्मुक्तं, सर्वसंकल्पवर्जितम्;
आत्मायत्तं मनः स्याच्चेत्, मुक्तिरत्रानुभूयते ॥२७८॥
अहंत्वंतद्विनिर्मुक्तं, लिंगाध्यासविवर्जितम्;
मनः शुद्धोपयोगेन, भवेत् तत्र न संशयः ॥ २७९ ॥
लोकसंज्ञादिभिर्मुक्ता, अवधूताः सुखैषिणः
उन्मत्ता इव संसारे, वर्तन्ते ब्रह्मदर्शिनः ॥ २८० ॥
आत्मशर्मनिमग्नानां, वेषाचारमतादिषु;
बन्धनंनवचोन्मत्त, इव सर्वत्र वर्तनम् ॥ २८१ ॥
केषांचित्तु भवेदेवं, नानाशुद्धोपयोगिनाम्;
जानाति ज्ञानिनं ज्ञानी, गुप्तं व्यक्तस्वबोधतः ॥२८२॥
लोकाचारविचारेण, विरुद्धा इव वर्तिनः
ब्रह्ममग्ना महासन्तो, ज्ञायन्ते ब्रह्मदर्शिभिः ॥२८३॥
बाह्यवेषादिभिः सन्तो, ज्ञायन्ते न कदाचन;
उन्मत्ता आत्ममग्नास्ते, ज्ञायन्ते च स्वबोधतः ॥ २८४ ॥
आत्मोन्मत्तावधूतानां, हृदि शुद्धेश्वरो महान्;
आविर्भूतोऽस्ति विज्ञाय, तेषां भक्तो रतोभव ॥ २८५ ॥

द्वेषरागादिनिर्मुक्ताः शुद्धाऽऽत्मानो महर्षयः
वीतरागा जिनाः शुद्धा, ईश्वरा देहसंस्थिताः ॥ २८६ ॥
सत्यसमृद्धिसंयुक्ता, ईश्वरा ब्रह्मरूपिणः
एतैः प्रबोधितो धर्मो, जैनधर्मोऽस्ति शाश्वतः ॥ २८७ ॥
सर्वथा वीतरागा ये, तैर्हि विश्वस्थदेहिनाम्;
सुखार्थं स्थापितो धर्मो,-जैनधर्मः स उच्यते ॥ २८८ ॥
त्यागिनां च गृहस्थानां, स्वाधिकाराद् द्विधाशुभः
गृहस्थैस्त्यागिभिः सेव्यो, जैनधर्मः स्वमुक्तये ॥ २८९ ॥
अन्यधर्मेषु सत्यं यत्, सापेक्षनयबोधतः
तत् सापेक्षतया ग्राह्यं, गीतार्थगुरुनिश्रया ॥ २८७ ॥
शुद्धोपयोगिनां सर्वं,-जगत् सम्यग्दृशां सदा,
आत्मानन्दस्य हेत्वर्थं, सर्वं सम्यक्तया स्थितम् ॥२८८॥
निश्चयाद् व्यवहाराभ्यां, जैनधर्मो द्विधा सदा;
व्यवहारो न मोक्तव्यो, निश्चयदृष्टिधारिभिः ॥२८९॥
व्यवहारनयोच्छेदा, ज्जैनधर्मक्षयो भवेत्;
संघतीर्थक्षयश्चेति, सर्वार्हद्भिः प्रभाषितम् ॥२९०॥
शुद्धोपयोगलाभार्थं, व्यवहारस्य हेतुता;
आत्मनो निश्चयोधर्मः शुद्धोपयोग आत्मनि ॥२९१॥
आत्मन्येवाऽऽत्मनो धर्मः शुद्धोपयोग इष्यते;
शुद्धोपयोगिनां सर्वं, विश्वमानन्दहेतवे ॥ २९२ ॥
आत्मानन्दोपयोगार्थं, निमित्तं च जगद्भवेत्;
ज्ञानेज्ञेयं जगत्सर्वं, सुखाय स्वोपयोगिनाम् ॥२९३॥
बाह्यसत्तां सुखंनास्ति, तथापि शर्महेतवे;
ज्ञाने ज्ञेयतया भाति, ज्ञानात्सुखं निजात्मनि ॥२९४॥

कामभोगादिनाजातं, सुखं स्वप्नोपमं मतम्;
तत्रनो मुह्यति ज्ञानी, शुद्धोपयोगशक्तिमः ॥ २७४ ॥

काम्यस्पर्शेषु मा मुह्य, रूपादिरूपिपुद्गल मा;
जडत्वं स्पर्शरूपेषु, तेभ्यः शर्म न जायते ॥ २७५ ॥

सुखत्वं न जडेष्वेव, तेभ्यः शर्म कथं भवेत्?
आत्मोपयोगतोज्ञात्वा, ज्ञानी तत्र न मुह्यति ॥ २७६ ॥

आत्मायत्तं मनः स्याच्चे-दिन्द्रियाणि तथाऽऽत्मनः
वश्यानि तर्हि साधूना, सर्वमुक्तिसिद्धयः ॥ २७७ ॥

रागद्वेषविनिर्मुक्तं, सर्वसंकल्पवर्जितम्;
आत्मायत्तं मनः स्याच्चेत्, मुक्तिरत्रानुभूयते ॥२७८॥

अहंत्वंतद्विनिर्मुक्तं, लिंगाध्यासविवर्जितम्;
मनः शुद्धोपयोगेन, भवेत् तत्र न संशयः ॥ २७९ ॥

लोकसंज्ञादिभिर्मुक्ता, अवधूताः सुखैषिणः
उन्मत्ता इव संसारं, वर्तन्ते ब्रह्मदर्शिनः ॥ २८० ॥

आत्मशर्मनिमग्नानां, वेषाचारमतादिषु;
बन्धनंनैवचोन्मत्त, इव सर्वत्र वर्तनम् ॥ २८१ ॥

केषांचित्तु भवेदेवं, नानाशुद्धोपयोगिनाम्;
जानाति ज्ञानिनं ज्ञानी, गुप्तं व्यक्तस्वबोधतः ॥२८२॥

लोकाचारविचारेण, विरुद्धा इव वर्तिनः
ब्रह्ममग्ना महासन्तो, ज्ञायन्ते ब्रह्मदर्शिभिः ॥२८३॥

बाह्यवेषादिभिः सन्तो, ज्ञायन्ते न कदाचन;
उन्मत्ता आत्ममग्नास्ते, ज्ञायन्ते च स्वबोधतः ॥ २८४ ॥

आत्मोन्मत्तावधूतानां, हृदि शुद्धेश्वरो महान्;
आविर्भूतोऽस्ति विज्ञाय, तेषां भक्तौ रतोभव ॥ २८५ ॥

द्वेषरागादिभिर्मुक्ताः शुद्धाऽऽत्मानो महर्षयः
वीतरागा जिनाः शुद्धा, ईश्वरा देहसंस्थिताः ॥ २८६ ॥
सत्त्वप्रकृतिसंयुक्ता, ईश्वरा ब्रह्मरूपिणः
एतैः प्रबोधितो धर्मो, जैनधर्मोऽस्ति शाश्वतः ॥ २८७ ॥
सर्वज्ञा वीतरागा ये, तैर्हि विश्वस्थदेहिनाम्;
मुक्त्यर्थं स्थापितो धर्मो,-जैनधर्मः स उच्यते ॥ २८८ ॥
त्यागिनां च गृहस्थानां, स्वाधिकाराद् द्विधाशुभः
गृहस्थैस्त्यागिभिः सेव्यो, जैनधर्मः स्वमुक्तये ॥ २८९ ॥
अन्यधर्मेषु सत्यं यत् , सापेक्षनयबोधनः
तत् सापेक्षनया ग्राह्यं, गीतार्थगुरुनिश्रया ॥ २८७ ॥
शुद्धोपयोगिनां सर्वं,-जगत् सम्यग्दृशां सदा,
आत्मानन्दस्य हेत्वर्थं, सर्वं सम्यक्तया स्थितम् ॥२८८॥
निश्चयाद् व्यवहाराच्चो, जैनधर्मो द्विधा सदा;
व्यवहारो न मोक्तव्यो, निश्चयदृष्टिधारिभिः ॥२८९॥
व्यवहारनयोच्छेदा, ज्जैनधर्मक्षयो भवेत्;
संघतीर्थक्षयश्चेति, सर्वार्हद्भिः प्रभाषितम् ॥२९०॥
शुद्धोपयोगलाभार्थं, व्यवहारस्य हेतुता;
आत्मनो निश्चयोधर्मः शुद्धोपयोग आत्मनि ॥२९१॥
आत्मन्येवाऽऽत्मनो धर्मः शुद्धोपयोग इष्यते;
शुद्धोपयोगिनां सर्वं, विश्वमानन्दहेतवे ॥ २९२ ॥
आत्मानन्दोपयोगार्थं, निमित्तं च जगद्भवेद्;
ज्ञानेज्ञेयं जगत्सर्वं, सुखाय स्वोपयोगिनाम् ॥२९३॥
बाह्यमर्थां सुखंनास्ति, तथापि शर्महेतवे;
ज्ञाने ज्ञेयतया भाति, ज्ञानात्सुखं निजात्मनि ॥२९४॥

कामभोगादितोजातं, सुखं स्वप्नोपमं मतम्;
तत्रनो मुह्यति ज्ञानी, शुद्धोपयोगशक्तितः ॥ २७४ ॥

काम्यस्पर्शेषु मामुह्य, रूपादिरूपेषुमुह्य मा;
जडत्वं स्पर्शरूपेषु, तेभ्यः शर्म न जायते ॥ २७५ ॥

सुखत्वं न जडेष्वेव, तेभ्यः शर्म कथं भवेत्?
आत्मोपयोगतोज्ञात्वा, ज्ञानी तत्र न मुह्यति ॥ २७६ ॥

आत्मायत्तं मनः स्याच्चे-दिन्द्रियाणि तथाऽऽत्मनः
वश्यानि तर्हि साधूना, मत्रैवमुक्तिसिद्धयः ॥ २७७ ॥

रागद्वेषविनिर्मुक्तं, सर्वसंकल्पवर्जितम्;
आत्मायत्तं मनः स्याच्चेत्, मुक्तिरत्रानुभूयते ॥२७८॥

अहंत्वंतद्विनिर्मुक्तं, लिंगाध्यासविवर्जितम्;
मनः शुद्धोपयोगेन, भवेत् नत्र न संशयः ॥ २७९ ॥

लोकसंज्ञादिभिर्मुक्ता, अवधूताः सुखैषिणः
उन्मत्ता इव संसारे, वर्तन्ते ब्रह्मदर्शिनः ॥ २८० ॥

आत्मशर्मनिमग्नानां, वेषाचारमनादिषु;
वर्तनंवचोन्मत्त, इव सर्वत्र वर्तनम् ॥ २८१ ॥

केषांचित्तु भवेदेवं, नानाशुद्धोपयोगिनाम्;
जानाति ज्ञानिनं ज्ञानी, गुप्तं व्यक्तस्वबोधतः ॥२८२॥

लोकाचारविचारेण, विरुद्धा इव वर्तिनः
ब्रह्ममग्ना महासन्तो, ज्ञायन्ते ब्रह्मदर्शिभिः ॥२८३॥

बाह्यवेषादिभिः सन्तो, ज्ञायन्ते न कदाचन;
उन्मत्ता आत्ममग्नास्ते, ज्ञायन्ते च स्वबोधतः ॥ २८४ ॥

आत्मोन्मत्तावधूतानां, हृदि शुद्धेश्वरो महान्;
आविर्भूतोऽस्ति विज्ञाय, तेषां भक्तौ रतोभव ॥ २८५ ॥

द्वेषरागादिभिर्मुक्ताः शुद्धाऽऽत्मानो महर्षयः
वीतरागा जिनाः शुद्धा, ईश्वरा देहसंस्थिताः ॥ २८६ ॥
सत्त्वप्रकृतिसंयुक्ता, ईश्वरा ब्रह्मरूपिणः
एतैः प्रबोधितो धर्मो, जैनधर्मोऽस्ति शाश्वतः ॥ २८७ ॥
सर्वज्ञा वीतरागा ये, तैर्हि विश्वस्थदेहिनाम्;
मुक्त्यर्थं स्थापितो धर्मो,-जैनधर्मः स उच्यते ॥ २८८ ॥
त्यागिनां च गृहस्थानां, स्वाधिकाराद् द्विधाशुभः
गृहस्थैस्त्यागिभिः सेव्यो, जैनधर्मः स्वमुक्तये ॥ २८९ ॥
अन्यधर्मेषु सत्यं यत्, सापेक्षनयबोधतः
तत् सापेक्षतया ग्राह्यं, गीतार्थगुरुनिश्रया ॥ २८७ ॥
शुद्धोपयोगिनां सर्वं,-जगत् सम्यग्दृशां सदा,
आत्मानन्दस्य हेत्वर्थं, सर्वं सम्यक्नया स्थितम् ॥२८८॥
निश्चयाद् व्यवहाराद्यो, जैनधर्मो द्विधा सदा;
व्यवहारो न मोक्तव्यो, निश्चयदृष्टिधारिभिः ॥२८९॥
व्यवहारनयोच्छेदा, ज्जैनधर्मक्षयो भवेत्;
संघतीर्थक्षयश्चेति, सर्वार्हद्भिः प्रभाषितम् ॥२९०॥
शुद्धोपयोगलाभार्थं, व्यवहारस्य हेतुता;
आत्मनो निश्चयोधर्मः शुद्धोपयोग आत्मनि ॥२९१॥
आत्मन्येवाऽऽत्मनो धर्मः शुद्धोपयोग इष्यते;
शुद्धोपयोगिनां सर्वं, विश्वमानन्दहेतवे ॥ २९२ ॥
आत्मानन्दोपयोगार्थं, निमित्तं च जगद्भवेद्;
ज्ञानेज्ञेयं जगत्सर्वं, सुखाय स्वोपयोगिनाम् ॥२९३॥
बाह्यमत्यां सुखंनास्ति, तथापि शर्महेतवे;
ज्ञाने ज्ञेयतया भाति, ज्ञानात्सुखं निजात्मनि ॥२९४॥

साक्षान्तरं जगत्सर्वं, शुद्धब्रह्मोपयोगिनाम्;
ब्रह्मानन्दप्रदं भूयात्, मूढानां दुःखहेतवे ॥ २९५

सर्वविश्वस्थलोकानां, भक्तिरन्नादिदानतः
कर्तव्या सर्वसाधूनां, यथाशक्ति यदा तदा ॥ २९६

आत्मशुद्धोपयोगार्थं, सेवाभक्तिप्रसाधनम्;
दयादानादिभिःसेवा, कर्तव्या देहिनां सदा ॥ २९७

आत्मोपयोगिनां किञ्चित्, कर्तव्यं नावशिष्यते;
मुक्तकं च तथा कर्म, कुर्वन्ति व्यवहारतः ॥ २९८

मनोवाक्कायसंयोगान्, शुभयोगं सुयोगिनः
उपकाराय कुर्वन्ति, शुद्धोपयोगयोगिनः ॥ २९९

उपग्रहोऽस्ति सर्वत्र, जीवानां च परस्परम्;
उपग्रहप्रवृत्तिस्तु, जीवन्मुक्तोपयोगिनाम ॥ ३००

सत्कर्म देशनाद्यैश्च, कुर्वन्ति वीतरागिणः
अत आर्हन्तदेवाद्याः, विश्वजीवोपकारिणः ॥ ३०१

सर्वेषां मार्गलाभाय, संज्ञाय ज्ञानयोगिनः
सर्वोदयं प्रकुर्वन्ति, कर्म स्वपरशर्मदम् ॥ ३०२

धर्मज्ञानक्रियाचर्या-, देशनादानुयायिनः
निर्मोहत्वं समाश्रित्य, प्रवर्तन्ते मुनीश्वराः ॥ ३०३

अन्धश्रद्धालुजीवानां, चित्तसंशयधर्मिणाम्;
उपकाराय वर्तन्ते, संताः शुद्धोपयोगिनः ॥ ३०४

कर्मयोगेन धर्मोऽस्ति, धर्मोऽस्ति मोक्षसाधनः
कर्मबन्धः कषायेण, मुक्तिः साम्येन देहिनाम् ॥ ३०५

स्याद्वादयोगिनाम्, तत्र विचारणाम्;
स्याद्वादादिस्वरूपं,-मोक्ष एव कर्मिणः ॥ ३०६

आत्मशुद्धिर्भवेन्नैव, रागद्वेपक्षयं विना;
ईश्वरः सपरब्रह्म, रागद्वेपक्षयङ्करः ॥ ३०७ ॥
आत्मशुद्धोपयोगेन, रागद्वेपारिसंक्षयः
जीवः स्वयं सशुद्धाऽऽत्मा, वीतरागो जिनः शिवः॥३०८॥
सर्वविश्वस्वरूपोऽस्ति, स्वाऽऽत्मा स्वपरपर्यवः
पूर्णानन्दमयं ब्रह्म, स्वाऽऽत्मानं प्रेमनः स्मर ॥३०९॥
आत्मनो दर्शनेनैव, सर्वतीर्थादिदर्शनम्;
जायते सर्वतीर्थानां, यात्राच धर्मकर्म वै ॥३१०॥
आत्माऽहं व्यापको भिन्नः, सर्वपुद्गलपर्यवैः
मनोऽसंख्यविचारेभ्यः, पृथक् शुद्धाऽऽत्मब्रह्मराट् ॥३११॥
मनोमनोद्भवं धर्म, योद्धव्यं न जनैः सह;
मनोमनोद्भवद्धर्मा-, ऽधीना मोहमनीषिणः ॥३१२॥
रागद्वेपमयः सर्वे मनोवृत्त्युद्भवैर्मतैः
व्याप्तं जगदतो ज्ञानी, सापेक्षदृष्टिधारकः ॥३१३॥
मनोमतैर्विभिन्नाःस्यु, रात्मशुद्धोपयोगिनः
आत्मज्ञाननयः सर्वे, मनोमतविचारिणः ॥३१४॥
मनोमनोद्भवाः सर्वे, धर्माःस्युरात्मवेदिनाम्;
सापेक्षदृष्टिनः सत्य-, धर्माय साम्ययोगिनाम् ॥३१५॥
मनोमनविभिन्नानां, नृणामसंख्यधर्मिणाम्;
आत्मधर्मस्य लाभार्थं, देयं स्याद्वादशिक्षणम् ॥३१६॥
रागद्वेपक्षयेनैव, शुद्धज्ञानं प्रकाशते,
शुद्धाऽऽत्मज्ञानतः सम्यग्-सत्यतत्त्वं प्रकाशते ॥३१७॥
अध्यात्मपरिभाषायां, रागद्वेपमयं मनः
कथ्यतेऽध्यात्मसामान्य-, ज्ञानिभि र्व्यवहारतः ॥३१८॥

सर्वज्ञै द्रव्यभावाभ्यां, प्रज्ञप्तं द्विविधं मनः
पौद्गलिकं मनोद्रव्यं, संज्ञिनां वर्तते ध्रुवम् ॥३१९॥

मतिश्रुतविचाराणां, मनस्त्वं भावतः स्मृतम्;
द्विविधं तु मनोज्ञेयं, तत्त्वज्ञानविवेकतः ॥३२०॥

शुद्धप्रेमपरीणाम,-साम्यज्ञानसुभक्तितः
सर्वदर्शनलोकानां, मुक्तिराऽऽत्मनि निश्चिता ॥३२१॥

सर्वदेहस्थजीवाना, मात्मवद्दर्शनं यदा;
वर्तनं च भवेत्सत्यं, तदा मुक्तिस्तनौस्थिते ॥३२२॥

शुद्धप्रेममयी भक्ति, र्यदा संजायते हृदि।
तदाऽऽत्माहि परब्रह्म, स्वाऽऽत्मना दृश्यते स्वयम् ॥३२३॥

आत्मनो व्यापकप्रेम, यदा सँञ्जायते तदा।
सर्वविश्वस्य सेवास्या, दात्मवद् दर्शनं भवेद् ॥३२४॥

लज्जाभेदश्च खेदश्च, लोकसंज्ञादिवृत्तयः
भेदो न विद्यते भक्तौ, सेवायां च सदाऽऽत्मनाम् ॥३२५॥

ऐक्यरूपं जगत्सर्वं, महत्त्वंभेदनिर्गतम्;
शुद्धप्रेम्णा प्रकाशेन, पराभक्तिजुषां सदा ॥३२६॥

शुद्धोपयोगिनः सन्तो, व्यापकाः सर्वदेशिनः
असंख्यधर्मभेदानां, सापेक्षज्ञानधारकाः ॥३२७॥

पराभक्त्या प्रकाशेन, स्वाऽऽत्मन्येव प्रभुः स्वयम्;
पराभक्तिमयाः सन्तः, सर्वविश्वोपकारिणः ॥३२८॥

सेवाभक्त्यादयः सर्वे, योगाः शुद्धोपयोगिनाम्;
विश्वपरोपकाराय, सम्भवन्ति स्वभावतः ॥३२९॥

समत्वेन प्रभोः प्राप्तिः सर्वदर्शनधर्मिणाम्;
स्याद्वादज्ञानतः प्राप्यः समयोगो महात्मभिः ॥३३०॥

मुक्तिः साम्यं विनानैव, सर्वदर्शनधर्मिणाम्;
साम्यं विना समो भाति, नास्ति शुद्धाऽऽत्मनः स्फुटम् ॥२३१॥

साम्यमेव समो धर्मः, साम्यिकप्रकृतेः परः
साम्योपयोगतो मुक्तिः, जीवन्मुक्तमहात्मनाम् ॥२३२॥

साम्योपयोगमालम्ब्य, याता यास्यन्ति यान्ति च;
अनन्तदेहिनो मुक्तिं, तत्र कश्चिन्न संशयः ॥२३३॥

सेवाभक्त्यादियोगेभ्यः श्रेष्ठोऽनन्तगुणो महान्;
समो योगः स्वभावेन, समाराध्यो महात्मभिः ॥२३४॥

समो यः सर्वभूतेषु, सर्वजातीयधर्मिषु;
समो यः शत्रुमित्रेषु, शुभाऽशुभेषु कर्मसु ॥२३५॥

शुभाऽशुभविपाकेषु, यः समः साक्षिभाववान्;
क्षणमात्रमपि व्यक्तः स्यात् सः शुद्धोपयोगवान् ॥२३६॥

एकक्षणिकशुद्धेऽपि, उपयोगो यदा भवेत्;
तदाऽनन्तभवैर्बद्धं, कर्म नश्यति तत्क्षणात् ॥२३७॥

अन्तर्मुहूर्तकालीन, शुद्धोपयोगधारिणः
जायते केवलज्ञानं, आत्मनि सत्यनिश्चयः ॥२३८॥

समः सर्वत्र उत्कृष्टः शुद्धोपयोग इष्यते;
यद्दिगन्तः परब्रह्म, भासते सत्ययोगिनाम् ॥२३९॥

मनोवाक्काययोगानां, व्यापारकारकाश्रिते;
प्रारब्धाऽघातिकर्मणः सर्वत्र समसाक्षिणः ॥२४०॥

असंख्यभेदतो ज्ञेयः क्षयोपशमभाववान्;
शुद्धोपयोग आऽऽत्मैव, भव्यजीवेषु सम्मनि ॥२४१॥

ज्ञानदर्शनचारित्र-परिणाममयः शुभः
क्षायोपशमिको व्यक्तः शुद्धयोगोऽप्रमादिनाम् ॥२४२॥

औत्सर्गिकापवादाभ्यां, क्रियमाणेषु कर्मसु;
प्रभोः स्मृतिप्रवाहोय-उपयोगः स इष्यते ॥३४३॥
शुद्धाऽऽत्मसंस्मृते र्धारा, वर्तते या प्रतिक्षणम्;
शुद्धोपयोग इष्यःस, आत्मशुद्धिप्रदो महान् ॥३४४॥
सर्वकर्मविनाशार्थं, पूर्ण शुद्धाऽऽत्मसंस्मृतिः
धार्या प्रतिक्षणं कर्म-, कुर्वद्भिः कर्मयोगिभिः ॥३४५॥
शुद्धाऽऽत्मश्रीमहावीर, स्मृति र्भृशं सुरागतः
उपयोगः प्रविज्ञेयो, हृदि धार्यो विवेकिभिः ॥३४६॥
आत्माऽऽहं सचिदानन्दो, गुणपर्यायभाजनम्,
इत्येवं या स्मृतिः सैव, शुद्धोपयोग इष्यते ॥३४७॥
क्रियमाणेषु कार्येषु, प्रतिक्षणं प्रभोः स्मृतिः
सोपयोगोऽस्ति विज्ञेय, स्ततो मोहो न जायते ॥३४८॥
धर्म्ययुद्धादिकार्येषु, प्रवृत्ताः स्वाधिकारतः
शुद्धोपयोगिनो भव्याः, कुर्वन्ति कर्मनिर्जराम् ॥३४९॥
त्यागिनश्च गृहस्थाये, स्वाधिकारप्रवर्तकाः
शुद्धोपयोगतो मुक्तिं, यान्ति तत्र न संशयः ॥३५०॥
क्षणमात्रमपि प्राप्त, उपयोगं य एकशः
मुक्तिमवश्यं सो याति, सम्यग्दृष्टिःस्वभावतः ॥३५१॥
परस्परविरुद्धानां, वेषाचारादिकर्मणाम्;
सापेक्षया निमित्तत्व, मात्मोपयोगिनां भवेत् ॥३५२॥
परस्परविरुद्धत्वं, धर्मनिमित्तकर्मसु;
मिथ्यादृशां भवेदेव, मिथ्यात्वमोहवर्धकम् ॥३५३॥
असंख्यधर्महेतूनां, भिन्नानां स्वाधिकारतः
आत्मोपयोगहेतुत्वं, ज्ञायते ज्ञानिभिः सदा ॥३५४॥

अनुलक्ष्य निजाऽऽत्मानं, वर्तन्ते योग्यहेतुभिः
अविरोधो विरुद्धेषु–, हेतुषु ब्रह्मवेदिनाम् ॥३५५॥
परस्परविभिन्नेषु, बाह्येषु धर्महेतुषु:
व्रतक्रियाणां सापेक्ष–हेतुत्वमुपयोगिनाम् ॥३५६॥
मनोवाक्कायसंशुद्ध्या, सात्त्विकान्नादिना तथा·
सात्त्विकबुद्धियोगेन, शुद्धब्रह्म प्रकाशते ॥३५७॥
उपादाननिमित्ता ये, शुद्धोपयोगहेतवः
स्वाधिकारेण संसेव्या, गीतार्थगुरुनिश्रया ॥३५८॥
श्रीचतुर्थगुणस्थान, मारभ्य स्वोपयोगताम्;
आप्नुवन्ति जना ब्रह्म–, शक्तीश्चात्मोन्नतिक्रमात् ॥३५९॥
कर्मणां निर्जरा बह्व्य, श्चाल्पबन्धः प्रजायते;
सम्यग्दृष्टिमनुष्याणा, मास्रवारम्भकारिणाम् ॥३६०॥
आत्मोपयोगिनां नृणा, महिंसा आन्तरा यतः
हिंसाभावं विनानैव, हिंसातः कर्मबन्धना ॥३६१॥
आत्मोपयोगिनां दोषा, नश्यन्ति पूर्णवेगतः
आत्मशुद्धिर्भवेत्तूर्ण, तत्र किञ्चिन्न संशयः ॥३६२॥
आत्मोपयोगिनः सन्तो, गृहस्थाश्च विवेकतः
बहिरन्तःप्रवर्तन्ते, मोक्षार्थं तत्प्रवृत्तयः ॥३६३॥
गच्छादिमतभेदाये, क्रियादिभेदवृत्तयः
तत्रोपयोगिनः सन्तो, मुह्यन्ति न कदाग्रहात् ॥३६४॥
सर्वगच्छस्थिताः सन्तो, गृहस्थाश्चोपयोगिनः
स्वस्वगच्छक्रियायत्नः समत्वान्मुक्तिगामिनः ॥३६५॥
सर्वगच्छक्रियादीनां, तात्पर्यमाऽऽत्मशुद्धये;
क्रियादिमतभेदेषु, क्लिश्यन्ति न समत्वतः ॥३६६॥

सम्प्रदायादिभेदस्थ–, नृणां मुक्ति र्हि साम्यतः
गच्छक्रियादिनिर्मोहा, याता यास्यन्ति सद्गतिम् ॥३६७॥
आत्मोपयोगिनः सर्वं, कुर्वन्ति व्यवहारतः
संलक्ष्य शुद्धमात्मानं, वर्तन्ते स्वाधिकारतः ॥३६८॥
सर्वधर्मीयशास्त्राणां, मतानां चावलोकिनः
असंख्यनयसापेक्ष–, सत्यार्थिनस्तु मुक्तये ॥३६९॥
असंख्यनयसापेक्ष–सत्यज्ञानस्य सागराः
महावीरस्यदेवस्य, भक्ता जना हि मुक्तिगाः ॥३७०॥
शुद्धाऽऽत्मैव स्वगच्छोऽस्ति, सम्प्रदायो निजाऽऽत्मनि;
सर्वदर्शनरूपाऽऽत्मा, जानाति योऽस्ति साम्यवान् ॥३७१॥
आत्मनः स्वांशरूपास्ता दृष्टयः सर्वधर्मिणाम्;
अनुभूतो मयास्वाऽऽत्मा, नयैरेवमपेक्षया ॥३७२॥
पन्थोऽस्ति मोहभावेन, पालतो निष्क्रियावताम्;
मोहेयिना तु निर्पन्था, पालनः कर्मकारिणः ॥३७३॥
परस्परोपकाराय, जीवाऽजीवाश्च सर्वदा;
विश्वस्मिन्सर्वजीवानां, परस्परमुपग्रहः ॥ ३७४ ॥
जीवाऽजीवसहायेन, जीवा जीवन्ति भूतले;
मनुष्याणां विशेषेण, जीवाऽजीवसहायता ॥३७५॥
महीचन्द्रार्कमाहात्म्या, जीवानां जीवनं भवेत्,
मातुः पितुश्च वृद्धानां, निमित्तैरस्ति जीवनम् ॥३७६॥
अन्नपानादिगुणगैस्तु, लोकानामस्ति जीवनम्;
जीवाऽजीवादिभिः सर्वं, मन्त्रादिभिः विशेषतः ॥३७७॥
नरा जीवन्ति धर्मार्थं, जीवाऽजीवसहायतः
धारकत्वेन मोक्षार्थं, जीवाना उपकारकाः ॥३७८॥

अतो जीवादिरक्षार्थं, मनुष्यैः सर्वयत्नतः
यतितव्यं स्वभावेन, विश्वोपग्रहहेतवे ॥ ३७९ ॥
पशुपक्षिमनुष्याणां, रक्षणं स्वीयशक्तितः
वृक्षाणां रक्षणंकार्यं, विवेकेन यथानथम् ॥३८०॥
मातुः पितुश्च वृद्धानां, सद्गुरूणां सुभक्तये;
निष्कामबुद्धितो नित्यं, यतितव्यं स्वशक्तितः ॥३८१॥
आत्मोपयोगिभिर्भक्तैः स्वाऽन्योपकारिणःप्रति;
वर्तितव्यं सुसेवाभिः सेवाधर्मोऽस्ति धर्मिणाम् ॥३८२॥
स्वार्पणेन सदा सेव्यः सम्यक्त्वज्ञानदायकः
आत्मोपयोगलाभार्थं, सन्तः सेव्याः सुभावतः ॥३८३॥
परोपकारिणां नृणां, कार्या सेवा सुभावतः
सेवाधर्मसमो धर्मो, नैवभूतो भविष्यति ॥३८४॥
स्वोत्पन्नैः सद्गुणैः सेवा, कार्या विश्वस्थदेहिनाम्;
प्रतिफलं न चाकांक्ष्यं-, सन्तो निष्कामकर्मिणः ॥३८५॥
सात्त्विकसद्गुणैः सेवा,- भक्तिकर्मादिभिर्जनैः
आत्मशुद्धिः प्रकर्तव्या, साध्यं सिद्ध्यति साधनात् ॥३८६॥
विश्वसेवा सदाकार्या, प्राप्तशुद्धोपयोगिभिः;
शुद्धोपयोगिनः सन्तः, सेवायामधिकारिणः ॥३८७॥
आत्मज्ञानं विना सेवा-, कारिणः पापबन्धकाः
निष्पापा ज्ञानिनो ज्ञेया, यतस्ते स्वोपयोगिनः ॥३८८॥
क्षयोपशमभावेन, प्राप्तशुद्धोपयोगिनाम्;
सतांसेवा भृशं कार्या, उपर्युपरिकोटिभिः ॥३८९॥
शुद्धात्मप्रभुलीनानां, देहाध्यासविवर्जिनाम्;
आत्मोन्मत्तमनुष्याणां, हृदिव्यक्तो प्रभुर्महान् ॥३९०॥

सम्प्रदायादिभेदस्थ-, नृणां मुक्ति र्हि साम्यतः
सम्प्रक्रियादिनिर्मोहा, याता यास्यन्ति सद्गतिम् ॥३३७॥
आत्मोपयोगिनः सर्वं, कुर्वन्ति व्यवहारतः
संत्यज्य शुद्धमात्मानं, यान्ति स्वाधिकारतः ॥३३८॥
सर्वधर्मीयशास्त्राणां, सत्यानां भावलोकिनः
धर्मोत्सवसमापेक्ष-, सत्यार्थिनस्तु मुक्तये ॥३३९॥
धर्मोत्सवस्था येश-सत्यज्ञानस्य सागराः
महावीरस्योदेशस्य, भक्ता जैना हि मुक्तिगाः ॥३४०॥
शुद्धात्मभिन्न स्वयंतोऽस्ति, सम्प्रदायो निजात्मनि;
सर्वत्रात्मना [illegible], जानाति योऽस्ति सम्यगात् ॥३४१॥
आत्मनः स्वोपादानात्मा रूपः सर्वपरिणाम्;
[illegible] समात्मा [illegible], नर्योन्नतोऽत्र ॥३४२॥
[illegible] सांख्यायेन, यावन्तो निष्क्रियात्मनाम्;
[illegible] न निर्गुणा, यज्ञानः कर्तृकारिणः ॥३४३॥
[illegible], जीवाजीवाश्च सर्वदा;
भिन्नाभिन्नौ जीवानां, परस्परमुपग्रहः ॥ ३४४ ॥
जीवाजीवस्वरूपेण, जीवा जीवन्ति सर्वदा;
[illegible] विशेषेण, जीवाजीवस्वरूपता ॥३४५॥
[illegible], जीवानां जीवनं भवेत्,
[illegible], विशिष्टेन्ति जीवनम् ॥३४६॥
[illegible], [illegible] जीवनम्;
[illegible] सर्वं, [illegible] ॥३४७॥
[illegible], जीवा जीवनदायकाः
[illegible] ॥३४८॥

अतो जीवादिरक्षार्थं, मनुष्यैः सर्वयत्नतः
यतितव्यं स्वभावेन, विश्वोपग्रहहेतवे ॥ ३७९ ॥
पशुपक्षिमनुष्याणां, रक्षणं स्वीयशक्तितः
वृक्षाणां रक्षणंकार्यं, विवेकेन यथातथम् ॥३८०॥
मातुः पितुश्च वृद्धानां, सद्गुरूणां सुभक्तये;
निष्कामबुद्धितो नित्यं, यतितव्यं स्वशक्तितः ॥३८१॥
आत्मोपयोगिभिर्भव्यैः स्वाऽन्योपकारिणःप्रति;
यतितव्यं सुसेवाभिः सेवाधर्मोऽस्ति धर्मिणाम् ॥३८२॥
स्वार्पणेन सदा सेव्यः सम्यक्त्वज्ञानदायकः
आत्मोपयोगलाभार्थं, सन्तः सेव्याः सुभावतः ॥३८३॥
परोपकारिणां नृणां, कार्या सेवा सुभावतः
सेवाधर्मसमो धर्मो, नैवभूतो भविष्यति ॥३८४॥
स्वोत्पन्नैः सद्गुणैः सेवा, कार्या विश्वस्थदेहिनाम्;
प्रतिफलं न चाकांक्ष्यं-, सन्तो निष्कामकर्मिणः ॥३८५॥
सात्त्विकसद्गुणैः सेवा,- भक्तिकर्मादिभिर्जनैः
आत्मशुद्धिः प्रकर्तव्या, साध्यं सिद्ध्यति साधनात् ॥३८६॥
विश्वसेवा सदाकार्या, प्राप्तशुद्धोपयोगिभिः;
शुद्धोपयोगिनः सन्तः, सेवायामधिकारिणः ॥३८७॥
आत्मज्ञानं विना सेवा-, कारिणः पापबन्धकाः
निष्पापा ज्ञानिनो ज्ञेया, यतस्ते स्वोपयोगिनः ॥३८८॥
क्षयोपशमभावेन, प्राप्तशुद्धोपयोगिनाम्;
सतांसेवा भृशं कार्या, उपर्युपरिकोटिभिः ॥३८९॥
शुद्धात्मप्रभुलीनानां, देहाध्यासविवर्जिनाम्;
आत्मोन्मत्तमनुष्याणां, हृदिव्यक्तो प्रभुर्महान् ॥३९०॥

शुद्धब्रह्मरसास्वाद-, प्राप्तमाधुर्यजीवनात्;
जीवन्ति ते यतः सन्तः, प्रभोर्जीवनजीविनः ॥३९१॥

आन्तरं जीवनं ज्ञान-, मनन्तमुपयोगिनाम्;
अनन्तवीर्यसम्पन्नं, जीवनं निर्मलं शुभम् ॥३९२॥

बाह्यजीवनजीवन्त, आन्तरं जीवनंविना;
जीवन्ता स्ते मृताज्ञेयाः मोहजीवनजीविनः ॥३९३॥

बाह्यजीवननाशोऽस्ति, चानन्तं ब्रह्मजीवनम्;
ब्रह्मजीवनजीवन्तो, वैदेहाऽऽत्मस्वरूपिणः ॥३९४॥

आत्माधीनं मनःकायो-, वचश्च यस्य वर्तते;
मनोवाक्कायपावित्र्या, तस्य स्यानंत्यजीवनम् ॥३९५॥

सद्बुद्ध्या वर्तनं यस्य-दुर्बुद्ध्या नैववर्तनम्,
इन्द्रियाणां न दासोऽस्ति-स्वतन्त्रश्चोपयोगवान् ॥३९६॥

आत्मजीवनजीवन्तो, बाह्यजीवनजीवकाः
अन्तर्बहिः स्वतन्त्रास्ते, प्रतिबन्धविवर्जकाः ॥३९७॥

मनोवाक्कायगुप्तीनां-, धारकाश्चोपचारकाः
समितिधारकाः सन्तः स्वतन्त्रा धर्मचक्रिणः ॥३९८॥

योग्याचारेण जीवन्तो, योग्याहारविहारिणः
आत्माधीनाश्च सर्वत्र, स्वाऽऽत्मोपयोगजीविनः ॥३९९॥

विवेकेन प्रवृत्ताये, आजीविकादिकर्मसु;
बाह्यजीवनधारेश्च-, सदाचारविचारिणः ॥४००॥

सर्वाभावेन वर्तन्ते-, साम्यस्थभावधारकाः
प्रमोदभावसम्पन्नाः कारुण्यभावधारकाः ॥४०१॥

सुपयोगं प्रकुर्वन्तो-, मनोवाक्कायकर्मणाम्;
आत्मानन्दरसोन्मत्ताः प्रभोर्जीवनजीविनः ॥४०२॥

पाश्यजीवननिर्बन्धा, पाश्यतोजोविनोऽपिते:
साक्षिभावेनसर्वत्र, ब्रह्मजीवनजीविनः ॥४०३॥
प्रवृत्तिपुनिवृत्तिपु, वर्त्तनं वा निवर्त्तनम्:
तत्र स्वतन्त्रबुद्ध्याते-वर्तिनश्चनिवर्तिनः ॥४०४॥
आत्मोपयोगिनां सर्व-, जगदाऽऽत्मिकशुद्धये;
आत्मोन्नतिक्रमार्थश्च, स्यादन्तस्तउपाधिपु ॥४०५॥
अशातायां च शातायां, वने गृहे च सागरे:
आत्मनः परिणामाय, सर्वस्याद्रुपयोगिनाम् ॥४०६॥
सात्त्विकाचारवृत्तिपु, सात्त्विकसद्गुणेष्वपि;
नाऽभिमानश्चयस्ति, प्रवृत्तो चोपयोगवान् ॥४०७॥
सधनोनिर्धनो वास्याद्, भोगीरोगी च राज्यवान्,
आरण्यो वा गृही त्यागी, मुक्तः शुद्धोपयोगतः ॥४०८॥
नपुंसको नरोनारी, यः कोऽपि स्वोपयोगवान्;
यादृक्तादृगवस्थायां, मुक्तः स्यान्नंचसंशयः ॥४०९॥
ब्राह्मणाः क्षत्रिया वैश्याः शूद्राश्चस्वोपयोगतः
म्लेच्छामुक्तिपदंयान्ति, नानालिङ्गादिधारिणः ॥४१०ऽ
नाऽहंबालोयुवावृद्धो, नवा नारीपुमानहम्
नाऽहंदेहश्चदेहीवा,-पुद्गलस्थो न पुद्गलो ॥४११॥
सर्वपुद्गलपर्याया-दहंभिन्नोऽस्मिनिश्चयात्,
पुद्गलेपुसुखंनाऽस्ति, सुखंब्रह्मणिशाश्वतम् ॥४१२॥
निरञ्जनोनिराकारो: रूपस्थोऽपिनरूप्यहम् ।
विभावपरिणामस्थो, वस्तुतोऽहंस्वभाववान् ॥४१३॥
रागद्वेषपरीणामो, वैभाविकः स्वउच्यते
ततोभिन्ना निजाऽऽत्माऽस्ति, रागंद्वेषंच मा कुरु ।।४१४॥

सर्वपुद्गलतोभिन्नो, रागःशुद्धात्मनः शुभः
आत्मरागेण शुद्धात्म-, ज्ञानी ब्रह्मरसी भवेत् ॥४१५॥
आत्मपुद्गलसंयोगा-दनादिकालतोऽशुभः
वैभाविकपरीणामो, वर्तते सर्वदेहिनाम् ॥४१६॥
वैभाविकपरीणाम,-नाशआत्मोपयोगतः
आत्मोपयोगिनां शुद्धः, परीणामःप्रजायते ॥४१७॥
आत्मानन्दस्य वाञ्छाचेत्, कामवृत्तिनिवारय;
यत्रकामोनतत्राऽस्ति, स्वाऽऽत्मारामोप्रवेदय-॥४१८॥
यावत्कामविकाराणां, पूर्णक्षयो न जायते,
तावत् स्त्रीस्पर्शसम्पर्का, दूरंस्थेयं सुयोगिभिः ॥४१९॥
पौद्गलानन्दयत्नाःस्यु, गृहस्था मुख्यभावतः
आत्मानन्दस्य लाभार्थं-सम्यग्दृष्ट्या प्रवर्तकाः ॥४२०॥
अविरता गृहस्थाःस्युः सम्यग्दृष्टिप्रधारकाः
प्रमार्गविरताजैनाः-शुद्धसम्यक्त्वशालिनः ॥४२१॥
सर्वकर्मक्षयार्थं ते, गृहस्थधर्मपालकाः
पौद्गलानन्दभोक्तारो, हृदि ब्रह्मसुखार्थिनः ॥४२२॥
पौद्गलानन्दतोऽनन्तं, सुखं नित्यं निजाऽऽत्मनि।
तत्सुखाऽऽस्वादयेच्छा हि, गृहस्थानां प्रवर्तते ॥४२३॥
पौद्गलानन्दभोगार्थं-मुक्ताश्चगृहस्थिताः
आत्मानन्दाभ्यनेस्यु, देशविरतिधारिणः ॥४२४॥
ज्ञानाऽज्ञानप्रवेकार, आत्मशुद्ध्यर्थमुद्यताः
सन्तआत्मोपयोगेन, प्रवर्तन्तेऽत्रसंस्थिताः ॥४२५॥
आत्मशुद्धोपयोगेन, प्रशान्तैर्गुणात्मवान्;
जीवन्मुक्तोभवेज्ज्ञानी, मुच्यते धर्मसाधकैः ॥४२६॥

असंख्यजातविधानां, ग्रन्थकोटिस्तु भूतले,
तत्पारमाऽऽत्मबोधेन, पार्यते स्वोपयोगिभिः ॥४२७॥
दर्शनधर्ममार्गाणां, सर्वमन्यं निजाऽऽत्मनि:
विज्ञायचाऽऽत्मशुद्ध्यर्थं, जैनधर्मं समाधय ॥४२८॥
षड्द्रव्यनयतत्त्वानां-, नयनिक्षेपभङ्गनः
श्रद्धानपूर्वकं ज्ञानं, सम्यग्दर्शनमुच्यते-॥४२९॥
सम्यग्दर्शनलाभेन, सत्फलाधर्मसाधना:
निष्फलंधर्मकृत्यं स्यात्, सम्यग्दर्शनमन्तरा ॥४३०॥
सम्यग्दर्शनमेवाऽस्ति, शुद्धोपयोगआत्मनः
सम्यग्चारित्रमेवाऽस्ति, शुद्धोपयोगआन्तरः ॥४३१॥
शुद्धोपयोगिनांसर्व,-वाणीकायादिवर्तनम्;
स्वर्गायमुक्तयेवास्या, तत्रकिञ्चिन्न संशयः ॥४३२॥
दया सत्यं तपादान,-मस्तेयंचापरिग्रहः
आत्मदृष्टिश्च सत्सेवा, शुद्धोपयोगहेतवः ॥४३३॥
भक्तानां भावतः सेवा, प्रमाणिक प्रवर्तनम्;
पारतन्त्र्यं न भोगानां, रोगादौ न च दीनता ॥४३४॥
माहात्म्यंदुःखभोगतृष्णा, सनीतिवर्जनं सदा:
सत्यादिषु महारागः शुद्धोपयोगहेतवः ॥४३५॥
सर्वविश्वस्थजीवानां, सुपकारप्रवृत्तयः
सर्वथा मदिरात्यागो, मांसस्यपरिवर्जनम् ॥४३६॥
व्यभिचारस्य संत्यागो, दुष्टव्यसनवर्जनम्;
पशुपक्षिमनुष्याणां, हिंसात्यागो विवेकिना ॥४३७॥
चारित्रिणां महाभक्तिः स्थिरप्रज्ञाक्षमार्जवाः
इत्यादिसद्गुणैर्मोक्षो, विश्वस्थदेहिनांभवेत् ॥४३८॥

मुक्तिःस्वर्गश्च नारीणां, शूद्राणां म्लेच्छदेहिनाम्;
पापकर्मपरित्यागात्, सद्गुणाचारतश्चवै ॥४३९॥

पापाचारविचाराणां, पश्चात्तापो भृशंभवेत्;
ईश्वरप्रार्थनायोगात्, पवित्राऽऽत्मास्वयंभवेत् ॥४४०॥

पूर्वोक्तसद्गुणाचारै, जैनधर्मो जगत्रये:
सर्वजातीयलोकानां, मुक्तिदोऽस्तिस्वभावतः ॥४४१॥

पापाद्दुःखंसुखं धर्मात्, सर्वत्र विश्वदेहिनाम्;
इतिविज्ञायधर्मार्थं, जीव!! वारय दुर्गुणान् ॥४४२॥

दुष्टव्यसनदासाये, दुर्गुणैर्येच जीवकाः
दुष्टप्रवृत्तिदासाये, मुक्तिंयान्ति न हिंसकाः ॥४४३॥

विनेयस्तत्त्वजिज्ञासु, रार्हतःसत्यपालकः
शुद्धोपयोगयोग्यःसो, मृतःसन्यश्चजीवति ॥४४४॥

सद्गुणैर्येच जीवन्तो, मृताये दुष्प्रवृत्तिभिः
येचजीवन्ति मोक्षार्थं, शुद्धाऽऽत्मानोभवन्तिते ॥४४५॥

अनन्तमात्मसामर्थ्यं, प्रादुर्भवतिचेतने;
आत्मोपयोगतः पूर्णं, परब्रह्म प्रकाशते॥४४६ ॥

वैभाविकपरीणामाद्, भिन्नो निजाऽऽत्मनि स्फुटम्;
स्वाभाविकपरीणामः शुद्धोपयोग उच्यते ॥४४७॥

वैभाविकपरीणामाद्, भिन्नः स्वाभाविकाऽऽत्मनि:
उपयोगपरीणामे-कुरुष्व भव्यचेतन !! ॥४४८॥

सर्वविश्वसमाजानां, कल्याणायकलौमहान्;
शुद्धोपयोग एवाऽस्ति, सर्वथा मोक्षदायकः ॥४४९॥

सर्वदोषविनाशाय, सर्वसद्गुणहेतवे;
कृत्स्नकर्मक्षयार्थाय, शुद्धोपयोगमाचर ॥४५०॥

रोगादिजन्यदुःखेऽपि, प्रशान्तत्त्वविचारिणाम्;
आत्मोपयोगिनांनित्य-, मानन्दोल्लासआत्मनि ॥४५१॥
उपयोगेनवेत्तारं-स्मारं स्मारं विचिन्तय;
विस्मृत्यबाह्यभावं त्वं-, लीनोंभवनिजाऽऽत्मनि ॥४५२॥
दूरीकृत्यप्रमादांस्त्वं-शुद्धाऽऽत्मानंस्मर द्रुतम्,
एकमाऽऽत्माजगत्सारः सत्यंहृदिप्रधारय ॥४५३॥
सर्वसारस्यसारोऽय-, माऽऽत्मानस्यमस्ति स्वयम्
सोऽहंप्रज्ञानमाऽऽत्माऽस्मि, कालस्य कालजित्स्वहम् ॥४५४॥
वादांश्चमतिवादांश्च-कुर्वन्तः सर्वपण्डिताः
आत्मसुखं न संयान्ति, शुद्धोपयोगमन्तरा ॥४५५॥
दर्शनधर्मशास्त्राणां, मोहाल्लोकाः परस्परम्,
युद्ध्यन्तिकर्मबध्नन्ति, यान्तिजन्मपरम्पराम् ॥४५६॥
सर्वदर्शनधर्माणां, सारंसत्यंवदाम्यहम्:
रागद्वेषक्षयः कार्यः कर्मक्षयात्स्याऽऽत्मशुद्धता ॥४५७॥
सर्वयोगादिसारोऽस्ति-संसाध्याधीशरागता:
आत्मोपयोगतासाध्ये, स्थैर्यंभवन्ति पण्डिताः ॥४५८॥
मनोवाक्कायपापेभ्या-दात्मनः पूर्णशुद्धता:
कर्मक्षयात्सतांप्राप्या-, सत्यंमेयंवदाम्यहम् ॥४५९॥
आर्याः स्यु सद्गुणैः सर्वे, सदाचारैर्भुवस्तले;
मनोवाक्कायशुद्ध्यर्थे-, स्याऽऽत्मशुद्धिविधायिनः ॥४६०॥
आत्मशुद्धिविनार्य-त्वंयोभिर्भवदेहिनाम्:
मुक्तिप्रदोपतेनैव, स्याऽऽत्मनानिजशुद्धिकम् ॥४६१॥
आयतेनकदामुक्ति, रादिभूतगुणैर्विना:
ईश्वरेणाऽपिनोदेशा, सत्यमेतद्विधारय ॥४६२॥

मुक्तिःस्वर्गश्च नारीणां, शूद्राणां म्लेच्छदेहिनाम्ः
पापकर्मपरित्यागात्, सद्गुणाचारतश्चवै ॥४३९॥

पापाचारविचाराणां, पश्चात्तापो भृशंभवेत्ः
ईश्वरप्रार्थनायोगात्, पवित्राऽऽत्मास्वयंभवेत् ॥४४०॥

पूर्वोक्तसद्गुणाचारैः, जैनधर्मो जगत्त्रये;
सर्वजातीयलोकानां, मुक्तिदोऽस्तिस्वभावतः ॥४४१॥

पापाद्दुःखंसुखं धर्मात्, सर्वत्र विश्वदेहिनाम्;
इतिविज्ञायधर्मार्थं, जीव!! वारय दुर्गुणान् ॥४४२॥

दुष्टव्यसनदासाये, दुर्गुणैर्येच जीवकाः
दुष्टप्रवृत्तिदासाये, मुक्तियान्ति न हिंसकाः ॥४४३॥

विनेयसत्त्वजिज्ञासु, रार्हतःसत्यपालकः
शुद्धोपयोगयोग्यःसो, मृतःसन्पश्चजीवति ॥४४४॥

सद्गुणैर्येच जीवन्तो, मृताये दुष्टवृत्तिभिः
येचजीवन्ति मोक्षार्थं, शुद्धाऽऽत्मानोभवन्तिते ॥४४५

अनन्तमात्मसामर्थ्यं, प्रादुर्भवतिचेतने;
आत्मोपयोगतः पूर्णं, परब्रह्म प्रकाशते॥४४६ ॥

वैभाविकपरीणामाद्, भिन्नो निजाऽऽत्मनि स्फुटम्ः
स्वाभाविकपरीणामः शुद्धोपयोग उच्यते ॥४४७॥

वैभाविकपरीणामाद्, भिन्नः स्वाभाविकाऽऽत्मनिः
उपयोगपरीणामे-कृत्स्न भव्यचेतन !! ॥४४८॥

सर्वविश्वसमात्मानां, कल्याणायकरोमहान्ः
शुद्धोपयोग एवाऽस्ति, सर्वथा मोक्षदायकः ॥४४९॥

सर्वदोषविनाशाय, सर्वसद्गुणहेतवे;
कृत्स्नकर्मक्षयार्थिन, शुद्धोपयोगतापर ॥४५०॥

रोगादिजन्यदुःखेऽपि, ह्यात्मतत्त्वविचारिणाम्ः
आत्मोपयोगिनांनित्य-, मानन्दोल्लासआत्मनि ॥४५१॥
उपयोगेनवेत्तारं-स्मारं स्मारं विचिन्तय:
विस्मृत्यपाल्यभावं त्वं-, लीनोभवनिजाऽऽत्मनि ॥४५२॥
दूरीकृत्यप्रमादांस्त्वं-शुद्धाऽऽत्मानंस्मर द्रुतम्,
एकमाऽऽत्माजगत्सारः सत्यंहृदिप्रधारय ॥४५३॥
सर्वसारस्यसारोऽय-, माऽऽत्मानत्त्वमसि स्वयम्
सोऽहंप्रज्ञानमाऽऽत्माऽस्मि, कालस्य कालजिद्धाहम् ॥४५४॥
वादांश्चमतिवादांश्च-कुर्वन्तः सर्वपण्डिताः
आत्मसुखं न संयान्ति, शुद्धोपयोगमन्तरा ॥४५५॥
दर्शनधर्मशास्त्राणां, मोहाद्योधाः परस्परम्,
युद्ध्यन्तिकर्मबध्नन्ति, यान्तिजन्मपरम्पराम् ॥४५६॥
सर्वदर्शनधर्माणां, सारंसत्यंवदाम्यहम्ः
रागद्वेषक्षयः कार्यः कर्मत्यागात्स्वाऽऽत्मशुद्धता ॥४५७॥
सर्वयोगादिसारोऽस्ति-संसाराब्धावीतरागता:
आत्मोपयोगमासाद्ये, स्थैर्यमुयन्ति पण्डिताः ॥४५८॥
मनोवाक्कायपापिष्ठा-दात्मनः पूर्णशुद्धता:
कर्तव्यासात्मनांप्राप्या-, सत्यमेवैवदाम्यहम् ॥४५९॥
आर्याः स्यु सद्गुणैः सर्वे, सदाचारैर्भुवस्तले;
मनोवाक्कायशुद्धधारे-, स्याऽऽत्मशुद्धिविधायिनः ॥४६०॥
आत्मशुद्धिविनादेव-देवीभिर्भक्तदेहिनाम्ः
मुक्तिःप्रदीयतेनैव, स्वाऽऽत्मनानिजशुद्धकरेण ॥४६१॥
जायतेनकदामुक्तिः, रागिभिर्नरनारिभिः
ईश्वरेणाऽपिनोरेणा, सत्यमेतद्विधारय ॥४६२॥

देवस्यसद्गुरोर्भक्त्या-स्वाऽऽत्मशुद्धिः प्रजायते।
सेवाभक्तिपरीणामाद्-भवन्तिसात्त्विकागुणाः ॥४३३॥

सेवाभक्तिपरीणामो, जायेनाऽऽत्मनआत्मनि;
आत्मनाजागतेचित्ते-सात्त्विकमोहमिश्रकः ॥४३४॥

सेवाभक्तिपरीणामः प्रशस्यमोहसंयुतः
केवलज्ञाननः पूर्व, वर्तते सर्वधर्मिणाम् ॥४३५॥

शुद्धाऽऽत्मरूपदीपाग्रे, स्फटिकाच्छादनंयथा;
सात्त्विकमोहोऽपि-मिश्रस्वाऽऽत्मिकसद्गुणाः ॥४३६॥

स्फटिकेन यथादीपो, नावृतोह भवेत्तथा;
सात्त्विकेभ्यो निजाऽऽत्मोप, गुणाः स्युर्नावृताः खलु॥४३७॥

आत्मसद्गुणोपयोगेन, सेवाभक्त्यादिकारिणाम्;
सात्त्विका नैवबन्धाय, प्रत्युतमुक्तिहेतवे ॥४३८॥

मुक्तिप्रति समादेया, अतः सात्त्विकसद्गुणाः
सात्त्विकसद्गुणाद्भिन्ना, ज्ञानाद्या आत्मसद्गुणाः ॥४३९॥

सात्त्विकगुणकर्मभ्यो, भिन्नोऽहं ज्ञानदर्शनी;
सत्ताभिन्ना स्वगुणपर्यायैः, सर्वेषांतत्त्वगायने ॥४४०॥

सात्त्विकगुणकर्माणि; सापेक्षाणिनिश्चयात्;
आत्मोपयोगमात्राणि, व्यावृत्तानि यथातथा ॥४४१॥

सात्त्विकगुणकार्येषु, सम्यग्ज्ञानापयुक्तिमः
शुद्धोपयोगिन-, स्याःऽत्मोपहितं ॥४४२॥

सात्त्विकगुणकर्माणि, शुद्धात्मविशेषतः
स्वात्मोपकारहेत्वर्थं व्यावृत्तानिविवेकतः ॥४४३॥

आत्मोपयोगिनोऽज्ञाताः, सात्त्विकगुणादिकाः
स्वात्मोपसंयमेनेच्छन्ति, सम्यग्विभावत्वादिकाः ॥४४४॥

सम्यक्श्रद्धानसम्यक्त्व-लाभात्पश्चात्प्रकाशते:
अल्पकालेचिरंकाले, चारित्रं चाऽऽत्मनः स्फुटम् ॥४७५॥
स्वाऽऽत्मानंस्वं परिज्ञाय, शीघ्रमुत्तिष्ठजागृहि;
स्वपर्यायगुणानांत्व, माविर्भावंकुरुद्रुतम् ॥४७६॥
आत्मनः पूर्णशुद्धिर्या, सैवसाध्या जिनोदिता
साध्यलक्ष्योपयोगेन, स्वाऽऽत्मशुद्धिंकुरुद्रुतम् ॥४७७॥
साध्यलक्ष्यं हृदिध्यात्वा, कर्तव्यकार्यमाचर !!!
आत्मोत्साहेनवर्तस्व, प्रमादांश्चनिवारय ॥४७८॥
प्रतिक्षणंपरब्रह्म-, शुद्धरूपंविचारय;
भूयाः शुद्धाऽऽत्मब्रह्मस्वयं, विस्मृत्यमोहभावनाम् ॥४७९॥
निर्ममोभवसर्वत्र, दृश्याऽदृश्येषुवस्तुषु;
नाऽहंकारीभव व्यक्ता-, दृश्यादृश्येषु सर्वथा ॥४८०॥
साक्षिभावेनसर्वत्र, वर्तस्वस्वोपयोगतः
औपचारिककार्येषु, निर्लेपोभवबोधतः ॥४८१॥
मृत्युनानिर्भयोभूत्व-स्वाऽऽत्मनिनिर्भयोभव;
जातस्यवपुषोनाशः स्वयंत्वमविनाशवान ॥४८२॥
जातानांहिविनाशोऽस्ति, तेषांशोकंनिवारय;
आत्माऽस्तिसच्चिदानन्दः स्वस्वरूपंविचारय ॥४८३॥
साधयस्वाऽऽत्मनः शुद्धिं, वारय मोहवासनाम्
जनान् स्मारय सद्ब्रह्म-धारय स्वोपयोगिताम्-॥४८४॥
जीव !! शुद्धोपयोगेन, त्यजस्व मोहभावनः
विस्मर मोहभावांस्त्व, मात्मरूपेण संस्मर-॥४८५॥
असंख्यमार्गा मोक्षस्य, सन्तिस्वाऽऽत्मोपयोगिनाम्;
तेषामेकमपिप्राप्य-सिद्धाः सेत्स्यन्ति देहिनः ॥४८६॥

सम्यक्त्वदर्शनंव्यक्तं, माऽऽत्मोपयोग इष्यते
आत्मोपयोगिनां सर्वे–मार्गा मोक्षाय भाषिताः ॥४८७

सम्यक्त्वदर्शनं प्राप्य–, मा प्रमादं कुरुष्वभोः
आत्मन् !! शुद्धस्वरूपंते, चिन्तय स्वस्थिरोभव ॥४८८॥

सत्याऽऽसत्यंच विज्ञाय, मा मुह्य मोहकर्मणि;
असत्ये वर्तमानोऽपि, तत्र सत्यं न वेदय ॥४८९॥

सम्यग्दृष्ट्या प्रविज्ञाय, स्वाऽऽत्मधर्मे रतिं कुरु
प्रारब्धकर्मभोगेषु, रतिं मा कुरु चेतन !!! ॥४९०॥

वैषयिकरतिंत्यक्त्वा, शुद्धाऽऽत्मनि रतिं कुरु;
पवित्राऽऽत्मा भवस्पष्टं, परब्रह्ममयोभव ॥४९१॥

सम्मील्य सागरे बिन्दु, यथाब्धिरूपतांभजेत्
तथा परात्मनां प्राप्य, स्वाऽऽत्मासिद्धो भवेत्स्वयम् ॥४९२

मनोवाक्कायजान् दोषान्, वारय निजशक्तितः
धारय सद्गुणान् सर्वान्, जीव ! स्वाभाविकैर्गुणैः ॥४९३

सन्त्यज्य दुर्मतिं दुष्टां, सन्मतिं भज भावतः
शुभाऽशुभविपाकेषु, हर्षं शोकश्च संत्यज ॥४९४॥

कर्माधीना जगज्जीवा, मित्राणि शत्रवो न ते;
आत्मोपयोगभावेन, सर्वजीवान् क्षमापय ॥४९५॥

रागद्वेषौ न मे सर्व–, विश्वस्मिन् देहिनः प्रति
उत्थितोऽहं स्वमुक्त्यर्थं, समोऽहं सर्वदेहिषु ॥४९६॥

परब्रह्मपदाऽवाप्त्यै, मनोवाक्कायसाधनैः
उत्थितोऽहंपरमीत्या, सद्गुरु कृपयाभृशम् ॥४९७॥

परब्रह्ममहावीर–कृपां याचे स्वमुक्तये;
सतां कृपाकटाक्षेण, मदुद्धारो भवेद् ध्रुवम् ॥४९८॥

पश्चात्तापोऽस्तु दोषाणां, गुणानामनुमोदना;
सर्वसङ्घस्य दासाऽस्तु,-दासोऽहमुपयोगवान् ॥४९९॥
दासोऽहं सर्वसाधूनां, साध्वीनां च विशेषतः
तत्कृपया मदुद्धारो, भूयात्तत्प्रार्थयाम्यहम् ॥५००॥
सर्वसङ्घस्य सेवायां, स्वार्पणभाववानहम्;
आत्मशुद्धोपयोगार्थं, यते निष्कामभक्तितः ॥५०१॥
आत्मनोगुणदोषाणां-, कर्तव्यं च निरीक्षणम्;
पश्चात्तापादियोगेन-, कर्तव्या चाऽऽत्मशुद्धता ॥५०२॥
गुणाल्पत्वाश्रयेदोषा, हन्तव्या पूर्णयत्नतः
दोषक्षयाय मोक्षाय, गुणाज्ञेया विवेकतः ॥५०३॥
गुणा निजाऽऽत्मनोरूपं, मोहरूपंतु दुर्गुणाः
दोषवृन्दविनाशेन, स्याऽऽत्मशुद्धिगुणः ध्रुवम् ॥५०४॥
मुक्तिःकदाऽपि नस्याद्धि, रागद्वेषक्षयं विना,
अतोरागादिदोषाणां, नाशाय स्वं यतस्व भोः ॥५०५॥
दोषप्रमादनाशार्थं-, माऽऽत्मरूपं विचारय;
गुणानल्पशतान् कुर्वत्स्वं, प्रमादं मा कुरुक्षणम् ॥५०६॥
गारुडिको यथा सर्प-विषमुत्तारयेद् ध्रुवम्,
जाङ्गुलीमन्त्रयोगेन, ज्ञानी मोहविषं तथा ॥५०७॥
शुद्धोपयोगमन्त्रेण, मोहादेर्विषमुत्तरेत्;
प्रत्ययिद्रूभयनियत्र निर्भयोप्रत्ययिज्जनः ॥५०८॥
अग्निरूपा भवेन्नून, मग्नियोगेन वर्तिका;
शुद्धाऽऽत्मभावनालीनः शुद्धाऽऽत्माजायते तथा ॥५०९॥
यथाऽऽत्मकथनं तद्वद्, यत्ने शान्तिनो भवेत्;
सदानिजाऽऽत्मनःशुद्धि, स्तथा मुक्तिश्च जायते ॥५१०॥

गानेन प्रतिज्ञाया: पूर्णानुज्ञाऽस्मत्स्मृतिः
चतुर्विंशमहामंत्र-, मङ्गेनाननर्तनम् ॥५११॥
निरुपाधिरूपानाप्ते, हेतूनामप्रत्यनम्
पापस्योपुनिःसङ्ग-, मनेन मात्सरे गुरु ॥५१२॥
[illegible]मामयर्णे-मोहकृत्यद्वपर्गनम्;
पापोन्ते प्रकर्षते, [illegible] ॥५१३॥
शुद्धाऽऽत्मभावनारोगा-द्रागिभीषो निजाऽऽत्मनि;
[illegible], जागर्तेऽनुभवोऽहदि ॥५१४॥
बहिरात्मा कृत्रिमता, कर्णता मताभावना;
[illegible]: शुद्धाऽऽत्मा ध्यानयोगतः ॥५१५॥
[illegible], [illegible] न जागर्ति;
[illegible] ॥५१६॥
[illegible]
[illegible] ॥५१७॥
[illegible]
[illegible] ॥५१८॥
[illegible];
[illegible] ॥५१९॥
[illegible]
[illegible] ॥५२०॥
[illegible];
[illegible] ॥५२१॥
[illegible];
[illegible] ॥५२२॥

इत्याशुभोगतो मुक्ति, नाऽऽत्मनोभावनाबलात्;
आत्मशुद्धोपयोगेन, आपादःकेवलीप्रभुः ॥५२३॥
आत्मभावनया मुक्ति, मनन्ताः सन्तुलेभिरे;
भावनास्वदजीवानां, शुद्धोपयोग आन्तरः ॥५२४॥
दानादिधर्मकार्याणि, न फलन्ति च तां विना;
शुभाच्छुद्धा प्रजायेत, भावना मुक्तिदायिनी ॥५२५॥
आत्मोपयोगदातृत्वे, भावनाया महत्फलम्;
बाह्यक्रियाविनाभावाद्, यथायोग्यं फलं भवेत् ॥५२६॥
आत्मनःशुद्धपर्यायाः सिद्धाऽऽत्मादिप्रभेदतः
ज्ञातव्या उपयोगेन, सद्गुरुपोक्तयुक्तिभिः ॥५२७॥
अर्हन्नस्तिनिजाऽऽत्मैव, सिद्धआत्मैवचात्मनः
आचार्योऽस्तिनिजाऽऽत्मैव, स्वाऽऽत्मैववाचकप्रभुः ॥५२८॥
साधुरस्तिनिजाऽऽत्मैव, स्वाऽऽत्मैव परमेष्ठिराट्;
शुद्धदर्शनमाऽऽत्मैव, ज्ञानमाऽऽत्मैव सर्वथा ॥५२९॥
स्वाऽन्यप्रकाशकंज्ञानं, ज्ञानेनाऽऽत्मावलक्ष्यते;
स्वभाव आत्मनो मुख्यो, ज्ञानं सर्वत्र सर्वदा ॥५३०॥
निजाऽऽत्मैवाऽस्तिचारित्रं, रमणं स्वस्य चाऽऽत्मनि;
शुद्धोपयोग एवाऽस्ति, चारित्रं कर्मनाशकम् ॥५३१॥
आत्मवीर्यं निजाऽऽत्मैव, वर्तते सहजाऽऽत्मनि;
आत्माऽनन्तप्रदेशेषु, पर्यायगुणशक्तिदम् ॥५३२॥
निजाऽऽत्मैव तपो योगे, सर्वेच्छारोधरूपकः;
कर्मणां निर्जरायेन, भवेत् मुक्तिप्रदायकम् ॥५३३॥
गुणाश्चसर्वपर्याया, अनन्ता आत्मसंस्थिताः
स्याद्वाऽऽत्माभेदतोभेदा, सापेक्षज्ञाननिश्चयाः ॥५३४॥

पालनंच प्रतिज्ञायाः पूर्णशुद्धाऽऽत्मसंस्मृतिः
चतुर्विधमहासंघ-, सद्गसेवाप्रवर्तनम् ॥५११॥
निरुपाधिदशाप्राप्ते, हेतूनामवलम्बनम्
बाह्यसङ्गेपुनिःसङ्ग-, वर्तनं मान्तरं कुरु ॥५१२॥
आत्मपक्वदशाप्राप्त्यै-मोहकृत्सङ्गवर्जनम्;
यथायोग्यं प्रकर्तव्यं, यत्रतत्रयदातदा ॥५१३॥
शुद्धाऽऽत्मभावनावेगा-दाविर्भावो निजाऽऽत्मनि;
आत्माऽऽनन्दसमुद्रस्य, जायतेऽनुभवोहृदि ॥५१४॥
प्रतिक्षणं हृदिव्यक्ता, कर्तव्या ब्रह्मभावना;
यत्रतत्रसदाभाव्यः शुद्धाऽऽत्मा ध्यानयोगतः ॥५१५॥
सद्गुरुभक्तिसेवार्थं, ह्यात्मघातो न जायते;
निपातोऽपिनभक्तानां, गुर्वादिभक्तिकारिणाम् ॥५१६॥
दोषान् शुद्धया निजाऽऽत्मानं, प्रति क्षणयोगतः
आत्मशुद्धिर्भवेत्पूर्णा, तत्रमग्नोभवस्वयम् ॥५१७॥
सद्गुणानां प्रकाशाय, दोषाणांनाशहेतवे;
सद्गुर्वाज्ञाप्रकर्तव्या, योगोपायैर्यथाक्रमम् ॥५१८॥
आत्मनिश्चयमात्रस्थं, पूर्णशीघ्राप्नुही स्वयम्;
आत्माऽनुभवसंप्राप्त्या, निर्विकल्पो भविष्यसि ॥५१९॥
शुद्धाऽऽत्मानं विनाऽन्यत्र, सङ्कल्पोऽस्य शुभोगत
सर्वथाऽऽत्मोपरिप्रेम-, धारणीयाहृदीयतः ॥५२०॥
[illegible], कर्मभस्माऽस्तिभास्वताम्;
आत्मशुद्धोपयोगेन, कर्मशुद्धिर्निजाऽऽत्मनः ॥५२१॥
आत्मभावेनसर्वोऽस्ति, मत्वानां भावनाबलात्;
[illegible], साऽऽत्मनां भावनाबलात् ॥५२२॥

शुद्धोपयोगतो मुक्तिः, साऽऽत्मनोभावनाबलात्;
आत्मशुद्धोपयोगेन, आपादःकेवलीप्रभुः ॥५२३॥
आत्मभावनया मुक्तिं, अनन्ताः सम्प्रलेभिरे;
भावनारूढजीवानां, शुद्धोपयोग आन्तरः ॥५२४॥
दानादिधर्मकार्याणि, न फलन्ति च तां विना;
शुभाच्छुद्धा प्रजायेत, भावना मुक्तिदायिनी ॥५२५॥
आत्मोपयोगदातृत्वे, भावनाया महद्बलम्;
भावक्रियाविनाभावात्, यथायोगं फलं भवेत् ॥५२६॥
आत्मनःशुद्धपर्यायाः सिद्धाऽऽत्मादिप्रभेदतः
ज्ञातव्या उपयोगेन, सद्गुरूपाश्रयुक्तिभिः ॥५२७॥
अर्हन्नस्मिनिजाऽऽत्मैव, सिद्धआत्मैवशाश्वतः
आचार्योऽस्मिनिजाऽऽत्मैव, स्वाऽऽत्मैववाचकप्रभुः ॥५२८॥
साधुरस्मिनिजाऽऽत्मैव, स्वाऽऽत्मैव परमेष्ठिराट्;
शुद्धदर्शनमाऽऽत्मैव, ज्ञानमाऽऽत्मैव सर्वथा ॥५२९॥
स्वाऽन्यप्रकाशकंज्ञानं, ज्ञानेनाऽऽत्माप्रकाश्यते;
स्वभाव आत्मनो मुख्यो, ज्ञाने मग्नोभवसर्वदा ॥५३०॥
निजाऽऽत्मैवाऽस्मिचारित्रं, रमणं स्वं स्वाऽऽत्मनि;
शुद्धोपयोग एवाऽस्मि, चारित्रं कर्मनाशकम् ॥५३१॥
आत्मवीर्यं निजाऽऽत्मैव, वर्तते शक्तिराऽऽत्मनि;
आत्माऽसङ्ख्यप्रदेशेषु, पर्यायगुणशक्तिदम् ॥५३२॥
निजाऽऽत्मैव तपो योग्ये, सर्वेच्छारोधकारकः;
कर्मणां निर्जरायेन, भवेन्मुक्तिप्रदायकम् ॥५३३॥
गुणाश्चसर्वपर्याया, अनन्ता आत्मसंस्थिताः
स्याद्वादाऽऽत्माऽभेदभेदा, दर्शज्ञानादिसंस्थिताः ॥५३४॥

आत्मनः सद्गुणाः सर्वे, स्वाऽऽत्मरूपा अनादितः
सत्तातो विद्यमानास्ते, भवन्ति व्यक्तरूपिणः ॥५३५॥

आत्मशुद्धस्वभावेन, मोक्षोऽस्तीति विनिश्चितम् ।
रागद्वेषविभावेन, संसारोऽस्तीति निश्चितम् ॥५३६॥

जीवनं स्वाऽऽत्मभावेन, मृत्युर्मोहेन निश्चितम्
जीवनं मरणं ज्ञात्वा, प्रमादं मा कुरुष्व भोः ॥५३७॥

मुक्तिराऽऽत्मनि विज्ञेया, माऽन्यत्रास्ति परिश्रमः
आत्मन्येव निजं राज्यं, पराराज्येषु मा मुहः ॥५३८॥

स्वाश्रयेणैव जीव !! त्वं, मा जीव !! त्वं पराश्रयात्
पारतन्त्र्यं महामृत्युः स्वातन्त्र्यमाऽऽत्मजीवनम् ॥५३९॥

स्वाऽऽत्मन्येव सुखं सत्यं, दृष्टं हि जडमोहतः
आत्मानमन्तरा कोऽपि, कदाचिन्नाऽस्ति शर्मवान् ॥५४०॥

आत्मनोऽरिपुरात्मैव, रागद्वेषादिसंयुतः
आत्मनो मित्रमात्माऽस्ति, ज्ञानेन कर्मनाशकृत् ॥५४१॥

आत्मनो बन्धुरात्माऽस्ति, धर्म्यादिभावसंयुतः ।
आत्मन ईश्वरः स्वाऽऽत्मा, ज्ञानचारित्रसंयुतः ॥५४२॥

आत्मनः गुरुः आत्माऽस्ति, शुद्धब्रह्मप्रकाशनात् ।
आत्मनश्चन्द्र आत्माऽस्ति, ज्ञानशीतत्वसंयुतः ॥५४३॥

कर्मकर्ता निजाऽऽत्माऽस्ति, कर्मभोक्ता तथाऽऽत्मनः,
कर्मकर्तानिजाऽऽत्माऽस्ति, कर्ममुक्तोऽव्ययात्मना ॥५४४॥

अनन्तशक्तिमान् वाऽऽत्मा, निजाऽऽत्मशक्तियोगतः
अनन्तशक्तिमत्त्वेऽपि, वीतरागस्वरूपवान् ॥५४५॥

कृपाऽस्ति स्वस्वरूपं, कृपात्माऽऽत्मा सदा भवेत्
ज्ञानस्वरूपाश्रयेण, आत्मा धर्मादिदायक ॥५४६॥

अनादिकालसंयोगः आत्मनः कर्मणां द्वयोः
आत्मा निजाऽऽत्मभावेन, कर्महन्ता स्वयंभवेत् ॥५४७॥
सर्वशक्तिमयः स्याऽऽत्मा, दैन्यं किञ्चिन्न धारय
सर्वशक्तिप्रकाशार्थं, यतस्व पुरुषार्थतः ॥५४८॥
आत्मोत्क्रान्तिसमुत्साहात्, उत्तिष्ठ ! शुद्धाऽऽत्मनिश्चयम् ।
आत्मानन्दरसास्वादं, कुरुष्व स्वाऽऽत्मभावतः ॥५४९॥
आत्मानन्दामृतं पीत्वा, भव मग्नो निजाऽऽत्मनि;
सर्वसाधनतः साध्य, माऽऽत्मानन्दस्य जीवनम् ॥५५०॥
स्वलक्ष्ये निश्चितं ध्येयं, पूर्णानन्दरसोदधेः
कर्तव्यं सर्वथा पानं, त्यक्त्वा मोहविषं द्रुतम् ॥५५१॥
मनः स्वर्गो मनः श्वभ्रं, संसारो मन एव च
मोहरूपं मनो जित्वा, मुक्तो भवति चेतनः ॥५५२॥
मनोनाशाद्भवेन्मृत्यु मोहादि कर्मणां द्रुतम् ।
मोहक्षयेन मोक्षोऽस्ति, मोक्षेऽनन्तं सुखं सदा ॥५५३॥
पर्यायाणां गुणानाञ्च, व्यक्ताभावोऽस्ति सिद्धता,
सन्तानस्यैक्यरूपेण, भवन्ति गुणपर्ययाः ॥५५४॥
व्यक्तो भवति नाऽसन्तः सन्तोऽव्यक्ता भवन्ति ते;
नाऽसतो जायते सत्त्वं, सतोऽसत्त्वं न जायते ॥५५५॥
गुणा अनन्तपर्याया, आत्मनि सन्ति सत्तया;
सद्रूपाः सामर्थ्यपर्याया, अनन्ता व्यक्तभावतः ॥५५६॥
आत्मा सामर्थ्यपर्याय-, व्यक्तीभावात् भवेत्प्रभुः
सिद्धो बुद्धो जिनेशोऽऽत्मा, स्वपरप्रभुतावान् विभुः ।५५७॥
अव्यक्तः सत्तया स्वाऽऽत्मा, व्यक्तो व्यक्तगुणादिभिः
अव्यक्ताः सन्ति सद्रूपताः पर्यायाश्च गुणा निजे ॥५५८॥

[illegible] सामर्थ्यं, सामर्थ्य[illegible] भवेत्;
[illegible], मिथ्ये शुद्धे सद्गुणम् ॥१५२॥
[illegible], सन्ति [illegible] क्रिया:
[illegible], पुनो भवति [illegible] ॥१५३॥
[illegible], ज्ञाता कोऽपि न विद्यते;
[illegible] न [illegible], [illegible] ज्ञान[illegible] ॥१५४॥
[illegible], ज्ञाता [illegible]
[illegible] ॥१५५॥
[illegible], [illegible] न [illegible];
[illegible] ॥१५६॥
[illegible]
[illegible] ॥१५७॥
[illegible]
[illegible] ॥१५८॥
[illegible]
[illegible] ॥१५९॥
[illegible]
[illegible] ॥१६०॥
[illegible]
[illegible] ॥१६१॥
[illegible]
[illegible] ॥१६२॥
[illegible]
[illegible]

सम्यग्दर्शनसद्धारो, सर्वदर्शनधर्मतः
सत्यं गृह्णन्ति सापेक्ष-, दृष्ट्या जैनाः शिवार्थिनः ॥५७१॥
सम्यग्दृष्टिं हृदि प्राप्य, पश्चाद् शुद्धोपयोगिनः
स्वाऽन्यलिङ्गेषु सिद्धाये, सेत्स्यन्तिते च सर्वथा ॥५७२॥
सम्यग्दर्शनसम्प्राप्त्या, प्रादुर्भवति चेतने;
शुद्धोपयोगसामर्थ्यं, सर्वकर्मविनाशकम् ॥५७३॥
अनेकान्तमताऽम्भोधिः सम्यग्दृष्टिजनोऽस्ति यः
सर्वधर्मस्य मर्माणि, जानाति साध्यलक्ष्यवान् ॥५७४॥
स्याद्वादनयसापेक्षा, जिज्ञासुः सर्वदर्शनम्
भाति मया परिज्ञातं, स्याद्वादनयबोधतः ॥५७५॥
सर्वदर्शनसत्यांश-, दर्शि जैनदर्शनम्;
सर्वकदाग्रहान्मुक्तं, शुद्धोपयोगदर्शकम् ॥५७६॥
रुणक्ति सत्यबोधेन, सर्वविश्वकदाग्रहान् :
सर्वदर्शनसद्रूपं, जयताज्जैनदर्शनम् ॥५७७॥
जैनदर्शनमात्माऽस्ति, स्याऽऽत्माऽर्हज्जैनदर्शनी;
जिनधर्मैकरूपोऽर्हं, साध्यसाधनभावतः ॥५७८॥
गुणपर्यायोभिर्निर्दिष्टो, जैनधर्मः स्वरूपतः,
आदर्शोपेयरूपोऽस्ति, पूर्णाऽऽत्मशुद्धिकारकः ॥५७९॥
आत्मनः पूर्णशुद्ध्यर्थं, जैनधर्मोऽस्ति साधनम्;
द्रव्यभावारिजेतारो, जैना जिनाऽनुयायिनः ॥५८०॥
जैनास्तु साधकाः ख्याता, मोहनाशनतत्पराः
रागद्वेषविजेतारो, केवलज्ञानिनो जिनाः ॥५८१॥
जैनधर्मो जिनो जैन, आत्मैक्याऽस्मत्प्रदर्शकाः
आत्मनः शुद्धपर्याय-, सिद्धरूप गुणात्मकः ॥५८२॥

सर्वदर्शनरूपाऽऽत्मा, दर्शनान्याऽऽत्मनःस्फुटम्
श्रुतज्ञानस्य पर्याया, मिथ्यासम्यक्त्वरूपिणः ॥५८३॥
साधिते जैनधर्मेस्युः सर्वधर्माः प्रसाधिनाः
सर्वधर्माःप्रगच्छन्ति, जैनधर्मं प्रति ध्रुवम् ॥५८४॥
सर्वदर्शनपर्यायाः संस्पृष्टास्त्याजिताश्रये;
केवलज्ञानलाभेन, प्रजायन्ते न ते पुनः ॥५८५॥
आत्मनः क्षायिकाद् भावात्, केवलज्ञानदर्शनम्;
प्राप्तेरनन्तरं स्याऽऽत्मा, परमाऽऽत्माध्रुवंभवेत् ॥५८६॥
शुद्धप्रज्ञासुपुर्णेव, भक्ति रिडेवसात्त्विकी;
पिङ्गलेव स्थिरप्रज्ञा, मेरुदण्डोऽस्ति धीरता ॥५८७॥
पद्स्थानकस्यचक्रं, पद्चक्रंतन्निजाऽऽत्मनः
सम्यक्चारित्रमेवाऽस्ति, ब्रह्मरन्ध्रेनिजाऽऽत्मनि ॥५८८॥
अन्तराऽऽत्मा निजाऽऽधार-, चक्र मध्याऽऽत्मभावतः
स्वाऽधिष्ठानं स्थिरज्ञानं, ज्ञेय माऽऽत्मोपयोगतः ॥५८९॥
मणिपूरकचक्रंस्यात्, सम्यग्ज्ञानं प्रतिष्ठितम्;
धर्मध्यानंतु हृचक्रं, कण्ठचक्रं श्रुतमहद् ॥५९०॥
दर्शनज्ञानचारित्र, मेवाऽस्ति त्रिपुटी शुभा;
निर्विकल्पोपयोगोऽस्ति-, ब्रह्मरन्ध्रस्थितंमहः ॥५९१॥
प्राणायामस्तु सो बोध्यो, मार्गानुसारिसद्गुणाः
नेतिश्चित्तस्यसंशुद्धि, र्धौतिः सेवैव सात्त्विकी ॥५९२॥
बस्तिरेवगुरोर्बोधो, नौलिकर्मैव सत्क्रिया;
पद्चक्रदेवदेव्यस्तु, स्वाऽऽन्तरा आत्मवृत्तयः ॥५९३॥
ज्ञानयोगी विजानाति, पद्धास्थानकमाऽऽत्मनः
आत्मोपयोगतः पद्धा-, स्थानकच्क्रमाऽऽत्मनि ॥५९४॥

ज्ञातं येन स मुक्तः स्यात्, सम्यग्दर्शननिश्चयात्।
आत्मोपयोगलीनत्वं, प्राप्यते ज्ञानयोगिभिः ॥५९५॥
मोहादिसर्ववृत्तीनां, लयो मोक्षो भवेत् खलु;
महावीरस्वनाम्ना त्वं, वीरे लीनो भवद्गमम् ॥५९६॥
स्वयंभव महावीरो, वीराद्वीरः प्रकाशते;
सत्ताऽऽत्ममहावीरो, व्यक्तःसो भवतिध्रुवम् ॥५९७॥
सत्त्वरजस्तमोवृत्ति, र्मोहप्रकृतिरेवसा।
प्रकृतेर्भिन्नमाऽऽत्मानं, पुरुषमेव बोधत ॥५९८॥
आत्मनोऽसद्रूपनामान, नैराऽऽत्मार्थविचारणम्;
स्वतः प्रकाशते विश्वे, स्वाऽऽत्मानैर्विविक्तिरम्प्रभुम् ॥५९९॥
मां नय तमसो ज्योतिः परब्रह्मजिनेश्वर !
आत्माभूतं निजाऽऽत्मान, मलक्ष्यो नैव लक्ष्यते ॥६००॥
आत्मोपयोगतोलक्ष्योऽ-लक्ष्य आत्मा निजाऽऽत्मना
अनुभवी विजानाति, स्वयंवोऽहं चिदाऽऽत्मना ॥६०१॥
आनन्दज्ञानरूपोऽस्मि, सर्वजीवस्वभाऽऽत्मनः
ज्ञाभा आत्मोपयोगेन, शुद्धनिश्चयबोधतः ॥६०२॥
एकाऽऽत्मा वैमहेणस्या, भिन्नसत्ताः प्रवेदकः
आत्मसत्तोपयोगेन, सद्दर्शनमयं प्रवेद्म्यहम् ॥६०३॥
सिद्धैवसमाः पूर्णा, आत्मानः सन्ति सत्तयाः
आत्मोपयोगतः सिद्धो-भविष्यामि न संशयः ॥६०४॥
गच्छादिसम्प्रदायानां, पक्षेषु न पतेत् सुधीः
सर्वगच्छेषु सोऽसोऽस्मि, स्वात्मोपयोगतो ध्रुवम् ॥६०५॥
गच्छादिमतभेदानां, मोहान्मुक्तिर्न जायते
मुक्तिः कषायमुक्त्याऽस्ति, स्वात्मन् कषायमुक्तता ॥६०

सर्वदर्शनरूपाऽऽत्मा, दर्शनान्याऽऽत्मनःस्फुटम्
श्रुतज्ञानस्य पर्याया, मिथ्यासम्यक्त्वरूपिणः ॥५८३॥
साधिते जैनधर्मेस्तु सर्वधर्माः प्रसाधिताः
सर्वेधर्माःप्रगच्छन्ति, जैनधर्मं प्रति ध्रुवम् ॥५८४॥
सर्वदर्शनपर्यायाः संस्पृष्टास्त्याजिताश्रये;
केवलज्ञानलाभेन, प्रजायन्ते न ते पुनः ॥५८५॥
आत्मनः क्षायिकाद् भावात, केवलज्ञानदर्शनम्;
प्राप्तेरनन्तरं स्याऽऽत्मा, परमाऽऽत्माध्रुवंभवेत् ॥५८६॥
शुक्लप्रज्ञासुपुर्णाच, भक्ति रिंद्रियसात्त्विकी;
पिङ्गलैव स्थिरप्रज्ञा, मेरुदण्डोऽस्ति धीरता ॥५८७॥
षट्स्थानकरणधर्मं, षट्धर्मानन्निजाऽऽत्मनः
सम्यक्चारित्रमेवाऽस्ति, ब्रह्मरन्ध्रोनजाऽऽत्मनि ॥५८८॥
अन्तराऽऽत्मा निजाऽऽधार-, चक्र सध्याऽऽत्मभावनः
स्याऽधिष्ठानं स्थिरज्ञानं, ज्ञेय माऽऽत्मोपयोगमः ॥५८९॥
मणिपूरकचक्रंस्यात, सम्यग्ज्ञानं प्रतिष्ठितम्;
धर्मध्यानंतु हृत्चक्रं, कण्ठचक्रं श्रुतमहद् ॥५९०॥
दर्शनज्ञानचारित्र, मेवाऽस्ति त्रिपुटी शुभा;
निर्विकल्पोपयोगोऽस्ति-, ब्रह्मरन्ध्रस्थितंमहः ॥५९१॥
प्राणायाममन्तु मो योग्यां, मार्गानुसारिसद्गुणाः
नैतिधिन्तनमर्गशुद्धि, धीतिः सैवैव सात्त्विकी ॥५९२॥
धर्मिरंचगुरोर्योगो, नौलिकर्मैव सत्क्रिया;
षट्चक्रेदर्शनगम्नु, स्याऽऽत्मरा आत्मपूजनः ॥५९३॥
ज्ञानयोगो विजानाति, षट्स्थानकमाऽऽत्मनः
आत्मोपयोगतः षड्धा-, स्थानकमाऽऽत्मनि ॥५९४॥

ज्ञातं येन स मुक्तः स्यात्, सम्यग्दर्शननिश्चयात्।
आत्मोपयोगसंलीनत्वं, प्राप्यते ज्ञानयोगिभिः ॥५९५॥
मोहादिसर्ववृत्तीनां, लयो मोक्षो भवेत् खलु;
महावीरस्वनाम्ना त्वं, वीरे लीनो भवद्रुतम् ॥५९६॥
स्वयंभव महावीरो, वीराद्वीरः प्रकाशते;
सत्तयाऽऽत्ममहावीरो, व्यक्तःसन् भवनिर्भयम् ॥५९७॥
सत्त्वरजस्तमोवृत्ति, मोहप्रकृतिरेव सा।
प्रकृतेर्भिन्नमाऽऽत्मानं, बुध्यस्वैव बोधत ॥५९८॥
आत्मनोऽसङ्ख्यनामानि, नैराऽऽत्मानं विचारय;
स्वतः प्रकाशते विश्वे, स्वाऽऽत्मानं विद्धि सत्प्रभुम् ॥५९९॥
मां नय तमसो ज्योतिः परमात्मजिनेश्वर !
आत्मामृतं निजाऽऽत्मानं, मल्लक्ष्यं मेव लक्ष्यते ॥६००॥
आत्मोपयोगतोऽलक्ष्योऽ–लक्ष्य आत्मा निजाऽऽत्मना
अनुभवी विजानाति, स्वयंसोऽहं चिदाऽऽत्मना ॥६०१॥
आनन्दज्ञानरूपोऽस्मि, सर्वजीवस्वभाऽऽत्मनः
ज्ञाता आत्मोपयोगेन, शुद्धनिश्चयपोषनः ॥६०२॥
एकाऽऽत्मा शेषरूपेणास्या, चिरव्यक्तानः सर्ववेदकः
आत्मसत्तोपयोगेन, सद्ब्रह्मरूपं सर्वस्वरूपम् ॥६०३॥
सिद्धदेवसमाः पूर्णा, आत्मानः सन्ति सत्तया;
आत्मोपयोगतः सिद्धो–ऽभविष्यामि न संशयः ॥६०४॥
सत्त्वादिसत्यदायानां, पर्यायेषु न रमेत् सुधीः
सर्वसत्त्वेषु मोहोऽस्ति, सात्त्विकोपयोगतो ध्रुवम् ॥६०५॥
सत्त्वादिमनभेदानां, मोहात्युत्पत्ति जायते
मुक्तिः कषायमुक्तत्वात्ऽस्ति, सत्त्वात् कषायमुक्तता ॥६०६॥

स्वगच्छेऽप्यवहारेण, वर्तिनां समभावतः
कषायमुक्तितो मुक्ति, र्भवेत्तत्र न संशयः ॥६०७॥
श्वेताम्बरमतेमुक्ति, स्तथा दैगम्बरे मते;
सर्वकषायमुक्तानां, समशुद्धोपयोगिनाम् ॥६०८॥
वैष्णवानाञ्च शैवानां, बौद्धानां ख्रीस्तिधर्मिणाम्;
महंमदीयलोकानां, भवेन्मोक्षः समत्त्वतः ॥६०९॥
रागद्वेषपरीणाम-, कषायत्यागमन्तरा;
सर्वधर्ममनुष्याणां, मोक्षः कदाऽपिनोभवेत् ॥६१०॥
उपयोगेन धर्मोऽस्ति, बन्धोऽस्ति परिणामतः
अधर्मोऽनुपयोगेन, क्रियातः कर्मबन्धनम् ॥६११॥
कर्मबन्धनकर्त्रीस्याद्, रागद्वेषयुता क्रिया;
कर्मबन्धनमुक्त्यर्थं, क्रिया स्याऽऽत्मोपयोगिनी ॥६१२॥
सम्यग्दर्शनयुक्तानां, प्रशस्यपरिणामतः
अल्पोऽस्तिकर्मणांबन्धो, जायते निर्जराभृशम् ॥६१३॥
स्वल्पदोपमहाधर्मं, विज्ञाय सर्वकर्मसु;
सम्यग्दर्शनिजैनानां, वर्तनञ्च भवेत्सदा ॥६१४॥
त्यागिनाञ्चगृहस्थानां, सम्यग्दर्शनधारिणाम्;
आत्मोपयोगिनां सर्वाः प्रवृत्तयश्च मुक्तये ॥६१५॥
सम्यग्दर्शनयुक्तानां, पारम्पर्येण मुक्तये;
गार्हस्थ्ययोग्यकर्माणि, भवन्त्याऽऽत्मोपयोगिनाम् ॥६१६॥
पञ्चवर्णीयमृद्धोत्का, शङ्खः स्वपरिणामतः
स्वयंश्वेतो भवेन्नूनं, तथा सम्यक्त्ववान्जनः ॥६१७॥
सविषोऽस्तियथा सर्पो, लोकानां प्राणनाशकः
तथा मिथ्यात्वयुक्तोऽस्ति, जीवः स्वाऽन्यविनाशकः ॥६१८

निर्विषोऽस्ति यथा सर्पो, दंशन् नाऽन्यविनाशकः
सम्यग्दर्शनवान्जीव, स्तथास्त्वाऽन्यार्थविनाशकः ॥६१९॥
पञ्चेन्द्रियैर्भवेद्भोगी, सम्यग्दर्शनवान् जनः
आत्मशुद्धोपयोगेन, स्वाऽल्पबन्धश्च मुक्तये ॥६२०॥
पशूनां रक्षणं कार्यं, पक्षिणाञ्च विशेषतः
यतना सर्वकार्येषु, कार्यं स्ववीर्यरक्षणम् ॥६२१॥
अन्नंजलञ्चवस्त्रञ्च, देयं तदर्थिने शुभम्;
यत्काले यद्योग्यं स्या, त्तदेयं मुक्तिकामिभि ॥६२२॥
मनोवाक्काययोगानां, बलवृद्धिश्चरक्षणम्;
आरोग्यदेहि सदारक्ष्यम्, नारीभिश्चनरैर्ध्रुवम् ॥६२३॥
आत्मशुद्धोपयोगाय, आन्तरा बाह्यशक्तयः
प्राप्तव्याः सर्वथोपायै, र्देहपुष्टकपालकैः ॥६२४॥
आजीविकादिसद्यत्नं, र्बाह्यदेहादिजीवनम्;
धार्यंसर्वजनैः सम्यग्, शुद्धोपयोगहेतवे ॥६२५॥
देहादिजीवनोपायं, र्लौकिकंस्वाश्रयिभावतः
स्वतंत्रंजीवनंधार्यं, निर्दोषमाऽऽत्मशुद्धिकृत् ॥६२६॥
क्षात्रकर्मचसद्विद्या, कृषिव्यापारकर्मच;
सेवा चैतैर्द्विहस्तैर्हि, जीव्यमाऽऽत्मोन्नतेः कृते ॥६२७॥
आन्तरंजीवनं पोष्यं, प्राणायामस्वोद्यमादिकैः
आत्मोपयोगशुद्ध्यर्थं, सत्यजीवनकारणम् ॥६२८॥
रोगिभ्यऔषधादीनां, दानं शक्त्यनुसारतः
विद्यादानञ्च बालेभ्यो, देयं साऽऽत्मोपयोगिभिः ॥६२९॥
गृहाऽऽगतस्यसत्कारः कर्तव्यो भोजनाऽऽदिभिः
आपत्कालेषुदुर्भिक्षे, कर्तव्यं लोकपालनम् ॥६३०॥

सूरिवाचकसाधूनां, वैयावृत्यं सुभावतः
कर्तव्यञ्च तथा सेवा, भक्तिराऽऽत्मोपयोगिभिः ॥६३१॥

दानाद्यैराऽऽत्मशुद्धिःस्या, त्तथा सद्गुरुसङ्गतः
प्रादुर्भवति मोक्षार्थं, माऽऽत्मोपयोग आन्तरः ॥६३२॥

जातेर्लिङ्गस्यलक्ष्म्याश्च, देशस्यमोहवृत्तिभिः
धर्माऽभिमानवृत्त्याच. मोक्षोनॄणां न जायते ॥६३३॥

आत्मनिर्गुणपर्यायाः, सत्तातः सन्त्यनादितः
सन्तोये कर्मणोनाशा, दाविर्भूता भवन्ति ते ॥६३४॥

आत्मनोगुणपर्याय-, व्यक्तये हेतवश्चये;
तेषां सदुपयोगेन, स्वाऽऽत्मा सिद्धोभवेत्स्वयम् ॥६३५॥

स्थावरतीर्थयात्राभि, राऽऽत्मशुद्धिः प्रजायतेः
जङ्गमतीर्थयात्राभि, राऽऽत्मशुद्धिर्भवेद्द्रुतम् ॥६३६॥

ॐ अर्हंमन्त्रजापेन, चित्तशुद्धिर्भवेत्खलु;
ॐह्रीँ अर्हंमहावीर-, जापात् कर्मक्षयो भवेत् ॥६३७॥

आत्मोपयोगसिद्ध्यर्थं, भव्यैश्च विधिपूर्वकम्;
मन्त्रजापः सदाकार्यः पञ्चानां परमेष्ठिनाम् ॥ ॥६३८॥

सर्वयज्ञोत्तमोजापो, यज्ञः सेव्यो मुहुर्मुहुः
मानसिकमहाजापा, न्मोहवृत्तिलयोभवेत् ॥६३९॥

मन्त्रयोगेन शक्तीनां, प्रादुर्भावोभवेद्दृदिः
शुद्धोपयोगहेतूनां, मन्त्राणां जाप इष्यते ॥६४०॥

परब्रह्मोपयोगार्थं, स्मारकश्चाऽऽत्मतेजसाम्;
जाप्योऽर्हँश्रीमहावीर, पूर्णतेजोमयः प्रभुः ॥६४१॥

आत्मोपयोगतोऽनन्त-तेजोरूपश्चिदाऽऽत्मकः
प्रकाशेत हृदिव्यक्त, आत्मारामः सनातनः ॥६४२॥

चित्तिकाऽयंपदाध्येये, परब्रह्मणि जायते
तदाऽऽत्माऽऽनुभवःस्पष्टो, ह्येवं वेदितो मया ॥६४३॥
दृष्टिंसंस्थाप्यनाभौये, हृत्पद्मेच स्थिराऽऽत्मना
ध्यायन्ते ब्रह्मभूतास्ते, भवन्ति ब्रह्मदर्शनात् ॥६४४॥
साक्षात्कारः परायांस्या, ग्राभौत्राटकयोगतः
आत्मपारं न संयाति, वैखरी शब्दशक्तितः ॥६४५॥
सर्ववाच्यो निवर्तन्ते, ब्रह्मणोऽनुभवं स्फुटम्ः
अनुभवः परायांस्याद्, ब्रह्मलीनमहर्षिणाम् ॥६४६॥
आत्मोत्थितापराभाषा, स्वाऽऽत्मज्ञानाऽवगाहिनीः
सत्यंप्रकाशतेब्रह्म, वैखरी नैव वर्ण्यते ॥६४७॥
नाभौसंयमकर्तारो, ब्रह्मरूपं विजानतेः
हृदिसंयमकर्तारः पश्यन्तीपारगामिनः ॥६४८॥
कण्ठेसंयमकर्तारो, मध्यमापारगामिनः
योगाऽनुभविनःसन्तो, भवन्तिब्रह्मरूपिणः ॥६४९॥
स्वाऽधिष्ठानेतथाऽऽधारे, चक्रेषमणिपूरये
चक्षुषोर्नासिकाऽग्रेष, देवारदृष्टिर्निजाऽऽत्मनः ॥६५०॥
दृष्टिंधृत्वाभ्रुवोर्मध्ये, ब्रह्मज्योतिःप्रलोकनम्ः
त्राटकाद्दृष्टितोध्येयं, ब्रह्मज्योतिःप्रकाशते ॥६५१॥
ब्रह्मरन्ध्रेमनोधृत्वा, तथाऽऽत्मनः प्रधारणम्ः
कर्तव्यंसविकल्पेन, पश्चात्स्यान्निर्विकल्पना ॥६५२॥
पिण्डस्थेनपदस्थेन, रूपस्थेननिजाऽऽत्मनः
ध्यानेनसत्परंज्योति, ब्रह्मपश्यन्ति योगिनः ॥६५३॥
निर्विकल्पपरब्रह्म, ब्रह्मरन्ध्रे विचिन्तयेत्ः
अन्यन्न चिन्तयेत्किंचि, न्निर्विकल्पोभवेत्ततः ॥६५४॥

निर्विकल्पदशाकाले, ह्यात्माऽऽनन्दः समुल्लसेत् ;
ततःपश्चाद्नुपादेयं, शुद्धब्रह्मैवकेवलम् ॥३५५॥
नाऽन्यत् किञ्चिदुपादेयं, भवेदाऽऽत्मोपयोगिनाम्
शुद्धोपयोगआदेयः स्वभावेनभवेत्स्वयम् ॥३५६॥
शुभोपयोग एवाऽस्ति, सविकल्पसमाधयः
शुद्धोपयोग एवाऽस्ति, निर्विकल्पसमाधयः ॥३५७॥
प्रशस्यरागयोगेन, सविकल्पत्वमिष्यते;
रागद्वेषौनयत्रस्त, स्तद्ध्यानंनिर्विकल्पकम् ॥३५८॥
शस्यरागविकल्पाना, मुपयोगेऽस्तिसम्भवः
शुभोपयोग इष्यः सः शुद्धोविकल्पमन्तरा ॥३५९॥
रागद्वेषादिसङ्कल्प–विकल्पानांसमुद्भवः
नाऽस्तियत्रसबोद्धव्यः शुद्धोपयोगइष्टदः ॥३६०॥
मनोवाकायगुप्त्याच, निर्विकल्पोपयोगतः
प्रादुर्भवन्निवेगेन, स्वाऽऽत्मनोलब्धिसिद्धयः ॥३६१॥
प्रथमःसविकल्पोऽस्ति, स्वोपयोगःशुभङ्करः
विकल्पध्यानतःपश्चा, न्निर्विकल्पंप्रकाशते ॥३६२॥
निर्विकल्पोपयोगेन, केवलज्ञानभास्करः
प्रादुर्भवतिसःसत्य–लोकाऽलोकप्रकाशकः ॥३६३॥
आत्मधर्मपरीणामः शुभःशुद्धश्चहार्दिकः
समाधिरेवबोद्धव्यः सम्यग्दृष्टिमनीषिभिः ॥३६४॥
मनोवाकाययोगाना, माऽऽरोग्यंचप्रवर्तनम् ;
समितिगुप्तिसत्कर्म, समाधियोगउच्यते ॥३६५॥
मनोवाकाययोगानां, धर्ममार्गप्रवर्तनम् ;
बाह्यआभ्यन्तरोयोगो, द्रव्यतोभावतस्तथा ॥३६६॥

षट्चक्रेषुमनःस्थैर्यं, कृत्वाब्रह्मविचारणा:
कर्तव्यास्वोपयोगेन, सर्वदाचत्पुद्धवस्तुनः ॥६६७॥
ध्यानसमाधियोगाद्याः सन्ति मोक्षस्यहेतवः
मोक्षसाधनतोभिन्नं, शुद्धाऽऽत्मानंविचारय ॥६६८॥
चित्तस्यमोहवृत्तीनां, निरोधोयोगउच्यते ;
योगस्यलक्षणंह्येतत्, क्षायिकभावयोगिकम् ॥६६९॥
अप्रशस्यकषायाणां, निरोधोयोगउच्यते
सम्यग्दृष्टिगुणस्थान, माऽऽरभ्यप्रवर्तते हृदि ॥६७०॥
प्रशस्यकषाययुक्तानां, सेवाभक्त्याऽऽदिकर्मणाम्
व्यापारःशुभयोगोऽस्ति; जायतेमुक्तिकाङ्क्षिणाम् ॥६७१॥
सर्वज्ञधर्मवाञ्छात, इच्छायोगःप्रवर्तते;
सद्देवगुरुसेवार्थं, तीव्रेच्छा हृदिजायते ॥६७२॥
सर्वकर्मविमोक्षार्थं, मिच्छाऽपूर्वा हृदिस्फुटा;
इच्छायोगोऽस्तिधार्मिको, मार्गानुसारिणांस्वतः ॥६७३॥
सर्वज्ञोक्तमहाश्रद्धा, शास्त्रयोगःसउच्यते;
धर्मशास्त्रंसमाश्रित्य, सम्यग्दृष्टिःप्रवर्तते ॥६७४॥
सर्वज्ञवीरदेवोक्त-, धर्मशास्त्रावलम्बनम् ;
स्याद्वादवृष्टिसापेक्ष-, शास्त्रयोगःप्रवर्तते ॥६७५॥
शास्त्रयोगबलेनैव, सामर्थ्ययोगआत्मनि;
उद्भवेद्धर्मकार्याणां, व्यापारेण प्रतपिणाम् ॥६७६॥
देशविरतिमाऽऽरभ्य, सामर्थ्ययोगवर्तनम् ;
क्षीणमोहगुणस्थाने, पापदलितयोगिनाम् ॥६७७॥
श्रावकाणांश्रमसाधूनां, प्रमादिधारणेशुभम्,
पदाऽऽपद्यपवकृत्यार्थः सामर्थ्ययोग इष्टदः ॥६७८॥

दानशीलतपोभावैः सामर्थ्ययोगवर्धनम्;
देवसद्गुरुपूजाऽऽर्चैः, राऽऽत्मवीर्यप्रकाशते. ॥६७९॥

योगिनांकेवलज्ञानं, सामर्थ्ययोगतोभवेत्;
सर्वकर्मक्षयोमोक्षो, जायते च सयोगिनाम्. ॥६८०॥

आत्माऽसंख्यप्रदेशाना, मरूपिणांनखण्डनम्;
छेदनंभेदनंनैव, पृथक्त्वं न स्वभावतः ॥ ६८१ ॥

आत्माऽसंख्यप्रदेशास्ते; कर्मसम्बन्धयोगतः
देहंप्रमाणंसंकोचं, विकाशं चधरन्तिये ॥६८२॥

कर्मसम्बन्धमुक्तास्ते, निर्मलाएकरूपिणः
न संकोचंविकासं ते, प्राप्नुवन्ति सदास्थिराः ॥६८३॥

प्रतिप्रदेशमानन्त्यं, ज्ञानादीनामनादितः
अनन्तागुणपर्याया, आत्मनि सन्ति सर्वदा ॥६८४॥

मनोवाक्कायगुप्त्यायत्, सामर्थ्यं माऽऽत्मनः स्फुटम्;
व्याप्रियते हि मुक्त्यर्थं, सामर्थ्ययोग इष्यते ॥६८५॥

सन्तियोगा असंख्याता, बाह्यान्तरप्रभेदतः
एकैकयोगमाश्रित्य, अनन्ता मोक्षगाजनाः ॥६८६॥

उपशमादिभावेन, स्याऽऽत्मन आन्तराःखलु
शुभशुद्धपरीणाम-योगा भवन्ति धर्मिणाम्; ॥६८७॥

आत्मनः पूर्णसमार्थं, मसंख्ययोगहेतुना;
ज्ञात्वाऽऽत्माऽऽनन्दलाभार्थं, निश्चयंकुरुभावतः ॥६८८॥

मुक्त्याऽऽत्मानं त्रिलोकस्य, पदार्थेनं सुखं भवेत्;
सुखाम्भोधिस्वयं ज्ञात्वा, स्याऽऽत्मनि स्वं स्थिरो भव॥६८

भ्रामं भ्रामं मृगो भ्रान्त्वा, जगत्सर्वं मनेकशः
सुखार्थी न सुखं प्राप्त, आत्मनि शर्म शोधय ॥६९०॥

जानन्निजात्मनिः [illegible], कर्मणो [illegible] ,
प्राप्ते [illegible] च [illegible] से, मेव [illegible] ॥[illegible]॥
कर्म कर्त्रन्ति [illegible], [illegible]
कर्मकर्तोऽपि [illegible], [illegible] ॥[illegible]॥
[illegible], [illegible]—कर्तोऽपि [illegible]
[illegible], [illegible]कर्तोऽपि [illegible] ॥[illegible]॥
[illegible], देहे, [illegible],
[illegible], [illegible] ॥[illegible]॥
[illegible], [illegible],
[illegible] ॥[illegible]॥
जीवेऽजीवे न [illegible], [illegible]
[illegible] ॥[illegible]॥
[illegible]—[illegible]
[illegible], [illegible] ॥[illegible]॥
[illegible], [illegible]
[illegible], [illegible] ॥[illegible]॥
औदयिक[illegible], [illegible] न [illegible],
औदयिक[illegible], [illegible] न [illegible] ॥[illegible]॥
[illegible], [illegible] ।
[illegible] ॥[illegible]॥
[illegible], [illegible]
[illegible] ॥[illegible]॥
[illegible], [illegible]
[illegible], [illegible] ॥[illegible]॥

देहस्थितेऽपि वैदेहाः, आयातिकर्मभोगिनः
सर्वविश्वस्य कल्याणं, कुर्वन्ति देशनादिभिः ॥३०३॥
त्यक्त्वा निद्रादशां घोरां, स्वप्नस्य विकलां दशां;
जाग्रद्दशां च संप्राप्य, सम्प्रति जागृहि स्वयम् ॥३०४॥
उत्तिष्ठ जागरूकस्त्वं, आत्मधर्मे रतो भव
आत्मनि स्थाऽऽत्मबुद्धिस्त्वं, धारय स्वोपयोगिनः ॥३०५॥
अन्तर्दृष्टिप्रसिद्धानां, सम्यग्दर्शनमहिमा;
सम्यग्दर्शनलाभेन, समभावः प्रजायते ॥३०६॥
सम्यक्त्वमन्तरायाणां, नोद्भवेत् सर्वसिद्धिषु
मिथ्याबुद्धिः प्रणश्येत, सम्यग्दर्शनमन्तरा ॥३०७॥
सम्यग्दर्शनयोगेन, प्रत्यग्दृष्टिर्गता,
लभन्ते प्रतीतिं नित्यां, सर्वोपाधिविनिःसृतम् ॥३०८॥
सम्यक्त्वं प्राप्नोति, स्यात् सम्यग्ज्ञानदर्शनम्।
सम्यग्ज्ञानमनन्तं, सम्यग्ज्ञानेन पुरुषे ॥३०९॥
सम्यग्ज्ञानचारित्र-भावः सम्यक्त्वदर्शनात्।
आत्मनैवात्मना शुद्धिः शुद्धोपयोगलब्धिभिः ॥३१०॥
कर्मबन्धविनाशाय,-तथा स्यात् स्वात्मसंवेदनम्।
कर्मविपाककालात्, परो नैमित्तकस्तथा ॥३११॥
कर्मजन्यं सुखं दुःखं, मिथ्या ज्ञात्वा तं कल्पितः;
अन्तेऽपि कर्मतः शुद्धोपयोगतानतः ॥३१२॥
कर्मजन्ये सुखे दुःखे, मा... भवना भव्यात्मन;
[illegible] ॥३१३॥
[illegible],
[illegible] ॥३१४॥

कोटिशास्त्रस्य पाण्डित्या, शक्तिसिद्धिर्गतस्तथा:
चक्रवर्तिपदं प्राप्य, मन्यन्ते न निजं प्रभुम् ॥७२७॥
आत्मोपयोगिनोऽहं,–दशायां नैवदुःखिनः
लघुत्वेन प्रभुत्वं स्वं, मन्यन्ते नैव कर्मतः ॥७२८॥
लोकरूढ्यनुदासीनं, ह्यशुभाऽशुभं न कल्पितम्;
शुद्धोपयोगिनः सन्तः, स्वप्रस्थानस्य वर्तिनः ॥७२९॥
प्रतिष्ठामानसत्कीर्ति,–यावच्छर्मादिहेतवे
यावचित्तस्य चाञ्चल्यं, तावद् दुःखोदधिः स्वयम् ॥७३०॥
प्रतिष्ठामानसत्कीर्ति,–यावच्छर्म विनिर्गतम्;
मनोयस्यसदानस्य, ब्रह्मशर्मोदधिः स्वयम् ॥७३१॥
सद्गुरुकृपया तूर्णं, सुस्थिर आत्मशुद्धये;
आत्मोपयोगसामर्थ्यात्, करिष्ये स्वाऽऽत्मशुद्धताम्॥७३२॥
दुष्कृतमयपर्यन्तं, कृतं कारापितं च यत्;
मनोवाक्काययोगैस्त, छिन्दामि स्वोपयोगतः ॥७३३॥
अनन्तभवबद्धंयत्, कर्म शुद्धोपयोगतः
तत्सर्वंक्षणमात्रेण, नश्येत्तत्र न संशयः ॥७३४॥
क्षयोपशमभावेन, स्वाऽऽत्मनः प्राप्तिराऽऽत्मना;
भूता पूर्णश्च सद्भावि,–त्येव क्षायिकभावतः ॥७३५॥
आत्मनः शुद्धरागेण, यथाशक्तिप्रवृत्तितः
पूर्णशुद्धाऽऽत्मलक्ष्येण, सञ्जीवामि यथातथम् ॥७३६॥
सद्गुरुकृपयाऽवाप्त, माऽऽत्मज्ञानं सुखावहम्;
अनन्तं जीवनं नित्यं, प्राप्तं सत्यं वदाम्यहम् ॥७३७॥
बहिरन्तर्जगत्सर्वं, चिदानन्दाय साधनम्;
जातं निःसाधनं चैव, जानताऽपि न कथ्यते ॥७३८॥

गीतार्थसद्गुरोराज्ञा,-धारकाः सर्वकर्मसु
मत्याऽऽख्यानोदयेनैव, गृहस्थाऽऽश्रमवर्तिनः ॥७५१॥
देशतोविरतिंप्राप्य, त्यागधर्मानुरागिणः
मन्यमाना गृहाऽऽवासं, पाशवज्जैनधर्मिणः ॥७५२॥
ब्राह्मणाः क्षत्रियावैश्याः शूद्रा ये जैनधर्मिणः
गुणकर्मस्वमार्गस्थे, भवन्ति मुक्तिगामिनः ॥७५३॥
धर्मराज्यमहीवित्त-स्वकुटुम्बादिरक्षिणः
आत्मोपयोगयुक्तास्ते, मुक्ताः सन्तिगृहस्थिताः ॥७५४॥
धर्मयुद्धादिकर्माणि, शास्त्रदृग्व्याप्तिशक्तितः
कुर्वन्तिगृहिणोजैना, देशविरतिधारिणः ॥७५५॥
देशविरतितोऽनन्त,-गुणश्रेष्ठाः सुसाधवः
आत्मोपयोगिनः सन्तो, रत्नत्रयीप्रसाधकाः ॥७५६॥
सम्यग्गुणपर्यायाढ्याः सर्वपदगृहस्थिताः
गृहस्थैः साधवः पूज्या, भक्त्या सविधिपूर्वकम् ॥७५७॥
संज्वलनकषायेण, युक्ताः षष्ठगस्थिताः
सरागसंयमव्यक्ताः प्रमादिनोऽप्रमादिनः ॥७५८॥
ज्ञानध्यानादिसंयुक्ताः सप्तमादिगुणस्थके;
श्रमणाः साधवः सन्ति, गुरवोऽध्यापकाः शुभाः ॥७५९॥
आत्मोपयोगयुक्तास्ते, सक्रियाविक्रियाभरे;
सुखदुःखप्रसङ्गेषु, स्वात्मनः शुद्धिकारकाः ॥७६०॥
शुभाऽशुभविपाकानां, भोक्तारोऽपि विरागिणः
देहेऽप्रवर्तमानास्ते, साक्षात्स्वनुभवंदिनः ॥७६१॥
ध्यानसमाधियोगेन, मुक्तिमार्गानुगामिनः
सर्वसद्धर्मचारेण, यथा प्राप्तः प्रभुदर्शनं ॥७६२॥

कोटयुपार्यमिलेद्रत्न, तन्मिलेत्कृपयागुरोः
गुरुकृपांविनाशुद्ध, उपयोगो न जायते ॥७७५॥
सद्गुरुहार्दिद्वृष्टानां, कोटिशास्त्राऽवगाहिनाम्;
आत्मज्ञानं स्फुरेन्नैव, कोटयुपायैर्जगत्त्रये ॥७७६॥
गुरुकृपांविनाऽध्यात्म-कोटिग्रन्थप्रवाचनैः
आत्मज्ञानं हृदिव्यक्तं, जायते नैव निश्चयः ॥७७७॥
मद्गुरोराऽऽत्मरूपाणां, क्षमादिगुणसंजुषाम्
सुशिष्याणांचभक्ताना, मस्तिज्ञानस्ययोग्यता ॥७७८॥
परीक्षांयुक्तिनः कृत्वा. परीक्षायोग्यसाधनैः
आत्मज्ञानरहस्यंतु, देयं भक्ताय भावतः ॥७७९॥
अयोग्यभक्तशिष्याणां. ज्ञाने दत्तेपदेपदे
बालहत्यादिकंपापं, गुरूणामपिजायते ॥७८०॥
गुर्वाज्ञैवप्रभोराज्ञा-मन्नारो भक्तदेहिनः
गुर्वाज्ञापारतन्त्र्येण, लभन्ते गुरुमर्म ते; ॥७८१॥
गुरुहार्दमिलेत्पूर्ण, सद्गुरोराशिषाध्रुवम्;
शुद्धोपयोगसम्प्राप्तिः सद्गुरोः पादसेवया ॥७८२॥
भक्तानां योग्यसाधूनां, गीतार्थपादसेविनाम्
शास्त्राऽभ्यासंविनाऽध्यात्म-ज्ञानंहृदि प्रकाशते ॥७८३॥
मद्गुरोराऽऽत्मभूताये, गुरुस्वार्पणकारकाः
भवन्तितेगुरुप्रीत्या, स्वयं शुद्धोपयोगिनः ॥७८४॥
प्रादुर्भूता हृदिस्पष्टा, शुद्धोपयोगभावना
लिखिताःकाव्यरूपेण, विश्वकल्याणहेतवे ॥७८५॥
यादृशी स्फुरणोत्पन्ना, तादृशीलिखितामया
अनुक्रमो न तत्राऽस्ति, पुनर्दोषो न चाऽऽत्मनि ॥७८६॥

सर्वदेवाऽधिदेवोयः सर्वज्ञः सर्वशक्तिमान्
वर्धमानो महावीरो, विश्वस्याऽस्तु प्रशान्तये ॥७९९॥
शुद्धोपयोगकर्ताऽयं, ग्रन्थो विश्वप्रकाशकः
आचन्द्रार्कमहींयाव, ज्जीवतुधर्मधारकः ॥८००॥
विक्रमाब्दे निधिद्वीपे (१९७०) निधिचन्द्रेशुभाश्विने
दशम्यां शुक्लपक्षस्य, प्रभाते गुरुवासरे ॥८०१॥
अष्टशतैः शुभैः श्लोकैः शुद्धोपयोगकारकः
शुद्धोपयोगनामाऽयं, ग्रन्थोजीयाज्जगत्तले ॥८०२॥
शुद्धोपयोगनामाऽयं, ग्रन्थः कल्याणकारकः
विजापुरेकृतः प्रीत्या, बुद्धिसागरसूरिणा ॥८०३॥



पश्वादिखादकालोका, निर्दया राक्षसाभुवि
हिंसायांधर्ममन्तारो, यान्तिश्वभ्रं हि हिंसकाः ॥ १० ॥

दुःखस्यवह्निका हिंसा, स्वर्गमूलं दयास्मृता:
अनन्तादेहिनोमुक्तिं, याता यास्यन्त्यहिंसया ॥ ११ ॥

देव्योदेयाश्चसङ्कक्ता, मांसंखादन्ति नैव ते
हिंसया पापयज्ञाः स्यु, धर्मयज्ञा अहिंसया ॥ १२ ॥

अहिंसैव प्रभोर्धर्मो, हिंसायां धर्मशून्यता:
पशुपक्षिमनुष्याणां, दयायां धर्मउच्यते ॥ १३ ॥

पापमूलं मदोज्ञेयः पापं जीवोपपीडनात्:
परोपकारसन्मूलं, दयां चित्ते प्रधारय ॥ १४ ॥

धर्ममाता दयैवस्यात्, मातानाऽस्ति दयासमा
सात्विक्यऽस्ति दयादेवी, धर्मस्य जननी सदा ॥ १५ ॥

धर्मोत्पत्तिरहिंमातो, हिंसातः पापसंभवः
प्रेरणं प्रभोःमत्या, सतां हृत्सुखभावनः ॥ १६ ॥

आत्मशुद्धिरहिंसातः सर्वत्रसर्वदेहिनाम्
प्रभोप्राप्तिरहिंसात, आत्मासाक्षाद् भवेत्प्रभुः ॥१७॥

मनोवाक्कायतोहिंसां, त्यजन्तिसत्यसाधवः
रागद्वेषपरीणाम, एव हिंसाऽस्ति चाऽन्तरा ॥१८॥

क्रोधान्मानात्तथादंभा, ल्लोभाद्भयाद्यदेहिनः
स्वाऽन्यहिंसांप्रकुर्वन्ति, व्रजन्तिभवसागरम् ॥१९॥

षट्कायजीववृन्दानां, रक्षकाः साधवः शुभाः
शान्तिमोक्षंदयायन्त स्यप्रकिञ्चित्प्रसंशयः ॥२०॥

यस्यचित्तेदयानास्ति, तच्चित्ते न प्रभुर्भवेत्
यदाऽत्मनिदयावास, ईश्वरः सः प्रभुर्महान् ॥२१॥

पश्वादिम्बादकालोका, निर्दया राक्षसाभुवि
हिंसाधर्मसमाचारो, यान्ति भ्रष्टं हि हिंसकाः ॥ १० ॥
दुःखस्यवल्लिका हिंसा, स्वर्गमूलं दयास्मृता:
अनन्तारेहिनोमुक्तिं, याता यास्यन्त्यहिंसया ॥ ११ ॥
रोगोद्रेकाभ्रमच्छन्ना, मांसखादन्ति नैव ते
हिंसया पापगताः स्यु, धर्मगता अहिंसया ॥ १२ ॥
अहिंसैव परोधर्मो, हिंसायां धर्मशून्यता:
पशुपक्षिमनुष्याणां, दयायां धर्मउच्यते ॥ १३ ॥
पापमूलं मतोऽज्ञेयः पापं जीवोपपीडनात्:
धर्मोपकारमूलं, दयां चित्ते प्रधारय ॥ १४ ॥
धर्ममाता दयाख्याता, मातानाऽस्ति दयासमा
शान्तिदाऽपि दयादेवी, धर्मस्य जननी सदा ॥ १५ ॥
धर्मोत्पत्तिरदयानां, हिंसातः पापसंभवः
[illegible] प्रभोःशक्त्या, [illegible] ॥ १६ ॥
आत्मवत्सर्वजीवानां [illegible]
[illegible], आत्मभावात् [illegible] ॥१७॥
[illegible] ॥१८॥
[illegible] ॥१९॥
[illegible] ॥२०॥
[illegible] ॥२१॥

पड्वादिखादकालोका, निर्दया राक्षसाभुवि
हिंसायांधर्ममन्तारो, यान्तिश्वभ्रं हि हिंसकाः ॥ १० ॥

दुःखस्यवह्निका हिंसा, स्वर्गमूलं दयास्मृता;
अनन्तादेहिनोमुक्तिं, याता यास्यन्त्यहिंसया ॥ ११ ॥

देव्योदेवाश्चसद्भक्ता, मांसंखादन्ति नैव ते
हिंसया पापयज्ञाः स्यु, धर्मयज्ञा अहिंसया ॥ १२ ॥

अहिंसैव प्रभोर्धर्मो, हिंसायां धर्मशून्यता;
पशुपक्षिमनुष्याणां, दयायां धर्मउच्यते ॥ १३ ॥

पापमूलं मदोज्ञेयः पापं जीवोपपीडनात्;
परोपकारसन्मूलं, दयां चित्ते प्रधारय ॥ १४ ॥

धर्ममाता दयैवस्यात्, मातानाऽस्ति दयासमा
सात्त्विकयःऽस्ति दयादेवी, धर्मस्य जननी सदा ॥ १५ ॥

धर्मोत्पत्तिरहिंसातो, हिंसातः पापसंभवः
प्रेरणंवं प्रभोःमत्या, मनो ह्यत्सुरुयभावनः ॥ १६ ॥

आत्मशुद्धिरहिंसातः सर्वत्रसर्वदेहिनाम्
प्रभोप्राप्तिरहिंसात, आत्मासाक्षाद् भवेत्प्रभुः ॥१७॥

मनोवाक्कायतोहिंसां, त्यजन्तिसत्यसाधवः
रागद्वेषपरीणाम, एष हिंसाऽस्ति चाऽन्तरा ॥१८॥

क्रोधान्मानात्तथादंभा, ल्लोभाद्भयाच्चदेहिनः
स्याऽन्यहिंसांप्रकुर्वन्ति, व्रजन्तिभयसागरम् ॥१९॥

षट्कायजीववृन्दानां, रक्षकाः साधवः शुभाः
यान्तिमोक्षंदयावन्त स्तत्रकिञ्चिन्नसंशयः ॥२०॥

यस्यचित्तेदयानास्ति, तच्चित्ते न प्रभुर्वसेत्
यदाऽऽत्मनिदयावास, ईश्वरः सः प्रभुर्महान् ॥२१॥

वृक्षादीनांरक्षाकार्या, हिंसा कार्या न पक्षिणाम्
अनाथादिमनुष्याणां, पालनंपुण्यहेतवे ॥३४॥
वृक्षगवादिजीवानां, सुपयःभक्षजीवनम्:
मनुष्याणांभवन्त्येव, कुरु परोपकारताम् ॥३५॥
दयामैत्र्यादिसत्कर्म, कुरूपकारिणः प्रति:
धनसत्तादिभोगेन, कुःसिजीवदयांकुरु ॥३६॥
क्रोधेर्ष्यादिभावेन, हिंसां मा कुरुदेहिनाम्
देशराज्यादिलोभेन, हिंसां मा कुरुदेहिनाम् ॥३७॥
धर्मयुद्धादिमोहेन, हिंसां मा कुरु देहिनाम्:
वर्णधर्मादिमोहेन, हिंसां मा कुरु देहिनाम् ॥३८॥
देवीरूपादिपूजायां, विपेण पशुपक्षिणः
मानवाद्यैर्देवाग्रे, स्वादन्ति न पशून ब्रवम ॥३९॥
स्याद्वादधर्मो धर्मो, न धर्मो न भविष्यति:
स्याद्वादादिधर्मकार्ये, संगृहिताज्ञानतः ॥४०॥
सर्वहिंसाजनकादीनां, धर्मोऽस्ति परस्परम्:
सत्यानुगेन देशे च, दुःस्वराज्ञिपरस्परा ॥४१॥
स्वार्थसिद्धिप्रदानां, मानवैर्निजधर्मिणः
कृत्वा:मितिहिंसांहिंसा, मा कुरु धर्मतेजः ॥४२॥
भिन्नधर्मिजनान हत्वा, मा कुरुष्व स्वधर्मिणाम्:
कुर्विहिंसाप्रवर्त्तनम्, मत्र धर्मो न केवलः ॥४३॥
अहिंसामयं देवानां, सर्वजातीयधर्मिणाम्:
कर्त्तव्या अन्तःधर्मेण, नास्ति स्वान्यातिहिंसा ॥४४॥
दुर्युद्धस्वधर्मेषु, हिंसायुद्धिं मा कुरु
निजधर्मिस्वार्थिहिंसा, मा कुरुष्व स्वधर्म ॥४५॥

दयात ईश्वरमाप्ति, देयां ज्ञात्वां दयांकुरु
क्षुधार्तरोगिलोकानां, सेवां कुरुष्व भावतः ॥५८॥
दयातः सर्वदेवाःस्यु, र्मानवाः स्युर्हिंसया
दयातः पुण्यबन्धोऽस्ति, पापबन्धोऽस्ति हिंसया ॥५९॥
नाऽस्ति दयासमंराज्यं, नास्ति दयासमंधनम्
नाऽस्ति दयासमासक्ता, नाऽस्ति दयासमोनृपः ॥६०॥
अहिंसासत्यसाम्राज्य, मान्तरं विश्वशान्तिकृत्
प्राप्य नरा निजंराज्य,-मात्मिकंयान्तिभावतः ॥६१॥
नद्यः सरांसि सद्वृक्षाः कूपा मेघाश्च वापिकाः
दयावन्तोमनुष्याश्च परोपग्रहहेतवे ।।६२॥
अन्धपङ्ग्वादिलोकानां, रुग्णादिपशुपक्षिणाम्
धर्मशालादिकंसर्वं, प्रकर्तव्यं दयापरैः ॥६३॥
जलान्नवस्त्रसत्स्थानं, धैनाद्यैश्चदयापरैः
जनादीनां प्रकर्तव्या, सेवा मोक्षप्रदायिनी ॥६४॥
कपोतादेर्दयाकार्या,-वित्तयुद्ध्यादिमाधनैः
साहाय्यंच मनुष्याणां, कुरुस्वार्पणतः सदा ॥६५॥
रोगापत्तिनिमग्नाना, मशक्तानां सहापताम्
कुरुष्व सदयांधृत्वा,-मा प्रमादं कुरुष्व भोः ॥६६॥
रोगार्त्तदुःखिलोकानां, साहाय्यं कुरु शक्तितः
यस्य योग्यं च य त्सर्मं, तदेयं सदयापरैः ॥६७॥
ईश्वरप्रतिमाः सन्तो, दयोपकारकारिणः
पराऽऽत्मानो भवेयुस्ते, मोहादिकर्मनाशनः ॥६८॥
अहिंसया प्रजीवन्ति, धर्माः सर्वे जगत्स्थिताः
हिंसया नैवधर्मोऽस्ति, भाषितं जिनपुंगवैः ॥६९॥

सर्वारंभपरित्यागी, भवेत्साधुरहिंसकः
अतोगृहस्थनोत्यागी, ह्यनन्तगुणशुक्तिकृत् ॥८२॥
द्रव्यभावदयावन्तः साधवो धर्मदेशकाः
शीघ्रंमुक्तिपदंयान्ति, विश्वदयाप्रवर्त्तकाः ॥८३॥
कोटिकोटिमहोपायैः, धर्मिजीवस्यरक्षणम्
हिंसकेभ्यः प्रकर्त्तव्यं, सात्त्विकत्यागकर्मभिः ॥८४॥
अन्यायपापहिंसाऽस्ति, त्याग एव दयाशुभा;
कारणभेव हिंसाऽस्ति, निर्दम्भश्च दयाशुभा ॥८५॥
हिंसायां पापमत्यार, आप्ता हिंसानिषेधकाः
अज्ञानीविपरीतास्तु, हिंसाऽधारविचारिणः ॥८६॥
मांसमत्स्याण्डभोक्तारः पश्वादिप्राणिभोजनाः
अहिंस्या जनहन्तारो, राक्षसा जनरूपिणः ॥८७॥
जलस्थानां विनाशेन, जीवनैषणवन्ति ये;
धनकामेनविज्ञेया,-जनघातेनजीविनः ॥८८॥
सर्वहिंसाप्रचारार्थं, संतोऽपिनाशकैर्नरैः;
हिंसाप्रचारकर्त्तारो, मुख्या भावप्रणाशिनः ॥८९॥
सर्वदयावैःपिहिंसाऽस्ति, विश्वा हिंसास्वरूपिणी
अज्ञानभावेन हिंसाऽस्ति, हिंसाऽशुभफलप्रदा ॥९०॥
हिंसा विश्वासघातोऽस्ति, कृतघ्नाद्विप्रघातकः
कृतघ्नतापि हिंसैव, हिंसा मिथ्याप्रलापनम् ॥९१॥
हिंसा भूपाऽपि बोद्धव्या, परस्त्रीगामिकारणम्
निन्दाहिंसापि हिंसैव, मिथ्यात्ववृद्धिकारणा ॥९२॥
अज्ञानदर्शनंहिंसा, आत्मनो विषयौ महान्
आत्मद्वेषश्च हिंसैव, मोहाय सर्वनाशना ॥९३॥

पूर्णसाम्यदशापूर्वं दयायाः सत्यहेतुता;
ज्ञात्वापरोपकारार्थं योग्यां दयां समाचर ॥१०६॥
वीतरागाजिनाबुद्धा; सर्वज्ञाः परमेश्वराः
कृतकृत्याअपिव्यक्त,-दयाकार्यप्रवर्तका; ॥१०७॥
पापेनक्षीयतेपुण्यं, पापात्पापंविवर्धते
पुण्येन क्षीयते पापं, पुण्यात्पुण्यंविवर्धते ॥१०८॥
पुण्याद् धर्मस्य सम्प्राप्ति, र्धर्मान्मोक्षः प्रजायते
मोक्षेऽनन्तसुखं नित्यं, तस्मा दयां समाचर ॥१०९॥
निर्धनाश्चदयावन्तो, हिंसकचक्रवर्तिनः
कोटिगुणामहाश्रेष्ठा, जीवन्त ईश्वराः शुभाः ॥११०॥
यथाममप्रियाः प्राणा, स्तथैवसर्वदेहिनाम्
ज्ञात्वेतिसर्वजीवानां, प्राणान्रक्षविवेकतः ॥१११॥
मृत्युःप्रियो न कस्याऽपि, कीटादेश्चप्रवेदय
स्वस्याऽस्तिजीवनंप्रेय, स्तथाऽस्तिसर्वदेहिनाम् ॥११२॥
सौराष्ट्रेगुर्जरेकच्छे,-मरुधरे च मालवे;
दयाप्रयसुमाग्राज्यं, जैनादिभिःप्रवर्तते ॥११३॥
पशुपक्षिमनुष्याणां, धर्मशालादिकंभृशम्
कपोतपालिकायद्वन्यो, ग्रामेषनगरेपुरे ॥११४
कुमारपालभूपेन, दयाधर्मः प्रवर्धितः
वस्तुपालादिभिः श्रेष्ठैः दया भृशंप्रचारिता ॥११५॥
सर्वधर्मेषुमत्योऽस्मि, जैनधर्मोदयामयः
सर्वजानिद्रशाबुध्यै, जैनधर्मो विवर्धताम् ॥११६॥
सद्धर्मयस्वधर्मोऽस्ति, परधर्मोऽस्तिर्हिसनम्
दयाजयःप्रजीवन्तु, विश्वदयाप्रचारिणः ॥११७॥

पुलिंदपापसम्पोऽस्ति, देवो हिंसानिवारकः
पशुरक्तादिभोगानाम्, नेच्छति नच याचते ॥१३०॥
गजाश्वपशवोऽन्नेन, सुप्ता देवेन निर्मितम्
देवाः पशून् न खादन्ति, पिबन्ति रुधिरं न च ॥१३१॥
पशुरक्तादिर्पणैश्च, प्रसन्ना नैव देवताः
पापोदयेन रोगाश्च, दुःखानि विश्वदेहिनाम् ॥१३२॥
पापोदयेन रोगादि-दुःखंभवति देहिनाम्
पुण्योदयेन आरोग्य-सुखंभवतिनान्यथा ॥१३३॥
पापाद्दुःखं सुखं पुण्यात्, सर्वत्र सर्वदेहिनाम्
ज्ञात्वा च पुण्यकर्माणि, सद्भावपूर्वकेण न ! ॥१३४॥
सर्वदर्शनशास्त्राणां, दैविनामविचारिणाम्
मार्गदर्शकशुद्धानां, ह्यनुमानेन च सहसा ॥१३५॥
हिंसाऽहिंसाविवेकेन, पापपुण्यप्रकाशनात्
अहिंसाविवर्धिता, हिंसाऽपि पापिनांजने ॥१३६॥
अनादिकालतो हिंसा, गर्हणीयादिकर्मणः
कुमार्गादिर्दिनो दुःख,-निवारणानुकर्मणः ॥१३७॥
देवो हि न तु कस्यापि, पापाय सानिध्यकारकः
स्वर्गादिदर्शनकारिणां, आज्ञ हि प्रमाणे ॥१३८॥
स्वः हिंसादिपापतोऽपि, दुर्गतावतरणात्
आत्मनः पापकर्मैः ज्ञानेन स्वयमेव ॥१३९॥
धर्माधिकारिभिर्मान्यम्, हिंसाकर्माणि वर्जयेत् ॥
सर्वदर्शनप्रमाणम्, अहिंसा धर्म शास्त्र ॥१४०॥
देवाःहिंसाप्रियाः नैव, निष्कृपाः सन्त्यपि
देवाःहिंसाप्रिया सन्ति नैव नृणां आत्मनि ॥१४१॥

दशदृष्टान्ततोऽतीव–दुर्लभोनृभवोमहान्
प्राप्यस्वाऽऽत्मा भवेत् सिद्धो, दयादिधर्मसाधनैः ॥२०२॥
इति विज्ञाय भोभव्या, दयां कुर्वन्तु भावतः
प्रभुसदृग्मनुष्याणां, हिंसां त्यजन्तु मानवाः ॥२०३॥
अतिपापिमनुष्योऽपि, सम्यग्दृष्ट्यादिलाभतः
इहैवमोक्षमायाति–त्यक्त्वा हिंसादिकं क्षणम् ॥२०४॥
अतो मनुष्यघातात्त्वं, विरम कोट्युपायतः
आत्मज्ञानं मनुष्येभ्यो, देयं हिंसानिवारकम् ॥२०५॥
कोटिकोटिमहोपायै, र्मनुष्यसंघरक्षणम्
कर्त्तव्यं शिक्षणं देय, मर्हिसाचारवर्धकम् ॥२०६॥
अहिंसाचारतः शान्ति, र्देशेखण्डे प्रजासु च
राज्येषु भवति स्पष्टा, नान्योपाया भुवस्तले । २०७॥
इति निश्चित्यसिद्धान्तं, सर्वखण्डस्थमानवाः
दयाचारै र्विचारैश्च, प्रवर्तन्ते स्वभावतः ॥२०८॥
आत्मन्येव सुखं सत्यं, निश्चित्य भव्यमानवाः
बाह्यभोगाप्तये हिंसां, कुर्वन्तु नैव सज्जनाः ॥२०९॥
बाह्यभोगे सुखभ्रान्तिं, त्यक्त्वा सत्यसुखाप्तये
आत्मन्येव स्थिरीभूय, स्वाऽऽत्मानन्दरसी भव ॥२१०॥
स्वस्वधर्मस्यसत्यत्वं, कथ्यतेसर्वधर्मिभिः
किन्तुनात्र न सत्यत्व, मर्हिसाधर्ममन्तरा ॥२११॥
ब्रह्मचर्यमहिंसैव, परब्रह्मप्रदायकम्
द्रव्यतोभावतोब्रह्म,–चर्यशक्तिप्रदायकम् ॥२१२
दुःखिलोकदयाकार्या, दुःखनाशनकर्मभिः
औषधालयसंस्थानं, कार्यमुपाश्रयादिकम् ॥२१३॥

दशदृष्टान्ततोऽतीव-दुर्लभोनृभवोमहान्
प्राप्यस्वाऽऽत्मा भवेत् सिद्धो, दयादिधर्मसाधनैः ॥२०२॥
इति विज्ञाय भोभव्या, दयां कुर्वन्तु भावतः
प्रभुसदृग्मनुष्याणां, हिंसां त्यजन्तु मानवाः ॥२०३॥
अनिपापिमनुष्योऽपि, सम्यग्दृष्ट्यादिलाभतः
इहैवमोक्षमायाति-त्यक्त्वा हिंसादिकं क्षणम् ॥२०४॥
अतो मनुष्यघातात्त्वं, विरम कोट्युपायतः
आत्मज्ञानं मनुष्येभ्यो, देयं हिंसानिवारकम् ॥२०५॥
कोटिकोटिमहोपायं, मनुष्यसंघरक्षणम्
कर्तव्यं शिक्षणं देय, महिंसाचारवर्धकम् ॥२०६॥
अहिंसाचारतः शान्ति, र्देशेखण्डे प्रजासु च
राज्येषु भवति स्पष्टा, नान्योपाया भुवस्तले ॥२०७॥
इति निश्चित्यसिद्धान्तं, सर्वखण्डस्थमानवाः
दयाचारै र्विचारैश्च, प्रवर्तन्ते स्वभावतः ॥२०८॥
आत्मन्येव सुखं सत्यं, निश्चित्य भव्यमानवाः
पापभोगाप्तये हिंसां, कुर्वन्तु नैव सज्जनाः ॥२०९॥
पापभोगे सुखभ्रान्ति, त्यक्त्वा सत्यसुखाप्तये
आत्मन्येव स्थिरीभूय, स्वाऽऽत्मानन्दरसी भव ॥२१०॥
स्वस्वधर्मस्यसत्यत्वं, कथ्यतेसर्वधर्मिभिः
किन्तुतत्र न सत्यत्व, महिंसाधर्ममन्तरा ॥२११॥
ब्रह्मचर्यमहिंसैव, परब्रह्मप्रदायकम्
दुःखनोपायतोब्रह्म,-चर्यशक्तिप्रदायकम् ॥२१२
दुःखिलोकदयाकार्या, दुःखनाशनकर्मभिः
औषधाल्पधर्मस्थानं, कार्यंसुपाश्रयादिकम् ॥२१३॥

संसारकोटिदुःखानि, विश्वदयाविवृद्धये,
प्रवर्तन्तां सदा लोकाः साधवः सत्ययोगिनः ॥२२५॥
साधवः प्रभुवत्पूज्या, हिंसादिपापवर्जिनः
सेवाभक्तिश्च कर्तव्या, सार्हमार्धर्मियोगिनाम् ॥२२६॥
हिंस्रव्याघ्रादिनो रक्ष्याः क्षत्रियैः पशुमानवाः
क्षत्रियाणां स्वधर्मोऽस्ति, साधुब्राह्मणरक्षणम् ॥२२७॥
क्षत्रियाणां स्वधर्मोऽस्ति, गोसतीबालरक्षणम्
निरपराधिजीवानां, निःशस्त्राणां च रक्षणम् ॥२२८॥
क्षत्रियाणां च कर्तव्यं, न्यायात्मंवादिरक्षणम्
राज्यभूम्यादिसंरक्षा, घोरापराधिदण्डनम् ॥२२९॥
मृगयापापखेलादि,-हिंसाकर्मलजन्निते
अहिंसाधर्मिरक्षार्थ, क्षत्रिया उपयोगिनः ॥२३०॥
अहिंसाधर्मबोधार्थ, ब्राह्मणा उपयोगिनः
पशुमांसादिभोक्तारो, ब्राह्मणा अपि राक्षसाः ॥२३१॥
सुरामांसप्रहिंसाद्यै, ब्राह्मणानैवकर्मनः
दयासत्यादिधर्मैश्च, ब्राह्मणा धर्मिणः स्मृताः ॥२३२॥
गवांसंपालनाद्वैश्या, अहिंसाधर्मसाधकाः
पशुपालनकृष्यादि,-कर्मिणश्च दयालवः ॥२३३॥
व्यापारादिप्रवृत्तिषु, दयाबुद्ध्या प्रवर्तकाः
अहिंसाधर्मवृद्ध्यर्थ, धर्मशालादिकारिणः ॥२३४॥
भूपानां च स्वधर्मोऽस्ति, न्यायात् प्रजादिपालनम् ;
साधूनां च गवादीनां, रक्षणं हिंस्रदण्डनम् ॥२३५॥
धर्मिणां रक्षणंनीत्या, चोरापराधिदण्डनम्
अहिंसाधर्मिणोवृद्धिः कार्याच दोषवर्जनम् ॥२३६॥

[illegible] च [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ॥ [illegible] ॥
आजीविकादिकार्येषु, [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] ॥ [illegible] ॥
अहिंसा [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] ॥ [illegible] ॥
[illegible] [illegible], [illegible]
जीवन्ति [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] ॥ [illegible] ॥
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ॥ [illegible] ॥
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] च [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] च ॥ [illegible] ॥
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] च [illegible] ॥ [illegible] ॥
[illegible], [illegible] हि [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ॥ [illegible] ॥
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] ॥ [illegible] ॥
[illegible] हि [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] ॥ [illegible] ॥
[illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] ॥ [illegible] ॥
[illegible], [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] हि, [illegible] [illegible] [illegible] ॥ [illegible] ॥

हिंसाऽस्ति च्यमर्नवोर्रः हिंसादुर्गुणवृत्तयः
सर्व हिंसादितो मुक्ता, वीतरागा जिनादयः ॥२४९॥
सर्वकर्मसु हिंसाल्प, मल्पाधिक्यप्रभेदतः
गृहस्थानां भवेत्तत्र, निर्ग्रन्था ज्ञानयोगिनः ॥२५०॥
दयाबुद्धिं हृदि न्यस्य, गृहस्था स्त्यागिनो जनाः
स्वाऽधिकारेण कर्माणि, कुर्वन्ति स्वोपयोगिनः ॥२५१॥
यथा धूमाघ्नो वह्नि, स्तथा सर्वप्रवृत्तयः
सदोषा अपि कुर्वन्ति, ह्याजीविकादिकारिणः ॥२५२॥
निरासक्तितया सुज्ञा, यथायोग्यविवेकतः
आत्मज्ञानोपयोगेन, कर्म कुर्वन्ति सज्जनाः ॥२५३॥
द्रव्यभावदयाज्ञान,-विवेकेन प्रवर्तिनः
स्वाऽधिकारेण कर्माणि, कुर्वन्ति यान्ति सद्गतिम् ॥२५४॥
हिंसाबुद्धिर्न यस्याऽस्ति, शुद्धाऽऽत्मलक्ष्यधारकः
सर्वकर्मप्रकुर्वाणोऽप्यहिंसाधर्मसाधकः ॥२५५॥
परस्परं च साहाय्यं, कुर्वन्तु भव्यमानवाः
परस्परोपकारेण, जीवा जीवन्ति भूतले ॥२५६॥
परस्परोपकारोऽस्ति, जीवैर्जडैश्चदेहिनाम्
परस्परसहायेन, जीवन्ति विश्वदेहिनः ॥२५७॥
अतःस्वाभाविकं सत्यं, साहाय्यं च परस्परम्
विज्ञायैवं जनाः सर्वे, भवन्तु स्वार्पिताः सदा ॥२५८॥
दुःखिनां दुःखनाशार्थं, सहायिनो भवन्तु भोः
स्वार्थेण कातरा नैव, भवन्तु विश्वमानवाः ॥२५९॥
देशजात्यभिमानेन, वर्णधर्माभिमानतः
परस्परं न हिंसन्तु, भवन्तु सदयापराः ॥२६०॥

क्रीडाभिलाषसंसर्गेण, राज्यसत्तादिसंभवः
विषयासक्तादिदर्पेण, नाशयन्तु न हिंसकाः ॥१६१॥
राजानो राज्यगर्वेण, पीडयन्तु न हिंसकाः
हिंसादिपापदोषेभ्यः, त्यजन्तु धर्मयुक्तितः ॥१६२॥
राज्यं कुर्वन्तु सद्युक्त्या, सर्वलोकहिताय च
अन्यायं नैव कुर्वन्तु, सन्तु हिंसानिवारकाः ॥१६३॥
क्षत्रिया ब्राह्मणा वैश्याः शूद्राश्च निजधर्मतः
आत्मनः शुद्धिकृत्यार्थं, सन्तु दयाकराः ॥१६४॥
निजधर्मादिसंयोगेन, दुःखितानां निवारणम्
दुःखनाशाय सद्धर्मं, धर्मिणो निजकर्म च ॥१६५॥
पशूनां पक्षिणां दुःखं,-नाशार्थं च यथाक्रमम्
भवन्तु सदयाकराः,-धर्मिणो निजकर्मणा ॥१६६॥
दयाधर्मादिविचारेणा, धार्मिका जनाः सर्वेषु वै
सर्वेषां हितकर्तारः, भवेत् भावदयामयाः ॥१६७॥
अहिंसाधर्मनिर्मितौ, धर्मेषु सर्वधर्मेषु
धर्मादिसर्वधर्माणां, धर्मो मैत्र मुख्यकं ॥१६८॥
अहिंसाधर्मसंपूर्णं, धार्मिकाः सन्तु सादराः
अहिंसायाः परो धर्मः, नास्ति सत्यं न संशयः ॥१६९॥
अहिंसा सर्वधर्माणां, श्रेष्ठोऽस्ति धर्मकेषु
सर्वधर्मेषु वा श्रेष्ठं, दयाधर्मविचारतः ॥१७०॥
दयाहेतोः परित्यज्य, सर्वदुःखाद्यनर्थकम्
जैनेषु वैदिकेष्वपि, दयाधर्मः प्रकाशते ॥१७१॥
दया मैत्र सर्वधर्मे, जैना आर्याः दयार्थिनः
आर्यावर्तादिसर्वेषु, दयाधर्मोऽस्ति ॥१७२॥

सर्वखण्डेषुदेशेषु, दयाऽऽचार्यैः प्रवर्ध्यते
अहिंसाधर्मिणांसत्य, मार्यत्वंगुणकर्मतः ॥२७३॥
मदिरामांसतोदूरा, आर्याःस्युर्गुणकर्मतः
अनार्यम्लेच्छलोकानां, हिंसात्वं वृत्तिकर्मतः ॥२७४॥
सृष्टिविरोधकं कर्म, हस्तकर्मादिकं च यत्;
बाललग्नादिकंहिंसा, त्याज्या धर्मार्थिकामिभिः ॥२७५॥
अतिशोकादिकं हिंसा, ज्ञातव्या च विवेकिभिः
मनोवाक्कायशक्तीनां, रक्षणं सदया मता ॥२७६॥
अत्याहारैस्तु हिंसैव, चातिवादश्च हिंसनम्
मनोवाक्काययोगाना, मनियत्न श्च हिंसनम् ॥२७७॥
कूपादिपतनं हिंसा, विषादिभक्षणं तथा;
अतिपरिश्रमोहिंसा, ज्ञातव्यैवं विवेकतः ॥२७८॥
आर्तरौद्रविचाराणां, हिंसाऽस्ति कर्मबन्धनात्
धर्मशुक्लविचाराणां, स्वाऽऽत्मदयाऽस्तिवस्तुतः ॥२७९॥
स्वाऽऽत्मनो या दया सैव, चाऽन्यसर्वदयादितः
अस्त्यनन्तगुणैः श्रेष्ठा, सर्वकर्मविनाशिनी ॥२८०॥
दर्शनज्ञानचारित्र, महिंसैव स्वभावतः
शुद्धोपयोग एवाऽस्ति, ह्यहिंसा च निजाऽऽत्मनः ॥२८१॥
अहिंसा त्रिविधा ख्याता, तामसी राजसी तथा
सात्त्विकी स्वाऽऽत्मशुद्ध्यर्थं, श्रेष्ठाऽस्ति चोत्तरोत्तरा॥२८२॥
सुतरां सात्त्विकी भव्यैः कर्तव्या स्वोपयोगतः
निष्कामबुद्धिभिः कार्यं, महिंसाकर्म सात्त्विकम् ॥२८३॥
हिंसा त्रिधाऽस्तिविज्ञेया, तामसी राजसी तथा;
सात्त्विकी च परित्याज्या, स्वाऽधिकारेण मानवैः ॥२८४॥

महेंद्रगुरुधर्मार्थं, संघार्थं च महाजनैः
अल्पदोषमहाधर्म,-कर्म कार्यं यथातथम् ॥२८५॥
वनस्पतिफलाहारात्, सत्त्ववुद्धिः प्रकाशते
सात्त्विकपानयोगेन, शुद्धबुद्धिः प्रकाशते ॥२८६॥
सात्त्विकभोजनाच्छुद्धि,-श्चित्तस्य प्रविजायते
स्वच्छवायुजलाद्यैश्च, दयावृत्ति विवर्धते ॥२८७॥
अहिंसाधर्मिणां सङ्गाद्, दयाबुद्धिः प्रजायते
द्रव्यभावदयायोगात्, स्वाऽऽत्मा सिद्धः प्रजायते ॥२८८॥
पवित्रभूमिवासेन, दयाबुद्धिः प्रवर्धते
पवित्रतीर्थवासेन, सद्दया हृदि जायते ॥२८९॥
चण्डकौशिकनागे च, कृताऽपराधिसंगमे;
महावीरस्य नेत्रे द्वे, दयार्द्रे कुरुतां शिवम् ॥२९०॥
यस्य पूर्णदयादृष्टिः कमठेऽप्यपराधिनि
ध्यानावस्थास्थितो देवः पार्श्वनाथः श्रियेऽस्तु वः ॥२९१॥
मृगवृन्दोपरिप्रीतिः सद्दया येन धारिता
अरिष्ठनेमिभगवान्, कल्याणं कुरु सत्वरम् ॥२९२॥
कपोतस्य कृता रक्षा, पूर्वजन्मनि भावतः
सर्वविघ्नस्यशान्त्यर्थं, शान्तिनाथोऽस्तु सर्वदा ॥२९३॥
भारतादिकदेशेषु, दयाधर्मप्रवृद्धये
साधवः प्रेषिता येन, पशुशालाः कृता घनाः ॥२९४॥
अशोकभूपपौत्रेण, जैनसम्प्रतिभूभुजा;
चन्द्रगुप्तेन भूपेन, दया सर्वत्र वर्धिता ॥२९५॥
वस्तुपालो महामन्त्री, तेजःपालोऽपिगुर्जरे
जातौ दयाप्रचारार्थं, धामरौ जैनधर्मिणौ ॥२९६॥

दुष्काले कच्छसौराष्ट्र,-गुर्जरादिषु मानवाः
रक्षिता अन्नदानेन, जगडूशादयालुना ॥२९७॥
इलादुर्गमहाश्रेष्ठो, दुष्काले सर्वरक्षकः
अंबावीदासजैनोऽभूत्, तस्याऽस्ति कीर्तिरुत्तमा ॥२९८॥
मंडपे पेथडश्रेष्ठी, जैनो बभूव धर्मवान्
क्षुधार्तादिमनुष्येभ्यो, भोजनार्थं च दत्तवान् ॥२९९॥
अशोको भूपतिः श्रेष्ठः सर्वभूपतिशेखरः
तेन दयासमुद्रेण, देशाहिंसा निवारिता ॥३००॥
खारवेलेन भूपेन, भारते वर्धिता दया;
सिद्धसेनोपदेशेन, विक्रमेण दया तता ॥३०१॥
अहिंसा स्थापिता राज्ये, दयामयेन चेतसा
स आमभूपतिः श्रेष्ठो, बभूव जैनधर्मिराट् ॥३०२॥
अकबरबादशाहेन, भारतदेशचक्रिणा
आर्याणां प्रेमवृद्ध्यर्थं, गवां हिंसा निवारिता ॥३०३॥
हीरविजयसूरीणां, प्रबोधैर्नवसद्दया
यस्याऽऽत्मनि भृशं जाता, सोऽकबरः कीर्तिमान्श्रुतः ॥३०४॥
यस्य विश्वोपरि प्रेम, तस्य व्यापकसद्दया,
दयाहिंसास्वरूपं तु, ज्ञानी जानाति वस्तुतः ॥३०५॥
ज्ञानं पूर्वं दया पश्चात्, नाऽस्ति ज्ञानं विना दया
ज्ञानी ज्ञानेन जानाति, दयां हिंसां च वस्तुतः ॥३०६॥
काययोगेन हिंसा तु, केवलिनामपि भवेत्
द्रव्यहिंसाऽस्ति सादेहान, न तु भावेन विन्दत ॥३०७॥
रागद्वेषपरीणामा, हिंसाऽस्ति भावतःस्वतु
रागद्वेषपरीणामं, विना नास्ति हि भावतः ॥३०८॥

भावहिंसां विना द्रव्य,-हिंसया भवबन्धनम्
नाऽस्ति तत्तु परिज्ञाय, भवन्तु स्वोपयोगिनः ॥३०९॥
कर्मबन्धनमुक्त्यर्थं, माऽऽत्मन स्त्वं दयां कुरु
आत्मज्ञानेन स्वाऽन्यानां, दया सत्या प्रकाशते ॥३१०॥
दयां हिंसां न जानाति, मिथ्यादृष्टिरबोधतः
दयां हिंसां च जानाति, सम्यग्दृष्टिः सुबोधतः ॥३११॥
सम्यग्ज्ञानी विजानाति, दयां हिंसां च युक्तिः
युक्त्र दयाप्यहिंसा स्यात्, हिंसाऽपि कुत्रचिद्दया ॥३१२॥
कुत्रचिद्दयायतोर्हिंसा, काययोगेन संभवेत्,
तथापि भक्तिसेवार्थं, रहिंसा चान्तरा यतः ॥३१३॥
सद्देवगुरुसंघस्य, रक्षणार्थं च चात्मनः
दोषे सति महाधर्मो, जायन्ते बहुनिर्जराः ॥३१४॥
कायेन नैव हिंसाऽपि, रागद्वेषादिमोहतः
मानसिका भवेद्धिंसा, चाऽन्यथानविचारतः ॥३१५॥
आन्तरा भावहिंसाऽस्ति, द्रव्यहिंसा तु बाह्यतः
गीतार्थगुरुबोधेन, स्वाऽधिकारा दयां कुरु ॥३१६॥
प्रमादयोगतो हिंसा, स्वाऽन्यप्राणविनाशनात्
हिंसाया लक्षणं प्रोक्तं, तत्त्वार्थसूत्रभाषिनम् ॥३१७॥
सम्यग्दृष्टियुता जैनाः सम्यग्दृष्टिगुणस्थिताः
अविरताश्च हिंसार्थं, रहिंसादिमकांक्षिणः ॥३१८॥
हिंसादौ दोषमन्तारो, हिंसादिदोषहानये
उद्युक्ता हि दयादृनां, रक्षार्थं ते प्रवर्त्तकाः ॥३१९॥
अणुव्रतधरा जैनाः श्रावका द्रव्यभावतः
अणुभङ्गेन जीवानां, निरपराधिदेहिनाम् ॥३२०॥

स्थूलानां हिंसका नैव, स्थूलहिंसाविरामिणः
औत्सर्गिकापवादाभ्यां, सापेक्षव्रतधारिणः ॥३२१॥
सद्देवगुरुधर्माणां, संघस्य भक्तिहेतवे
सेवार्थं तस्य रक्षार्थं, मौत्सर्गिकाऽपवादिनः ॥३२२॥
भक्त्यादिधर्मकार्येषु, हिंसातः कर्मबन्धनम्
स्वल्पं च निर्जरा बह्व्यो, महापुण्यं प्रजायते ॥३२३॥
अतोगृहस्थिताः श्राद्धा, द्विविधाः स्वाऽधिकारतः
देवादिभक्तिरक्षादौ, प्रवर्त्तन्ते यथातथम् ॥३२४॥
महाव्रतधराः सन्तो, मुक्ता हिंसादिपापतः
साधवो विश्वजीवानां, त्रातारः सन्ति बन्धवः ॥३२५॥
औत्सर्गिकाऽपवादाभ्यां, धर्मसंघादिरक्षणे
विश्वलोकदयार्थं, प्रवर्त्तन्ते यथातथम् ॥३२६॥
द्रव्यभावदयावन्तः षट्कायजीवपालकाः
निर्दोषाऽऽहारपानेन, जीवन्ति च यथातथम् ॥३२७॥
गृहस्थत्यागिभेदेन, द्विधाधर्मोऽनादितः
सर्वज्ञबोधिनः सत्यो, जैनधर्मः प्रवर्त्तते ॥३२८॥
द्रव्यभावीयहिंसातो, विरतिश्च भवेद्यथा
तथा प्रवर्त्तनं कार्यं, द्रव्यभावदयापरैः ॥३२९॥
दर्शनज्ञानचारित्र,-मोक्षमार्गानुसारिभिः
गृहस्थैस्त्यागिभिर्हिंसा, संत्याज्या च यथातथम् ॥३३०॥
सर्वविश्वस्थपालानां, विद्याशालासु मानवैः
अहिंसाधर्मशिक्षार्थ,-वर्तितव्यं यथातथम् ॥३३१॥
हिंसकानां प्रबोधार्थं, सर्वविश्वेषु वर्तिनाम्
सर्वजातिप्रबन्धेन, वर्तितव्यं दयालुभिः ॥३३२॥

पापहिंसा भवेत्ताप-स्तान्तिराऽऽत्मनां ध्रुवम्
अहिंसावृत्तिकर्मभ्यः, शान्तिःशर्म शिवं भवेत् ॥३३३॥

आत्मनः सदया श्रद्धा, प्रामाण्यवृत्तिकर्मभिः
हिंसा निजाऽऽत्मनो ज्ञेया, प्रामाण्यभ्रष्टजीवनात् ॥३३४॥

औदार्यसत्यगाम्भीर्यात्, दया सत्या प्रवर्तते
सर्वलोकसहायेन, दयाधर्मो विवर्धते ॥४३५॥

सर्वत्रप्रस्थलोकानां, रोगदुःखादिनाशने
परस्परसहायार्थं, प्रियन्ते भव्यमानवाः ॥३३६॥

आत्मशुद्धोपयोगेन, कृतेषु सर्वकर्मसु
अहिंसा शान्तरा सत्या, वर्त्तते ज्ञानयोगिनाम् ॥३३७॥

ज्ञाने सत्यसमाधिश्च, सदैव सतां सदा
शुद्धोपयोगतः सत्या, वर्तते धर्मिणां दया ॥३३८॥

मनोवाक्कायशुद्धानां द्रव्यभावेन सदया
आत्मनः पूर्णशुद्धयर्थं, हेतुभूता प्रवर्तते ॥३३९॥

पापहिंसापरिणाम-स्याद्दयाविचारणा
हिंसावृत्तिदयावृत्योः, शुद्धाऽऽत्मा हि पृथग्भवेत् ॥३४०॥

हिंसावृत्तेः क्षयार्थं हि, दयावृत्तेः प्रयोजनम्
शुद्धोपयोगिनो द्वाभ्यां, स्वं जानन्ति पृथक् ततः ॥३४१॥

कृतकृत्याश्च सर्वज्ञा, दयाचारप्रपालकाः
पोषयन्ति दयाधर्मं, तस्माद्दयां समाचर ॥३४२॥

सदयैव मनः स्वर्गः क्रूरत्वं श्वभ्रमेव च
स्वर्गश्वभ्रपरिज्ञाय-दयाकर्म कुरुष्व भोः ॥३४३॥

गोमहिष्यादिरक्षार्थं, विश्वस्थसर्वमानवैः
कर्तव्यस्वार्पणंपूर्णं, वित्तदेहादिभिर्भृशम् ॥३४४॥

मांसाहारेण देहस्य, पुष्टिं जानन्ति केचन
मांसं भुञ्जन्ति पश्वादे-र्निर्दया हिंसका जनाः ॥३४५॥
मांसाहारेण लोकानां, दीर्घायुर्नैव जायते
नश्यति सात्त्विकीबुद्धि-र्देहाऽऽरोग्यं न तात्त्विकम् ।३४६
तामसवृत्तिदोषाःस्यु-र्मांसरक्तादिभोजिनाम्
अतिकामादिदोषैश्च, पापराशिपरम्परा ॥३४७॥
मांसाहारिमनुष्याणां, देहपुष्टिर्न तात्त्विकी
फलान्नदुग्धभोक्तॄणां, दीर्घायुः सात्त्विकी मतिः ॥३४८॥
मांसमद्यादिभोगेन, धर्मबुद्धिः प्रणश्यति
बहुरोगाः प्रजायन्ते, भवन्ति दुर्गुणा भृशम् ॥३४९॥
जिह्वास्वादस्य लाम्पट्याद्, देहपुष्टिप्रमोहतः
मांसं भुञ्जन्ति ते पाप-कर्म बध्नन्ति दुःखदम् ॥३५०॥
किञ्चित्सुखं महापापं, पश्वादिमांसभोजिनाम्
इतिविज्ञाय मांसस्य, त्यागं कुर्वन्तु मानवाः ॥३५१॥
पश्वादिहिंसनाल्लोका, विरमन्तु दयापराः
प्रेमतःस्वाऽऽत्मवज्जीवान्, रक्षन्तु धर्मिमानवाः ॥३५२॥
शुद्धोपयोग एवाऽस्ति, चाऽहिंसासंयमस्तथा
ज्ञानंध्यानमहिंसैव, भक्तिसेवाऽस्ति चान्तरा ॥३५३॥
आत्मनः शुद्धभावेन, ह्यहिंसा वस्तुतो भवेत्
आत्मोपयोगसामर्थ्या-ज्ज्ञानी निर्हिंसको ध्रुवम् ॥३५४॥
यज्ञार्थपशवःसृष्टा-इतिमिथ्याप्रलापनम्
दयाब्धिरीश्वरः प्रोक्तः, स हिंसां नैव भाषते ॥३५५॥
पशुपक्ष्यादिकं सृष्टं, नृणां भक्षणहेतवे
प्रभुणेति प्रभाषन्ते, हिंस्त्रा अनार्यपापिनः ॥३५६॥

दयालुरीश्वरोज्ञेयः, समः सर्वत्र देहिषु
विश्वजीवपिता नैवं, ब्रूयाद्धिंसावचो यतः ॥३५७॥
सयज्ञा भक्तिसेवाद्याः, पशुहिंसाविवर्जिताः
गवादिपशुलोकानां, रक्षैव यज्ञमर्म वै ॥३५८॥
सद्देवगुरुसाधूनां, पूजाऽन्नपानकर्मभिः
क्षुधार्तानां तृषार्त्तानां, सेवायज्ञः प्रकीर्तितः ॥३५९॥
ज्ञानंतपोदमोदाने, यज्ञाश्च बहुधा मताः
सद्दयां प्रतिगच्छन्ति, सत्ययज्ञाःस्वभावतः ॥३६०॥
सर्वविश्वस्थलोकानां, हितार्थं याः प्रवृत्तयः
शुभायज्ञाश्च शुद्धा हि, शुद्धोपयोगवृत्तयः ॥३६१॥
आत्मवत्सर्वजीवानां, हिंसा दुःखप्रदायिनी
आत्मवत्सर्वजीवानां, दया शान्तिप्रदायिनी ॥३६२॥
आत्मवत्सर्वजीवानां, जीवनेच्छा प्रवर्तते
स्वाऽऽत्मनो मृत्युवद्भीतिः, सर्वेषां भीतिरुच्यते ३६३॥
यथा मम प्रियो देह-स्तथा सर्वा ऽऽत्मनां खलु
ज्ञात्वैवं सर्वजीवानां, यथायोग्यं दयां कुरु ॥३६४॥
पशून् हत्वा च ये यज्ञे, प्रापयन्ति पशवो दिवम्
गच्छन्त्येवैमहामिथ्या-वादका मोहदुर्जयः ॥३६५॥
यज्ञहोमेन यःस्वर्गं, नीयन्ते पशवश्चतेः
हत्वा पुत्रादिकं स्वीयं, स्वर्गं न गमयन्तिकिम् ॥३६६॥
अयोग्यलग्नकर्मादि, मिथ्याऽधर्म्यकुरीतयः
अधर्म्यमैथुनं हिंसा, देहवीर्यस्य दुर्व्ययः ॥३६७॥
वैराकधर्म्यशास्त्रादृ, विरुद्धमतिमैथुनम्
स्वाऽन्यघाताघरोगास्त-द्धिंसैव ज्ञानिसम्मतम् ॥३६८॥

मनोवाक्कायहिंसादि,–कारकं कर्म यच्च तत्
हिंसां ज्ञात्वैव तत्त्याज्यं, सर्वखण्डस्थमानवैः ॥३६९॥
अधर्म्यैकामदोषादि–वृद्धि कृत्कर्म यद्भवेत्
तत्त हिंसां प्रविज्ञाय, त्यजन्तु सद्दयालवः ॥३७०॥
कन्याविक्रयतो हिंसा, वरविक्रयतस्तथा
आत्महत्या महाहिंसा, सत्यज्ञानं दयाकरम् ॥३७१॥
हिंसा बन्धाय विज्ञेया, चाऽहिंसा स्वाऽऽत्ममुक्तये
हिंसा दुःखाय विज्ञेया, चाऽऽत्मानन्दाय सद्दया ॥३७२॥
दयादानादितः पुण्य–कर्मबन्धो भवेत्खलु
पुण्याद् धर्मस्य सामग्री, प्राप्यते पुण्यकर्मभिः ॥३७३॥
शुद्धवायुर्जलं शुद्धं, स्थानं सात्त्विकभोजनम्
योग्याहारो विहारश्च, दुष्टव्यसनवर्जनम् ॥३७४॥
प्रकाशो मृत्तिका शुद्धा, भोजनं फलदुग्धयोः
देहवीर्यस्य संरक्षा, दीर्घायुर्हेतवः स्मृताः ॥३७५॥
ज्ञात्वैवं धर्मिभिश्चाधि–व्याधिवर्जनहेतवे
दयावद्भिर्जगल्लोकाः कर्तव्या दीर्घजीविनः ॥३७६॥
स्वाऽऽत्मदया प्रकर्तव्या, दयावद्भिर्विवेकतः
मद्यमादकपेयादि–त्यागेनभव्यमानवैः ॥३७७॥
दीर्घायुः साधनं सर्वं, दयैव धर्महेतवे
विज्ञायैवं च संसाध्यं, दीर्घायुर्जीवनं निजम् ॥३७८॥
स्वस्य धर्मस्य मोहेन, चाऽशुभमन्यधर्मिणाम्
चिन्तितं च कृतं तद्धि. निन्दामि सत्यभावतः ॥३७९॥
स्वाऽन्यव्याधिविनाशाय, स्वाऽन्याधिनाशहेतवे
स्वान्योपाधिनिवृत्त्यर्थं, सत्कर्म तद्दया भृशम् ॥३८०॥

निरुपाधिदशावांश्च, व्याध्याधिवर्जितो नरः
दीर्घायुष्मान् भवत्येव, शुद्धब्रह्माऽधिकारवान् ॥३८१॥
आजन्मब्रह्मचर्येण, दीर्घायुर्धारको भवेत्
मद्यमांसपरित्यागाद्, दीर्घजीवी भवेन्नरः ॥३८२॥
मनोवाक्काययोगानां, दीर्घजीवनहेतवः
ते दयार्थं प्रविज्ञाय, दया साध्या दयालुभिः ॥३८३॥
वित्तदेहादिभोगेन, दयाधर्मैकतत्परैः
व्याख्यानादिप्रयत्नेन, यतितव्यं विवेकतः ॥३८४॥
पश्चात्तापादिभावेन, प्रायश्चित्तेन मानवाः
हिंसादिपापतः शुद्धा, भवन्ति च दयोद्यताः ॥३८५॥
पक्षपातादिमोहेन, देशनीत्यादिरीतयः
मनुष्यैः कल्पितास्तत्र, हिंसादिदोषसंभवः ॥३८६॥
क्षुत्तृड्रोगादियुक्तानां, दुःखिनो दुःखनाशने
अर्पिता वाङ्मनःकायै-र्देवास्ते देहधारिणः ॥३८७॥
बाह्याऽभ्यन्तरदुःखानां, नाशाय सर्वदेहिनाम्
द्रव्यभावदयार्थं, प्रवृत्ता स्तेसुरोत्तमाः ॥३८८॥
कारुण्यभावनाधारै-र्जीवन्ति जीविनो हि ते
हिंसाचारविचारैर्ये, जीवन्ति ते मृताः खलु ॥३८९॥
दयार्थं मनो वाणी, काया वित्तं च यस्य ते
जीवन्तु देवरूपास्ते, विश्ववत्सलसज्जनाः ॥३९०॥
यदायदा हि विश्वस्मिन्, भृशं हिंसा प्रजायते
तदातदा प्रजायन्ते, दयावन्तो जिनादयः ॥३९१॥
हिंसादिपापनाशार्थ-महिंसादिप्रवृद्धये
मोहारिशक्तिनाशाय, प्रभवन्ति जिनेश्वराः ॥३९२॥

यदा यदा दयाख्यानां, प्राबल्यं क्षीयते तदा
खण्डदेशे च जायन्ते, महासन्तो दयालवः ॥३९३॥

युगमुख्याश्च जायन्ते, सूरयो धर्मधारिणः
आत्मसामर्थ्यतो विश्व–दयासत्यप्रचारिणः ॥३९४॥

येषां चित्ते दया नास्ति, दुःखिनामवलोकनात्
जीवन्तो राक्षसा ज्ञेया, अशुभा जीवितोऽपि ते ॥३९५॥

दुःखिनो देहिनो दृष्ट्वा, तद्दुःखनाशनोत्सुकाः
जीवन्तस्ते शुभा ज्ञेया–देवा देहावतारिणः ॥३९६॥

वीतरागमनुष्यैर्हि–दया सत्या प्रकाश्यते
सम्यग्ज्ञानेन कर्तव्य–महिंसाकर्म मानवैः ॥३९७॥

नाऽस्ति हिंसासमं पापं, नाऽस्तिधर्मो दयासमः
नाऽस्ति ज्ञानसमं दानं, तपो नास्ति क्षमासमम् ॥३९८॥

लब्ध्वा मनुष्यजन्माऽपि, दयाधर्मो न धारितः
हारितं जन्म तेनैव, ज्ञात्वा दयां समाचर ॥३९९॥

दयोपदेशं विज्ञाय, यथाशक्ति दयां कुरु
कुरुष्व मा प्रमादं भोः, जागृहि हृदि सत्वरम् ॥४००॥

दुर्लभं दयाख्यानै–र्नृजन्म सर्वजन्मसु
संप्राप्य जीव मा मुह, दयाधर्मं समाचर ॥४०१॥

दयाधर्मविचारेण, सर्वविश्वं दयामयम्
सन्तु परोपकारार्थं, विश्वर्षिकप्रभुतयः ॥४०२॥

हिंसापापविचाराश्च, नश्यन्तु सर्वविश्वतः
सन्तु शान्तिमयं विश्वं, प्रभवन्तु दयाश्रयः ॥४०३॥

राजानो मन्त्रिणः श्रेष्ठाः, सन्तु वीरा दयालवः
सर्वविश्वप्रशान्त्यर्थं, दयाधर्मः प्रवर्तताम् ॥४०४॥

अनुक्रमो न पद्यानां, दयाग्रन्थे कृतो मया
पुनर्दोषो न पद्येषु, सद्दया परिणामतः ॥४१८॥
मनोवाक्कायतो हिंसा, कृता कारापिता मया
मिथ्या भवतु तत्सर्वा, दयाग्रन्थे कृते सति ॥४१९॥
मोहेन ह्यद्यपर्यन्तं, हिंसाकर्म कृतं मया
हिंसादिपापनाशोऽस्तु, कृतग्रन्थफलेन च ॥४२०॥
शरयुग्माऽधिकैः पद्यै-श्चतुः शतैर्दयाकरः
दयाग्रन्थः कृतोविश्व-लोकानां शान्तिकारकः ॥४२१॥
श्वपालस्य कृता पीडा, मया तत्पापशुद्धये
मायश्चित्तं कृतं पूर्णं, दयाग्रन्थे कृते शुभे ॥४२२॥
अहिंसाधर्मसद्बुद्ध्या, दयाग्रन्थे कृते सति
विश्वस्मिन्सर्वलोकेषु, दयाबुद्धिः प्रवर्धताम् ॥४२३॥
सर्वविश्वस्थलोकानां, दयाचारविवृद्धये
दयया विश्वशान्त्यर्थं, दयाग्रन्थः प्रकाशताम् ॥४२४॥
खसिद्धिग्रहचन्द्राङ्के (१९८०) मिते वैक्रमवत्सरे
मार्गशुक्लद्वितायायां, रवौ हि शुभभावतः ॥४२५॥
कृतः पूर्णो दयाग्रन्थो, बुद्धिसागरसूरिणा
मया च तद्दिने प्रीत्या, घंटाकर्णस्य मन्दिरे ॥४२६॥
घंटाकर्णस्य वीरस्य, प्रतिष्ठा च कृता मया
मधुपुर्यां (महुडी) स्थितिं कृत्वा, बुद्धिसागरसूरिणा॥४२७॥
शमोऽस्तु सर्वविश्वस्य, दयाधर्मस्य सद्बलात्
शान्तिस्तुष्टिश्च पुष्टिश्च, भवन्तु सर्वदेहिनाम् ॥४२८॥
ॐ अर्हश्रीमहावीरः, सर्वज्ञः परमेश्वरः
दयासत्यप्रचारेण, कुर्यां विश्वस्य मङ्गलम् ॥४२९॥

ॐ अर्हंमहावीर शान्तिः३

अनुक्रमो न पद्यानां, दयाग्रन्थे कृतो मया
पुनर्दोषो न पद्येषु, सहृदया परिणामतः ॥४१८॥
मनोवाक्कायतो हिंसा, कृता कारापिता मया
मिथ्या भवतु तत्सर्वा, दयाग्रन्थे कृते सति ॥४१९॥
मोहेन ह्यद्यपर्यन्तं, हिंसाकर्म कृतं मया
हिंसादिपापनाशोऽस्तु, कृतग्रन्थफलेन च ॥४२०॥
शरयुग्माऽधिकैः पद्यैश्चतुःशतैर्दयाकरः
दयाग्रन्थः कृतो विश्व-लोकानां शान्तिकारकः ॥४२१॥
भूपालस्य कृता पीडा, मया तत्पापशुद्धये
प्रायश्चित्तं कृतं पूर्णं, दयाग्रन्थे कृते शुभे ॥४२२॥
अहिंसाधर्मसद्बुद्ध्या, दयाग्रन्थे कृते सति
विश्वस्मिन्सर्वलोकेषु, दयाबुद्धिः प्रवर्धताम् ॥४२३॥
सर्वविश्वस्थलोकानां, दयाचारविवृद्धये
दयया विश्वशान्त्यर्थं, दयाग्रन्थः प्रकाशताम् ॥४२४॥
खसिद्धिग्रहचन्द्राङ्के (१९८०) मिते विक्रमवत्सरे
मार्गशुक्लद्वितीयायां, रवौ हि शुभभावतः ॥४२५॥
कृतः पूर्णो दयाग्रन्थो, बुद्धिसागरसूरिणा
मया च तद्दिने प्रीत्या, घंटाकर्णस्य मन्दिरे ॥४२६॥
घंटाकर्णस्य वीरस्य, प्रतिष्ठा च कृता मया
मधुपुर्यां (महुडी) स्थितिं कृत्वा, बुद्धिसागरसूरिणा ॥४२७॥
शर्मास्तु सर्वविश्वस्य, दयाधर्मस्य सत्प्रसादात्
शान्तिस्तुष्टिश्च पुष्टिश्च, भवन्तु सर्वदेहिनाम् ॥४२८॥
ॐ अर्हं श्रीमहावीरः, सर्वज्ञः परमेश्वरः
दयाधर्मप्रचारेण, कुर्याद्विश्वस्य मङ्गलम् ॥४२९॥

ॐ अर्हं महावीर शान्तिः ३

विश्वास आत्मन्युदितोऽस्ति यस्य,
स जैनभक्तो मम निश्चयेन ।
अस्त्याऽऽत्मनि सत्यसुखं विशालं,
सर्वं हि दुःखं जडमोहतोऽस्ति ॥ ६ ॥
स्वर्गो मनो यद्वशमाऽऽत्मनोऽस्ति,
मुक्तिर्भवेदाऽऽत्मवशं मनश्चेत् ।
मृते मनस्यस्ति समग्रमुक्ति-
र्मनोजयत्वेन भवेद्विमुक्तिः ॥ ७ ॥
यावद्भवेच्चञ्चलता स्वचित्ते,
संसारमध्ये भ्रमणं च तावत् ।
रागाद्यधीनं च यतोऽस्ति चित्तं,
स्वप्नेऽपि नो तत्र सुखोद्भवः स्यात् ॥ ८ ॥
समग्रविश्वस्य भवेदधीश-
स्तथाऽपि शान्तिं लभते न किंचित् ।
मनुष्य आशानुचरोऽस्ति याव-
त्सुखी न तावत्स विनिश्चयेन ॥ ९ ॥
जिगाय चित्तं स जिगाय विश्वं,
दुःखं तु चेतोजयमन्तरा स्यात् ।
मनोवशः कोऽपि भवेन्मनुष्यो-
जगत्सु शान्तिं लभते न कांचित् ॥ १० ॥
मोहस्य यावद्वशमस्ति चित्तं,
शक्रादयः स्युः सुखिनो न तावत् ।
तमोरजःसत्त्वगुणाश्रयःस्या-
त्तावज्जिनः स्यान्न च कोऽपि जीवः ॥ ११ ॥

पृथक् चल त्वं व्यवहारनीत्या,
निर्लेपतश्चाऽऽत्मनि मोदमानः।
प्रवर्तते स्याऽऽत्मनि सर्वधर्मो-
निर्लेपतः कर्म कुरुष्व सर्वम् ॥ १८ ॥
विनाऽऽत्मना नास्ति जडेन शान्ति-
र्मिथ्याभ्रमं वारय सर्वमेतम्।
न त्वं प्रमादी जडपर्यये स्या-
गर्वी नचा स्या धनसत्तया त्वम् ॥ १९ ॥
सम्बन्धिनो ये स्वजनाश्च वर्गा-
नराञ्स्त्रियः पश्यसि यांस्त्वमित्थम्।
पर्यायतस्ते परिवर्तमाना-
मुह्यन्ति नो ज्ञानिजनाश्च तत्र ॥ २० ॥
त्वमाशु हे श्रेणिक चेत चेत,
कालःस्ववेगं शिरसि प्रदत्ते।
कालोऽपि नाऽऽत्मानमहो भुनक्ति,
स्यादाऽऽत्ममोदेन सुखं यथार्थम् ॥ २१ ॥
आत्मा स एवास्ति जिनः पराऽऽत्मा,
दीनं निजं मानय मा कदाचित्।
आत्मा त्रिलोकस्य परेश्वरोऽस्ति,
स्वान्ते परेशं प्रविलोकय त्वम् ॥ २२ ॥
स्याद् द्वेषरागप्रशमेन बुद्धः
शुद्धो भवेत्सत्यमयं निजाऽऽत्मा।
विनाऽऽत्मना न त्वमसि द्वितीयः
प्रेम्णेतिवाक्यं मम मानय त्वम् ॥ २३ ॥

पृथक् चल त्वं व्यवहारनीत्या,
निर्लेपतश्चाऽऽत्मनि मोदमानः।
प्रवर्तते स्वाऽऽत्मनि सर्वधर्मो-
निर्लेपतः कर्म कुरुष्व सर्वम् ॥ १८ ॥

विनाऽऽत्मना नास्ति जडेन शान्ति-
र्मिथ्याश्रमं वारय सर्वमेतम्।
न त्वं प्रमादी जडपर्यवे स्या-
गर्वी नवा स्या धनसत्तया त्वम् ॥ १९ ॥

सम्बन्धिनो ये स्वजनाश्च वर्गा-
नरान्स्त्रियः पश्यसि यांस्त्वमित्थम्।
पर्यायतस्ते परिवर्तमाना-
मुह्यन्ति नो ज्ञानिजनाश्च तत्र ॥ २० ॥

त्वमाशु हे श्रेणिक चेत चेत,
कालःस्ववेगं शिरसि प्रदत्ते।
कालोऽपि नाऽऽत्मानमहो भुनक्ति,
स्यादात्ममोदेन सुखं यथार्थम् ॥ २१ ॥

आत्मा स एवास्ति जिनः पराऽऽत्मा,
दीनं निजं मानय मा कदाचित्।
आत्मा त्रिलोकस्य परेश्वरोऽस्ति,
स्वान्ते परेशं प्रविलोकय त्वम् ॥ २२ ॥

स्याद् द्वेषरागप्रशमेन बुद्धः
शुद्धो भवेत्सत्यमयं निजाऽऽत्मा।
विनाऽऽत्मना न त्वमसि द्वितीयः
प्रेम्णेतिवाक्यं मम मानय त्वम् ॥ २३ ॥

देसर्वं च शुभाशुभं य-
मं तत्र भवेन्न गर्वः ।
एष प्रकृतेर्हि सर्वः,
तद्विद्धि निजाऽऽत्मभिन्नम् ॥ २६ ॥
पतो यो व्यवहार एष,
ऽऽत्मधर्म न च विद्धि सारम् ।
र भावा हि शुभाशुभाख्या-
त्यभावो हि ततोऽयमात्मा ॥ २७ ॥
नारोपितमस्त्यसत्यं,
नैनस्तत्र वदन्ति किञ्चित् ।
ाते दुःखसुखे मनोभि-
नेनो नाम विदन्ति मिथ्या ॥ १८ ॥
त्मका ज्ञानिजना भवन्ति,
त्मनः श्रेणिक विद्धि नीतिम् ।
गादिविकल्पकात्स्मात्,
संसारनिदानभूतात् ॥ १९ ॥
गस्य च बुद्धिभिन्नं,
न्नं विद्धि जिनं नरेन्द्र ।
रागत्यजनेन सौख्यं,
तं न ततोऽस्ति सौख्यम् ॥ २० ॥
ो देवजनाश्च जीवाः,
ताऽपि तु पामरा हि ।

राज्यं तु शुद्धाऽऽत्मनि सत्यमस्ति,
त्वं सर्वनीत्या कुरु सर्वकार्यम् ।
मा रक्षय त्वं परमाणुकांक्षां,
त्वं स्वादयाऽऽत्मानुभवस्य सौख्यम् ॥ ३० ॥
उद्धारयाऽऽत्मानमिहाऽऽत्मना त्वं,
रागं कुरु स्वाऽऽत्मनि पूर्णपूर्णम् ।
अहंत्ववृत्त्याऽस्ति तु कर्मबन्धो-
निर्मोहतः स्यादविनाश आत्मा ॥ ३१ ॥
कालत्रयेऽप्यस्ति स नित्य आत्मा,
स्वाऽऽत्मा चिदानन्दमयः पवित्रः ।
एवं त्वमाऽऽत्मानमवेहि बन्धो,
स्वतःस्वमुद्धारय भारतेश ॥ ३२ ॥
पूर्णश्चिदानन्दमयः पवित्रो,
देहोऽस्त्यनित्यःखलु वस्त्रतुल्यः ।
स्वंकर्मरूपं नच पश्य भूप,
भ्रान्त्या च कर्मादिकमत्र पश्य ॥ ३३ ॥
भ्रान्तौ गतायां स्वयमस्त्यबन्धः
कर्मादिकानां न भवेद्यबन्धः ।
मोहो महीयान् खलु कर्ममूलं,
भ्रान्तौ गतायां न भवेद्भ्रमश्च ॥ ३४ ॥
मोहे विनष्टे खलु शुद्धआत्मा,
बुद्धोजिनोऽर्हन्प्रभुरस्ति साक्षात् ।
लिङ्गं न जातिर्भवदाऽऽत्मनोऽस्ति,
सर्वस्य विश्वस्य परेश्वरोऽस्ति ॥ ३५ ॥

विहाय चिन्तामनवाप्नुवन्तो,
सदाऽनुरक्तो समतां भजस्व ।
मैत्रैव ते शुद्धमति र्भवित्री,
सर्वोऽपि रागात्मगुणोऽनुभावः ॥ ४२ ॥
शुद्धोपयोगश्च निजाऽऽत्मधर्मो-
ऽनात्मरागस्य मनः प्रयाति ।
रागोऽस्ति कश्चिन्न निजाऽऽत्मतत्त्वे,
त्यागोऽस्तिकश्चिन्ननिजाऽऽत्मधर्मे ॥ ४३ ॥
त्यागं च वैराग्यमथानुरागं,
चित्तोत्थितं वीक्ष्य च जागृहि स्वम् ।
मनोमृतौ नश्यति चित्तधर्मो-
निजाऽऽत्मरूपे तु विभाति नित्यम् ॥ ४४ ॥
मनादितश्चास्ति तु भिन्न आत्मा,
निमित्तधर्मोऽपि मनोऽस्ति भिन्नः ।
आत्माऽस्त्यरूपी मम चिद्घनश्च,
वर्णादयः सन्ति न तस्य रूपम् ॥ ४५ ॥
जडेष्वहंभाव उदेति याव-
त्तावन्न पूर्णा समुदेति शान्तिः ।
जडेष्वहंभाव उदेति नो चे-
त्तदा स आत्मा प्रविभाति मुक्तः ॥ ४६॥
अहंक्रियातो भवति भ्रमश्च,
ज्ञेयश्चधर्मो निरहंक्रियातः ।
जडेषु कोप्यस्ति न चाऽऽत्मधर्मो,
दुःखं लयं याति निजाऽऽत्मबोधात् ॥ ४७ ॥

अस्त्याऽऽत्मबोधस्य विशालशक्तिः
कर्माणि तिष्ठन्ति न चैतदग्रम् ।
दुःखे सुखे चापि विभाति साम्यं,
न भोगराशिः समुदेति तत्र ॥ ५४ ॥

कदानिजाऽऽत्माभिमुखंमनःस्या-
त्तदा न भोगेषु रसग्रहः स्यात् ।
यतो निजाऽऽत्मा परिणामशुद्धः
प्रवेद्यते तत्र च पूर्णबुद्धः ॥ ५५ ॥

न मुच्यते ज्ञानिजनस्य भोगो,
जन्मान्तरोपार्जितकर्मयोगात् ।
तथापि भोगेषु न रागरोषौ,
स्यातामबन्धश्च पुनस्तदाऽऽत्मा ॥ ५६ ॥

साक्षीन्द्रियेष्वस्ति मनस्सु चाऽऽत्मा,
प्रवर्तते स्वे विषये स साक्षी ।
कुर्यात्समग्रं तु सलक्ष्यमाऽऽत्मा,
प्रवर्ततेऽध्यक्षमयाऽऽत्ममोदात् ॥ ५७ ॥

अनन्तशक्त्याकर एष आत्मा,
यत्नेन निष्काममथोपयोगैः ।
किम्वा भवेन्मोहविषं तदभ्रे,
ज्ञानी जनधेनमिह दृष्ट एव ॥ ५८ ॥

कुर्यात्क्रियां किन्तु न कर्मबन्धो-
ज्ञानिजनो भोग्यपि नैव भोगी ।
न बध्यते ज्ञानिजनो जडस्तु,
किन्तुर्दिनेशाभिमुखं समांसि ॥ ५९ ॥

अस्त्याऽऽत्मबोधस्य विशालशक्तिः
कर्माणि तिष्ठन्ति न चैतदग्रम्।
दुःखे सुखे चापि विभाति साम्यं,
न भोगराशिः समुदेति तत्र ॥ ५४ ॥

कदानिजाऽऽत्माभिमुखंमनःस्या–
त्तदा न भोगेषु रसग्रहः स्यात्।
यतो निजाऽऽत्मा परिणामशुद्धः
प्रवेद्यते तत्र च पूर्णबुद्धः ॥ ५५ ॥

न मुच्यते ज्ञानिजनस्य भोगो,
जन्मान्तरोपार्जितकर्मयोगात्।
तथापि भोगेषु न रागरोषौ,
स्यातामपन्यश्च पुनस्तदाऽऽत्मा ॥ ५६ ॥

साक्षीन्द्रियेष्वस्ति मनस्सु चाऽऽत्मा,
प्रवर्तते स्वे विषये न साक्षी।
कुर्वीत्यसर्वं तु मनःस्वयमाऽऽत्मा,
प्रवर्ततेऽध्यक्षमथाऽऽत्ममोदात् ॥ ५७ ॥

अनन्तशास्त्राकर एष आत्मा,
यत्नेन निष्काममथोपयोगैः।
क्रिया सर्वमोहविषं तदर्थे,
ज्ञानी जनश्चेतसि हृष्ट एव ॥ ५८ ॥

कुर्वन्क्रियां किन्तु न कर्मबन्धो–
ज्ञानिजनो भोगवति नैव भोगी।
न बध्यते ज्ञानिजनो जगत्सु,
किन्तुर्दिने ज्ञानिमुखं समाधि ॥ ५९ ॥

अस्त्याऽऽत्मबोधस्य विशालशक्तिः
कर्माणि तिष्ठन्ति न चैतदग्रम् ।
दुःखे सुखे चापि विभाति साम्यं,
न भोगराशिः समुदेति तत्र ॥ ५४ ॥

कदानिजाऽऽत्माभिमुखंमनःस्या-
त्सदा न भोगेषु रसग्रहः स्यात् ।
यतो निजाऽऽत्मा परिणामशुद्धः
प्रवेद्यते तत्र च पूर्णबुद्धः ॥ ५५ ॥

न मुच्यते ज्ञानिजनस्य भोगो,
जन्मान्तरोपार्जितकर्मयोगात् ।
तथापि भोगेषु न रागरोषौ,
स्यातामबन्धश्च पुनस्तदाऽऽत्मा ॥ ५६ ॥

साक्षीन्द्रियेष्वस्ति मनस्सु चाऽऽत्मा,
प्रवर्तते स्वे विषये स साक्षी ।
कुर्वीत्समग्रं तु सलक्ष्यमाऽऽत्मा,
प्रवर्ततेऽध्यक्षमथाऽऽत्ममोदात् ॥ ५७ ॥

अनन्तशक्त्याकर एष आत्मा,
वर्तेत निष्काममयोगयोगैः ।
क्रिया भवेन्मोहविधे सदैव,
ज्ञानी जनश्चेतसि दृष्ट एव ॥ ५८ ॥

कुर्वीन्क्रियां किन्तु न कर्मबन्धो-
ज्ञानिजनो भोगमपि नैव भोगी ।
न बध्यते ज्ञानिजनो ऽहंस्तु,
किन्तुर्दिनान्यपि नु समानि ॥ ५९ ॥

यत्कालतः स्याच्च निजाऽऽत्मबोध,
आत्मोपयोगोऽपि ततो हि कालात् ।
विनाशयेत्कर्मफलं ततो हि,
स्यादल्पबन्धो बहुनिर्जरा च ॥ ७२ ॥

ततो हि कालाद् बहुनिर्जराः स्युः,
स्यात्कर्मबन्धः परमल्प एव ।
सर्वा हि कर्मप्रकृतिः प्रयाति,
पूर्णा भवेत्तत्र निजाऽऽत्मशुद्धिः ॥ ७३ ॥

यत्कालतः स्याच्च निजाऽऽत्मबोध-
स्तत्कालमात्राऽऽत्मरसस्य पानम् ।
ज्ञाने च भक्तौ मन आशु मग्नं,
भवेत्तनौ सत्यपि मुक्तिसौख्यम् ॥ ७४ ॥

देवोऽस्यामाऽऽत्माय तनुमंदिरे च,
सेव्यस्य मे तीर्थशिरोमणि स्वम् ।
कुरुष्व हे श्रेणिक कर्म सर्वं,
स्याः किन्तु निष्काम इतोऽमरे स्वम् ॥ ७५ ॥

कौलेयको लेढि यथाऽस्थिखण्डं,
मनोऽपि तद्वद्विषयांश्च लेढि ।
निलेप रक्तं च यथाऽस्थिलेहे,
भोगे तथाऽऽसक्तिकरोऽस्ति जीवः ॥ ७६ ॥

पयोधिनं विक्रि च कामधेनुं,
ततः सदा क्लेशपरम्पराऽस्ति,
जीवा भ्रमन्त्येव च कामलुब्धा-
दुःखस्य मार्गे मनुजा लभन्ते ॥ ७७ ॥

ददाति कर्मप्रकृतिः सहायं,
पातो भवेद्येन न चोर्ध्वगानाम् ।
भूत्वा स पश्चाच्च पुरः प्रयाति,
भूत्वैकशुद्धो लभते स्वसिद्धिम् ॥ ६६ ॥
प्रवर्तते ज्ञानिजनो जगत्सु,
तथापि कुत्रापि न बध्यतेऽसौ ।
सम्यग्मते श्रेणिक राजराज,
सम्यक् च सर्वं तव भारतेश ॥ ६७ ॥
स्यात्सम्वरः श्रेणिक आस्रवोपि,
स्याज्ज्ञानिनां वस्त्वखिलं हि सम्यक् ।
अस्तीदृशी ज्ञानवतां तु शक्ति-
र्थितेषु नाऽऽसक्तिरुदेति यस्याः ॥ ६८ ॥
मिथ्यात्वशास्त्रं प्रभवेच्च यत्र-
त्सम्यक्त्वजीवेषु तदस्ति सम्यक् ।
मिथ्यात्विनां ग्रन्थचयोऽपि सम्यग,
मिथ्यात्वभावं लभते स नूनम् ॥ ६९ ॥
मिथ्यात्विनो मूढजनाश्च ये स्युः
स्यात् सम्वरो ह्यास्रवकृद्धि तेषाम् ।
ये हेतवः सन्ति भवाब्धिमुक्तौ,
ते बन्धनार्थं प्रभवन्ति तेषाम् ॥ ७० ॥
विनाऽऽत्मबोधं सकलं हि मिथ्या,
रौद्रो यथा निर्जनकाननेषु ।
देहस्य चित्तस्य च याः क्रियाःस्यु-
र्गुणाय ताः सन्ति निजाऽऽत्मबोधात् ॥ ७१ ॥

यत्कालतः स्याद्धनिजाऽऽत्मबोध,
आत्मोपयोगोऽपि ततो हि कालात् ।
विनाशयेत्कर्मफलं ततो हि,
स्यादल्पबन्धो बहुनिर्जराश्च ॥७२॥

ततो हि कालाद् बहुनिर्जराःस्युः,
स्यात्कर्मबन्धः परमल्प एव ।
सर्वा हि कर्मप्रकृतिः प्रयाति,
पूर्णा भवेत्तत्र निजाऽऽत्मशुद्धिः ॥ ७३ ॥

यत्कालतः स्याद्धनिजाऽऽत्मबोध-
स्तत्कालतश्चाऽऽत्मरतस्य ध्यानम् ।
ज्ञाने च भक्तौ तत आशु सक्तो,
भवेत्ततो यस्यपि मुक्तिसौख्यम् ॥ ७४ ॥

देवोऽस्यात्माऽऽत्माय तनुर्मन्दिरं च,
सेव्यश्च सं तीर्थशिरोमणि स्वयम् ।
कुरुष्व हे श्रेणिक धर्म सर्वं,
स्याः किन्तु निष्काम इतोऽन्तरं स्वयम् ॥ ७५ ॥

कौशेयको वेष्टि यथाऽऽत्मखण्डं,
ततोऽपि तद्वद्विषयैश्च वेष्टि ।
लिप्येत रक्तः न यथाऽस्थिरेणैः,
भोगे तथाऽऽसक्तिकरोऽस्ति जीवः ॥ ७६ ॥

यतोऽधिकं विद्धि च कामचेष्टा,
ततः सदाधर्मेऽपरम्पराऽस्ति,
जीवा भ्रमन्त्येव च कामलुब्धा-
दुःखाय सान्ते मनुजा लभन्ते ॥ ७७ ॥

ददाति कर्मप्रकृतिः महार्घं,
पातो भवेत्येन न चोर्ध्वगानाम् ।
भूत्वा स पश्चाच्च पुरः प्रयाति,
भूत्वैकशुद्धो लभते स्वसिद्धिम् ॥ ६६ ॥
प्रवर्तते ज्ञानिजनो जगत्सु,
तथापि कुत्रापि न बध्यतेऽसौ ।
सम्यग्मते श्रेणिक राजराज,
सम्यक् च सर्वं तव भारतेश ॥ ६७ ॥
स्यात्सम्वरः श्रेणिक आस्रवोपि,
स्याज्ज्ञानिनां वस्त्वखिलं हि सम्यक् ।
अस्तीदृशी ज्ञानवतां तु शक्ति-
श्चित्तेषु नाऽऽसक्तिरुदेति यस्याः ॥ ६८ ॥
मिथ्यात्वशास्त्रं प्रभवेच्च यत्र-
त्सम्यग्ज्ञजीवेषु तदस्ति सम्यक् ।
मिथ्यात्विनां ग्रन्थचयोऽपि सम्यग,
मिथ्यात्वभावं लभते स नूनम् ॥ ६९ ॥
मिथ्यात्विनो मूढजनाश्च ये स्युः
स्यात् सम्वरो प्यास्रवकृद्धि तेषाम् ।
ये हेतवः सन्ति भवाब्धिमुक्तौ,
ते बन्धनार्थं प्रभवन्ति तेषाम् ॥ ७० ॥
विनाऽऽत्मबोधं सकलं हि मिथ्या,
रोदो यथा निर्जनकाननेषु ।
देहस्य चित्तस्य च याः क्रियाःस्यु-
र्गुणाय ताः सन्ति निजाऽऽत्मबोधात् ॥ ७१ ॥

यत्कालतः स्याच्च निजाऽऽत्मबोध,
आत्मोपयोगोऽपि ततो हि कालात् ।
विनाशयेत्कर्मफलं ततो हि,
स्यादल्पबन्धो बहुनिर्जरा च ॥ ७२ ॥
ततो हि कालाद् बहुनिर्जराः स्युः,
स्यात्कर्मबन्धः परमल्प एव ।
सर्वा हि कर्मप्रकृतिः प्रयाति,
पूर्णा भवेत्तत्र निजाऽऽत्मशुद्धिः ॥ ७३ ॥
यत्कालतः स्याच्च निजाऽऽत्मबोध
स्तत्कालमात्राऽऽत्मरसस्य पानम् ।
ज्ञाने च भक्ती मन आशु सक्तं,
भवेत्ततो यस्यपि मुक्तिगाम्यम् ॥ ७४ ॥
देवोऽस्यमाऽऽत्माय मनुजदेहे च,
सेयस्य तं तीर्थशिरोमणि स्यात् ।
कुरुष्व हे धीधन कर्म सर्वं,
स्याः किन्तु निष्काम इतोऽन्तरे स्यात् ॥ ७५ ॥
कौलेयको लेढि यथास्थिखण्डं,
मनोऽपि तद्वद्विषयांश्च लेढि ।
मिलेत्स्वरक्तं च यथाऽस्थिखण्डे,
भोगे तथाऽऽसक्तिकरोऽस्ति जीवः ॥ ७६ ॥
पलोपमं विद्धि च कामभोगं,
ततः सदा क्लेशपरम्पराऽस्ति,
जीवा भ्रमन्त्येव च कामलुब्धा-
दुःखस्य मार्गे मनुजा लभन्ते ॥ ७७ ॥

ददाति कर्मप्रकृतिः सहायं,
पातो भवेत्तेन न चोर्ध्वगानाम् ।
भूत्वा स पश्चाच पुरः प्रयाति,
भूत्वैकशुद्धो लभते स्वसिद्धिम् ॥ ६६ ॥
प्रवर्तते ज्ञानिजनो जगत्सु,
तथापि कुत्रापि न बध्यतेऽसौ ।
सम्यग्मते श्रेणिक राजराज,
सम्यक् च सर्वं तव भारतेश ॥ ६७ ॥
स्यात्सम्वरः श्रेणिक आस्रवोपि,
स्याज्ज्ञानिनां वस्त्वखिलं हि सम्यक् ।
अस्तीदृशी ज्ञानवतां तु शक्ति-
र्विषयेषु नाऽऽसक्तिरदेति यस्याः ॥ ६८ ॥
मिथ्यात्वशास्त्रं प्रभवेच्च यच-
त्सम्यक्त्वजीवेषु तदस्ति सम्यक् ।
मिथ्यात्विनां ग्रन्थचयोऽपि सम्यग्,
मिथ्यात्वभावं लभते स नूनम् ॥ ६९ ॥
मिथ्यात्विनो मूढजनाश्च ये स्युः
स्यात् सम्वरो प्यास्रवकृद्धि तेषाम् ।
ये हेतवः सन्ति भवाब्धिमुक्तौ,
ते बन्धनार्थं प्रभवन्ति तेषाम् ॥ ७० ॥
विनाऽऽत्मबोधं सकलं हि मिथ्या,
रोदो यथा निर्जनकाननेषु ।
देहस्य चित्तस्य च याः क्रियाः स्यु-
र्गुणाय ताः सन्ति निजाऽऽत्मबोधात् ॥ ७१ ॥

यत्कालतः स्याच्च निजाऽऽत्मबोध,
आत्मोपयोगोऽपि मतो हि कालात् ।
विनाशयेत्कर्मफलं मतो हि,
स्यादल्पबन्धो बहुनिर्जरा च ॥७२॥
ततो हि कालाद् बहुनिर्जराः स्युः,
स्यात्कर्मबन्धः परमल्प एव ।
सर्वा हि कर्मप्रकृतिः समाप्ति,
पूर्णा भवेत्तत्र निजाऽऽत्मशुद्धिः ॥ ७३ ॥
यत्कालतः स्याच्च निजाऽऽत्मबोध-
स्तत्कालमध्याऽऽत्मरसस्य पानम् ।
ज्ञाने च भक्तौ मन आशु मग्नं,
भवेत्ततो स्यादपि मुक्तिसौख्यम् ॥ ७४ ॥
देवोऽस्त्यमाऽऽत्माय चतुर्मंदिरे च,
सेवस्व तं तीर्थशिरोमणिं त्वम् ।
कुरुष्व हे धैर्णिक कर्म सर्वं,
स्याः किन्तु निर्वाण इतोऽन्तरं त्वम् ॥ ७५ ॥
कौलेयको लेढि यथास्थिखण्डं,
यतोऽपि तद्वद्विषयांश्च लेढि ।
खिद्येत रक्तः च यथाऽस्थिलेहे,
भोगे तथाऽऽत्मविकरोऽस्ति जीवः ॥ ७६ ॥
यतोऽर्थितं विद्धि च कामभोगा,
ततः सदाखेदपरम्पराऽस्ति,
जीवा भवन्त्येव च कामलुब्धा-
दुःखाय सान्ते मनुजा लभन्ते ॥ ७७ ॥

कामादयः सन्ति हि दुःखमूलं,
भ्रान्त्या न तेषु भ्रम भारतेश।
रागं विना यत्र भवेच्च भोगी,
नास्त्याऽऽत्मनस्तत्र च कर्मबन्धः ॥ ७८ ॥
कुर्वन्ति निष्कामधिया नरा वा,
स्त्रियश्च सर्वव्यवहारमेव।
जीवन्विमुक्तः खलु तत्र सत्यं,
सर्वक्रिया चेदुपयोगतः स्यात् ॥ ७९ ॥
दयाविलीनं मन आत्मनि स्या-
दाऽऽत्मा जिनः स्यात्स च वीतरागः।
भूते सति स्वाऽऽत्मभवैकताने,
भवेद्ध्रुवं तत्र च मुक्तिमानम् ॥ ८० ॥
स्युर्ज्ञानिनां चेतसि सर्वधर्माः,
कुर्वन्ति यत्कर्म भवेत्स्वयोग्यम्।
यत्कर्म योग्यं खलु यत्र काले,
कुर्वन्ति ते योग्यमुपायमेत्य ॥ ८१ ॥
धर्मोऽस्तिसज्ज्ञानिजनान्तिकेषु,
शर्माऽस्त्यपि ज्ञानिजनस्य पार्श्वे।
स सर्वकर्माशयमाशु विद्याद्,
व्रजेन्न पश्चाद् भ्रमितो न च स्यात् ॥ ८२ ॥
भवेत्स्वतंत्रो व्यवहारकार्ये,
वाक्कायचित्तानि वशानि यस्य।
चतुर्विधश्चेदशजैनसंघः
सर्वोन्नतिं स्वांहि सुखेन विन्ते ॥ ८३ ॥

यहाऽऽत्मनि श्रेणिक चाऽऽत्मधर्मं,
परिष्कुरुष्वाऽखिलराज्यनीतीः ।
दुःखं प्रजानां च निवारय त्वं,
प्रजोन्नतिर्यत्र ततो हि धर्मः ॥ ९० ॥
सर्वप्रजाः स्वाऽऽत्मसमाःप्रविद्धि,
न्यायेन राज्यं गुणवन्कुरुष्व ।
दुष्टानरिपून्दण्डय भूप राज्ये,
दूरीकुरु त्वं दुरुपद्रवाँश्च ॥ ९१ ॥
सर्वप्रजानां च कुरुष्व रक्षां,
सेवाख्यधर्मं वह भूप रागैः ।
ज्ञानप्रचारं च कुरु प्रजासु,
कुरुष्व दुष्टव्यसनाभिघातम् ॥ ९२ ॥
वश्यान्सदाशत्रुजनान्कुरु त्वं,
सत्यांप्रियां ब्रूहि नरेन्द्रवाणीम् ।
मा धत्स्व राज्यादिकृतां महत्तां,
स्वप्नेऽपि नो भूप कुरुष्व गर्वम् ॥ ९३ ॥
त्वं सर्ववर्णान्स्वसमान वेद्वि,
नयाऽप्रमानं कुरु सन्मुनीनाम् ।
नीत्या रहस्यं सकलं विदित्वा,
प्रचारय त्वं च मदुक्तनीतिम् ॥ ९४ ॥
स्वप्नेऽपि न त्वं कुरु पक्षपातं,
लोभादिकं वारय संभयन्नम् ।
स्मृत्वा च मां गच्छ नरेन्द्र सत्वां,
गुणज्ञ जीवेषु यहानुरागम् ॥ ९५ ॥



सर्वसमानं खलु जैनराज्ये,
गुणज्ञ! चैवं परमार्थराज्यम्।
वर्णादिधर्मानपि पोषय त्व-
मन्यायतो नापि कुरुष्व रोषम् ॥ १०२ ॥

सर्वत्र देशे सुखिनो जना ये,
ते जैनधर्म नियतं भजन्ति।
भक्तिर्मदीया समुदेति यत्र,
श्रीमेघवृष्ट्यादि सुखं ततोऽस्ति ॥ १०३ ॥

दुष्टा जना यत्र न चापि नीति-
रधर्म्ययुद्धैःकलहोऽस्ति नत्र।
हिंसाश्च पापानि भवन्ति यत्र,
नश्यन्ति ते श्रेणिक राजदेशाः ॥ १०४ ॥

मद्वाक्यधिकार उदेति यत्र,
स्युर्दुःखिनस्तत्र नराः स्त्रियश्च।
तत्रास्ति शान्तिर्मम यत्र भक्ति-
र्योगस्य हार्दे समुदेति तत्र ॥ १०५ ॥

श्रीजैनधर्मेण समो न कश्चि-
त्ततो द्वितीया सकलेऽप्यधस्थाः,
श्रीजैनधर्मोऽस्ति निजाऽऽत्मधर्म-
स्ततो भवत्येव समग्रशर्म ॥ १०६ ॥

तमोरजोवृत्तिमपाकुरु त्वं,
संरक्ष भोः सात्त्विककर्मवृत्तिम्।
श्रीजैनधर्मो व्यवहारतोऽयं,
सर्वत्र लोकेषु सुखालयोऽयम् ॥ १०७ ॥

तस्मिँश्चिदानन्दमयः स्वधर्मो-
मोहादयो यत्र न सम्भवन्ति ।
शुद्धाऽऽत्मधर्मोऽस्त्ययमेव नूनं,
जानीह्युपादानत एव मर्म ॥ १०८ ॥
सर्वस्य संघस्य कुलस्य तेषां,
प्रीत्या भव श्रेणिक राजराज ।
ज्ञात्वा परेषां सफलं स्वधर्मं,
तथैव धर्मं सफलं च विद्धि ॥ १०९ ॥
सर्वत्र संघे विहिते च रागे,
त्यागाश्रयस्त्वयमुदेति नूनम् ।
हृद्वाग्वपुःशान्तिमुदीर्य सर्वं,
निजाऽऽत्मशुद्धिं हृदि भावय त्वम् ॥ ११० ॥
यावाऽन्तरा एव समयप्रणीतिः,
कदाऽपि कुर्या नहि भूप ! गर्वम् ।
निःशालिको यःकुरुतेऽनिशं,
नरो भवेदाऽऽत्म गुणेश्च दीनः ॥ १११ ॥
हानिं च लाभं प्रविचार्य चित्ते,
कर्माणि कर्तुं पर निश्चयं त्वम् ।
आज्ञां मदीयां प्रतिपाल्य सर्वं,
भावेन स्वयः स्वस्य हृदा आत्मा ॥ ११२ ॥
धर्मोपदेशाऽऽचरणं कुरुष्व,
गाम्भीरशब्दामरंद इति पूर्णः ।
मोहादिकं वारय आयमाश,
समन्तभूपं स्व होवतालित ॥ ११३ ॥

वशं.कुरोतिव्यसनस्य माभूः,
शक्रादयो मोहवशा हि दीनाः ।
स्वतन्त्रतायां निजराज्यमस्ति,
त्याज्याश्च सर्वे व्यसनस्य दोषाः ॥ ११४ ॥
वर्तस्व चैवं दृढनिश्चयेन,
स्वतन्त्रमुक्तेरियमस्ति युक्तिः ।
आत्मोपयोगेन यतो निजाऽऽत्मा,
प्रवर्तते तत्र हि सर्वयोगः ॥ ११५ ॥
प्रवर्तते चाऽऽत्मवशं मनश्चेत्,
सर्वे हि धर्माः सहसोद्भवन्ति ।
आत्मप्रकाशं शृणु निश्चयेन,
सर्वप्रकाशोपरि सुप्रकाशम् ॥ ११६ ॥
सर्वं प्रकाशं प्रविकाशयेत्स-
ज्ञानाविलासी सहि शुद्ध आत्मा ।
एवं प्रलभ्यस्तवशुद्ध आत्मा,
सर्वात्मशक्तीः प्रविकाशय त्वम् ॥ ११७ ॥
शिक्षां च हेश्रेणिक!! धारय त्वं,
नरावतारं सफलं कुरुष्व ।
भूपालशिक्षाभयतो हि नार्य-
स्तथानरा धर्ममथोद्वहन्ति ॥ ११९ ॥
राजा च शिक्षां कुरुते यदैव,
धर्मं वहन्त्याऽऽश्वधमा जनाश्च ।
प्रभोर्भयैर्मध्यनराः स्त्रियश्च,
धर्मं तथा कर्म सदा चरन्ति ॥ ११९ ॥

बुद्ध्या विधास्ये सकलं हि कर्म,
निर्लेपभावेन च वर्तिताहम्।
प्रचारयिष्ये भुवि जैनधर्मं,
श्रीसंघसेवां च तथा करिष्ये ॥ १२६ ॥

तवाज्ञयाऽहंभुवि वर्तिताऽस्मि,
निजावतारं सफलं करिष्ये,
तवोपदेशो खलु सर्वधर्माः,
सत्कर्म सर्वं च तवोपदेशो ॥ २७ ॥

त्वच्छिक्षणे सन्ति समग्रयोगा-
ज्ञानेन नश्यन्ति हि सर्वशोकाः
सत्यं हि सम्यक्त्वमहं प्रपेदे,
त्वय्येव विश्वास इतो मदीयः ॥ १२८ ॥

जिनः परब्रह्म जगत्सु देव-
स्त्वत्सेवनार्थं मम निश्चयोऽभूत् ।
जगत्परब्रह्म जिनेशवीर,
तवोदयात्क्लेशगणस्यनाशः ॥ १२९ ॥

जयप्रदं ते शरणं चकार,
विश्वाश्रय श्रीप्रभुवर्द्धमान ।
त्वमाश्रयस्त्वं च गतिर्मतिर्मे,
प्रेम्णाऽस्ति ते नाथ च सत्यदृष्टिः ॥ १३० ॥

नाथोऽस्म्यहं श्रेणिक भारतेशो,
गायाम्यहं त्वां भवभीतिशून्यः ।
नाम्नाऽस्ति ते मङ्गलमालिकाऽत्र,
पदे पदे शक्तिरथो महर्द्धिः ॥ १३१ ॥

सर्वत्र विश्वेषु च शान्तिरस्तु,
नराश्च नार्यश्च शुभं लभन्ताम् ।
अर्हन्महावीरपरप्रकाशः,
सच्चिन्मयानन्दमयो जिनेशः ॥ १३२ ॥
शान्तिं च तुष्टिं च तथा स्वपुष्टिं,
नराश्चनार्यः सततं लभन्ताम् ।
श्रोष्यन्ति ये श्रेणिकराजबोधं,
ज्ञानी च भक्तो भविता स योद्धा ॥ १३३ ॥
श्रीजैनधर्मो विजयी जगत्सु,
प्रवर्ततां वीरविभुर्जिनेशः ।
आत्मोन्नतिर्मङ्गलमस्तु शर्म,
प्रवर्धतां वीरजिनोपदेशः ॥ १३४ ॥

इति श्रेणिकसुबोधः समाप्तः



देवपूजा गुरोः पूजा, धर्मस्याराधनं तथा।
वैयावृत्यं सुसाधूनां, मोक्षमार्गो मनीषिणाम् ॥११॥
स्वाधिकारेण कर्तव्यं, कर्म भव्यैः स्वशक्तितः।
निरासक्तितया कर्म-विधाने नैव दूषणम् ॥ १२ ॥
अन्तराऽऽत्मगृहस्थानां, कर्मबन्धो न जायते।
सम्यग्दृष्टितया कर्म-नाशो भवति सर्वथा ॥ १३ ॥
प्रवृत्तिर्नैव बन्धाय, सम्यग्दृष्टिमनीषिणाम्
आस्रवस्यापि यो हेतुः, संवरायैव जायते ॥ १४ ॥
निरासक्तया भवेन्नैव, कर्मबन्धोऽन्तराऽऽत्मनाम् ॥
आसक्तिः कर्मबन्धाय, जायते सर्वमोहिनाम् ॥ १५ ॥
धर्मयुद्धादिकर्माणि, कर्तव्यानि मनीषिभिः।
कर्तव्यकर्मणां त्यागात्, निपातः सर्वदेहिनाम् ॥१६॥
सद्बलं सर्वथा प्राप्यं, देशकालप्रयुक्तिभिः।
मौढ्यं कदापि नो सेव्यं, ज्ञानं प्राप्यं जनैः सदा ॥१७॥
प्रवृत्तावधिकारोऽस्ति, नृणां प्रकृतियोगिनाम्।
यद् भाव्यं तद् भवत्येव, निश्चयज्ञानधारिणाम् ॥१८॥
कर्मभ्रष्टा भवेयु र्न, कर्तव्यकर्मकारिणः।
साक्षिभावेन वर्तन्ते, शुभाशुभेषु कर्मसु ॥ १९ ॥
स्वधर्मः श्रेयसे नृणां, स्वाधिकारेण संगतः।
अन्यधर्मो न शान्त्यर्थं, जानन्ति ज्ञानयोगिनः ॥२०॥
षडावश्यककर्माणि, कर्तव्यानि जनैः सदा।
मातृपूजादिका यज्ञाः पञ्च सेव्याः सुभावतः ॥ २१ ॥
सर्वत्र सर्वजीवानां, रक्षा पुण्येश्वरात् भवेत्।
सर्वत्र सर्वजीवानां, दुःखं पापयमाद् भवेत् ॥ २२ ॥

देवपूजा गुरोः पूजा, धर्मस्याराधनं तथा ।
वैयावृत्यं सुसाधूनां, मोक्षमार्गो मनीषिणाम् ॥११॥
स्वाधिकारेण कर्तव्यं, कर्म भव्यैः स्वशक्तितः ।
निरासक्तितया कर्म-विधाने नैव दूषणम् ॥ १२ ॥
अन्तराऽऽत्मगृहस्थानां, कर्मबन्धो न जायते ।
सम्यग्दृष्टितया कर्म-नाशो भवति सर्वथा ॥ १३ ॥
प्रवृत्तिर्नैव बन्धाय, सम्यग्दृष्टिमनीषिणाम्
आस्रवस्यापि यो हेतुः, संवरायैव जायते ॥ १४ ॥
निरासक्त्या भवेन्नैव, कर्मबन्धोऽन्तराऽऽत्मनाम् ॥
आसक्तिः कर्मबन्धाय, जायते सर्वमोहिनाम् ॥ १५ ॥
धर्मयुद्धादिकर्माणि, कर्तव्यानि मनीषिभिः ।
कर्तव्यकर्मणां त्यागात्, निपातः सर्वदेहिनाम् ॥१६॥
सद्रूपत्वे सर्वथा भाव्यं, देशकालप्रयुक्तिभिः ।
मौढ्यं कदापि नो सेव्यं, ज्ञानं भाव्यं जनैः सदा ॥१७॥
प्रवृत्त्यधिकारोऽस्ति, नृणां प्रकृतियोगिनाम् ।
यद् भाव्यं तद् भवत्येव, निश्चयज्ञानधारिणाम् ॥१८॥
कर्मभ्रष्टा भवेयुर्न, कर्तव्यकर्मकारिणः
साक्षिभावेन वर्तन्ते, शुभाशुभेषु कर्मसु ॥ १९ ॥
स्वधर्मः श्रेयसे नृणां, स्वाधिकारेण संगतः ।
अन्यधर्मो न शान्त्यर्थं, जानन्ति ज्ञानयोगिनः ॥२०॥
षडावश्यककर्माणि, कर्तव्यानि जनैः सदा ।
मातृपूजादिका यज्ञाः पञ्च सेव्याः शुभावहाः ॥ २१ ॥
सर्वत्र सर्वजीवानां, रक्षा पुण्यकरा भवेत् ।
सर्वत्र सर्वजीवानां, दुःखं पापकरं भवेत् ॥ २२ ॥

कर्मेश्वरोऽस्ति सर्वत्र, सुखदुःखप्रदायकः ।
तदेच्छा भाविभावस्य, कारणात्र प्रवर्तते ॥ २३ ॥
कर्मेच्छा यादृशी यस्य, तस्य भवति तादृशम् ।
कर्मेश्वरसमो देवो, नास्ति विश्वप्रवर्तकः ॥ २४ ॥
कर्मणा मनुसारेण, सुखं दुःखं च देहिनाम् ।
कर्मभिः खलु संसारो, मुक्ति र्निर्मोहभावतः ॥२५॥
आत्मना भुज्यते कर्म, यत्कृतञ्च शुभाऽशुभम् ।
अन्तर्मुखोपयोगेन, सर्वकर्मक्षयो भवेत् ॥ २६ ॥
कर्मरूपेश्वराधीनं, सर्वविश्वं प्रवर्तते ।
कर्मरूपेश्वराधीना, जीवाः संचारिणो भवे ॥ २७ ॥
रजोवृत्तिसमूहाऽऽत्मा, ब्रह्मैव गीयते भुवि ।
तमोवृत्तिसमूहाऽऽत्मा, हर इत्थं प्रकीर्त्यते ॥२८॥
सत्त्ववृत्तिसमूहाऽऽत्मा, विष्णु रेव प्रगीयते ।
एषाऽऽत्मा देहसंस्थोऽपि, ब्रह्मादिनामधारकः ॥ २९ ॥
कर्मवृत्तियुतो जैन-आत्मा सर्वत्र गीयते ।
सत्त्वरजस्तमोवृत्त्या, जैनाऽऽत्मा त्रिविधः स्मृतः ॥३०॥
सात्त्विकप्रकृतिस्वामी, अन्तराऽऽत्मा भवेन्महान् ।
सत्त्वातीतः परब्रह्म, सिद्धोऽर्हन् भवति प्रभुः ॥ ३१ ॥
सात्त्विका स्युर्महासिद्धाः, साधवः सर्वभूतले ।
अवतीर्य स्वशक्त्यैव, भवन्ति विश्वतारकाः ॥ ३२ ॥
आध्यात्मिकं बलं श्रेष्ठं, जडसत्ताबलादपि ।
आत्मसत्ताबलस्याग्रे, जडसत्ता न तिष्ठति ॥ ३३ ॥
उदयास्तमये विश्व-धर्मो नित्यं प्रवर्तते ।
शान्त्यर्थं सत्प्रभौ मग्ना-भवन्ति ज्ञानिनो जनाः ॥३४॥

मनःशुद्धिः प्रकर्तव्या, कर्तव्यमाऽऽत्मसाधनम् ।
मनोऽस्ति येन मोक्षाय, पूर्णान्दिरसस्ततः ॥ ३५ ॥
ब्रह्माण्डे विद्यते यादृक्, तादृक् पिण्डे प्रवर्त्तते ।
पिण्डब्रह्माण्डयोगेन, तत्त्वज्ञानी भवेन्नरः ॥ ३६ ॥
तत्त्वज्ञानेन मोहस्य, नाशो भवति सर्वथा ।
मोहनाशेन जीवानां, जायते परमं पदम् ॥ ३७ ॥
कर्मप्रभोर्नियंताऽस्ति, शुद्धाऽऽत्मैव महाप्रभुः ।
कर्मतोऽनंतसामर्थ्यं, शुद्धाऽऽत्मपरमाऽऽत्मनः ॥ ३८ ॥
आत्मैव परमाऽऽत्माऽस्ति, सर्वत्र रक्षकः प्रभुः ।
पुण्यधर्मबलेनैव, हृदिस्थो लोकशर्मदः ॥ ३९ ॥
आत्मोत्कर्षाय भक्तानां, सुखदुःखप्रवृत्तयः
भूता भवन्ति विश्वस्मिन्, भविष्यन्ति शुभाशुभाः ॥४०॥
प्रभोर्दर्शनमार्गेषु, विघ्नदुःखस्य कोटयः ।
विज्ञायेति प्रभोर्भक्ता-स्तत्र गच्छन्ति धैर्यतः ॥ ४१ ॥
प्रभोर्मार्गेषु विघ्नादि,-योगेन चित्तशुद्धता ।
सर्वकर्मविनाशेन, आत्मनश्च परं पदम् ॥ ४२ ॥
पारमार्थिककार्येषु, विघ्नकोटिपरंपरा ।
भवत्येव मनुष्याणां, कर्मयोगस्य निश्चये ॥ ४३ ॥
अनेकजन्मयत्नेन, संस्कारेण च देहिनाम् ।
भवत्येव प्रभोः प्राप्ति-स्तत्राशा जीवनं परम् ॥ ४४ ॥
जन्मनीह न यत् सिद्ध्येत्, तदमुत्र प्रयत्नतः ।
सिध्यन्तीति हृदि ज्ञात्वा, धीर आशां न मुञ्चति ॥४५॥
अनन्तानि हि दुःखानि, ये सहन्ते विवेकतः ।
अनन्तसुखधामान-स्ते भवन्ति स्वभावतः ॥ ४६ ॥

सर्वान्परिषहान् प्राप्य, ज्ञानिनः सिद्धधामनि ।
गच्छन्ति साम्ययोगेन, तथाऽऽत्मसाक्षिभावतः ॥४७॥
एवं दुःखं ततः पश्चात्, सुखं भवति योगिनाम् ।
सुखाय दुःखभोगोऽस्ति, ज्ञात्वा ज्ञानी न मुह्यति ॥४८॥
सुखज्ञानं तु दुःखेभ्यो,-जायते ज्ञानिनां स्वयम् ।
दुःखात् सुखमहत्ताऽस्ति, दुःखे ज्ञानी न शोचति ॥४९॥
दुःखसंकटकोटिभ्यो-भेतव्यं न कदाचन ।
ततः स्याऽऽत्मोपर्ति मत्वा, वर्तितव्यं प्रयत्नतः ॥५०॥
पापाद् दुःखं सुखं पुण्यात्, सर्वत्र सर्वदेहिनाम् ।
उपकारोऽस्ति धर्माय, हिंसा पापाय जायते ॥ ५१ ॥
संपत्तौ न च हर्षोऽस्ति, विपत्तौ नास्ति शोकिता ।
यस्य तस्य समत्वेन, मुक्तिर्भवति निश्चयः ॥ ५२ ॥
सत्तानः पूर्णशुद्धाऽऽत्मा, येन ज्ञातो वपुःस्थितः ।
स कुर्वन् सर्वकर्माणि, निष्कामो जायते जनः ॥ ५३ ॥
पूर्णशुद्धाऽऽत्मनि प्रेम, यस्य पूर्णं प्रजायते ।
सर्वकर्मसु निर्लेपः कर्मयोगी भवेन् महान् ॥ ५४ ॥
बहिरन्तर्न मोहोऽस्ति, यस्य ज्ञानाऽऽत्मयोगिनः ।
तस्य किञ्चिन्न कर्तव्यं, स तथापि प्रवृत्तिमान् ॥ ५५ ॥
क्वापि नैव रागोऽस्ति, कुत्रापि नैव वैरिता ।
यस्य स सर्वलोकस्य, हन्ताऽपि नैव हन्यते ॥५६ ॥
नित्यः सर्वगतः पूर्णो, ज्ञानेन व्यापकः प्रभुः ।
सत्याऽऽत्मा येन विज्ञातो-निर्भयः स भवेज्जनः॥५७॥
शस्त्रेण छिद्यते नाऽऽत्मा, दह्यते न च वह्निना ।
वारिणा प्लाव्यते नैव, शुष्यते न च वायुना ॥ ५८ ॥

मनःशुद्धिः प्रकर्तव्या, कर्तव्यमाऽऽत्मसाधनम् ।
मनोऽस्ति येन मोक्षाय, पूर्णान्दरसस्ततः ॥ ३५ ॥
ब्रह्माण्डे विद्यते यादृक्, तादृक् पिण्डे प्रवर्तते ।
पिण्डब्रह्माण्डयोगेन, तत्त्वज्ञानी भवेज्जनः ॥ ३६ ॥
तत्त्वज्ञानेन मोहस्य, नाशो भवति सर्वथा ।
मोहनाशेन जीवानां, जायते परमं पदम् ॥ ३७ ॥
कर्मप्रभोर्नियंताऽस्ति, शुद्धाऽऽत्मैव महाप्रभुः ।
कर्मतोऽनंतसामर्थ्यं, शुद्धाऽऽत्मपरमाऽऽत्मनः ॥ ३८ ॥
आत्मैव परमाऽऽत्माऽस्ति, सर्वत्र रक्षकः प्रभुः ।
पुण्यधर्मबलेनैव, हृदिस्थो लोकशर्मदः ॥ ३९ ॥
आत्मोत्कर्षाय भक्तानां, सुखदुःखप्रवृत्तयः
भूता भवन्ति विश्वस्मिन्, भविष्यन्ति शुभाशुभाः॥४०॥
प्रभोर्दर्शनमार्गेषु, विघ्नदुःखस्य कोटयः ।
विज्ञायेति प्रभोर्भक्ता-स्तत्र गच्छन्ति धैर्यतः ॥ ४१ ॥
प्रभोर्मार्गेषु विघ्नादि,-योगेन चित्तशुद्धता ।
सर्वकर्मविनाशेन, आत्मनश्च परं पदम् ॥ ४२ ॥
पारमार्थिककार्येषु, विघ्नकोटिपरंपरा ।
भवत्येव मनुष्याणां, कर्मयोगस्य सिद्धये ॥ ४३ ॥
अनेकजन्मयत्नेन, संस्कारेण च देहिनाम् ।
भवत्येव प्रभोः प्राप्ति-स्तत्राशा जीवनं परम् ॥ ४४ ॥
जन्मनीह न यत् सिद्ध्येत्, तदमुत्र प्रयत्नतः ।
सिध्यतीति हृदि ज्ञात्वा, धीर आशां न मुञ्चति ॥४५॥
अनन्तानि हि दुःखानि, ये सहन्ते विवेकतः ।
अनन्तसुखधामान-स्ते भवन्ति स्वभावतः ॥ ४६ ॥

सर्वान्परिग्रहान् प्राप्य, ज्ञानिनः सिद्धधामनि ।
गच्छन्ति साम्ययोगेन, तत्राऽऽत्मसाक्षिभावतः ॥४७॥

पूर्वं दुःखं ततः पश्चात्, सुखं भवति योगिनाम् ।
सुखाय दुःखभोगोऽस्ति, ज्ञात्वा ज्ञानी न मुह्यति ॥४८॥

सुखज्ञानं तु दुःखेभ्यो,-जायते ज्ञानिनां स्वयम् ।
दुःखात् सुखमहत्तास्ति, दुःखे ज्ञानी न शोचति ॥४९॥

दुःखसंकटकोटिभ्यो-भेतव्यं न कदाचन ।
ततः स्वाऽऽत्मोन्नतिं मत्वा, वर्तितव्यं प्रयत्नतः ॥५०॥

पापाद् दुःखं सुखं पुण्यात्, सर्वत्र सर्वदेहिनाम् ।
उपकारोऽस्ति धर्माय, हिंसा पापाय जायते ॥ ५१ ॥

संपत्तौ न च हर्षोऽस्ति, विपत्तौ नास्ति शोकिता ।
यस्य तस्य समत्वेन, मुक्तिर्भवति निश्चयः ॥ ५२ ॥

सत्तातः पूर्णशुद्धाऽऽत्मा, येन ज्ञातो वपुःस्थितः ।
स कुर्वन् सर्वकर्माणि, निष्कामो जायते जनः ॥ ५३ ॥

पूर्णशुद्धाऽऽत्मनि प्रेम, यस्य पूर्णं प्रजायते ।
सर्वकर्मसु निर्लेपः कर्मयोगी भवेन् महान् ॥ ५४ ॥

यद्विरन्त नं मोहोऽस्ति, यस्य ज्ञानाऽऽत्मयोगिनः ।
तस्य किञ्चिन्न कर्तव्यं, स तथापि प्रवृत्तिमान् ॥ ५५ ॥

कुत्रापि नैव रागोऽस्ति, कुत्रापि नैव वैरिता ।
यस्य स सर्वलोकस्य, हन्ताऽपि नैव हन्यते ॥५६ ॥

नित्यः सर्वगतः पूर्णो, ज्ञानेन व्यापकः प्रभुः ।
सत्याऽऽत्मा येन विज्ञातो-निर्भयः स भवेज्जनः॥५७॥

शस्त्रेण छिद्यते नाऽऽत्मा, दह्यते न च वह्निना ।
वारिणा प्लाव्यते नैव, शुष्यते न च वायुना ॥ ५८ ॥

मनःशुद्धिः प्रकर्तव्या, कर्तव्यमाऽऽत्मसाधनम् ।
मनोऽस्ति येन मोक्षाय, पूर्णानन्दरसस्ततः ॥ ३५ ॥
ब्रह्माण्डे विद्यते यादृक्, तादृक् पिण्डे प्रवर्तते ।
पिण्डब्रह्माण्डयोगेन, तत्त्वज्ञानी भवेज्जनः ॥ ३६ ॥
तत्त्वज्ञानेन मोहस्य, नाशो भवति सर्वथा ।
मोहनाशेन जीवानां, जायते परमं पदम् ॥ ३७ ॥
कर्मप्रभोर्नियंताऽस्ति, शुद्धाऽऽत्मैव महाप्रभुः ।
कर्मतोऽनंतसामर्थ्य, शुद्धाऽऽत्मपरमाऽऽत्मनः ॥ ३८ ॥
आत्मैव परमाऽऽत्माऽस्ति, सर्वत्र रक्षकः प्रभुः ।
पुण्यधर्मबलेनैव, हृदिस्थो लोकशर्मदः ॥ ३९ ॥
आत्मोत्कर्षाय भक्तानां, सुखदुःखप्रवृत्तयः
भूता भवन्ति विश्वस्मिन्, भविष्यन्ति शुभाशुभाः ॥४०॥
धर्मोद्दर्शनमार्गेषु, विघ्नदुःखस्य कोटयः ।
विज्ञायेति धर्मोभक्ता-स्तत्र गच्छन्ति धैर्यतः ॥ ४१ ॥
धर्ममार्गेषु विघ्नादि,-योगेन चित्तशुद्धता ।
सर्वकर्मविनाशेन, आत्मनश्च परं पदम् ॥ ४२ ॥
पारमार्थिककार्येषु, विघ्नकोटिपरंपरा ।
भवत्येव मनुष्याणां, कर्मयोगस्य सिद्धये ॥ ४३ ॥
अनेकजन्मयत्नेन, संस्कारेण च देहिनाम् ।
भवत्येव धर्मोः प्राप्ति-स्तत्राशा जीवनं परम् ॥ ४४ ॥
जन्मनीह न चेत् सिद्धयेत्, तदमुत्र प्रयत्नतः ।
सिध्यन्तीति हृदि ज्ञात्वा, धीरा आशां न मुञ्चन्ति ॥४५॥
अनन्तानि हि दुःखानि, ये सहन्ते विवेकिनः ।
अनन्तसुखधामान-स्ते भवन्ति स्वभावतः ॥ ४६ ॥

मनःशुद्धिः प्रकर्तव्या, कर्तव्यमाऽऽत्मसाधनम् ।
मनोऽस्ति येन मोक्षाय, पूर्णान्दरसस्ततः ॥ ३५ ॥
ब्रह्माण्डे विद्यते यादृक्, तादृक् पिण्डे प्रवर्त्तते ।
पिण्डब्रह्माण्डबोधेन, तत्त्वज्ञानी भवेज्जनः ॥ ३६ ॥
तत्त्वज्ञानेन मोहस्य, नाशो भवति सर्वथा ।
मोहनाशेन जीवानां, जायते परमं पदम् ॥ ३७ ॥
कर्मप्रभोर्नियंताऽस्ति, शुद्धाऽऽत्मैव महाप्रभुः ।
कर्मतोऽनंतसामर्थ्यं, शुद्धाऽऽत्मपरमाऽऽत्मनः ॥ ३८ ॥
आत्मैव परमाऽऽत्माऽस्ति, सर्वत्र रक्षकः प्रभुः ।
पुण्यधर्मबलेनैव, हृदिस्थो लोकशर्मदः ॥ ३९ ॥
आत्मोत्कर्षाय भक्तानां, सुखदुःखप्रवृत्तयः
भूता भवन्ति विश्वस्मिन्, भविष्यन्ति शुभाशुभाः॥४०॥
प्रभोर्दर्शनमार्गेषु, विघ्नदुःखस्य कोटयः ।
विज्ञायेति प्रभोर्भक्ता-स्तत्र गच्छन्ति धैर्यतः ॥ ४१ ॥
प्रभोमार्गेषु विघ्नादि,-योगेन चित्तशुद्धता ।
सर्वकर्मविनाशेन, आत्मनश्च परं पदम् ॥ ४२ ॥
पारमार्थिककार्येषु, विघ्नकोटिपरंपरा ।
भवत्येव मनुष्याणां, कर्मयोगस्य सिद्धये ॥ ४३ ॥
अनेकजन्मयत्नेन, संस्कारेण च देहिनाम् ।
भवत्येव प्रभोः प्राप्ति-स्तत्राशा जीवनं परम् ॥ ४४ ॥
जन्मनीह न यत् सिद्धयेत्, तदमुत्र प्रयत्नतः ।
सिध्यतीति हृदि ज्ञात्वा, धीर आशां न मुञ्चति ॥४५॥
अनन्तानि हि दुःखानि, ये सहन्ते विवेकिनः ।
अनन्तसुखधामान-स्ते भवन्ति स्वभावतः ॥ ४६ ॥

जातस्य जायते नाश–आत्मा जातो न कर्हिचित् ।
आत्मनो न भवेन्मृत्यु–र्देहादिस्तं निबोधत ॥ ५९ ॥

जन्मनाशादितो भिन्न–आत्मा शुद्धस्वभावतः ।
ज्ञात्वैवं मृत्युकालात्, भीतिर्नाप्नोति पण्डितः ॥६०॥

देहाद्भिन्नं यथा वस्त्रं, तथाऽऽत्मा देहतः पृथक् ।
जन्म मृत्यु यथा देहे, न तथाऽऽत्मनि विद्यते ॥ ६१ ॥

सदसदादिरूपाऽऽत्मा, ध्येयः प्राप्यो हृदि स्थितः ।
यत्प्रकाशाज्जगत्सर्वं, भासतेऽनादिकालतः ॥ ६२ ॥

अस्तिनास्तिस्वरूपाऽऽत्मा, व्याप्यव्यापकभाववान् ।
अनंतसच्चिदानन्द–आत्मा ध्येयः सनातनः ॥ ६३ ॥

ज्ञाने ज्ञेयलयोत्पादा–भवन्ति यत्र वस्तुनः ।
चेतनः परमाऽऽत्मैव, आत्मा सोऽनंतशक्तिमान् ॥६४॥

आत्मैव जैनधर्मोऽस्ति, चारित्रमार्गदर्शितः ।
आत्मैव जैनरूपोऽस्ति, शुद्धाऽऽत्मा जिनभास्करः॥६५॥

दर्शनज्ञानचारित्र–रूपाऽऽत्मा विश्वपावकः ।
मोहादिकर्मसंहर्ता, कर्ताऽकर्तास्त्यपेक्षया ॥ ६६ ॥

शुद्धाऽऽत्मा न च कर्ताऽस्ति, विश्वस्थलोककर्मणाम् ।
नैव सृजति भूतानि, न च दुःखादिकारकः ॥ ६७ ॥

सिद्धा जीवा जगत् सर्वं, द्रव्यतोऽनादिकालतः ।
पर्यायापेक्षया सादि–सान्तं द्रव्याऽऽत्मकं जगत् ॥६८॥

पञ्चद्रव्येषु चाऽऽत्माऽस्ति, सर्वज्ञः परमेश्वरः ।
अनन्तः सच्चिदानन्दः, सत्तया द्रव्यतस्तथा ॥ ६९ ॥

नास्ति पुद्गलभावानां, कर्ता कारयिता च सः ।
शुद्धनिश्चयपूर्णात्मा, परब्रह्म जिनेश्वरः ॥ ७० ॥

जातस्य जायते नाश–आत्मा जातो न कर्हिचित् ।
आत्मनो न भवेन्मृत्यु–र्देहादेवं निबोधत ॥ ५९ ॥
जन्मनाशादितो भिन्न–आत्मा शुद्धस्वभावतः ।
ज्ञात्वैवं मृत्युकालाद्, भीतिमाप्नोति पण्डितः ॥६०॥
देहाद्भिन्नं यथा वस्त्रं, तथाऽऽत्मा देहतः पृथक् ।
जन्म मृत्यु यथा देहे, न तथाऽऽत्मनि विद्यते ॥ ६१ ॥
सदसदादिरूपाऽऽत्मा, ध्येयः प्राप्यो हृदि स्थितः ।
यत्प्रकाशाज्जगत्सर्वं, भासते ऽनादिकालतः ॥ ६२ ॥
अस्तिनास्तिस्वरूपाऽऽत्मा, व्याप्यव्यापकभाववान् ।
अनंतसच्चिदानन्द–आत्मा ध्येयः सनातनः ॥ ६३ ॥
ज्ञाने ज्ञेयलयोत्पादा–भवन्ति यत्र वस्तुनः ।
चेतनः परमाऽऽत्मैव, आत्मा सोऽनंतशक्तिमान् ॥६४॥
आत्मैव जैनधर्मोऽस्ति, चारित्रमार्गदर्शितः ।
आत्मैव जैनरूपोऽस्ति, शुद्धाऽऽत्मा जिनभास्करः॥६५॥
दर्शनज्ञानचारित्र–रूपाऽऽत्मा विश्वपावकः ।
मोहादिकर्मसंहर्ता, कर्ताऽकर्तास्त्यपेक्षया ॥ ६६ ॥
शुद्धाऽऽत्मा न च कर्ताऽस्ति, विश्वस्थलोककर्मणाम् ।
नैव सृजति भूतानि, न च दुःखादिकारकः ॥ ६७॥
सिद्धा जीवा जगत् सर्वं, द्रव्यतोऽनादिकालतः ।
पर्यायापेक्षया सादि–सान्तं द्रव्याऽऽत्मकं जगत् ॥६८॥
पञ्चद्रव्येषु चाऽऽत्मास्ति, सर्वज्ञः परमेश्वरः ।
अनन्तः सच्चिदानन्दः, सत्तया व्यक्तितस्तथा ॥ ६९ ॥
नास्ति पुद्गलभावानां, कर्ता कारयिता च सः ।
शुद्धनिश्चयपूर्णात्मा, परब्रह्म जिनेश्वरः ॥ ७० ॥

आत्मज्ञानमहाशस्त्रं, छिनत्ति कर्मपादपान् ।
सर्वजातिभयौघेषु, स्यादाऽऽत्मज्ञानी हि निर्भयः ॥९५॥

शुद्धाऽऽत्मानं विना सर्वं, मिथ्या हृदि निबोधत ।
शुद्धाऽऽत्मनि रमन्ते ते, क्रियावन्तोऽपि निष्क्रियाः ॥९६॥

तनुभिन्नो भवेदाऽऽत्मा, आत्मनोऽन्यद्वपुः सदा ।
आत्मज्ञानानि विज्ञाय, देहनाशे न शोचति ॥९७॥

आत्मानुभवयोगेन, देहाध्यासलयो भवेत् ।
देहाध्यासलयेनैव, जायते प्रभुदर्शनम् ॥९८॥

आत्मपराऽऽत्मनोर्भेदो-भासते न यदा हृदि ।
सोऽहं सोऽहं भवेज्ज्ञानं, निर्विकल्पं ततः पुनः ॥९९॥

निर्विकल्पदशायां तु, मत्तद् भेदो न भासते ।
जायते केवलज्ञानं, ततः शुद्धाऽऽत्मयोगतः ॥१००॥

पञ्चद्रव्याऽऽत्मकं विश्वं, सर्वं जानाति केवली ।
अघातिनामकर्मांशं, भुनक्ति परमार्थकृत् ॥१०१॥

सर्वज्ञः पूर्णशुद्धाऽऽत्मा, कृतकृत्यो भवेत् स्वतः ।
जीवानामुपकाराय, ददाति धर्मदेशनाम् ॥१०२॥

देहनाशे भवेत् पूर्णः, स्वतंत्रः पूर्णशक्तिमान् ।
शुद्धपर्यायवान् सिद्धः, पूर्णानन्दमयः प्रभुः ॥१०३॥

ज्ञात्वैवं जैनधर्मस्य, रहस्यं श्रावकास्तथा ।
साधवः स्वाधिकारेण, यतन्ते मुक्तिसिद्धये ॥१०४॥

अन्तर्मुखोपयोगेन, सर्वकर्मक्षयकारिणः ।
सर्वोन्नतिपदं यान्ति, स्वाश्रयिणो विवेकिनः ॥१०५॥

बाह्यमुखोपयोगेन, कर्मलेपः प्रजायते ।
रागद्वेषपरीणाम,-भावकर्मस्वरूपिणा ॥१०६॥

आत्मना क्रियते कर्म, आत्मनैव प्रभुज्यते
आत्मना कर्मनाशोऽस्ति, जायते मुक्तिराऽऽत्मना ॥८३॥
शुद्धाऽऽत्मा स्वर्गधामाऽस्ति, दुष्टाऽऽत्मा श्वभ्रमाप्नुयात्।
शुद्धाऽऽत्मा मोक्षरूपोऽस्ति, यद्योग्यं तत् समाचर ॥८४॥
इन्द्रियासक्तियोगेन, मृत्युर्भवति देहिनाम् ।
आत्माऽऽसक्त्या तु लोकानां, जन्म मृत्युर्न जायते ॥८५॥
शुद्धाऽऽत्मरूपमादाय, नामरूपादिविस्मृतिः ।
कर्तव्याऽऽत्मोपयोगेन, सदसत्सु विवेकिना ॥८६॥
निष्क्रियज्ञानसिद्धाऽऽत्मा, लिप्यते नैव वस्तुषु ।
लिप्यते पुद्गलस्कंधः पुद्गलस्कंधयोगतः ॥ ८७ ॥
भावनाज्ञानयुक्ताऽऽत्मा, क्रियासु नैव लिप्यते ।
आसक्तो निष्क्रियःसोऽपि, लिप्यते कर्मपुद्गलैः ॥८८॥
आत्मज्ञानक्रियायुक्तो-निर्मोही नैव लिप्यते
सूक्ष्मवाह्यप्रवृत्त्या तु, नासक्तो न च लिप्यते ॥८९॥
आत्मज्ञाननिमग्नानां, मुक्तिराऽऽत्मनि संस्थिता ।
निःस्पृहत्वं भवेत्तेषां, परिपूर्णस्थिराऽऽत्मनाम् ॥९०॥
आत्माऽधीनं सुखं नित्य, मनित्यं देहसंगजम् ।
विज्ञेयं सुखदुःखानां, लक्षणं भव्यमानवैः ॥ ९१ ॥
बाह्याऽऽत्मनां भवेद् दुःखं, सत् सुखं चाऽऽन्तरात्मनाम्।
पराऽऽत्मनां सदा पूर्णं, सुख मव्ययशाश्वतम् ॥९२॥
आत्मनि परमाऽऽत्मानं, पश्यन्ति ज्ञानयोगिनः ।
शून्यमिव जगत् सर्वं, न च पश्यन्ति पण्डिताः ॥ ९३ ॥
आत्मज्ञानेन निस्संगो-बाह्यसंगेषु जायते ।
अतो ज्ञानसमं नास्ति, पवित्रं वस्तु भूतले ॥ ९४ ॥

आत्मना क्रियते कर्म, आत्मनैव प्रभुज्यते
आत्मना कर्मनाशोऽस्ति, जायते मुक्तिराऽऽत्मना ॥८३॥
शुद्धाऽऽत्मा स्वर्गधामाऽस्ति, दुष्टाऽऽत्मा श्वभ्रमाप्नुयात्।
शुद्धाऽऽत्मा मोक्षरूपोऽस्ति, यद्योग्यं तत् समाचर ॥८४॥
इन्द्रियासक्तियोगेन, मृत्युर्भवति देहिनाम्।
आत्माऽऽसक्तया तु लोकानां, जन्म मृत्युर्न जायते ॥८५॥
शुद्धाऽऽत्मरूपमादाय, नामरूपादिविस्मृतिः।
कर्तव्याऽऽत्मोपयोगेन, सदसत्सु विवेकिना ॥८६॥
निष्क्रियज्ञानसिद्धाऽऽत्मा, लिप्यते नैव वस्तुषु।
लिप्यते पुद्गलस्कंधः, पुद्गलस्कंधयोगतः ॥ ८७ ॥
भावनाज्ञानयुक्ताऽऽत्मा, क्रियासु नैव लिप्यते।
आसक्तो निष्क्रियःसोऽपि, लिप्यते कर्मपुद्गलैः ॥८८॥
आत्मज्ञानक्रियायुक्तो–निर्मोहो नैव लिप्यते
सूक्ष्मबाह्यप्रवृत्त्या तु, नासक्तो न च लिप्यते ॥८९॥
आत्मज्ञाननिमग्नानां, मुक्तिराऽऽत्मनि संस्थिता।
निःस्पृहत्वं भवेत्तेषां, परिपूर्णस्थिराऽऽत्मनाम् ॥९०॥
आत्माऽधीनं सुखं नित्य, मनित्यं देहसंगजम्।
विज्ञेयं सुखदुःखानां, लक्षणं भव्यमानवैः ॥ ९१ ॥
बाह्याऽऽत्मनां भवेद् दुःखं, सत् सुखं चाऽन्तरात्मनाम्।
पराऽऽत्मनां सदा पूर्णं, सुख मव्ययशाश्वतम् ॥९२॥
आत्मनि परमाऽऽत्मानं, पश्यन्ति ज्ञानयोगिनः।
शून्यमिव जगत् सर्वं, न च पश्यन्ति पण्डिताः ॥ ९३ ॥
आत्मज्ञानेन निस्संगो–बाह्यसंगेषु जायते।
अतो ज्ञानसमं नास्ति, पवित्रं वस्तु भूतले ॥ ९४ ॥

आत्मज्ञानप्रभावेण, देहे वैदेहभावना ।
जायते मोहनाशेन, तत्तत्त्वज्ञानिनो विदुः ॥१०७॥
विदेहा अन्तराऽऽत्मानो– जैना एव निबोधत ।
महाविदेहतां यान्ति, जिनेन्द्राः परमेश्वराः ॥१०८॥
महाविदेहसत्क्षेत्रं, देहेषु सर्वदेहिनाम्
असंख्यातप्रदेशाऽऽत्म, ज्ञेयमध्यात्मदृष्टितः ॥१०९॥
देहेषु सन्ति वैदेहा–ज्ञानिनः सत्यनिर्भयाः ।
विदेहं शुद्धचित्तं तु, ज्ञानं वैदेहिकं महत् ॥११०॥
महाविदेहदेशेषु, जातानां ज्ञानयोगिनाम् ।
सीमंधरप्रभोः प्राप्ति–र्जायते न च संशयः ॥१११॥
सीमंधरोऽस्ति शुद्धाऽऽत्मा; चित्तहिमोत्तरे स्थितः ।
मानसाख्यसरःपार्श्वे, सच्चिदानन्दरूपवान् ॥११२॥
अन्तराऽऽत्माख्यकैलासात्, ज्ञानगंगा प्रजायते ।
अष्टापदो महानाऽऽत्मा, योगाष्टकप्रधारकः ॥११३॥
आत्मैव सत्ययज्ञोऽस्ति, ज्ञानाग्निस्तत्र वर्तते ।
कामपशुर्हविस्तत्र, जायते सत्यभावनः ॥११४॥
आत्मयज्ञे परब्रह्म,–साक्षात्कारः प्रजायते ।
आत्मयज्ञस्य कर्तारो–जैनाःस्युरधिकारिणः ॥११५॥
अहिंसा सर्वजीवानां, सत्ययज्ञः प्रतिष्ठितः ।
सत्ययज्ञस्य कर्तारः, साधवःस्युः पदे पदे ॥ ११६ ॥
दयापुण्यमया यज्ञा, यद्देशे सन्ति साधवः ।
तत्र दुष्कालपीडाद्या, जायन्ते न कदाचन ॥११७॥
ब्राह्मणाः सत्यजैनत्वं, प्राप्य मोहपराजयात् ।
भवन्ति परमाऽऽत्मानो–, जिना विश्वस्य पावकाः॥११८॥

आत्मज्ञानस्य लाभेन, जैना जयन्ति भूतले।
आन्तरानेकलब्धीनां, प्राप्तिस्तेन प्रजायते ॥१३१॥
परब्रह्म जिनेन्द्रोऽस्ति, स्वाऽऽत्मैव स हृदि स्थितः।
इहामुत्र स सर्वत्र, यत्र तत्र महाप्रभुः ॥१३२॥
एकाऽऽत्मा हृदि संविष्टो, मिथ्या देहादिकं खलु।
ध्यातव्यः सच्चिदानन्द, स्तत्त्वमस्यादिलक्षितः ॥१३३॥
आत्मनः प्रतिमा नास्ति, विश्वं स्वप्नोपमं हृदि।
भासते यस्य सद्ब्रह्म, ज्ञानी जैनो भवेन् महान् ॥१३४॥
ब्रह्मज्ञानी भवेदेव, निर्लेपः कर्मयोगिराट्।
जैनः स विश्वशालायां, जायते परमार्थकृत् ॥१३५॥
जीवानां विश्वशालायां, शिक्षणं सुखदुःखतः।
भवत्येव समुत्क्रान्ति, राऽऽत्मनोद्रव्यभावतः ॥१३६॥
आत्मन आत्मभावेन, परिणामो भवेद् यदा।
तदैक्यं जायते साक्षा, द्धृदि द्वैतं न भासते ॥१३७॥
अन्तराऽऽत्मनि सम्यक्त्वं, मौन माऽऽत्मस्वरूपतः
अष्टधाऽऽत्मा भवेत्तत्र, शुद्धाऽऽत्मा स्वोपयोगतः ॥१३८॥
आत्मशुद्धोपयोगेन, परब्रह्म भवेज्जनः।
अन्तर्मुहूर्तमात्रेण, रागद्वेषक्षयात्स्वतः ॥१३९॥
परब्रह्मनिमग्नस्य, पूर्णानन्दामृतं हृदि।
अत्रैव वेद्यते साक्षात, तत्र साक्षी स्वयं भवेत् ॥१४०॥
आत्मनो गुरुराऽऽत्मैव, शिष्य श्चाऽऽत्मैव साधकः।
सिद्ध श्चाऽऽत्मैव सर्वस्व-माऽऽत्मनि व्यक्तिशक्तितः ॥१४१॥
आत्मशुद्धोपयोगाय, ज्ञानिनां संगतिः सदा।
अन्तःदृष्ट्या प्रकर्तव्या, सर्वस्वार्पणभक्तितः ॥१४२॥

[illegible] बिना [illegible] [illegible] ।
[illegible] न [illegible] अपि [illegible] ॥१४३॥
[illegible] हरिं [illegible] ।
[illegible] ॥१४४॥
[illegible] ।
[illegible] सदा ॥१४५॥
[illegible] ।
[illegible] ॥१४६॥
[illegible] हरिं ।
[illegible] ॥१४७॥
[illegible] ।
[illegible] ॥१४८॥
[illegible] सदा ।
[illegible] ॥१४९॥
[illegible] ।
[illegible] ॥१५०॥
[illegible] ।
[illegible] ॥१५१॥
[illegible] ।
[illegible] ॥१५२॥
[illegible] हरिं [illegible] ।
[illegible] ॥१५३॥
[illegible] ।
[illegible] ॥१५४॥

अन्तराऽऽत्मा भवेज्जैनो–जैनधर्मस्य रक्षकः ।
मिथ्यात्विभ्यो महान्पूज्यः, श्रावको विश्वपावकः ॥१७९॥
जैनानां जीवनोपाया–स्तथावंशादिरक्षकाः ।
देशकालानुसारेण, कर्तव्याः सर्वमानवैः ॥१८०॥
अनादिकालतो जैना–जैनधर्मस्य साधकाः ।
ब्राह्मणाः क्षत्रिया वैश्या, शूद्राश्च विश्ववर्तिनः ॥१८१॥
ब्राह्मणाः क्षत्रिया वैश्याः शूद्राः स्वस्वप्रवृत्तिषु ।
वर्तमानाः सदा जैन–धर्मं कुर्वन्ति शक्तितः ॥१८२॥
सर्वजातीयजैनानां, पावित्र्यं सूर्यवत्सदा ।
जैनस्य स्पर्शमात्रेण, पवित्रं वस्तु जायते ॥१८३॥
गुणकर्मानुसारेण, वर्णकर्मव्यवस्थिताः ।
जैनाः परांगतिं यान्ति, अरिष्टनेमिसेवकाः ॥१८४॥
जैनधर्मे वरं मृत्यु, र्नान्यधर्मेषु जीवनम् ।
इत्येवं पूर्णविश्वास–कारका जैनधर्मिणः ॥१८५॥
अरिष्टनेमिनाथेन, केवलज्ञानधारिणा ।
प्रकाशो जैनधर्मस्य, कृतस्तीर्थकृता शुभः ॥१८६॥
साधवः श्रावकाश्चैव, जंगमतीर्थरूपिणः ।
तेषां भक्तिर्जैनैः साध्या, स्वर्गसिद्धिप्रदायिनी ॥१८७॥
सर्वदा सर्वथा जैना, आत्मान एव वस्तुतः ।
कर्मप्रकृतिजैनाराः, शुद्धाऽऽत्माभिमुखाः शुभाः ॥१८८॥
सर्वलोकेषु जैनानां, श्रेष्ठताऽनादिकालतः ।
प्रवर्तते स्वभावेन, जैनधर्मस्यसेवनात् ॥१८९॥
आपत्काले यदाऽऽगच्छेत्, तदा तदनुसारतः ।
विचाराचारकर्माणि, कर्त्तव्यानि मयापितम् ॥१९०॥

सर्वजातीयजैनानां, गुणकर्मानुसारतः ।
लग्नाद्या व्यवहारास्तु, संघटन्ते परस्परम् ॥१९१॥

सर्वजातीयजैनानां, गुणकर्मानुसारतः ।
स्पृश्यास्पृश्यादिभेदो न, भोजनादिषु तात्विकः ॥१९२॥

शूद्रा अपि सदा स्पृश्या- जैना भवन्ति भूतले ।
जिनेन्द्रदेवभक्तत्वात्, विश्वलोकस्य पावकाः ॥१९३॥

स्पृश्याऽस्पृश्यादिकं कर्म-जैनानां हि परस्परम् ।
कदापि कल्पते नैव, सत्यमुक्तं मया भुवि ॥१९४॥

जैनकन्या तु सज्जैनं, विनाऽन्यस्मै न दीयते ।
कन्यादानं विधर्मिभ्यः, सर्वपापाधिकं मतम् ॥१९५॥

गुणकर्मानुसारेण, वर्णधर्मस्य सेवने ।
सर्ववर्णीयजैनानां, कृत्यमावश्यकं स्मृतम् ॥१९६॥

स्वाधिकारेण यो योग्यो, व्यवहारःस धर्मिभिः ।
प्राणान्तेऽपि न मोक्तव्यो, यतो धर्मो भवेत्ततः ॥१९७॥

देहवित्तादिभोगेन, सर्वजैनैः परस्परम् ।
द्रष्टव्यः सर्वजैनेषु, सत्तया परमेश्वरः ॥१९८॥

परस्परं नमस्कारः, कर्तव्यः सर्वदाऽऽर्हतैः ।
आत्मरूपसमा ज्ञेया- जैना जैनैः परस्परम् ॥१९९॥

जैनानां सर्वदा जैना-आत्मीयाः स्युः स्वभावतः ।
आहारे व्यवहारे च, पावित्र्यं हि परस्परम् ॥२००॥

जैनसंघो महातीर्थं, सर्वतीर्थशिरोमणिः ।
तदस्तित्वे सदा जैनैः, कर्तव्यं स्वार्पणं कलौ ॥२०१॥

अनन्तज्ञानरूपोऽस्मि, जैन आत्मैव नो प्रभुः ।
विजितं दुर्मनो येन, स जिनो विश्वपावकः ॥२०२॥

जैनत्वं सर्वजीवेषु, जिनत्वं सत्तया तथा ।
जिन एव परब्रह्म, ज्ञात्वा जैनो न मुह्यति ॥२०३
अप्रमत्तो भवेज्जैनः, परार्थं कर्मकारकः ।
व्यक्तीकुर्वन् जिनेन्द्रत्व-माऽऽत्मनो जायते प्रभुः ॥२०४॥
पक्षात्वं भजते नैव, जैनः कर्तव्यकर्मसु ।
प्रसह्य सर्वविघ्नानि, धीरो भवति नेमिवत् ॥२०५॥
अरिष्टनेमिनाथोक्त-जैनधर्मस्य साधकाः ।
मद्वद्भवन्तु सत्प्रीत्या, सज्जना आत्मरागिणः ॥२०६॥
आत्मैव जैनधर्मोऽस्ति, आत्मैव जैन उच्यते ।
आत्मैव परमाऽऽत्मास्ति, समष्टिव्यष्टिरूपवान् ॥२०७॥
शक्तित्वं यत्र तत्राऽस्ति, जैनत्वं जैनधर्मिणाम् ।
जिनत्वं व्यापकं सर्व-लोकेषु सर्वदेहिषु ॥२०८॥
ब्रह्मविष्णुमहेशाद्या, आत्मैव हृदि बोधत ।
अत आत्मैव सज्जैनो जिनेन्द्रा व्यक्तिशक्तिनः ॥२०९॥
जैनात्मैव परब्रह्म, मनोदेहनियामकः ।
अन्तर्यामी वपुःस्रष्टा, तस्मै नित्यं नमोनमः ॥२१०॥
सर्वत्र सर्वदेहेषु, जैनाः सन्ति स्वसत्तया ।
जिनाः सन्ति च देहेषु, तेभ्यो नित्यं नमोनमः ॥२११॥
जैनानां जैनधर्मस्य, रागिभ्योऽस्तु नमोनमः ।
महासंघस्य दासेभ्यः पूर्णप्रीत्या नमोऽस्तु मे ॥२१२॥
बाह्यान्तःशक्तियोगेन, जैना जीवन्ति भूतले ।
शक्तिं विना न जीवन्ति, दासा भवन्ति निर्बलाः ॥२१
चतुर्विधस्य संघस्य, प्रगतिका भवन्ति ये ।
तेषां शिक्षणकार्येषु, रुचिर्जैनेन्द्ररागिणाम् ॥२१४॥

जैनानां जैनधर्मस्य, शत्रूणां शिक्षणाय ये ।
योग्यकर्म न कुर्वन्ति, ते स्यु र्मोहपरायणाः ॥२१५॥
जैनधर्मस्य शत्रूणां, दुर्गति र्दुःखराशयः ।
जैनधर्मस्य रक्षातो, दुष्टानामपि सद्गतिः ॥२१६॥
प्रत्यहं श्रीजिनेन्द्रस्य, कर्तव्यं दर्शनं जनैः ।
सद्गुरो र्दर्शनं कार्यं, वन्दनं च विवेकतः ॥२१७॥
चतुर्विधमहासंघ,-तीर्थस्य पूर्णरागतः ।
दर्शनं वन्दनं कार्यं, वैयावृत्यं च सर्वदा ॥२१८॥
निन्दा कार्या कदाचिन्न, जैनदेवस्य सद्गुरोः
हेलना न च कर्तव्या, प्राणान्तेऽपि च धर्मिणाम् ॥२१९॥
सद्गुरुदेवधर्माणां, रागेण सद्गतिः कलौ ।
भविष्यति मनुष्याणां, तत्र विच्छिन्न संशयः ॥२२०॥
कलौ सरागधर्मस्य, प्रवृत्तिर्मोक्षकारिका ।
भविष्यति च साधूनां, सरागधर्मवर्तनम् ॥२२१॥
जैनानां जैनधर्मस्य, रक्षार्थं च प्रवृत्तये ।
देहवित्तादिसर्वस्य, त्यागः कार्यो विवेकतः ॥२२२॥
जैनानां जैनधर्मस्य, नाशकाश्च भवन्ति ये ।
तेषां शिक्षा प्रकर्तव्या, जैनानां धर्म एव सः ॥२२३॥
सत्यां जीवन्ति सज्जनाः सर्वजातिमतान्विताः ।
निर्बला नैव जीवन्ति, प्रायः क्षात्रादिवर्जनः ॥२२४॥
राज्यकार्यादिनेतारः, क्षात्रव्यापारकर्मठाः ।
कृषिकर्मादिभिर्जैना, जीवन्ति सर्वजातिजाः ॥२२५॥
सज्जनैः सर्वराज्येषु, यानवाहनयोगतः ।
कर्तव्यं भ्रमणं सम्यक्, लोकोपदेशोन्नये ॥२२६॥

जैनत्वं सर्वजीवेषु, जिनत्वं सत्तया तथा ।
जिन एव परब्रह्म, ज्ञात्वा जैनो न मुह्यति ॥२०३

अप्रमत्तो भवेज्जैनः, परार्थं कर्मकारकः ।
व्यक्तीकुर्वन् जिनेन्द्रत्व-माऽऽत्मनो जायते प्रभुः ॥२०४॥

पश्चात्त्वं भजते नैव, जैनः कर्तव्यकर्मसु ।
प्रसह्य सर्वविघ्नानि, धीरो भवति नेमिवत् ॥२०५॥

अरिष्ठनेमिनाथोक्त-जैनधर्मस्य साधकाः ।
भद्रं भवन्तु सत्प्रीत्या, सज्जना आत्मरागिणः ॥२०६॥

आत्मैव जैनधर्मोऽस्ति, आत्मैव जैन उच्यते ।
आत्मैव परमाऽऽत्मास्ति, समष्टिव्यष्टिरूपवान् ॥२०७॥

व्यक्तित्वं यत्र तत्राऽस्ति, जैनत्वं जैनधर्मिणाम् ।
जिनत्वं व्यापकं सर्व-लोकेषु सर्वदेहिषु ॥२०८॥

ब्रह्मविष्णुमहेशाद्या, आत्मैव हृदि पोषत ।
अत आत्मैव सज्जैनो जिनेन्द्रा व्यक्तिशक्तितः ॥२०९॥

जैनात्मैव परब्रह्म, मनोदेहनियामकः ।
अन्तर्यामी प्रभुःस्रष्टो, तस्मै नित्यं नमोनमः ॥२१०॥

सर्वत्र सर्वदेहेषु, जैनाः सन्ति स्वसत्तया ।
जिनाः सन्ति च देहेषु, तेभ्यो नित्यं नमोनमः ॥२११॥

जैनानां जैनधर्मस्य, रागिभ्योऽस्तु नमोनमः ।
महासंघस्य दासेभ्यः पूर्णप्रीत्या नमोऽस्तु मे ॥२१२॥

बाह्यान्तःशक्तियोगेन, जैना जीवन्ति भूतले ।
शक्तिं विना न जीवन्ति, दासा भवन्ति निर्धनाः ॥२१३॥

चतुर्विधस्य संघस्य, प्रत्यनीका भवन्ति ये ।
तेषां शिक्षणकार्येषु, शक्तिर्जैनेन्द्ररागिणाम् ॥२१४॥

जैनानां जैनधर्मस्य, शत्रूणां शिक्षणाय ये।
योग्यकर्म न कुर्वन्ति, ते स्यु र्मोहपरायणाः ॥२१५॥
जैनधर्मस्य शत्रूणां, दुर्गति र्दुःखराशयः।
जैनधर्मस्य रक्षातो, दुष्टानामपि सद्गतिः ॥२१६॥
प्रत्यहं श्रीजिनेन्द्रस्य, कर्तव्यं दर्शनं जनैः।
सद्गुरो र्दर्शनं कार्यं, वन्दनं च विवेकतः ॥२१७॥
चतुर्विधमहासंघ,-तीर्थस्य पूर्णरागतः।
दर्शनं वन्दनं कार्यं, वैयावृत्यं च सर्वदा ॥२१८॥
निन्दा कार्या कदाचिन्न, जैनदेवस्य सद्गुरोः
हेलना न च कर्तव्या, प्राणान्तेऽपि च धर्मिणाम् ॥२१९॥
सद्गुरुदेवधर्माणां, रागेण सद्गतिः कलौ।
भविष्यति मनुष्याणां, तत्र किञ्चिन्न संशयः ॥२२०॥
कलौ सरागधर्मस्य, प्रवृत्तिर्मोक्षकारिका।
भविष्यति च साधूनां, सरागधर्मवर्तनम् ॥२२१॥
जैनानां जैनधर्मस्य, रक्षार्थं च प्रवृद्धये।
देहवित्तादिसर्वस्य, त्यागः कार्यो विवेकतः ॥२२२॥
जैनानां जैनधर्मस्य, नाशकाश्च भवन्ति ये।
तेषां शिक्षा प्रकर्तव्या, जैनानां धर्म एष सः ॥२२३॥
मत्स्यां जीवन्ति सज्जनाः सर्वजातिबलान्विताः।
निर्बला नैव जीवन्ति, भ्रष्टाः क्षात्रादिकर्मतः ॥२२४॥
राज्यकार्यादिर्जैनाः, क्षात्रव्यापारकर्मठाः।
कृषिकर्मादिभिर्जैना, जीवन्ति सर्वशक्तितः ॥२२५॥
सज्जनैः सर्वखण्डेषु, यानवाहनयोगतः।
कर्तव्यं भ्रमणं सम्यग्, लोकोपदेशहेतवे ॥२२६॥

सतीभिः सर्वखण्डेषु, यानवाहनयोगतः ।
जैनधर्मप्रचारार्थं, कर्तव्यं भ्रमणं सदा ॥२२७॥
श्राद्धदेवेन सर्वत्र, जैनसंस्कारहेतवे ।
कर्तव्यं भ्रमणं धर्म,-प्रेम्णा धर्मप्रचारिणा ॥२२८॥
साधूनां सेवया मुक्तिः, सर्वसंसारिणां भवेत् ।
सर्वधर्माधिकारोऽस्ति, साधूनां धर्महेतवे ॥२२९॥
आर्यानार्यप्रदेशेषु, धर्मसत्तादिहेतवे ।
कर्तव्यं गमनं जैनै, श्चतुर्वर्गप्रसाधकैः ॥२३०॥
आर्यजैनैः स्ववंशार्थं,सम्पाद्या संततिः शुभा ।
धर्मिपरम्परावृद्धि- हेतवे सर्वयुक्तिभिः ॥२३१॥
तीर्थस्थानेषु संघस्य, संमेलः प्रतिवत्सरम् ।
कर्तव्यो धर्मवृद्ध्यर्थं, तथा तीर्थस्य पूजने ॥२३२॥
जैनमन्दिरतीर्थानां, पूजा कार्या सुभावतः ।
तीर्थस्यसाधुवर्गस्य, सेवा कार्याऽनिरागलः ॥२३३॥
चन्दनाद्यैः शुभं चिन्हं, ललाटे विधिपूर्वकम् ।
सर्वजैनैः प्रकर्तव्यं, जिनाज्ञाप्रेमधारकैः ॥२३४॥
धर्मसंघादिरक्षार्थं, जैनानां शस्त्रधारणम् ।
सदा धर्माय विज्ञेयं, धर्म्ययुद्धे विवेकतः ॥२३५॥
संघाद्यैः सर्वथा विद्या, बलमाप्यं च युक्तितः ।
कृषिक्षात्रादिकर्माणि, कर्तव्यानि विवेकतः ॥२३६॥
जैनानां मृत्युतः, पश्चान्मुक्तिःस्वर्गो न संशयः ।
स्वीकर्तव्यो जनैनूनं, जैनधर्मः सनातनः ॥२३७॥
ब्रह्मविष्णुमहेशाद्या, देवा देव्यश्च सर्वथा ।
श्रीजिनेन्द्रप्रभोर्भक्ता, स्वरत्न इव वारिधेः ॥२३८॥

जाता अनन्ततीर्थेशा, भविष्यन्ति भवन्त्यपि।
अनन्त जैनधर्मस्य, सेवनाच प्रबोधनात् ॥२३९॥
सद्गुरोः कृपया भव्य, आत्मज्ञानी भवेज्जनः।
जैनधर्मी स विज्ञेयः, स्याद्वादज्ञानवेदकः ॥२४१॥
आगमनिगमव्यासो-जैनधर्मः सनातनः।
कलौ प्रवर्त्तयेति विश्वो-द्धारको मुक्तिदायकः ॥२४३॥
द्रव्यभावतया जैन-धर्मकर्म प्रवर्तनम्।
जैनधर्मः स विज्ञेयः, सर्वप्रगतिसाधकः ॥२४४॥
जिनानां दर्शनज्ञान-चारित्राणां प्रदायकः।
द्रव्यभावस्वरूपो यो-जैनधर्मः स उच्यते ॥२४५॥
जैनानामुन्नते हेतु-र्द्रव्यभावतया शुभः।
क्षेत्रकालानुसारेण, जैनधर्मः स उच्यते ॥२४६॥
जिनानां पूर्णविश्वासी, जैन आन्तरबाह्यतः।
तस्य यः स्वाधिकारोऽस्ति, जैनधर्मः स उच्यते ॥२४७॥
रागद्वेषादिदोषाणां, नाशको द्रव्यभावतः।
जैनधर्मःस विज्ञेयो जिनेन्द्रभक्तिपोषकः ॥२४८॥
दोषाणां नाशको योऽस्त, गुणानां च प्रकाशकः।
सर्वशक्तिप्रदो नृणां, जैनधर्मः स उच्यते ॥२४९॥
आत्मनि जैनधर्मोऽस्ति, बाह्यस्तु व्यवहारतः।
व्यवहारो न मोक्तव्यो-जैनसंघस्य रक्षकः ॥२५०॥
आत्मा शुद्धो भवेद्येन, सर्वशक्तिप्रकाशकः।
जैनधर्मः स विज्ञेयः, सद्गुरुदेवसाधनम् ॥२५१॥
जिनेन्द्रगुरुनिर्दिष्टा, विचाराचाराशयः।
देशकालोद्भवास्तेऽपि, जैनधर्मो मयोच्यते ॥२५२॥

जैनाना मस्तिता येन, भवेत्तद्व्यवहारतः ।
धर्मकर्तव्यरूपो यो- जैनधर्मः स उच्यते ॥२५३॥
चतुर्विधस्य संघस्य, वृद्धिरक्षाप्रवर्तकाः ।
जैनास्तेषां सदाचारो-जैनधर्मः स उच्यते ॥२५४॥
जीवानां माऽऽत्मवद् यस्मात्, दर्शनं च प्रवर्तनम् ।
परस्परं भवेद्येन, जैनधर्मः स उच्यते ॥२५५॥
दर्शनज्ञानचारित्र-गुणानां व्यक्तताऽऽत्मनि ।
जिनधर्मः स विज्ञेय-उपादानतया जनैः ॥२५६॥
दर्शनज्ञानचारित्र-गुणानां व्यक्तहेतुकः ।
व्यावहारिकधर्मोऽस्ति, ज्ञेयो निमित्तयोगतः ॥२५७॥
स्वार्थत्यागेन, जीवाना-मुपग्रहस्य कर्मसु ।
प्रवृत्ति स्तद्विचारश्च, जैनधर्मो मयोच्यते ॥२५८॥
स्वातंत्र्यं सर्वलोकानां, धर्मराज्यस्य पालनम् ।
आत्मभोगश्च विश्वार्थं, जैनधर्मः स गीयते ॥२५९॥
सर्वदेशेषु जैनाना-मस्तित्वं च प्रवर्धनम् ।
भवेद्येनाऽऽत्मभोगेन, जैनधर्मः स गीयते ॥२६०॥
स्वाध्यायश्च तपःपूजा, साधर्म्यभक्तिहेतवः ।
सम्यक्त्वं सत्यचारित्रं, जैनधर्मः स गीयते ॥२६१॥
जैनधर्मस्य रक्षाया मुत्सर्गेणापवादतः ।
चतुर्विधेन संघेन, वर्तितव्यं सदा मुदा ॥२६२॥
जैनधर्मस्य रक्षायां, धर्मोभवति देहिनाम् ।
महान्हि तीर्थकृन्नाम-बन्धो भवति देहिनाम् ॥२६३॥
जैनानां संकटे प्राप्ते, ये भवन्ति सहायकाः ।
ते पराऽऽत्मपदं यान्ति, पुण्यानुबन्धकारकाः ॥२६४॥

जैनात्मा सद्गतिं याति, यादृशस्तादृशोऽपि सः ।
जैनसंस्कारयुक्तानां, जायते सर्वथोन्नतिः ॥२६५॥

जिनेन्द्रो हृदि जैनानां, परीणामेन विद्यते ।
ततस्तेषां पवित्रत्वं विश्वपावित्र्यकारकम् ॥२६६॥

जैनाऽऽत्मैव परब्रह्म, मनोदेहनियामकः ।
अन्तर्यामी वपुःस्रष्टा, तस्मै नित्यं नमोनमः ॥२६७॥

तीर्थंकरप्रभोः पश्चात्, जैनधर्मप्रवर्तकाः ।
धर्माचार्या द्विधा ज्ञेया-गृहित्यागिद्विभेदतः ॥२६८॥

जैनधर्मस्य साम्राज्ये, विद्यमाने तु भूतले ।
सत्या विश्वोन्नतिर्भूया, च्छान्तिश्च सर्वभूतले ॥२६९॥

तादृक्शान्तिर्न केनाऽपि, वर्त्ततेऽतो जनैः सदा ।
जैनधर्मसदाचारः, पालनीयः प्रयत्नतः ॥२७०॥

अल्पदोषं महाधर्मं, ज्ञात्वा जैनैर्विवेकतः ।
जैनधर्मोन्नतेः कार्यं, कर्तव्य माऽऽत्मभोगतः ॥२७१॥

जैनधर्मस्य सेवायां, महिंसैव स्वकर्मतः ।
अहिंसाप्यन्यथा हिंसा, जैनानां स्वत्वनाशिनी ॥२७२॥

पुरुषाणां च नारीणां, तुल्यत्वं सर्वकर्मसु ।
सर्वजातिमनुष्याणा-मुच्चत्वं न च नीचता ॥२७३॥

सर्वदेशीयलोकानां, राष्ट्रादिसर्वकर्मणाम् ।
व्यवहारे समानत्वं, स्वातन्त्र्यं च समं भुवि ॥२७४॥

स्वातन्त्र्यमेव धर्मोऽस्ति, सर्वदेशमनीषिणाम् ।
जैनधर्मो मया प्रोक्तो-व्यक्तिस्वातन्त्र्यरक्षकः ॥२७५॥

सर्वखण्डस्थलोकानां, रक्षणं सर्वशक्तितः ।
जैनधर्मो मया प्रोक्तस्तथा पश्वादिरक्षणम् ॥२७६॥

अन्यायचौर्यनाशेन, विश्वस्य शान्तिरक्षणम् ।
सर्वत्र सर्वं जैनानां, जैनधर्मस्य लक्षणम् ॥२७७॥
नारीभिश्च नरैः प्रीत्या, कर्तव्यं वीर्यरक्षणम् ।
वीर्यरक्षण मप्यस्ति, जैनधर्मः सुखावहः ॥२७८॥
ब्रह्मचर्याश्रमे बालाः संपाद्या ऊर्ध्वरेतसः ।
प्राणायामादिभिर्भव्याः–कर्तव्याः कर्मयोगिनः ॥२७९॥
सर्वदेशेषु रोगाणां, नाशार्थमौषधालयः ।
स्थाप्यो वैद्यप्रबन्धेन, तथा ज्ञानालयः शुभः ॥२८०॥
पशूनां पक्षिणां रोग–नाशार्थं मौषधालयः ।
कर्तव्यः सत्प्रबन्धैश्च, सर्वत्र विश्वयोगिभिः ॥२८१॥
दुष्टानां संगतिस्त्याज्या, चौरा दण्ड्याश्च हिंसकाः ।
राज्यनीतिप्रबन्धेन, वर्तितव्यं जगज्जनैः ॥२८२॥
अहिंसा सर्वखण्डेषु, प्रतिष्ठाप्याऽऽत्मभोगनः ।
आत्मसंघादिरक्षाया, महिंसैव स्वभावतः ॥२८३॥
आत्मवत्सर्वलोकेषु, वर्तनं जैनधर्मिभिः ।
कर्तव्यं जैनधर्मोऽस्ति, सत्यं मया प्रकाशितम् ॥२८४॥
षडावश्यककर्माणि, कर्तव्यानि सुभावनः ।
वात्सल्यं सर्वसंघस्य, कर्तव्य माऽऽत्मभोगतः ॥२८५॥
अन्यधर्मिवितर्कैस्तु, चलितव्यं नचाऽऽर्हतैः ।
स्थातव्यं न सदा जैनै–गीतार्थसद्गुरुं विना ॥२८६॥
सतां सेवा सदा कार्या, शुद्धाऽऽत्मध्यानयोगिनाम् ।
तिरस्कारो न कर्तव्यः, सतां मोहस्य चेष्टितैः ॥२८७॥
माता पिता कलाचार्यः, सद्गुरुश्च सुभक्तितः ।
सेव्यः शक्त्यनुसारेण, भोजनादिप्रबन्धतः ॥२८८॥

विश्वस्थसर्वधर्मा ये, जैनधर्मे समान्ति ते
जैनधर्माङ्गभूतास्युः सर्वधर्मा अपेक्षया ॥ २८९ ॥
शुद्धाऽऽत्मधर्म एवास्ति, जिनधर्मः सुखोदधिः
शुद्धाऽऽत्मधर्मसाध्याय, जैनधर्मोऽस्तिसाधनम् ॥२९०॥
स्वाऽऽत्मैव जैनधर्मोऽस्ति, स्वधर्मो मोक्षदायकः
जडद्रव्यस्थितोधर्मः, आत्मभिन्नःस्वभावतः ॥२९१॥
मोहादिप्रकृतेर्धर्मो, वैभाविकोऽस्ति बोधत
आत्मशुद्धिकराःसर्वे, धर्माः सत्या अपेक्षया ॥२९२॥
सर्वदर्शनधर्माणां, सत्यत्वं नयदृष्टितः
जैनदर्शनसद्धर्मं, जानन्त्येवं विचक्षणाः ॥२९३॥
मुक्त्यर्थं मोहनाशार्थं, चाऽऽत्मनःशुद्धिहेतवे
भूता ये च भविष्यन्ति, जैनधर्माङ्गरूपिणः ॥२९४॥
स्वधर्मो जैनधर्मोऽस्ति, सापेक्षयैव बोधत
साधिते जैनधर्मेते, सर्वे धर्माः समाश्रिताः ॥२९५॥
यथाऽब्धौ सरितो यान्ति, जैनधर्मं प्रति स्वयम्
सर्वधर्मास्तथा यान्ति, सर्वधर्ममयः स च ॥२९६॥
परस्परमभिन्नानां, धर्माणां धर्मिणां तथा
द्वैधश्च खण्डनं नैव, कर्तव्यं सर्वधर्मिभिः ॥२९७॥
सर्वधर्मस्य सत्यांशा-ग्राह्या सापेक्षदृष्टितः
सर्वधर्मस्वरूपोऽस्ति, जैनधर्मः सनातनः ॥२९८॥
अभ्यागतस्य सन्माने, दुःखार्तानां च पालनम् ।
पालनीयसाधुसंघस्य, रक्षणं स्वीयशक्तितः ॥२९९॥
चतुर्विधस्य संघस्य, तथा धर्माधिकारिणाम् ।
पापीनां हेलना नैव, कर्तव्या धर्मसाधकैः ॥३००॥

अहंकारो न कर्तव्यो-वक्तव्यं न च दुर्वच ।
मंत्रभेदो न कर्तव्यः, प्राणान्तेऽपि सदा जनैः ॥३०१॥
मित्रद्रोहो न कर्तव्यः, सत्यं वाच्यं च सज्जनैः ।
देशद्रोहो न कर्तव्य,-आत्मनो मुक्तिमिच्छता । ॥३०२॥
आत्मवज्जननी भूमि-र्मातृभाषा स्वतंत्रता ।
पूज्या रक्ष्या च सत्प्रेम्णा, मानवैराऽऽत्मभोगतः ॥३०३॥
गुणाः सर्वत्र संग्राह्या-दोषा वाच्या न देहिनाम् ।
सद्विद्या सर्वतो ग्राह्या, कर्तव्या गुणसाधना ॥३०४॥
यथोचितं सुपात्रेभ्यो,-दानं देयं स्वशक्तितः ।
वस्त्रान्नज्ञानदानेन, स्वर्गो मुक्तिश्च जायते ॥३०५॥
ज्ञानवृद्धि र्जनैः कार्या, ज्ञानविद्यालयादिभिः ।
साहाय्यं ज्ञानिनां कार्यं, मन्नवस्त्रादिभिर्जनैः ॥३०६॥
त्याज्यानि पापकर्माणि, पुण्यं कार्यं जनैः सदा ।
आपद्धर्मो जनैः सेव्य-आपत्काले विशेषतः ॥३०७॥
परोपकारकर्तृणां, प्रत्युपग्रहकर्मसु ।
स्थातव्य माऽऽत्मभोगेन, जनैर्धर्मपरायणैः ॥३०८॥
महावीरजिनेन्द्रस्य, जैना धर्मस्य साधकाः ।
भविष्यन्ति कलौ धर्म,-दीपका ज्ञानियोगिनः ॥३०९॥
जैनसंघप्रगत्यर्थं, सर्वस्वार्पणकारकाः ।
भविष्यन्ति कलौ जैना-ज्ञानधर्मेण राजिताः ॥३१०॥
एकदा सर्वखण्डेषु, जैनधर्मप्रचारणा ।
भविष्यति कलौ नूनं, विश्वैक्यप्रशांतिकारिका ॥३११॥
महावीरस्य सद्भक्त्या, लोकानां सद्गतिः कलौ ।
अरिष्टनेमिनाथेन, सर्वज्ञेन प्रकाशिता ॥३१२॥

महावीरस्य जापेन,'जनानां सद्गतिं ध्रुवम् ।
वीरजापसमो यज्ञो,-कलौ नान्यो भविष्यति ॥३१३॥
भवन्ति सर्वजातीया-जैना एव जिनाः स्वतः ।
कलौ जैनस्य पूर्जव, जिनपूजाऽस्ति सत्तया ॥३१४॥
कलिकाले करालेऽपि, महावीरस्य भक्तितः ।
सर्वखण्डस्थिताजैना-यास्यन्ति स्वर्गसद्गतिम् ॥३१५॥
महावीरप्रभोर्नाम,-जापकार्यपरायणाः
यादृशास्तादृशाजैना-यास्यन्ति स्वर्गसद्गतिम् ॥३१६॥
कलिकालानुसारेण, वर्णावर्णव्यवस्थिताः।
महावीरस्य जापेन, लोका यास्यन्ति सद्गतिम् ॥३१७॥
कलिकाले महाघोरे,महावीरः स्वबोधतः ।
तारकः सर्वविश्वस्य, भविष्यति न चान्यथा ॥३१८॥
ज्ञानक्रियायुता जैनाः, सर्वविश्वस्य तारकाः ।
भविष्यन्ति महावीर,-जापेन पञ्चमारके ॥३१९॥
महावीरस्य सत्प्रीत्या, सद्गतिः सर्वदेहिनाम् ।
अरिष्टनेमिना प्रोक्तं, कलौ सत्यं भविष्यति ॥३२०॥
नयनिक्षेपसद्भङ्गैः, प्रमाणैश्च प्रतिष्ठितः ।
जैनधर्मोऽस्तु लोकानां, सर्वदा शरणं महत् ॥३२१॥
जैनधर्मसमो धर्मो,-न भूतो न भविष्यति ।
सर्वजातीयलोकानां, तारको मोहवारकः ॥३२२॥
अरिष्टनेमियोगेन, जातोऽन्तराऽऽत्मवान्प्रभुः ।
ज्ञापयामि जगल्लोकान्, जैनधर्मं सनातनम् ॥३२३॥
अरिष्टनेमिनाथस्य, पश्चात्पार्श्वप्रभोः शुभम् ।
शासनं वर्त्स्यति स्पष्टं, भारते लोकतारकम् ॥३२४॥

अहंकारो न कर्तव्यो-वक्तव्यं न च दुर्वचः ।
मंत्रभेदो न कर्तव्यः, प्राणान्तेऽपि सदा जनैः ॥३०१॥
मित्रद्रोहो न कर्तव्यः, सत्यं वाच्यं च सज्जनैः ।
देशद्रोहो न कर्तव्य,-आत्मनो भूतिमिच्छता । ॥३०२॥
आत्मवज्जननी भूमि-र्मातृभाषा स्वतंत्रता ।
पूज्या रक्ष्या च सत्प्रेम्णा, मानवैराऽऽत्मभोगतः ॥३०३॥
गुणाः सर्वत्र संग्राह्या-दोषा वाच्या न देहिनाम् ।
सद्विद्या सर्वतो ग्राह्या, कर्तव्या गुणसाधना ॥३०४॥
यथोचितं सुपात्रेभ्यो,-दानं देयं स्वशक्तितः ।
वस्त्रान्नज्ञानदानेन, स्वर्गो मुक्तिश्च जायते ॥३०५॥
ज्ञानवृद्धि र्जनैः कार्या, ज्ञानविद्यालयादिभिः ।
साहाय्यं ज्ञानिनां कार्यं, मन्नवस्त्रादिभिर्जनैः ॥३०६॥
त्याज्यानि पापकर्माणि, पुण्यं कार्यं जनैः सदा ।
आपद्धर्मो जनैः सेव्य-आपत्काले विशेषतः ॥३०७॥
परोपकारकर्तृणां, प्रत्युपग्रहकर्मसु ।
स्थातव्य माऽऽत्मभोगेन, जनैर्धर्मपरायणैः ॥३०८॥
महावीरजिनेन्द्रस्य, जैना धर्मस्य साधकाः ।
भविष्यन्ति कलौ धर्म,-दीपका ज्ञानियोगिनः ॥३०९॥
जैनसंघप्रगत्यर्थं, सर्वस्वार्पणकारकाः ।
भविष्यन्ति कलौ जैना-ज्ञानधर्मेण राजिताः ॥३१०॥
एकदा सर्वखण्डेषु, जैनधर्मप्रचारणा ।
भविष्यति कलौ नूनं, विश्वैक्यशांतिकारिका ॥३११॥
महावीरस्य सद्भक्त्या, लोकानां सद्गतिः कलौ ।
अरिष्टनेमिनाथेन, सर्वज्ञेन प्रकाशिता ॥३१२॥

महावीरस्य जापेन, जनानां सद्गति ध्रुवम् ।
वीरजापसमो यज्ञो,-कलौ नान्यो भविष्यति ॥३१३॥
भवन्ति सर्वजातीया-जैना एव जिनाः स्वतः ।
कलौ जैनस्य पूर्वैव, जिनपूजाऽस्ति सत्तया ॥३१४॥
कलिकाले करालेऽपि, महावीरस्य भक्तितः ।
सर्वखण्डस्थिताजैना-यास्यन्ति स्वर्गसद्गतिम् ॥३१५॥
महावीरप्रभोर्नाम,-जापकार्यपरायणाः
यादृशास्तादृशाजैना-यास्यन्ति स्वर्गसद्गतिम् ॥३१६॥
कलिकालानुसारेण, वर्णावर्णव्यवस्थिताः ।
महावीरस्य जापेन, लोका यास्यन्ति सद्गतिम् ॥३१७॥
कलिकाले महावीरं,महावीरः स्वयोधतः ।
तारकः सर्वविश्वस्य, भविष्यति न चान्यथा ॥३१८॥
ज्ञानक्रियायुता जैनाः, सर्वविश्वस्य तारकाः ।
भविष्यन्ति महावीर,-जापेन पञ्चमारके ॥३१९॥
महावीरस्य सत्प्रीत्या, सद्गतिः सर्वदेहिनाम् ।
अरिष्टनेमिना प्रोक्तं, कलौ सत्यं भविष्यति ॥३२०॥
नयनिक्षेपसद्भङ्गैः, प्रमाणैश्च प्रतिष्ठितः ।
जैनधर्मोऽस्तु लोकानां, सर्वदा शरणं महत् ॥३२१॥
जैनधर्मसमो धर्मो,-न भूतो न भविष्यति ।
सर्वजातीयलोकानां, तारको मोहवारकः ॥३२२॥
अरिष्टनेमियोधेन, जातोऽन्तराऽऽत्मवान्प्रभुः ।
ज्ञापयामि जगाल्लोकान्, जैनधर्मं सनातनम् ॥३२३॥
अरिष्टनेमिनाथस्य, पश्चात्पार्श्वप्रभोः शुभम् ।
शासनं वर्त्स्यति व्यक्तं, भारते लोकतारकम् ॥३२४॥

अहंकारो न कर्तव्यो-वक्तव्यं न च दुर्वचः ।
मंत्रभेदो न कर्तव्यः, प्राणान्तेऽपि सदा जनैः ॥३०१॥
मित्रद्रोहो न कर्तव्यः, सत्यं वाच्यं च सज्जनैः ।
देशद्रोहो न कर्तव्य,-आत्मनो मुक्तिमिच्छता । ॥३०२॥
आत्मयज्जननी भूमि-र्मातृभाषा स्वर्गप्रभा ।
पूज्या रक्ष्या च सत्प्रेम्णा, मानवैराऽऽत्मभोगतः ॥३०३॥
गुणाः सर्वत्र संग्राह्या-दोषा वाच्या न देहिनाम् ।
सद्विद्या सर्वतो ग्राह्या, कर्तव्या गुणसाधना ॥३०४॥
यथोचितं सुपात्रेभ्यो,-दानं देयं स्वशक्तितः ।
वस्त्राभ्रज्ञानदानेन, स्वर्गो मुक्तिश्च जायते ॥३०५॥
ज्ञानवृद्धि र्जनैः कार्या, ज्ञानविद्यालयादिभिः ।
साहाय्यं ज्ञानिनां कार्यं, मन्नयन्त्रादिभिर्जनैः ॥३०६॥
त्याज्यानि पापकर्माणि, पुण्यं कार्यं जनैः सदा ।
आपद्‌धर्मो जनैः सेव्य-आपत्काले विशेषतः ॥३०७॥
परोपकारकर्तृणां, प्रत्युपग्रहकर्मसु ।
स्थातव्य माऽऽत्मभोगेन, जनैर्धर्मपरायणैः ॥३०८॥
महावीरजिनेन्द्रस्य, जैना धर्मस्य साधकाः ।
भविष्यन्ति कलौ धर्म,-दीपका ज्ञानियोगिनः ॥३०९॥
जैनसंघप्रगत्यर्थं, सर्वस्वार्पणकारकाः ।
भविष्यन्ति कलौ जैना-ज्ञानधर्मेण राजिताः ॥३१०॥
एकदा सर्वखण्डेषु, जैनधर्मप्रचारणा ।
भविष्यति कलौ नूनं, विश्वैक्यशांतिकारिका ॥३११॥
महावीरस्य सद्भक्त्या, लोकानां सद्‌गतिः कलौ ।
अरिष्टनेमिनाथेन, सर्वज्ञेन प्रकाशिता ॥३१२॥